

ŞEREF-İ SİYĀDET (GRAMER-METİN-SÖZLÜK)

Ahmet DİNÇ

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ

Temmuz, 2013

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞEREF-İ SİYÂDET (GRAMER-METİN-SÖZLÜK)

Hazırlayan

Ahmet DİNÇ

Danışmanlar

Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ

Doç.Dr. A. Rüştü KARABEYOĞLU

AFYONKARAHİSAR 2013

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans olarak sunduğum “Şeref-i Siyâdet (Gramer-Metin-Sözlük)” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

26/07/2013

Ahmet DİNÇ

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

İMZA

Tez Danışmanları:

Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ

.....

Doç. Dr. Adnan Rüştü KARABEYOĞLU

.....

Jüri Üyeleri:

Yard. Doç. Dr. Ahmet KARAMAN

.....

Yard. Doç. Dr. Bayram ÇETİNKAYA

.....

Yrd. Doç. Dr. Cüneyt AKIN

.....

Yard. Doç. Dr. İmdat DEMİR

..... anabilim dalı yüksek lisans/doktora/sanatta yeterlik öğrencisi

.....'ın, “.....”

başlıklı tezi/...../..... tarihinde, saat’da Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Selçuk AKÇAY

MÜDÜR

ÖZET

ŞEREF-İ SİYÂDET (GRAMER-METİN-SÖZLÜK)

Ahmet DİNÇ

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Temmuz 2013

Danışmanlar: Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ

Doç. Dr. A. Rüştü KARABEYOĞLU

Tez çalışmamıza konu olan Şeref-i Siyâdet, Süleymaniye Kütüphanesi Düğümlü Baba bölümünde, 310 numarada kayıtlıdır. 16. yüzyılda yazılan Şeref-i Siyâdet, dinî, ahlaki ve nasihat edici içeriğiyle dikkat çeken didaktik bir eserdir. Eserin yazarı Seyfullah Kasım Efendi'dir.

Bu çalışma ile ilk olarak, eserin müellifi, içeriği ve üslubu hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra ise ayrıntılı bir şekilde gramer incelemesi yapılmıştır. Ses ve şekil özellikleri tespit edilerek son olarak sözlüğü oluşturulmuştur. Yapıt yazıldığı dönemin dil özelliklerini yansıtmasının yanı sıra Eski Anadolu Türkçesi ve Eski Türkçe dönemine ait özellikleri de içerisinde barındırmaktadır. Eserin, tarihî Türkiye Türkçesi araştırmalarına katkıda bulunması temel amaçtır.

Anahtar Kelimeler: Şeref-i Siyâdet, ses bilgisi, şekil bilgisi, metin, sözlük

ABSTRACT

ŞEREF-İ SİYÂDET (GRAMER-TEXT-GLOSSARY)

Ahmet DİNÇ

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE of SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT of TURKISH LANGUAGE and LITERATURE

July 2013

Advisors: Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ

Assoc. Doç. Dr. A. Rüştü KARABEYOĞLU

Şeref-i Siyâdet thesis subject to study, in the Süleymaniye Library Node Father, registered at number 310. 16th century written Şeref-i Siyâdet, religious, moral and didactic advice, be pointed out the content of a work. The author Seyfullah Kasım Efendi.

In this study, the firs author of the above-mentioned work, provides information about the content and style. Grammer is then made in detailed. Glossory of sound an shape characteristics are determined and finally formed. Atwork reflection of the period as well as the old Anatolian Turkish language features and incorporates features of the old Turkish quarter. Monuments, historic main objective is to contribute to research in Turkey Turkish.

Key words: Şeref-i Siyâdet, phonetics, morphology, text, glossary

ÖNSÖZ

Türk dili tarihi içerisinde Osmanlı Türkçesi dönemi önemli bir yere sahiptir. Türklerin dünya tarihinde her bakımdan zirveye çıktığı bu dönemde, Türklerin dil ve edebiyatları da bu altın çağdan gereken kazanımı alarak çıkmıştır. Her bakımdan zirvede olan Osmanlı devleti kuşkusuz bu konuma tesadüfi bir şekilde gelmemiştir. Bu altın çağın oluşmasını sağlayan temel unsur, İslam dininin gerekliklerini çok iyi analiz eden ve onu yaşamlarının her anında, gündelik hayatına uygulayan ve bununla da yetinmeyerek maddi ve manevi kültürünü de bu potada eriten Türk milletidir. Bu duyarlılıkla oluşturulan bir yapı bilime gereken değeri vermiştir. Osmanlı döneminde devlet adamları ilmin önemini ve özünü kavramıştır. Devlet adamlarının herbiri bir eser verecek seviyede ilim ve irfan sahibidir. Böyle olunca da toplumda ilim hakkı ettiği değeri lâyıkıyla elde etmiştir. Ayrıca ilmi değer taşıyan her eser ödüllendirilerek ilmi çalışmaların artması yönünde uğraş verilmiştir. Bu eserler içinde İslam dini ile ilgili eserler ön plandadır. Bu İslam kaynaklı eserler toplumun maddi ve manevi bütün uğraş alanlarını içerisinde barındırır.

Çalışmamıza konu olan Şeref-i Siyâdet adlı çalışmanın müellifi, 16. yüzyılda bu eseri ortaya koyan Seyyid Seyfullah Kasım Efendi'dir. Dinî içerikli eseri dil özellikleri bakımından incelemeyi uygun bulduk. Bu çalışmayı seçmemizde, konusu ve dil özellikleri belirleyici olmuştur. Eski Anadolu Türkçesi döneminden Osmanlı Türkçesi'ne geçişin tamamlandığı dönemde yazılan eserimiz, döneminin dil özelliklerini yansıtmamasının yanı sıra Eski Anadolu Türkçesi ve Eski Türkçe döneminin de dil özellikleri içerisinde barındırır. Eser aynı zamanda nasihat edici ve öğretici amaç içermektedir, eserde sanat kaygısı düşünülmeden geniş kitlelere hitap etmek ana ilke edinildiği için, eser halk ağzına ait kelimeleri de içerisinde barındırır.

Çalışmamızı gramer, metin ve sözlük bölümleri oluşturmaktadır. Gramer başlığına geçmeden önce eserin tanıtımı; müellifinin hayatı ve üslubu hakkında bilgiler verdik. Gramer bölümünü ses ve şekil bilgisi olmak üzere iki ana başlıkta ayrıntılı bir şekilde inceledik. Metin bölümünde Şeref-i Siyâdet'in çeviri yazılı (transkripsiyonlu) metnini verdik. Metin bölümünde Arapça ile yazılan ilgili kısımları eserde yer aldığı şekilleriyle metnimize aktardık. Sözlük bölümünde eserde geçen kelimelerin sözlük anlamlarını alfabetik sırayla inceledik. Eser genel olarak

harekesiz bir yapıdadır, ancak okunaklı bir şekilde yazılmış olması eserin okunmasını kolaylaştırmıştır.

Tez konusunu seçmemde ve tezin olgunlaşma sürecindeki anlayışlı tutumu ve bana verdiği desteklerden ötürü çok kıymetli danışman hocam Sayın Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ'a, bu çalışmanın hazırlanmasında büyük yardımını gördüğüm bilgi ve tecrübesiyle bana kucak açıp sabırla yol gösteren, her şeyden önemlisi dostça yaklaşımıyla gönlümü fetheden ikinci danışmanım Sayın Doç. Dr. Adnan Rüştü KARABEYOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ahmet DİNÇ

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ESERİN TANITIMI

1. ESERİN TANITIMI.....	3
1.1. ESERİN MÜELLİFİ.....	3
1.2. ESERİN TAVSİFİ.....	4
1.3. METNİN İNCELENMESİNDE İZLENEN YÖNTEM.....	4
1.4. ESERİN DİLİ VE ÜSLUBU.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

SES BİLGİSİ

1. SES BİLGİSİ.....	7
1.1. ÜNLÜLER.....	7
1.1.1. Ünlü Değişmeleri.....	7

1.1.1.1. $i > e, e > i$ Değişmesi	7
1.1.2. Ünlü Uyumu	8
1.1.2.1. Kalınlık-İncelik Bakımından Ünlü Uyumu	8
1.1.2.2. Düzlük-Yuvarlak Bakımından Ünlü Uyumu	8
1.1.3. Ünlü Türemesi	15
1.1.3.1. Kelime Ortasında Ünlü Türemesi	14
1.1.3.2. Kelime Sonunda Ünlü Türemesi	15
1.1.4. Ünlü Düşmesi	15
1.1.5. Hece Düşmesi	16
1.1.6. Kaynaşma (Ünlü Birleşmesi)	16
1.2. ÜNSÜZLER	17
1.2.1. Ünsüz Değişimi	17
1.2.1.1. $k > ħ$ Değişimi (Sızıcılışma).....	17
1.2.1.2. $k- > g-$ Değişimi (Ötümlüleşme)	17
1.2.1.3. $ğ$ ve g Seslerinin Gelişimi	18
1.2.1.4. $g > v$ Değişimi (Sızıcılışma).....	20
1.2.1.5. $b > v$ Değişimi (Sızıcılışma).....	20
1.2.1.6. $ñ > m$ Değişimi	21
1.2.1.7. $t- > d-$ Değişimi (Ötümlüleşme).....	21
1.2.1.8. $z > s$ Değişimi	22
1.2.1.9. $d > y$ Değişimi	22
1.2.2. Ünsüz Benzeşmesi	22

1.2.2.1. Kelime İçinde Tonlulaşma	22
1.2.3. Ünsüz Türemesi	22
1.2.3.1. -y- Ünsüzü	23
1.2.3.2. s İkizleşmesi	23
1.2.4. Ünsüz Düşmesi	23
1.2.4.1. -l- Düşmesi.....	23
1.2.4.2. y- Düşmesi	24
1.2.4.3. b Düşmesi	24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞEKİL BİLGİSİ

1. ŞEKİL BİLGİSİ	25
1.1. KELİME TÜRLERİ.....	25
1.1.1. İsim.....	25
1.1.1.1. Çokluk Eki.....	25
1.1.1.2. İyelik Ekleri	25
1.1.1.3. Hâl (Durum) Ekleri	27
1.1.1.4. Soru Eki.....	31
1.1.1.5. Sayı İsimleri.....	31
1.1.1.5.1. Asıl Sayı İsimleri	31
1.1.1.5.2. Sıra Sayı İsimleri.....	32
1.1.1.6. İsimden İsim Yapım Ekleri.....	33
1.1.1.7. Fiilden İsim Yapım Ekleri	35

1.1.2. Zamir	35
1.1.2.1. Kişi Zamirleri	35
1.1.2.2. İşaret Zamirleri	37
1.1.2.3. Dönüşlülük Zamirleri	37
1.1.2.4. Belirsizlik Zamirleri	38
1.1.2.5. Soru Zamirleri	39
1.1.2.6. Bağlama Zamiri	39
1.1.2.7. Aitlik Zamiri	39
1.1.3. Sıfat	40
1.1.3.1. Niteleme Sıfatları	40
1.1.3.2. Belirtme Sıfatları	40
1.1.3.3. İşaret Sıfatları	40
1.1.3.4. Belirsizlik Sıfatları	41
1.1.3.5. Soru Sıfatları	43
1.1.4. Zarf	43
1.1.4.1. Zaman Zarfları	43
1.1.4.2. Yer Zarfları	43
1.1.4.3. Azlık Çokluk Zarfları	44
1.1.4.4. Nasıllık Nicelik Zarfları.....	45
1.1.4.5. Soru Zarfları	46
1.1.5. Edat	46
1.1.5.1. Bağlama Edatları	46

1.1.5.2. Son Çekim Edatları	49
1.1.5.3. Kuvvetlendirme Edatları	49
1.1.5.4. Karşılaştırma ve Denkleştirme Edatları	50
1.1.5.5. Seslenme Edatları	50
1.1.5.6. Cevap Edatları	51
1.1.5.7. Ünlemler	51
1.1.5.8. Gösterme Edatları	51
1.1.5.9. Tekrar Edatları	52
1.1.6. Fiil	52
1.1.6.1. İsimden Fiil Yapım Ekleri	52
1.1.6.2. Fiilden Fiil Yapım Ekleri.....	53
1.1.6.2.1. Ettirgenlik Ekleri	53
1.1.6.2.2. Edilgenlik Ekleri	54
1.1.6.2.3. İşteşlik Ekleri	54
1.1.6.2.4. Diğer Fiilden Fiil Yapım Ekleri	54
1.1.6.3. Yapı Bakımından Fiiller	54
1.1.6.3.1. Birleşik Fiiller	54
1.1.6.3.2. Karmaşık Fiiller	60
1.1.6.3.3. Tasvir Fiilleri	60
1.1.6.4. Fiil Çekimi	61
1.1.6.4.1. Fiil Çekiminde Kullanılan Kişi Ekleri	61
1.1.6.4.2. Fiillerin Basit Çekimi.....	64

1.1.6.4.3. Fiillerin Birleşik Çekimi	73
1.1.7. Fiilimsi.....	75
1.1.7.1. İsim-Fiiller	75
1.1.7.2. Sıfat-Fiiller	75
1.1.7.2.1. Geniş Zaman Sıfat Fiilleri	76
1.1.7.2.2. Geçmiş Zaman Sıfat Fiilleri	76
1.1.7.2.3. Gelecek Zaman Sıfat Fiilleri	76
1.1.7.3. Zarf-Fiiller	76
1.1.7.3.1. Hâl Bildiren Zarf-Fiil Ekleri	77
1.1.7.3.2. Zaman Belirten Zarf-Fiil Ekleri.....	77
1.1.7.3.3. Bağlama Görevindeki Zarf-Fiiller	77

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

METİN

SÖZLÜK	139-180
SONUÇ.....	178
KAYNAKÇA.....	182
TIPKIBASIM.....	185-243

KISALTMALAR DİZİNİ

a.g.e.	: Adı geçen eser
Ar.	: Arapça
C.	: Cilt
ç.1.k.	: Çokluk birinci kişi
ç.2.k.	: Çokluk ikinci kişi
ç.3.k.	: Çokluk üçüncü kişi
Far.	: Farsça
H	: Hicri
S	: Sayı
s.	: Sayfa
Ş S	: Şeref-i Siyâdet
TDAY	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
t.1.k.	: Teklik birinci kişi
t.2.k.	: Teklik ikinci kişi
t.3.k.	: Teklik üçüncü kişi
<	: Kelimenin kaynağını gösterir
>	: Kelimenin yeni hâlini gösterir
Yay.	: Yayın

GİRİŞ

Şeref-i Siyâdet, Seyyid Seyfullah Kasım Efendi ve tekkesine gelen seyyidler arasında geçen sohbetleri konu alır. Seyyidlik kavramının tanımı, adabı ve seyyidlik öğretilerinin yanında dinî ve tasavvufî içerikleri de içinde barındıran nasihat edici ve öğretici bir eserdir.

“hoş geldüñüz ve kâdem getürdüñüz ve bizi hâkdan getürdüñüz diyüp önlerine ta‘âm getürdük yidiler”¹ cümlesiyle eserin içeriğine giriş yapan müellif, bize adeta bir sohbet havası oluşum sürecini resmetmiştir. Bu misafircce karşılamadan sonra şeyh ve mürid ilişkisi içerisinde bir sohbet havası oluşturulmuştur.

Eserin başlangıç kısmında müellif, peygamber evlatlarına gereken önem ve itibarın gösterilmediği hatta onlara saygı bile duyulmadığını vurgular. Buna karşın iki yüzlülerin ve riyâkârların zevk ve eğlencede olduğu dile getirir. Müellif, bu tezadı daha da çarpıcı hâle getirmek için; “Peygamberimizin bu durumu görseydi bu durum karşısında tavrı ne olurdu?” sorusunu sorarak etkileyici bir ifadeyle bu yanlış algının doğurabileceği acınası durumu gözler önüne sermiştir.

İlerleyen bölümlerde yazar, Kerbela olayına değinmiştir. Peygamber neslinin çektikleri çileleri, bu çilelerle nasıl baş ettiklerini ayet ve hadislerle destekleyerek anlatmıştır. Müellif, seyyidlerin kurtuluş yolunun atalarının geçtikleri yoldan; onların çektikleri sıkıntılardan, maruz kaldıkları işkence ve eziyetlerden geçmeleriyle olanaklı hâle geleceğini belirtir.

Eserin son kısmında ise müellif, peygamberimizin şefaathurundan bahseder. Hz. Âdemin cennetten kovuluş hadisesi ve tekrar cennete kabul ediliş kıssası genel çerçeveyi çizer. Tekrar cennete kabul edilmesini sağlayan şeyin de Peygamber’in şefaathurüne sarılması olduğunu dile getirir. Müellife göre seyyitler de bu öze göre hareket etmeli, bu hadiseden gerekli dersleri alarak hayatlarını bu duyarlılığa göre şekillendirmeleri gerekmektedir.

¹ ŞS 2b

Şeref-i Siyâdet mensur bir eserdir. Müellif eserde âyet hadis ve Arapça cümlelere yer yer başvurmuştur. Arapça şiir alıntıları da yapılmış ancak bunlar mensur bir yapı oluşturmuştur.

Eserin yazarı Seyyid Seyfullah Kasım Efendidir, eserin yazılış tarihi ise yazarın eserde eksiksiz aktarımıyla şöyledir:

“hicret-i nübüvviyenüñ 109 yüz yetmiş ikisinde Rebî‘ü’l-âhîr ayında Sultân Süleymân bin Selim Hân Gâzî zamânında bu kitâbı tamâm eyledük”². Bu bilgi eserin son kısmında verilmiştir. Eserin son sayfasında ise H. 1259 tarihi dikkat çekmektedir. Bu tarih bize 18. yüzyıl başlarında bu eserin istinsah edildiğini göstermektedir. Eserde kullanılan kâğıdın filigranlı olması da bu bilgiyi doğrular niteliktedir.

² ŞS 55a

BİRİNCİ BÖLÜM

ESERİN TANITIMI

1. ESERİN TANITIMI

1.1. ESERİN MÜELLİFİ

Şeref-i Siyâdet'in yazarı Seyyid Seyfullah Kasım Efendi'dir. Müellifin eserin başında yer verdiği aşağıdaki cümleden yazarın ismine dair bilgi edinebiliyoruz:

“İşbu za'îf ve nahîf Seyyid Seyfu'l-lah bine's-seyyid Nizâmü'd-dîn diyâr-ı Rûmda Koşantınıyye şehrinde vâki' Silivri kapısı taşrasında merhûm pederüm Seyyid Nizâmü'd-dînuñ binâ eyledikleri hânķâh-ı latîf lerinde”³ diye devam eden cümleden hareketle eserin müellefine ilişkin bilgilere ulaştık. Atalay da yukarıdaki açıklamaları doğrular bir şekilde şu tespitte bulunmuştur:

Çağının tanınmış ve büyük saygı görmüş tasavvuf şairlerinden ve âşıklar zümresinden olan Seyyid Seyfullah Kasım Efendi (Nizâm Oğlu) 16.yüzyılın başlarında İstanbul'da doğmuştur, babası Seyyid Nizâmüddin Efendi, Zeynel Abidîn soyundan gelmekte ve aynı zamanda büyük bir şeyhtir, mezarı İstanbul'da Silivri Kapı dışında, kendi adıyla anılan caminin içinde meftundur⁴.

16. yüzyıl tekke şiirinin büyük temsilcilerinden biri olan müellifin Divân'ı bulunmaktadır. Divânı'nın büyük bölümünü şekil olarak divân ve saz şiirleri üslubunda yazılmış lirik didaktik ilahiler oluşturur. Şiir türündeki manzumelerinde Nesimî edası ve ruhunu görürüz⁵.

Seyyid Seyfullah Kasım Efendi 16. yüzyıl ve daha sonraki yüzyılları etkileyecek olan dinî-tasvufî edebiyatın önemli şahsiyetleri olan Eşrefoğlu, Hacı Bayram, Ümmi Sinan, Er-Oğlu Nuri ve Niyazi Mısrî ekolüne dâhildir.

³ ŞS 2a

⁴ Ali Adil Atalay, *Seyyid Nizamoğlu Hayatı ve Divanından Seçmeler*, Can Yayınları, İstanbul 2007, s. 8.

⁵ Atalay, a.g.e., s. 10.

Atalay iddialı bir şekilde Eşrefoğlu Rumî'den sonra Yunus Emre'yi en iyi temsil eden şairin Nizamoğlu olduğunu s3yler⁶.

Divân'ı dışında Tâc-nâme, Miftâh-ı Vahdet-i Vücut adlı eserleri vardır. Seyyid Seyfullah Kasım Efendi 1601 (Hicri 1010) yılında vefat etmiştir. Kabri, Silivrikapısı yöresinde, Emirler mahallesinde bulunmaktadır.

1.2. ESERİN TAVSİFİ

Şeref-i Siyâdet Süleymaniye Kütüphanesinin Yazma Eserler Bölümünde, Düğümlü Baba katalog başlıklı 310 sıra sayısına kayıtlı el yazması eserdir. Şeref-i Siyâdet'in başka nüshalarına ilişkin yaptığımız araştırmalarda herhangi bir bilgiye ulaşamadık. Dolayısıyla tek nüsha olan eserimizin karşılaştırmalı incelemesini yapamadık.

Elimizdeki eser kahverengi karton kaplıdır. Eser, dış ve iç fiziki görüntüsü ve yapraklarının sağlamlığı bakımından düzgün ve kusursuz diyebileceğimiz bir yapı barındırmaktadır. Eserin dış ebadı 170×110 mm, iç ebadı ise 105×60 mm'dir. Eserimiz toplamda 56 varaktır ve eserin sayfaları numaralandırılmıştır. Eser okunaklı ve düzgün bir nesihle yazılmıştır. Eserin herhangi bir yerinde kelimenin silinmesinden kaynaklanan ya da kelimenin okunmasını zorlaştıracak bir engelle karşılaşmadık. Şeref-i Siyâdet harekesiz bir eserdir. Ancak hadis ve ayetler kırmızı mürekkeple yazılmıştır ve harekelendirilmiştir. Ayrıca müellif çok az yerde okumayı kolaylaştırmak için hareke kullanmıştır. Eserin her varağında 15 satır bulunmaktadır. Her sayfanın sonunda bir sonraki sayfanın ilk kelimesi bir önceki sayfanın son satırında yazılmıştır. Müellif ayrıca bazı Arapça cümlelerin başına kırmızı mürekkeple bu cümlenin şiir, nutuk, hikâyet gibi hangi türde yazıldığına dair bilgilendirme yapılmıştır. Eserin her sayfası mühürlüdür. Eserin yazılış tarihi son sayfada belirtilmiştir.

1.3. METNİN İNCELENMESİNDE İZLENEN YÖNTEM

Süleymaniye Kütüphanesi Düğümlü Baba Bölümünün 310 numara kayıtlı eseri olan Şeref-i Siyâdet inceleme konumuzdur. Eser gerek konusu gerekse de dil

⁶ Atalay, a.g.e., s. 12.

özellikleri itibariyle ilk etapta dikkatimizi çekti. Eserin mensur ve aradığımız hacimde olması da bize sağlayacağı gramer malzemesinin yeterliliğini sağladı. Bu yönüyle de dikkatimizi çeken 16. yüzyıla ait bu eserimizi incelemeye uygun gördük. Eserle ilgili gerekli resmî izni aldıktan sonra eserin mikrofilmını çıkarabilme olanağını edindik.

Eserin öncelikle varak sayılarını ve yüzlerini belirledik, sırasıyla varak numaralarını a ve b şeklinde, sayfa sayısı ile birlikte ([25a] gibi) verdik. Metni Arap alfabesinden Latin alfabesine çevirdik. Metinde geçen Arapça, Farsça ve Türkçe kelimeleri okuduktan sonra tamlama oluşturan kelimeler üzerinde çalıştık. Eserin ilk sayfası ile son sayfasında yazılı olan Arapça ifadeleri okumadık. Ayrıca eser içinde geçen hadis, ayet ve Arapça ifadeler içeren cümleleri aslına uygun olarak Arap harfleriyle metinde ilgili yere yazdık.

Metni bu şekilde oluşturduktan sonra Türkçe kökenli ve yabancı asıllı kelimeleri metinde geçiş sıklıklarıyla birlikte çıkardık.

Eseri ses ve şekil bilgisi olarak iki ana başlıkta işledik. Eserde ses bilgisi bölümünde başvurduğumuz temel kaynak, *Yavuz Karatallıoğlu'nun Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni (16. 17.ve 18. Yüzyıllar)* adlı eseridir. Eserde çeşitli transkripsiyon alfabeleri kullandık. Eserin sonuna mikrofilmını aldığımız fotokopyi verdik. Böylece eserden yararlanmak isteyenlere metnin tıpkıbasımına ulaşabilme imkânı sağladık.

1.4. ESERİN DİLİ VE ÜSLUBU

Şeref-i Siyâdet Seyyid Seyfullah Kasım Efendi tarafından 16. yüzyılda yazılmıştır. Eser 18. yüzyılın başlarında istinsah edilmiştir.

Eser bize yazıldığı döneme ait söz varlığını yansıtmıştır. Arapça metinlerde hareke kullanımı yazım hızını yavaşlattığı gerekçesiyle 15. ve 16. yüzyıllarda giderek yerini harekesiz metinlere bırakmıştır. Aynı zamanda imlânın da kalıplaşmaya başlaması harekesiz metin kullanımının yaygınlaşmasında bir diğer gerektir. Özellikle 16. yüzyıl dönemiyle yoğunluk kazanan harekesiz metin yazma

duyarlılığını eserimiz kanıtlar niteliktedir. Ayrıca yazıldığı dönemin dil gelişmelerini bize aktarması da eserimize değer katan bir diğer özelliktir.

Şeref-i Siyâdet öğretici, öğütleyici bir eser olduğu için sanat endişesi ön plânda değildir. Müellif, yerine göre, anlattığı konuları kavratmada hadis, ayet, hikâye ve şiirle desteklemiştir. Müellif bu aktarımların çoğunda hadis ve ayetleri kendi âlim kişiliğiyle şerh etmesini bilmiştir.

Eserde devrik yapılı cümle yapısı geniş yer tutmuştur. Bu yapının sadece eserimize has bir durum mu; yoksa dönemin diğer eserlerinde de devrik cümle yapısı var mıdır? sorusu aklımıza takıldı. Yaptığımız araştırmalar neticesinde şu bilgilere ulaştık:

13. ve daha sonraki yüzyılların Anadolu Türkçesiyle yazılmış telif ve tercüme metinlerinde devrik cümlelere çok sık başvurulması, devrik cümlenin Türkçe'nin aslî bir cümle çeşidi olduğunu gösterir. Bu metinlerin üslubu akıcı ve konuşur gibidir⁷. Ayrıca son cümledeki yargı bizim metnimiz için çok doğru bir tespittir. Eserimiz baştan sona konuşma havası içerisinde samimi bir dille kaleme alınmıştır.

⁷ Gamze Doğan İnan; *Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinde Devrik Cümle Meselesi*, Basılmamış Doktora Tezi, Samsun 2008, s.14-17.

İKİNCİ BÖLÜM

SES BİLGİSİ

1. SES BİLGİSİ

1.1. ÜNLÜLER

1.1.1. Ünlü Değişmeleri

1.1.1.1. *i>e, e>i* Değişimi

1.1.1.1.a. Bugün *e* ünlüsüyle kullanılan metnimizde *i* ünlüsü ile yazılan kelimeler:

gice: gece, gice 8a/12,13, 8b/15, 16a/9, 16b/14, 51a/14

girü: geri, girü 14b/4, 23b/5, 30b/1, 31b/13, 46a/6

ir-: er-, irer 21a/5, irse 54b/7

iriş-: eriş-, irişmiş 48b/3, irişdi 8a/13, irişe 19b/7, irişür 19b/11

vir-: ver-, vir 6b/9, virüp 2a/14, viresiz 4b/15, 19a/13, virsek 30b/1, vireyin 30a/10, virirleridi 30a/10

yi-: ye-, yimeye 48b/14, yidiler 2b/10, yidi 13b/12, yimezler 29b/7

yir: yer, yire 10a/13, 12b/8, 20a/4, 23a/1, yirde 29a/5, yirden, 29a/6, yirinden 38a/8

di-: de-, didükde 38b/2, diyesiz 41a/8, dimişdür 41b/11, disünler 48b/3, dise 49b/3, dimişler 51b/11

irte: erte, irtesi 6b/1, 37b/9

yidi: yedi (7), yidi 42b/4

1.1.1.1.b. İlk hecesindeki ünlüsü hem *i* hem *e* şeklinde karışık yazılan kelimeler:

nitdi 18a/3, nedür 22a/4, niçün 20a/5, ne 34b/12

1.1.2. Ünlü Uyumu

1.1.2.1. Kalınlık-İncelik Bakımından Ünlü Uyumu

Kök ünlüsü kalın olan heceleri kalın ünlülü heceler, kök ünlüsü ince olan heceleri de ince ünlülü heceler takip eder kuralına dayanır. Bu uyum Eski Türkçeden günümüze istisnalar hariç istikrarlı bir seyir izler.

-*ki aitlik eki* metinde ince sıradan kelimelerle uyuma girerken, kalın sıradan kelimelerle uyum dışıdır:

başumdaki 9b/13, belümdeki 9b/15, egnümdeki 9b/14, kulağlarındaki 45b/13, içindeki 46a/10

-*iken zarf-fiil eki* bu gün olduğu gibi metnimizde de kalınlık incelik uyumuna aykırı vaziyette daima ince sıradan gelmektedir. Ve metnimizde daima -*i* yardımcı fiilini almış şekli kullanılmıştır.

mülâzım iken 2b/4, degüliken 4a/13, namâzında iken 6a/13, firâatde iken 9a/15, ‘uzlet etmişiken 10a/5, dimişiken 13b/1, var iken 20a/5, yogiken 44b/2

Bu gün uyum dışında kalan *hangi*, *anne*, *hani*, *dahi* kelimeleri metnimizde uyum içindedir.

kanğı 50a/1, dahı 7a/15, kanı 17a/3, ana 7a/8

1.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Bakımından Ünlü Uyumu

Türkçenin ilk dönemi olan Köktürkçe döneminden beri düzlük-yuvarlaklık uyumu düzenli bir gelişme göstermez. Bu uyumu, kelimenin ilk hecesinde düz ünlü varsa ondan sonraki hecelerde düz, yuvarlak ünlü varsa sonraki hecelerde düz geniş veya dar yuvarlak ünlünün takip etmesine dayanan uyum şeklinde açıklayabiliriz.

Metnimizde hem düz hem yuvarlak ünlülü şekillerin bulunması, bize yuvarlak ünlülerden bazılarının düzleşerek bazılarının da yuvarlaklaşarak Eski Anadolu Türkçesi dönemindeki uyumsuzluğun uyuma doğru gittiğini gösteriyor. Metnimizde bu görüşü destekleyen örnekleri aşağıda sıraladık:

olun-: olun-, rivāyet olunur 22b/1, hikāyet olunmuşdur 29a/5, ümmet olunmazsız 29b/2, defn olunmasun 34b/4, naql olunur 46b/11, beyān olunmazdı 49b/11

oķı-: oķu-, oķıya 53b/7, oķusalar 54a/4, oķırlar 48a/10, oķurlar 48a/10

Metnimizde düzlük-yuvarlaklık uyumu dışında kalan kelimeleri, kelime köklerindeki yuvarlaklaşma ve eklerdeki yuvarlaklaşma olmak üzere iki başlıkta inceledik:

1.1.2.2.1. Kelimelerdeki Yuvarlaklaşma

Kelimelerdeki yuvarlaklaşma çeşitli şekillerde ve değişik sebeplerle ortaya çıkmıştır. Metnimizde düzlük- yuvarlaklık uyumunu bozan yuvarlaklaşmaları üç değişik başlıkta inceledik:

1.1.2.2.1.a. -ğ, -g seslerinin düşmesi ile uyum dışında kalan kelimeler:

Eski Türkçe döneminde ünlü uyumuna tabi olan isimden sıfat yapma eki olan +*lığ*, +*lig*; +*luğ*, +*lüg* isimden sıfat yapma ekinin son sesinde bulunan tonlu *ğ* ve *g* ünsüzlerinin düşmesi, Eski Anadolu Türkçesinde ünlünün yuvarlaklaşmasına yol açmıştır⁸. Metnimizdeki örnekleri şunlardır:

ķamağ>ķamuğ>ķamu :ķamu 3a/9, 9a/5, ķamumuz 48a/9

ķapığ>ķapu :ķapısı 2a/8, 44b/11

1.1.2.2.1.b. -ğ ve -g sesleri düştüğü halde yuvarlaklaşmaya tabi olmayan kelimeler:

tirig>diri :diri 38a/8, diriñüz 27a/5

ķatığ>ķatı :ķatı 39a/4

⁸ Aziz Gökçe, “Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine Dudak Uyumu ve Ünsüz Uyumu”, *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 4/3 Spring 2009, s.994.

1.1.2.2.1.c. Bir sebebe bağılı olmadan Eski Türkçeden beri yuvarlak ünlü taşıyan kelimeler:

girü :girü 14b/4, 23b/5, 30b/1, 31b/13, 46a/6

karşu :karşu 4b/12, karşusından 35b/2

kendü :kendü 52b/13, 53b/13, 54b/4, kendülere 54b/3, kendüzin 16b/8

hatun :hatun 38b/3

Eski Türkçe devrinde rastlanmayan *degül* kelimesi de yuvarlak ünlü taşımaktadır.

degülsiz 41a/3, degülüz 41a/5, degüldür 48a/11

1.1.2.2.2. Eklerdeki Yuvarlaklaşma

Eski Anadolu Türkçesinde düzlük-yuvarlaklık uyumu dışında kalan eklerin sayısı bir hayli fazladır. Bu eklerin bazıları yuvarlak bazıları ise düz ünlü taşıyan eklerdir. Yuvarlak ünlü taşıyan eklerin bir kısmı Eski Türkçe döneminden beri kullanılırken; bir kısmı ise Eski Anadolu Türkçesine özgü olarak ilk kez kullanıma girmiştir.

Bünyesinde yuvarlak ünlü taşıyan bazı yapım ve çekim ekleri Eski Türkçedeki şeklini koruduğu için düzlük-yuvarlak uyumunu bozar. Metnimizde düzlük-yuvarlaklık uyumu dışında kalan bu yapım ve çekim eklerini iki alt başlık altında değerlendirdik:

2.1.2.2.2.a. Ünlüsü Ashında Yuvarlak Olan Ekler

-up, -üp zarf-fiil eki

Bu ekin ünlüsü Batı Türkçesinin ilk dönemlerinden beri genellikle yuvarlak ünlüdür. Bu zarf-fiil ekinin bu gün *-up, -ip, -up, -üp* olmak üzere ünlü uyumuna girmiş şekilleri mevcuttur.

var-up 17b/14, al-up 18b/6, şan-up 20a/2, ço-y-up 20b/14, vir-üp
26b/14, gel-üp 30a/4, işid-üp 31a/15, di-y-üp 31b/12

-ur-, -ür-; -dur-, -dür- fiilden fiil yapım (ettirgenlik) ekleri

yet-ür-dükde 11b/15, düş-ür-di 12b/15, yit-ür-di-ler 15a/12, kal-dur-up
25b/3, yan-dur-duñ 31b/11, tap-dur-mağ 48a/15, et-dür-mek-dür
39a/13, bin-dür-üp 14b/7, it-dür-di 15b/14, ez-dür-me-sün 25a/11

-sun,-sün; -sunlar, -sünler emir 3. kişi ekleri

Emir 3. kişi ekleri Eski Türkçe döneminden beri bünyesinde yuvarlak ünlü barındırır. Metnimizde de bu ek yuvarlak ünlü taşımaktadır:

razi ol-sun 12a/4, kop-sun 12b/15, yeksân it-sün 14b/15, ilet-sün
43b/14, di-sünler 48b/3, bil-sünler 4a/10

-duğ, -dük sıfat-fiil ekleri

buyur-duğ-ı murād 22b/13, çek-dük-leri ‘azāb 6a/7

-aru, -erü (< ğaru, -gerü) yön gösterme ekleri

il-erü 6b/8, 14b/12, iç-erü-y-e 45a/5

-dur, -dür bildirme ekleri

‘uzuvdur 22b/11, küfr-dür 26a/1, gerek-dür 40b/10, vācib-dür 42a/4,
ziyāde-dür 42b/4, üzre-dür 42b/6

1.1.2.2.2.b. Ünlüsü Sonradan Yuvarlaklaşan Ekler

-(u)m, -(ü)m; -(u)muz, -(ü)müz 1. kişi iyelik ekleri

1. kişi iyelik eklerinin yardımcı ses ve ünlüsü Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlaktır. Bu yuvarlaklık *-m* sesinin dudak ünlüsü olması sebebiyledir. Metnimizden seçtiğimiz örnekler aşağıdadır:

giysüler-üm 38b/12, kul-um 21a/6, baş-um 10a/8, hararet-üm 38b/1, kamu-muz 48a/9, kol-umuz 52a/11, kalb-umuz 31b/9, delil-ümüz 50a/8

-(u)ñ, -(ü)ñ; -(u)ñuz, -(ü)ñüz 2. kişi iyelik ekleri

karındaş-uñ 9a/12, şefkât-uñ 18a/4, cennet-uñ 18a/8, añlam-uñuz 3b/15, cevâb-uñuz 27b/11, peygamber-uñüz 15b/10

-(u)ñ, -(ü)ñ; -nuñ, -nüñ ilgi hali ekleri

bunlar-uñ 3b/3, nûrı-nuñ 11a/1, aşr-uñ 14b/10, beşikleri-nüñ 40b/5, saçları-nuñ 40b/11

+cuğ, +cuğaz isimden isim yapım eki

Eski Türkçe döneminde görülmeyen eklerdir, Eski Anadolu Türkçesi döneminde görülen bu ekler daima yuvarlak ünlüdür:

oğlan-cuğ-ları-na 39b/13, kul-cuğaz-uñ-ı 54b/12

+lu, +lü; +suz, +süz isimden isim (sıfat) yapım ekleri

-IU (isimden isim yapım) eki Eski Türkçede *-Ilg* biçiminde yer alır. Düz ünlü kelimelere her zaman düz ünlü şekliyle eklenir. Daha sonra ekin ünlüsünün yuvarlaklaşması olayında ekin sonundaki *-g* sesinin düşmesi rol oynamıştır. Bu ek önündeki ünlüyle kaynaşarak düşmüştür, bunun sonucunda ekin ünlüsü yuvarlaklaşmıştır. *-sUz* ekinin yuvarlaklaşmasının sebebi *-IU* ekinin analogik baskısıdır. Metnimizde bulunan örnekleri şunlardır:

altun-lu bezler 29a/7, ad-lu kitabı 32a/5, kan-lu göñlin 38a/11, izzet-lü 20a/7, yer-lü yerine 2b/12, gök-süz 29b/5, su-suz 14a/13

-ü zarf-fil eki

zürriyyet-i ağırdür di-y-ü 32b/6, bergüzâr getürdi di-y-ü 40a/4

-üz 1. kişi bildirme eki

Kaynağı *biz* zamiridir. Muhtemelen *-vUz* ekinin bir ileri safhasıdır. Yuvarlaklığı buradan gelmektedir⁹.

seyyidleri-y-üz 41a/8, hānedān-ı nübüvvet u velāyet-üz 17a/9

-du(m), -dü(m) görülen geçmiş zaman ekleri

işit-düm 26a/13, müyesser kıl-dum 34b/5, dinler-düm 3b/15, tutar-dum 4b/11

-du(ñ), -dü(ñ) görülen geçmiş zaman ekleri

kıl-duñ 20a/5, var et-düñ 44b/2

-du-k, -dü-k görülen geçmiş zaman ekleri

yaradal-du-k 29a/13, getir-dü-k 5b/13

-alum, -elüm 1. kişi çokluk emir ekleri

Bu ek Eski Türkçe döneminde günümüzde olduğu gibi *-alum, -elim* şeklinde uyuma girmiş şekildedir. Eski Anadolu Türkçesinde ise *-m*'nin etkisiyle ünlüsü yuvarlaklaşmıştır:

bil-elüm 3a/1, edā kıl-alum 3a/2, çek-elüm 29a/12

-(u)ñ, (ü)ñ 2. kişi emir ekleri

haşr ol-uñ 52b/9

1.1.2.2.3. Düz Ünlü Taşıyan Ekler

Kelime kökündeki ünlüye bakılmaksızın bazı eklerin kelimelere daima düz ünlülü şekliyle geldiğini görmekteyiz. Aşağıda sıraladığımız ekler bu kullanım özelliğiyle kullanıma girmiştir, ve yuvarlak ünlülü kelimelerde düzlük-yuvarlaklık uyumunu bozmuştur:

+cı isimden isim yapım eki

⁹ Ahmet Karadoğan, “Eski Anadolu Türkçesinde Yuvarlaklaşan Ekler”, *TDAY-B 2001/I-II*, S. 44, Ankara 2003, s.177.

kuqla-cı 16b/9

+(i)ncı, +(i)nci isimden isim yapım ekleri

Eski Türkçede bu ek +nç şekliyle yer alır. Eski Türkçenin sonlarında ise bu ekte bir ünlü türemesi meydana gelmiştir:

yedi-nci 6a/12, beş-inci 19a/5, on-ıncı 8a/11, altı-ncı 36b/2

-(i)l-, -(i)l- fiilden fiil yapım ekleri

şıvar-ı-l-mış 6a/13, ayr-ı-l-mayam 25a/13, kes-i-l-ür 27a/6, yaz-ı-l-mış 44b/12, aç-ı-l-dı 45a/5

-(i)n-, -(i)n- fiilden fiil yapım ekleri

şar-ı-n-up 9b/6, rivāyet ol-ı-n-ur 14a/5, 33a/6, taşavvur ol-ı-n-urdu 17b/7, gör-i-n-e 24a/6, ol-ı-n-an 28b/8

-nca, nce zarf-fiil ekleri

Eski Türkçe devresinde bu ek -gınca, -gince şeklindedir. Eski Anadolu Türkçesi döneminde -g ve -g'ler düşmüş şekiller kullanıştadır:

bir yıl ol-ı-nca 30a/14, di-y-i-nce 51b/6, gel-i-nce 19a/4

-mı, -mi soru ekleri

Eski Türkçede bu ek -mu, -mü şeklinde yuvarlak ünlü taşımaktadır. Eski Anadolu Türkçesi dönemine gelindiğinde bu ek düz ünlülü şekle dönüşmüştür:

ba' id midür 27b/5, muhabbet var mıdur 37a/12, diyeyim mi 48b/6

-sın, -sin teklik 2. kişi bildirme ekleri

sen-sin 12a/14, şādık-sın 37b/15

-sın, -sin; -sız, -siz fiil çekimi 2. kişi ekleri

etmeye-sin 7a/5, göndere-sin 17b/1, bilür-sin 25a/11, söyler-sin 28a/7, kuçar-sın 38a/3, ider-siz 15b/11, dir-siz 18b/14, emîn tutar-sız 24b/1, cevâb bulur-sız 25a/2

-dı, -di görülen geçmiş zaman 3. kişi ekleri

yire ko-dı 12b/9, aıt-dı 13b/9, muretteb kııl-dı 15a/9, givürt-di 12b/5, gönder-di 12b/10, düşür-di 12b/15

-ğıl, -gil teklik 2. kişi emir ekleri

Bu ekler metnimizde tamamen ünlü uyumuna göre kullanıma girmiştir:

ol-ğıl 2a/5, bil-ğıl 12a/5, saşınğıl 20a/8

1.1.3. Ünlü Türemesi

1.1.3.1. Kelime Sonunda Ünlü Türemesi

-ncı, -nci

beş-i-nc-i 19a/5, üç-i-nc-i, on-ı-nc-ı 8a/11, altı-nc-ı 36b/2

1.1.4. Ünlü Düşmesi

Türkçede orta hecenin vurgusuz ünlüsü genelde düşer. Metnimizde bu durumla ilgili çokça örnek vardır:

ayırı :ayrı 29b/3

ayırıl- :ayrılmayam 29a/13

eyit- :eydür 45b/4, eydürler 53a/2, eydürlerdi 9a/8

bağır :bağrum 9a/1, bağırma 8b/11

göñül :göñlinde 11a/10, göñlini 16a/13, göñlin 13a/7

ağız :ağızma 13b/9

gögüs :gögüsinden 13a/1

içün :anuñçun 10b/6, 11b/6, 13a/14

ile :aınla 38a/4, kılıçla 12b/14

oğul :oğlı 7a/3, 24a/4,12

uğur :uğrı 49a/2

üzere :üzredür 5a/11, üzre 19b/10, 47a/2

i- (*cevher*) *fiili* ile yapılan şekillerde bazen bu fiilin düşmekte olduğunu görmekteyiz:

idi :kılurdı 20b/10, olmazdı 27a/6, umardım 34a/15

ise :iderlerse 7a/15, dilerse 7b/6, dirsem 15b/9, olursa 30a/14

iken :giderken 19b/8, iderken 25b/13, gezerken 49b/4

1.1.5. Hece Düşmesi

Metnimizde hece düşmesine örnek olarak Eski Türkçe devrinde bildirme eki olan *durur/turur* yardımcı fiilinin *-dur*, *-dür* şekline dönüşmesiyle oluşan yapı örnek gösterilebilir:

olmuşdur 18b/8, buyurulmuşdur 19a/9, Faımadandur 41b/8, lazımdur 42a/14

1.1.6. Kaynaşma(Ünlü Birleşmesi)

Türkçede sonu ünlüyle biten bir kelime ünlü ile başlayan bir kelime ile ulandığında ünlülerden biri düşer. Bu olaya kaynaşma ya da ünlü birleşmesi denir. Metnimizde bu olayla ilgili örneklerimiz şunlardır:

ancağ<*an-ça+ok* :ancağ 18a/13, 49a/1, 51a/9

birle<*bir+ile* :birle 16a/14

böyle<*bu+ile* :böyle 15b/10, 20a/5, 22b/9

<i>kendüz</i> < <i>kentü</i> + <i>öz</i>	:kendüzin 16b/8
<i>neçün</i> < <i>ne</i> + <i>uçun</i>	:niçün 20a/5, 25a/3
<i>nesne</i> < <i>ne</i> + <i>ise</i> + <i>ne</i>	:nesne 46b/3, nesneyi 43b/3, nesneden 10a/6
<i>şimdi</i> < <i>uş</i> + <i>imdi</i> :	:şimdi 6a/3, 20a/6, 30a/4, şimdiki 47b/14
<i>şol</i> < <i>uş</i> + <i>ol</i>	:şol 7b/12, 10b/4, 32a/9, 44b/8
<i>şöyle</i> < <i>şu</i> + <i>ile</i>	:şöyle 3a/11, 11a/4, 28b/11
<i>nolur</i> < <i>ne</i> + <i>ourl</i>	:nolur 8b/13, nola 9a/3
<i>nedem</i> < <i>ne</i> + <i>edem</i>	:nedem 9a/2

1.2. ÜNSÜZLER

1.2.1. Ünsüz Değişmeleri

1.2.1.1. Kelime Başında *k* > *h* Değişimi(Sızıcılışma)

Eski Türkçe döneminde rastlamadığımız bu ses değişimi örneğini Batı Türkçesi devresinde görmekteyiz. Metnimizde tek örneği vardır:

ḡatun>*ḡatun*: *ḡatun* 45a/13

1.2.1.1.2. Kelime Ortasında *k* > *h* Değişimi(Sızıcılışma)

Metnimizde iki kelime kelime ortasında *k/h* değişimine uğramıştır:

ḡorḡu>*ḡorḡu* :ḡorḡularından 47b/3, ḡorḡusundan 52a/4

taḡı>*daḡı*>*daḡı* :daḡı 42a/3, 43b/3, 46b/5

1.2.1.2. *k*- > *g*- Değişimi(Ötümlüleşme)

Eski Türkçe devresinde kelime başındaki *k*- ünsüzü Batı Türkçesi döneminden itibaren kendini *g*- sesine bırakmıştır. Metnimizde bu kurula uyan örnekleri aşağıda sıraladık:

<i>keç->geç-</i>	:geçmiş ola 47b/13, geçerler 48a/6, geçer 53b/12
<i>keçe>gice</i>	:gice 19b/14, 51a/1, gicesi 8a/11
<i>keç ->giy-</i>	:giyemezüz 52b/6, giysülerüm 38b/12
<i>kel->gel-</i>	:gelinmek 22a/12, geldi 27a/1, 36b/10
<i>keltür->getür-</i>	:getüdük 5b/12, getürdi 40a/3, getürdiler 2b/11
<i>kergek>gerek</i>	:gerek 18b/12, 31a/5, gerekdür 22a/12
<i>kipi>gibi</i>	:gibi 24a/3, gibidür 29b/15
<i>kirü>girü</i>	:girü 14b/4, 23b/5, 30b/1
<i>kizle->gizle-</i>	:gizleyüp 10a/15
<i>köç->göç-</i>	:göçer 53b/13
<i>kök>gök</i>	:gökden 26b/6, 27a/12, göksüz 29b/5
<i>köre>göre</i>	:göre 35b/14, 37a/11
<i>köz>göz</i>	:göz 43b/2, gözi 46a/10
<i>kün>gün</i>	:gün 6a/12, 6b/14, günü 9a/5

1.2.1.3. ğ ve g Seslerinin Gelişimi

ğ ve g sesinin gelişimini üç başlık altında inceledik:

1.2.1.3.1. Birden Fazla Heceli Kelimelerin Sonunda

Batı Türkçesinde birden fazla heceli kelimelerin sonunda bulunan -ğ ve -g'ler ile, sonundaki -ğ ve -g'ler düşer. Bu düşmenin sonucunda kendinden önce gelen ünlü umumiyetle yuvarlaklaşır ve uzar¹⁰.

¹⁰ Orhan Yavuz; *Anadolu Türkçesi İle Yapılan En Eski Tezkiretü'l-Evliyâ Tercümesi ve Dil Özellikleri (İnceleme-Gramer-Metin)*, Tablet Yay., Konya 2006, s. 212.

Kelime sonundaki -ğ ve -g seslerinin düşmesine rağmen ünlüsü yuvarlaklaşmayan kelimeler ve sestem önceki ünlüsü kendisinde yuvarlak olan kelimelerin örneklerini metnimizde şu örneklerle verdik:

tirig>diri :diri 38a/8, diriñüz 27a/5

katıg>katı :katı 39a/4, 44b/8

ölüg>ölü :ölürseñüz 47a/3, ölüñüz 27a/5

şamug>şamu :şamu 31b/5, şamudan 35a/10

şamug>şamu :şamu 3a/9, şamumuz 48a/9

Sıfat yapma eki *-lı, -li; -lu, -lü* de Eski Türkçenin *-lığ, -lig; -luğ, -lüğ* ekinden inkişaf etmiştir. Ekin sonundaki *-ğ ve g*'ler Batı Türkçesinde düşerek ek ünlüsü yuvarlaklaşmıştır¹¹.

Metnimizde seçtiğimiz örnekler şunlardır:

‘ izzet-lü 20a/7, yer-lü 2b/12, altun-lu 29a/7, ad-lu 32a/5, şan-lu 38a/11

1.2.1.3.2. Yapım Eklerinin ve Kelimenin Bünyesine Dahil Hecelerin Başında

Metnimizden seçtiğimiz aşağıdaki örneklerde *ğ ve g* sesleri düşerek kullanıma girmiştir:

gergek>gerek :gerek 18b/12, 41b/7, gerekdür 42a/6

kulgak>kulak :kulak 29a/4, kulağımuñ 35b/13

yalğan>yalan :yalandur 51b/4

1.2.1.3.3. Çekim Eklerinin Başında

Eski Türkçe devresinde bazı çekim eklerinin başında *ğ ve g* sesleri mevcûtken, Batı Türkçesinde bu seslerin düştüğü görülmektedir. Metnimizden bu hususiyet için seçtiğimiz örnekler şunlardır:

-ğan, gen>-an, -en :çal-an 8b/14, ol-an 9a/7, çal-an-ı 11a/9, gel-en 2a/13, sev-en-ler 7b/10, iste-y-en 16b/11

¹¹ Yavuz, a.g.e., s. 273.

-*ğınca, ğinçe*>-*ınca, -ince* :ol-*ınca* 20b/2, muğtezāsı-*nca* 42b/12,
gel-*ince* 19a/4, kavli-*nca* 21b/14, gel-*ince* 26b/12

-*ğaru, -gerü*>-*aru, -erü* :içerüye 45a/5, ilerü 6b/8

1.2.1.4. *g>v* Değişimi(Sızıcılışma)

Türkçenin tarihi seyrine baktığımızda özellikle bünyesinde yuvarlak ünlü bulunan kelimelerdeki *g* seslerinin *v* sesine dönüştüğü görülecektir. Metnimizde bu kurala uyan örnekleri iki başlık altında topladık:

1.2.1.4.1. Yuvarlak Ünlülerde

degülsiz :degülsiz 41a/3
kığılıcım :kığılıcım 51b/7
gögsünden :gögsünden 13a/1
göge :göge 25b/3
dügün :dügün 48a/14

1.2.1.4.1.2. Düz Ünlülerde

egninden :egninden 46a/8
cigeri :cigeri 45a/10
yigitler :yigitler 52a/4

1.2.1.5. *b>v* Değişimi(Sızıcılışma)

1.2.1.5.1. Kelime Başında *b>v* Değişimi

Eski Türkçe devresinde kelime başında bulunan bazı *b* sesleri eski anadolu türkçesi döneminde *v* sesine dönüşmüştür. Metnimizden seçtiğimiz örnekler şunlardır:

bar>*var* :var 44b/11,49a/12, vardır 49a/2, varidi 12b/3,
varduklarında 43a/3

bar->*var*- :var 7a/6, 41b/4, varurlar 48a/12

bir->*vir*- :virmiş 43b/2, vire 5b/10, viresiz 4b/15, virmediler
8a/8, virirleridi 13a/10

1.2.1.5.2. Hece Başında *b>v* Değişimi

ev :evine 48a/13, evin 53b/12

sev- :sev 50a/5, sevevüz 29a/13, sever 36a/3

1.2.1.6. $\tilde{n} > m$ Değişimi

Yuvarlak ünlülerden sonra kullanılan \tilde{n} sesi bu gün m 'ye dönüşmüştür. Metnimizde tek örneği vardır:

komşu > koñşu 21a/7

1.2.1.7. $t > d$ Değişimi (Ötümlüleşme)

Eski Türkçede kelime başında d - sesi bulunmaz, bu durum Çağdaş Türk Lehçelerinden Batı Türkçesi hariç hepsinde halen devam etmektedir. Ancak 13. yüzyıl Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde Eski Türkçede t - ile başlayan birçok kelimenin d - ile başladığı görülmektedir¹². Metnimizde yukarıdaki açıklamalar kapsamında d - sesine dönen kelimeleri aşağıda sıraladık:

1.2.1.7.1. d 'ye Dönüşenler

dağı 7a/10, dile 17a/14, dirüñüz 27a/5, diri 38a/8, didükde 38b/2, dürlü 45a/6, diyü 10a/4, depredüp 40a/13, dimeyüp 40a/13, degülsüz 41a/6, deñiz 41b/15, dört 41a/14, disünler 48b/3, düşdi 46a/9, diri 38a/8, diñlerse 32a/5, dimek 31b/4, deñizden 29b/4, düşse 29b/3, dönüp 25b/3, durmuş 19b/10, dün 15b/9, donadup 15a/9, develere 14b/7, dişini 13b/2, düşirdi 12b/15, dizine 11b/15, depüp 11b/14

1.2.1.7.2. t 'li Konumunu Koruyan Kelimeler

Eski Türkçeden Eski Anadolu Türkçesi dönemine gelindiğinde $t > d$ - değişimi sistemli bir sıra takip etmemiştir. Eski Anadolu Türkçesinde d - sesine dönüşüm örneklerinin sayısı çok olsa da t - sesinin korunduğu kelimeler de vardır. Metnimizden kalın sıradan kelimelerden oluşan bu duruma aşağıdaki örnekleri delil gösterebiliriz:

turup 35b/3, tokuz 55a/14, toğrıyı 25a/4, turdılar 11a/9, turı geldiler 31b/12

1.2.1.7.3. Hem t 'li hem de d 'li Yazılan Kelimeler

Aşağıda sıraladığımız az sayıdaki örneklerimizde hem t - hem de d -'li yazılışlara rastladık:

tur- :turup 35b/3, turdılar 11a/9

dur- :durmuş 19b/10

¹² Jale Öztürk; "Ses Değişikliği Geçiren Kelimelerin Yazı Dilindeki Eski Şekilleri", *Güneyde Kültür*, Antakya 2003, s. 143.

1.2.1.8. z > s Değişimi

Metnimizde bu ses olayına iste- fiilini örnek gösterebiliriz:

izde->iste- :ister 48a/15, isterüz 7b/7, istedikde 40a/9

1.2.1.9. d > y Değişimi

ağrıl->ayrıl- :ayrılmayam 25a/13

ked->gey- :giysülerüm 38b/12, geymezüz 52b/6

1.2.2. Ünsüz Benzeşmesi

1.2.2.1. Yazımı Kalıplaşmış Eklerde

Eski Anadolu Türkçesinde kalıplaşmış bir imla kullanılması, tonsuz ünlülerle biten kelimelerde ünsüz benzeşmesine engel olmaktadır. Metnimizde bu durumu destekleyen örnekleri aşağıda sıraladık:

-da, -de bulunma hâli eki

kılduğ-da 40a/12, olduğ-da 47b/10, bucağ-da 48b/1, huşuş-da 49a/5

-dan, -den ayrılma hâli eki

taraf-dan 9a/7, kıılmağ-dan 14a/11. mağlûkât-dan 27b/12, hağ-dan 33a/13, cennet-den 46a/9, gelmek-den 3b/11, telif etmek-den 52b/13

-dur fiilden fiil yapım eki

şehid it-dür-di 15b/14, et-dür-mek-dür 39a/13, tap-dur-mağ 48a/15

-dur, -dür bildirme eki

yok-dur 4a/7, mekkârluk-dur 10a/10, pağ-dur 22b/15, gerek-dür 40b/10, dimiş-dür 41b/11

-dı, -di, -du, -dü görülen geçmiş zaman eki

oğu-dı 5a/9, çığ-dı 9b/3, ko-dı 12b/9, ağıt-dı 13b/9, bırağ-dı 17a/1, eyit-di 17a/2, et-di 20a/3, ört-di 25b/2, tutar-du-m 4b/11, necat bul-du-m 6a/15, gör-dü-m 8b/5, götür-dü-k 37a/10

1.2.2.2. Kelime İçinde Tonlulaşma

Türkçede iki ünlü arasında kalan sedasız ünsüzler genelde tonlulaşır. Bu olay genelde *p,ç,t,k* seslerinin *b,c,d,g* seslerine dönüşmesi şeklinde görülür. Bu ses olayına metnimizden seçtiğimiz örnekler şunlardır:

-ç- / -c- :ilacı 29b/6

-t- / -d- :gidesiz 43b/13, giderken 44b/9, gidüp 46a/9, vedā^c idüp 46a/6, vücūda 46b/6

-k- / -g- :itdügin 39b/3, birliğin 42b/15, etdügi 43a/7, yetişmege 43a/11, köpegini 47a/10

-k- / -ğ- :kulağına 12b/7,7, asanlığa 51a/7, ayağında 33b/1, ağlamağa 40a/12, yoğıdi 26a/5, kulcuğuzını 54b/12, ufağın 41b/2,

1.2.3. Ünsüz Türemesi

1.2.3.1. -y- Ünsüzü

Türkçede iki ünlü yan yana kullanışa girmez. Bu nedenle ünlüyle biten kelime kök ya da gövdesi ünlü ile başlayan bir ek aldığında bir -y sesinin kullanıma girme zorunluluğu vardır.

olma-y-asız 22b/10, şıçra-y-up 51b/7, oğu-y-ana 55b/4, eyle-y-en 10b/15

1.2.3.2. s İkizleşmesi

Metnimizde tek örneğine rastladığımız aşağıdaki kelimedede ünsüz ikizleşmesiyle karşılaştık:

asığ> assı :assı 52a/3

1.2.4. Ünsüz Düşmesi

Daha önce ünsüz düşmesi olarak -ğ ve -g sesinin heceler ve kelimelerdeki düşüş olaylarını başlıklar altında incelemiştik, aşağıdaki örneklerimizde ise bu özelliklerin dışında gelişme gösteren ünsüz düşmelerini inceleyeceğiz:

1.2.4.1. -l- Düşmesi

keltür-> getir- :getürdüñüz 2b/8, getir 7a/9, getürdiler 15a/2

oltur-> otur- :oturup 30a/2, oturmuş 45a/9

1.2.4.2. *y*- Düşmesi

yincü > *incü* :incüden 44b/9

yıgla -> *ağla*- :ağlamağa 40a/12

1.2.4.3. *b*- Düşmesi

sub > *suw* > *şu* :şu 2a/14, şuyına 45b/8

bol -> *vol* -> *ol*- :ola 34a/2, olurdı 34b/6, olur 38a/6

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞEKİL BİLGİSİ

1. ŞEKİL BİLGİSİ

1.1. KELİME TÜRLERİ

1.1.1. İsim

1.1.1.1. Çokluk eki

Çokluk eki Türkçenin bütün devrelerinde lehçelerini de içine alacak şekilde -lar, -ler eki ile kullanıma girer. Metnimizden seçtiğimiz örnekler aşağıdadır:

müşrikler 3b/11, mürāī-ler 4a/5, şerīf-ler 4a/13, söz-ler 10a/13, yol-lar 4a/8, bez-ler 29a/7, göz-ler 29a/8, cefā-lar 13b/5, nāş-lar 15b/3, yıl-lar 46a/8, ğavġa-lar 48a/4, deñiz-ler 49b/13, ağaç-lar 49b/13, ata-lar 52a/5, oġul-lar 52a/5, küpe-ler 45a/8

1.1.1.2. İyelik Ekleri

Bu ekler, adın karşıladığı nesnenin kime veya neye ait olduğunu bildiren, sahiplik gösteren adlar ile adlar arasında bağlantı kuran eklerdir¹³.

Teklik 1. kişi iyelik eki: -m, -(u)m, -(ü)m

Teklik ve çokluk 1. kişi şahıs iyelik ekleri ünlü ile biten ada doğrudan doğruya, ünsüz ile biten adlara ise *u* ve *ü* bağlayıcı ünlü ile gelirler.

baş-u-m 10a/8, komşu-m 10b/4, maĥbüb-u-m 13b/1, kul-u-m 21a/6,11, göz-ü-m 38b/1, murād-u-m 25a/12, ĥarāret-ü-m 38b/1, giysüler-ü-m 38b/12, iltimās-u-m 44b/2, evlād-lar-u-m 52b/8

Teklik 2. kişi iyelik eki: -ñ, -(u)ñ, -(ü)ñ

¹³ Zeynep Korkmaz; *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, TDK Yay., Ankara 2009, s. 259.

Bu ekin de yardımcı ünlüsü 1. tekil ve çoğul iyelik ekinde olduğu gibi *u* ve *ü* 'dür.

karındaş-u-ñ 9a/12, ata-ñ 9a/12, ümmet-ü-ñ 18a/3, baba-ñ 16b/1, şefkat-ü-ñ 18a/4, hürmet-ü-ñ 18a/5, firakat-ü-ñ 18a/7, cennet-ü-ñ 18a/8, zenb-ü-ñ 22b/14, naşihat-ü-ñ 31b/11

Teklik 3. kişi iyelik eki

ümmet-i 22a/15, şeref-i 27a/14, nesl-i 27b/3, kudret-i 28b/6, muhabbet-i 32a/15

Metnimizde ek yığılması örnekleri de vardır. Ek yığılması için Gülsevin, Türk dilinde bazen 3. kişi iyelik eki almış kelimelerde bu ekin fonksiyonu kaybolur ve kelime kalıplaşarak taban haline gelir. Bu durumlarda, kelimenin üstüne tekrar bir 3. teklik kişi iyelik eki gelir¹⁴. Metnimizdeki örnekler aşağıda sıralanmıştır:

bir-i-si 3b/6, 37b/8, 47b/6, kim-i-s-i 48b/4,5

Çokluk 1. Kişi İyelik Eki: -muz, -(u)muz, -(ü)müz

kamu-muz 48a/9, huzür-u-muz 8b/9, kol-u-muz 52a/11, ümüd-ü-müz 52b/7, murād-u-muz 3b/12, mihnet-ü-müz 5a/6, ecdād-u-muz 5a/13, şabr-u-muz 5b/7, hāl-ü-müz 18a/6, ad-u-muz 26b/15, ar-u-muz 27a/6, ʿilm-ü-müz 29b/13, kalb-ü-müz 31b/9, delīl-ü-müz 50a/8

Çokluk 2. kişi iyelik eki: -(i)ñüz, -(u)ñuz, -(ü)ñüz

añlam-uñuz 3b/15, ʿākıbet-ü-ñüz 8b/13, ĩmān-u-ñuz 10b/10, peygamber-ü-ñüz 15b/10, cevāb-u-ñuz 27b/11, çerāğ-u-ñuz 29b/11

Çokluk 3. Kişi İyelik Eki: -ları, -leri

nice-leri 3a/14, günāh-ları 4a/7, tākat-ları 5a/5, baş-ları 5a/5, cefā-ları 8a/3, er-leri 9b/4, ĩmān-ları 14b/12, hüruf-ları ve nokta-ları 23b/2,

¹⁴ Gürer Gülsevin ve Erdoğan Boz. *Eski Anadolu Türkçesi*. Gazi Kitabevi, Ankara 2004, s.139.

oğul-ları 30b/12, rûh-ları 31b/12, meyyit-leri 34a/13, hesap-ları 36b/2, sevâbları 36b/3, günâh-ları 36b/4, dil-leri 42b/13, kalb-leri 42b/14

1.1.1.3. Hâl (Durum) Ekleri

Hâl ekleri (*case suffixes*), tümce içindeki adları diğer sözcüklerle değişik anlam ilişkileri çerçevesinde bağlayan biçim birimlerdir. Hâl ekleri genellikle adlarla tümcenin asıl ögesi olan yüklem arasında ilişki kurar¹⁵.

1.1.1.3.1. İlgî Hâli

Tamlama durumu, ad ya da ad görevindeki sözcüklere eklenerek bu sözcüklerin gösterdiği anlatımın bir başka anlatıma bağlanmasını sağlar¹⁶.

İlgî hâli eki sonu ünsüzle biten eklere *-uñ*, *-üñ*; ünlü ile biten eklere ise *-nuñ*, *-nüñ* şeklinde gelerek adlarla bağlantı kurar. Ünlüsü daima yuvarlaktır.

bî-vefâ-nuñ 3a/2, bunlar-uñ 3b/3, seyyidler-üñ 3b/14, şehzâde-nüñ 6b/9, anlar-uñ 7b/2, nûrî-nuñ 11a/1, akrabâ-nuñ 12a/9, a-nuñ 13b/2, namâzı-nuñ 14b/4, ‘aşr-uñ 14b/10, mel‘ün-uñ 15a/12, atâ-nuñ 17a/3, peygamber-üñ 20b/11, siz-üñ 27b/4, gözleri-nüñ 34a/12, nâş-uñ 39b/13, beşikleri-nüñ 40b/5, saçları-nuñ 40b/11, yağmurları-nuñ 42a/1, cennet-üñ 44b/5

Teklik ve çokluk 1. kişi zamirlerine *-(ü)m* eki getirilerek ilgi hali yapılır.

ben-üm 6b/13, 10a/2, 17a/2, 26b/7, 33b/9, 34b/4, ben-üm-le 15b/7, biz-üm 5b/7, 18a/13, 26a/8, 29b/13, 31b/14

1.1.1.3.2. Yönelme Hâli

Yönelme durumu kısaca, kelime gruplarında ve cümlede adı fiile yönelme ve yaklaşma işlevi ile bağlayan durum ekidir. Yönelme halinin eki *-a* ve *-e*’dir.

Ünsüz ile biten adlara doğrudan gelen ek, ünlüyle biten adlara *-y-* veya *-n-* yardımcı sesiyle birlikte gelmektedir.

¹⁵ Süer Eker; *Çağdaş Türk Dili*, Grafiker Yayınları, Ankara 2011, s. 335.

¹⁶ Neşe Atabay vd.; *Sözcük Türleri*. TDK Yay., Ankara 1983, s. 45.

aḥvāl-e 2b/14, kıble-y-e 4b/12, cefā-y-a 6a/3, cehennem-e 11b/8, katli-
n-e 15b/11, baş-a 16b/1, sañ-a 19b/7, yol-a 19b/9, kuḳla-y-a 19b/12,
azāb-a 20b/3, dīn-e 20b/7, mel'ün-a 20b/12, kavm-e 21a/15, yir-e
23a/1, eğri-y-e 25a/4, gög-e 25b/3, siz-e 26b/12, ḥacc-a 28b/7, cihān-a
29a/14, deryā-y-a 29b/4, pādīšāh-a 30a/1, ḥoca-y-a 30b/1, üstü-n-e
30b/7, cevāb-a 30b/9, cennet-e 33a/14, dimāğı-n-a 33b/15, şekli-n-e
34b/13, selāmı-n-a 35a/4, behişt-e 36b/14, omuzı-n-a 38a/11, faḥri-n-e
44a/6, kürsü-y-e 48a/4, evi-n-e 48a/13, zıkr-e 48b/1, fikr-e 48b/2,
seyyid-e 51b/5

1.1.1.3.3. Belirtme Hâli

Belirtme hâlinin başlıca işlevi ismi fiile bağlamadır. Cümlelerin fiili geçişli durumda bulunur ve belirtme hali bu cümlede ekli veya eksiz bulunabilir. Metnimizde tespit edilen belirtme hali ekleri aşağıdaki gibidir:

-l, -i, (y)-l, (y)-i

dünyā-y-ı 3b/5, rāz-ı 4b/10, ğuşşa-y-ı 4b/10, felâket-i 4b/14, du'ā-y-ı
5a/9, küfr-i 5b/13, rahmet-i 7b/6, kuḳla-y-ı 20a/3, kıyas-ı 20a/7,
Fir'avn-ı 20b/7, 'azāb-ı 21a/13, şavm-ı 28b/4, ḥaḳḳ-ı 28b/11, şırāt-ı
29a/1, ḳabr-i 36a/15, ḥaḫḫ-ı 45a/4, maḳām-ı 46a/2, cihān-ı 48a/14

3. kişi iyelik eklerinden sonra *-n-* yardımcı sesi alarak *-l, -i* belirtme hali eki isimlere gelebilir.

rūḫı-n-ı 21a/6, evlādı-n-ı 23b/1, ecdādı-n-ı 36b/14, başı-n-ı 38b/7,
cānı-n-ı 55a/10

-n

Teklik ve çokluk 3. kişi iyelik eklerinden sonra gelen *-n* eki de belirtme hali işlevi görür.

cevābı-n haq şan- 4a/10, zulumātları-n 5b/8, şehadet haberi-n vir- b/6, başı-n dizine al- 11b/15, kılıcı-n al- 13a/6, namāzları-n kıl- 14a/3, namāzı-n kıl- 14a/15, meyyitleri-n defn it- 14a/15, yüzi-n göge tut- 25b/3, koltuğı-n ara- 40a/4, cemālleri-n müşāhede id- 49b/7

1.1.1.3.4. Bulunma Hâli

Türk dili tarihinin bütün devirlerinde bulunma hali eki *-da*, *-de*'dir. Metnimizde bu ek, döneminin diğer metinlerinde olduğu gibi ünsüz uyumuna aykırıdır. Bu ek 3. kişi iyelik ekli kullanımlara gelirken araya bir yardımcı *-n* ünsüzü alır.

gînâ-da 3a/13, huşûş-da 4a/6, ahret-de 4b/2, dünyâ-da 6b/11, maşer- de 11a/1, menzil-de 15a/5, meclis-de 15b/2, Kerbelâ-da 16b/12, selef- de 19b/8, düş-de 19b/14, yir-de 29a/5, şaħra-da 44b/9, cennet-de 45a/12, bucaq-da 48b/1, yol-da 49a/1, şehir-de 49a/13, kıyâmet-de 49b/12

1.1.1.3.5. Ayrılma Hâli

Ad veya ad soylu sözcüklere *-dan*, *-den* eki aracılığıyla gelir. 3. kişi iyelik ekiyle çekimlenen adlara *-n* yardımcı ünsüzü vasıtasıyla bağlanır. Metnimizde bu ek ünsüz uyumuna aykırıdır.

gayb-dan 5a/1, gam-dan 6a/15, elem-den 6b/1, tamu-dan 9a/6, taraf- dan 9a/7, Kûfe-den 17b/11, Şâm-dan 17b/12, ecel-den 18b/7, ulemâ- dan 19a/6, gök-den 26b/6, yir-den 29a/6, el-den 29a/12, deniz-den 29b/3, yay-dan 39a/4, baḫın-dan 42b/4, vâ'z-dan 43b/5, cennet-den 46a/8, şeytân-dan 50a/15, kışsa-dan 51b/10, nâs-dan 51b/14, oğlan- dan 52a/5, kâlû belâ-dan 55a/4

1.1.1.3.6. Eşitlik Hâli

Eski Türkçede çok işlek olan *+çA* eki, Eski Anadolu Türkçesi yoluyla, günümüz Türkiye Türkçesine uzanan gelişmesinde, ön sesinde hem tonlu hem de

tonsuz biçimler olarak *-CA*'ya dönüşmüştür¹⁷. Zeynep Korkmaz bu ekteki gelişmeler üzerine bir çok tespitte bulunmuştur¹⁸.

Eşitlik hali metnimizde *-ca*, *-ce* şeklinde yer almaktadır:

muhteżası-n-ca 4a/2, kavli-n-ce 21b/14, mücibi-n-ce 25b/14

ni-ce 3b/10, 13a/12, 18b/4, 28b/1, 32a/12, 42a/3

1.1.1.3.7. Yön Gösterme Hâli

Yön gösterme ekleri *-ra*, *-re*, *-aru*, *-erü*'dür. Türkçenin bütün devirlerinde aynı şekilde görülen ek, genellikle eklendiği kelimeyle kalıplaşmıştır.

şoñ-ra 11b/10, 46a/5, üz-re 19b/10, 35b/2, 47a/2

Eski Türkçe devrinde *-ğaru*, *gerü* şeklinde görülen ek başındaki *ğ-* ve *g* sesinin düşmesiyle Batı Türkçesi'nde *-aru*, *-erü* şeklini almıştır. Metnimizde tek örneğine rastladık.

il-erü 6b/8, 14b/12

1.1.1.3.8. Vasıta Hâli

Vasıta hâli eki “+n”, Eski Türkçe, Orta Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesi dönemlerinde kullanıldıktan sonra, Osmanlıca döneminde kullanımdan düşmüştür. Eski Anadolu Türkçesinde asıl vasıta hali eki “+n” olmakla birlikte, “+la”, “birle”, “ile” şekilleri de kullanılmıştır. “+n” eki kullanımdan düşünce, onun yerini “ile” edatı almıştır. Türkiye Türkçesinde “ile” son çekim edatı ve onun ekleşmiş “+la / le” şekilleri vasıta hali görevinde kullanılmaktadır¹⁹.

ile'nin ilk hecesindeki *i* sesi bazen düşebilmektedir.

-la, *-le*:

¹⁷ Korkmaz, a.g.e., s. 344.

¹⁸ Bu konudaki ayrıntılı bilgiler için bkz. Korkmaz, “Türk Dilinde +ça Eki ve Bu Ek İle Yapılan İsim Teşkilleri Üzerine Bir Deneme”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C.1, s. 12-84.

¹⁹ Birol İpek, “Türk Dilinde Vasıta Hâli”, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2008, s. 66.

tazarru^ç-la 4b/12, zehr-le 6a/13, kılıç-la 12b/14, zaħm-la 12b/14, vech-le 13b/14, ĩmān-la 21a/6, ŧer^ç-a-la 22a/12, grŧ-le 25a/6, ^çadl-la 26b/8, āsānlıg-la 36a/14, anıñ-la 38a/4, muħabbet-le 39a/1, efgān-la 46a/10, haķāret-le 50a/15

-ıla, -ile:

oķ-ıla 12b/6, taŧ-ıla 13b/2, ŧu-y-ıla 29b/7, ķan-ıla 50b/15

1.1.1.4. Soru Eki

Eski Türkçe devresinde ekin ünlüsü -*mu*, *m* ŧeklinde yuvarlaktır. Soru eki -*mi*, -*mi* isimlerin soru vazifesini üstlenir.

ākıf olduñ mı 8b/4, rażı oldun mı 12a/2, rāżı mı-sız 19b/3, utanmadın mı 20a/4, revā mı 25a/4, zge muħabbet var mı-dur 37a/12, dervīŧ olayım mı 48b/7

1.1.1.5. Sayı isimleri

Metnimizde geçen sayı isimlerinin çoğu belirtme sıfatı türündedir. Metnimizde geçen sayı isimleri örnekleri aŧaĖıda sıralanmıŧtır:

1.1.1.5.1. Asıl sayı isimleri

iki: iki rek^ç at namāz 5a/3, iki ŧehzāde 6b/9, iki ŧāhid 19b/4,

Üç: Üç gündür 4b/7, üç yerinden 6a/13, üç ta^ç’ifenıñ birisinden 33b/13

dört: dört yaŧında 16a/7, dört nevbet 17b/5, dört mertebeye 42a/13

beŧ: beŧ vechledr 18b/3, beŧ vaķit namāz 28b/3, beŧ ķol üzredür

42b/6

yedi: yedi mevātıñ-ı ^çazımdede 36a/12, yedi yaŧında 12a/12

sekiz: sekiz cenneti müzeyyen ķılsam 40b/10

on beş, yirmi: on beş yāhūd yigirmi yıl olınca 30a/14

otuz iki: otuz ikisi atlı kalamı piyāde 11a/8

yetmiş: yetmiş qarın gecmişdür 15b/8

yetmiş iki: yetmiş iki pāre kıldılar 12b/1, yetmiş iki nefer serverleri
14a/2, yetmiş iki tekbīr 14a/7, yetmiş iki nefer 11a/8

toğuz yüz yetmiş iki: toğuz yüz yetmiş ikisinde 55a/14

biñ yıl: biñ yıla qarībdür 19a/4, biñ yıl geçmişdi 26a/7

on iki biñ: on iki biñ qanad 44b/7

on dört biñ: on dört biñ yıl 46a/3

yüz biñ kişi: yüz biñ kişi aña taparlar 29a/10

1.1.1.5.2. Sıra sayı isimleri

Sıra sayı isimleri asıl sayı isimlerine *-ncı, -nci; -(i)ncı, -(i)nci* isimden isim yapım ekleri getirilerek yapılır. Metnimizde seçtiğimiz örnekler aşağıdadır:

ikinci: ikinci su'āl 18b/8, ikinci cevāb virüp 27b/5

üçüncü: dirler üçüncü su'āl idüp 18b/13, üçüncü cevāb 21b/1, üçüncü bu hikāyeti delīl 29b/15, üçüncü naşīhatümüz 32b/1, üçüncü muqarrebīndür 42a/15, üçüncü oruç tutmaq 42b/7

dördüncü: dördüncü zekūt virmek 42b/7, dördüncü su'ālleri 19a/2, dördüncü naşīhatümüz oldur 41b/5, dördüncü ehlullahdur 42a/15

beşinci: beşinci su'āl 19a/5, beşinci hesabları āsān ola 36b/2, beşinci hacca varmaq 42b/8

altıncı: altıncı mīzānda günāhlarından şevābları ağır gele 36b/2

yedinci: yedinci mahşer arasında 36b/3

on yedinci: Ramazanun on yedinci Cum'a gün 6a/12

1.1.1.6. İsimden İsim Yapım Ekleri

+*an*, +*en*

Metnimizde sadece *oğlan* kelimesinde bu eki tespit ettik. Bir örnek haricinde bu ek kendinden sonra +*cuğ* ekini alarak kullanıma girmiştir.

oğ(u)l-an-dan 52a/5, oğ(u)l-an-cuğlarına 32b/3, oğ(u)l-an-cuğı 36b/7,
oğ(u)l-an-cuğlardır 39b/13

+*cuğaz*

Bu ek, isimlerden sevgi ve küçültme anlamlı isimler türetir. Metnimizde tek örneği vardır:

ğul-cuğaz-ı 54b/12

+*cı*, +*ci*

Meslek ve bir işi kendine uğraş alanı seçenleri belirten isimler yapar. Metnimizde tek örneğine rastladık:

ğukla-cı 19b/9

+*cuğ*, +*cük*

Adlara ve sıfatlara küçültme, pekiştirme sevgi ve acıma anlamı veren isimden isim yapım ekidir.

oğ(u)lan-cuğ-lardur 40b/13, oğ(u)lan-cuğ-larına 39b/13

+*daş*

Bu ek genelde isimden ortaklık birliktelik anlamı veren isimler yapar:

ğarın-daş 49a/2, ğarın-daş-un 9a/12, ğarın-daş-ı 12a/5, ğarın-daş-ma
12a/6

+eş

gün-eş-i 9a/2

+lu, +lü

Türkiye Türkçesinde her ada gelebilen ve addan ad ve sıfat türeten en işlek eklerden biridir²⁰. Bu ekin ünlüsü Eski Anadolu Türkçesi dil ürünlerinde görüldüğü gibi metnimizde de bir örnek hariç daima yuvarlak ve ünlü uyumuna aykırı vaziyettedir. Sadece 11a/9 numaralı varakta “atlı” kelimesinde bu ekin uyuma girdiğini görmekteyiz. Metnimizde görülen örnekler şunlardır:

altun-lu 23a/7, ad-lu 32a/5, ğan-lu 38a/11, 38b/10, ğayır-lu 39b/10,
yer-lü 2b/11, izzet-lü 20a/7

+lık, +lik

Genellikle düz ünlülü şekilleriyle karşılaştığımız bu isimden isim yapım eki çok işlek ve kapsamlı bir ektir. Ana görevi eklendiği kelimeye yer, bağıllık meslek gibi özellikler kazandırmasıdır. Metnimizde bu ek, büyük çoğunlukta Arapça ve Farsça kökenli isimlere gelerek kullanıma girmiştir:

aç-lık-dan 4b/9, ğaddar-lık 10a/10, mekkâr-lık-dur 10a/10, pāk-lıg-
ıyla 22a/8, ğasta-lık-da 28b/5, āsān-lığ-la 36a/14, ümmet-lik 27a/13,
pīr-perver-lik 43a/13

+(u)n

ğoy-u-nun 40a/14, boy-u-nlarına 52a/11

+ncı, +nci, +(i)ncı, +(i)nci, +(ü)nci

Asıl sayı isimlerinden sıra sayı isimleri türetir.

²⁰ Korkmaz, a.g.e., s. 60.

iki-nci 18b/8, üç-ü-nci 18b/13, dörd-ü-nci 19a/12, beş-i-nci 28a/1, yedi-nci 36b/3, on-ı-ncı 8a/11, altı-ncı 36b/2

+suz, +süz

+sIz / +sUz eki, addan “yokluk, eksiklik” bildiren olumsuz anlamda sıfatlar türeten çok işlek bir ektir. “Sahip olma, kendinde bulundurma” görevindeki sıfat türeten +II / +IU ekinin karşıtıdır²¹. Bu ek metnimizde daima yuvarlak ünlüdür:

tuhfe-süz 40a/2, şu-suz 14a/13, gök-süz 29b/5

1.1.1.7 Fiilden İsim Yapım Ekleri

-(i)ç

kı1-ı-ç 6a/13, kı1-ı-ç-la 12b/14, kı1-ı-c-ın 13a/6

-ı, -u

korç-u-larından 47b/3, korç-u-sından 52a/4, sor-ı-larıyla 43a/8

-sü

giy-(e)-sü-lerüm 38b/12

1.1.2. Zamir

1.1.2.1. Kişi Zamirleri

Şahıs zamirleri, varlıkları kişi olarak temsil eder, kişi adlarının yerine geçer. Bütün varlıklar teklik ve çokluk biçimleri ile üç şahısta toplanır. Metnimizde zamirlerin çekimleri sırasında kök değişiminin dışında zamirlerin hepsinin ilgi hâli eki almış şekillerinde ekin ünlüsü daima yuvarlak şekilde kullanıma girmiştir:

1. Kişi zamirleri: *ben, biz*

ben: ben 2b/8, 3a/1, 4a/5, 6b/13, 7a/3, 9b/11, 10a/1,4, 12a/3, beni 9b/8, 10a/5, 23a/13,14 benden 17a/14, 19b/4 benden razı oldun 12a/2,

²¹ Korkmaz, a.g.e., s. 74.

benüm şefaaimden 6b/13, benüm katlimi 10a/2, benüm 10b/3, 14a/12, benümle 15b/7

biz: biz 3b/9, 4b/13, 18a/9, bizi 2b/9, 17a/15, bize 2b/1, 3b/2,12, 4b/1, 7a/14,15 bizden 3b/15, 7b/2, 31b/6, bizler 3b/13, 27b/13, bizüm 4b/14, 5a/13,13, 5b/7, 7a/11, bizüm 18a/7,13, 51b/11

2.Kişi Zamirleri: *sen, siz*

sen: sen 10b/15, 20a/3,8, seni 43b/14, 46a/5, senden 10a/12, 12a/3,3, 28b/13 senüñ 7a/3, 9a/13,4, 17a/2, sensin 12a/14

siz: siz 8b/14, 19b/3, 23a/8, sizi 8b/14, 25a/12, 49b/2, size 10b/12, 13b/13, 18b/4, 19a/3, sizde 19a/5, 26b/13, sizden 21b/8, 27a/14, 31b/4, sizlere 4a/3, 10b/9, 13a/11, 18a/13, sizlerden 24b/14, sizler 10b/9, 18a/14, 19a/11, 30b/11, sizdeki 30b/6, siziñ 3b/15, 16a/3, 20b/1 sizsiz 8b/15, 9a/2,3,5,7

3.kişi zamirleri: *ol, anlar*

ol: oldur ki 32b/7, nasihatimiz oldur ki 32b/2

anuñ: anuñ 10a/1, 13b/2, 24a/8, 25a/10, 31a/14, 38a/4,8, 43b/10,12, 50a/13, 51a/3,6,7

anı: anı 2b/5, 10b/15, 12b/1, 20a/5,12, 21a/7, 29a/8

anda: anda 41a/12

andan: andan 12a/7, 12b/9, 13a/5, 17a/4,9, 19b/8, 42b/2, 49a/12

anlar: anlar 3a/2, 7a/15, 8a/9, 13b/4, 18a/3, 28a/13, anlarıñ 7b/2, 8a/13, 20b/14, 24a/8, 25a/8, 27a/13, 29a/2, 30b/14, anlara 4a/6, 7a/9, anları 14b/8, 15a/1, 19a/2, 25a/1, anlardan 27b/14

1.1.2.2. İşaret Zamirleri

Metnimizde elde ettiğimiz sonuçlarda işaret zamirleri *bu, bunlar, o, şu, şunlar* olarak yer almaktadır. Bunların dışında nadir olarak kullanılan *şular* şekli de metnimizde bir kez kullanıma girmiştir:

bu: bu 10a/10, 14b/2, 15b/5, 16a/15, 17a/2, 23a/1, budur 5b/6, 17a/15, 18b/10, 19a/1, 22a/2, 23b/10, 24a/4, 25b/8,12, 26a/4,12, 26b/5, 27b/11, bunda 9a/4, 11a/1, 13a/11, 16b/11, 39b/4, 43b/15,

bunlar: bunlar 3b/3, 4a/7, 6b/11, 7a/14, 13a/8, 18b/2, 26a/3, bunlardır 41a/15, bunlarıñ 3b/3,10, 5b/8, 6b/12, 13b/14,19a/2, 28a/15, 40a/10,13, bunları 3a/12, 31b/15, 40a/8, bunlara 3b/15, 5a/1, 6b/11, 7a/4, 19a/11, 44a/6, bunlardan 42b/10,

bunda: bunda 3b/11, 7a/7, 9a/4, 11a/1, 13a/11, 16b/11, 39b/4, 43b/15,

ol: oldur ki 5b/2, 32/11,14, 32b/2,5,7, 35b/15, 37b/7, 41b/6, 42a/7

anı: anı 2b/2, 13a/13, 13b/12,

anda: anda 24a/6, 39b/5, 48a/12

andan: andan 10a/7

şunlar: şunlar 20a/14, 25a/15, 31a/14, 34a/4, 37a/9, 37b/5, 39a/1, 51b/11

şular: şular 48b/10

1.1.2.3. Dönüştürülük Zamirleri

Dönüştürülük zamirleri, şahıs zamirlerinden daha güçlü anlam taşırlar. İşin yapana dönüşünü gösteren bir işlev üstlenir. Asıl dönüştürülük zamirleri *kendi ve öz* kelimeleridir. Metnimizde bu kullanım mevcuttur:

kendü: kendü 11b/14, 16a/6, 52b/13, 54b/4, kendülerüñ 2a/10, 15a/15, 16a/2, kendüye 16b/6, 17b/4, 48a/14, kendülere 54b/3, kendülerine 51a/10, kendüni 20b/13, 21a/11,15, kendüñüz 27b/2, kendümüzi 27b/4

kendüz>kendi+öz: kendünün 16/8

1.1.2.4. Belirsizlik Zamirleri

Kişileri ve nesnelere belirsiz olarak karşılayan zamirlerdir. Metnimizde seçilen örnekler aşağıdadır:

bazı: bazı 4a/5, 22b/14, 30a/7, 32a/9, 38a/14, 51a/14, bazısı 28a/2, 30b/10, bazıları 19a/6, 47b/14, bazımızdan 24b/1

biri: biri 35b/12, 47a/4,5, 51b/1,4, birisi 21b/3, 31a/8, 37b/8, 37b/10, birin 6b/9, birini 23a/12, birisin 33a/12, birine 32b/11, birinde 36b/1, birisinden 33b/14

her biri: her bir 14b/12, her birisi 3b/6, 31b/7, 47b/6, her birisin 13b/14, 41b/2

kimse: kimse 12a/11, 26b/15, 42a/9, kimseler 5b/11, 52b/1, kimseye 53a/15

kimesne: bir kimesne iki şahid diñledip işbāt-ı neseb itdükdenşoñra 19b/4, bir kimesneye ki Hağ te‘ālā kelām-ı qadīmimde pākdur 22a/8, kimesne ‘ilm fağhı bilmiyeydi 29a/15, kimesne aña deryā diyübilmez 29b/4

ķamu: seyyidler ķamu cevri u cefāda 3a/9, dār-ı ‘ukbāda ķamu şehzādeler sızsiz 9a/5, Muştafā ruğını irşād ķamu ervāğ sādāt anda idi 41a/11, ķamumuz bunlaruñ perverdesidür 48a/9

her kişi: her kişi 20a/12, 27a/4, her kişiye 43a/14,15

her kim: her kim 47b/4, 50a/3, her kime 55a/7, her kim ki 5b/2, 32a/5

her ki: her ki 37a/5

herkez: herkez 2b/11, 9b/12, 31a/13

1.1.2.5. Soru Zamirleri

Metnimizde tespit ettiğimiz soru zamirleri *kanı*, *kim* ve *ne* kelimeleridir:

kanı: pes senüñ atānuñ nevbeti *kanı* 17a/3

kim: kimden isterüz maḥşer raḥmeti 7b/7, bu şehzādeleri kime koyup gidersin 9a/9, kıyāmet gününde āşilere şefā‘at kim idecekdür 43b/7

ne: faḥr-ı ‘ālem evlādın şöyle faḥr-ı zelāletde görseydi ne cevāb ideydi 3a/12, kabūl-i tövbeye sebep ne oldı 44a/12, bu başındaki yeşil nürdan tāç ne tāçdur 45b/5

1.1.2.6. Bağlama Zamiri

Bağlama zamiri metnimizde *kim* kelimesi ile karşılanmıştır. Cümleye kattığı anlam ise *ki o* paralelindedir.

kim dilerse raḥmeti her geh nesl-i Aḥmede 7b/6, bilürsüz kim şerī‘at zāhirine hükm ider 31a/1, şol kimesneler kim benüm evlādumdan birisin görse ayağ üstüne kalkup ta‘zīm ide 33a/11,

1.1.2.7. Aitlik Zamiri

Şahıs ve işaret zamirleriyle kurulan ad tamlamalarında tamlanan ögesinin kaldırılarak yerine *+ki* aitlik ekinin getirilmesiyle oluşturulan zamirler aitlik zamirleridir²². Metnimizde seçtiğimiz örnekler şunlardır:

başumda-ki 9b/13, egnümde-ki 9b/14, belümde-ki 9b/15, başunda-ki 45b/5, kulağlarında-ki 45b/13, içinde-ki 46a/10

²² Korkmaz, a.g.e., s. 430.

1.1.3. Sıfat

1.1.3.1. Niteleme Sıfatları

Niteleme sıfatlarının tanımı konusunda dilcilerin genel anlamda hemfikir olduklarını söyleyebiliriz. Niteleme sıfatları, kendinden sonra gelen ismin niteliğini belirten sıfatlar olarak tamlama kurarlar. Metnimizdeki örnekleri şunlardır:

dürlü dürlü hile 4a/9, ağulu zehrle sıvarılmış kılıç 6a/13, çıplak develer 14b/7, envā' türlü deliller 19a/13, yeşil 'alâmet 20a/5, câhil kimesne 20a/11, mübarek yüzün 25b/3, altunlu bezler 29a/8, göksüz ağaç 29b/6, zeki tabî' at 30a/12, zehirli gönlin 38a/10,38b/9, kanlu gönlin 38a/10,11, ak tuz deñizi 41b/15, katı yay 44b/8, ak incü 44b/9, kırmızı altun 44b/11, kırmızı nürdan kemer 45a/8

1.1.3.2. Belirtme Sıfatları

Adları sayı belirterek, soru sorarak ya da gösterme yoluyla, kimi zaman da belgisiz olarak belirten sıfatlara belirtme sıfatları denir²³.

1.1.3.3. İşaret Sıfatları

Metnimizde tespit ettiğimiz işaret sıfatları aşağıda gösterilmiştir. Görüldüğü üzere bu kelimesi en çok kullanılan işaret sıfatı olarak göze çarpmaktadır:

bu: bu seyyidler 2b/15,3b/14, bu maķām-ı dil-güşāya 2b/15, bu rüzgār-ı bī-vefā 3a/2, bu pīr-zenī dehr 3b/4, bu huşūşda 4a/6, bu melâlet 4b/6, bu rāz 4b/10, bu gün 4b/11, 8b/9,15b/10, bu kâināt 5a/15, bu cihān 5b/1, bu cümleden 5b/15, bu gice 8b/5, bu şehzâdeler 9a/9, bu esb 9b/14, bu sözler 10a/13, bu cefâlar 13b/15, bu nâşlar 15b/3, bu hikâyet 15b/15, bu şerefler 19a/9, bu söz 25a/8, bu göz 25a/6, bu dünyā 29a/12, bu dergāh 33a/1

²³ Neşe Atabay vd., a.g.e., s. 80.

ol: ol kişi yerinde karar ide 35b/6, ol kişi rabbisini göre 35b/14, ol muhabbet nuriyla kabri münevver ola 36a/15, mübarek elleriyle ol 'aķıķleri oynar 40b/6, ol gün 50b/10, ol belayı kendülerine ahirden zan iderler 51a/10

şol: şol naşihatler ile 'amil olup 32a/10, şol katı yaydan ok çıkar gibi çıkmışlardır 39a/4, şol şadefe beñzer 42a/1, şol günki kıyâmet kopa 52a/1, şol tâ'ifedür 52a/12,

işbu: işbu za'if ve nahif Seyyid Seyfu'l-lah 2a/5

1.1.3.4. Belirsizlik Sıfatları

Metnimizde sıklıkla geçen belirsizlik sıfatları aşağıdadır:

ba'zı: ba'zı şahib- i sa'adetler 4a/5, ba'zı meşâyih 22b/14, ba'zı hıdmet lâzım olup 30a/7, ba'zı delil u ehadis 32a/9, ba'zı kitâblarda menkûldür 43b/7,

bir: bir gün 4b/3, 'âlemde bir şahşuñ 'ıyâlleri 4b/13, bir zaman ola ki 14a/12, bir işaret müşâhede iderlerdi 15a/6, bir gece vâlid-i büzürgvârını vâkı'asında görüp 16a/9, bir kimesne iki şahid diñledüp 19b/4

bir kaç: bir kaç naşihat idelüm 4a/1

hiç bir: hiçbir nesne olmadum 51b/6

her: her menzilde bir kerâmet 15a/5, saçlarınıñ her kılı hürmetine 40b/11, her fi'li Allahuñ rızası idersiñ 48b/8

ķamu: ķamu şehzâdeler sızsiz 9a/5, ķamu ervâh sâdât anda idi 41a/11

nice: nice yirde rivayet bulup 29a/5, nice kelimâtlar dağı ilħaķ idüp 32a/3, nice yıllar gözi giryan ve cigeri püryân 45a/8,

1.1.3.5. Soru Sıfatları

nice: nice ecdādlarımız 13a/12

ne: faqr-ı zelâletde görseydi ne cevâb ideydi 3a/12, ne vechle izzet etmek gerek 32b/2, bu başındaki yeşil nürdan tâç ne tâçdur 45b/5

kaç: kaç yılda seyyid olup şeref-i siyâdetle müşerref olur 30b/2

kankı: kankı mel'ün sevmese seyyidlerisi olisâr anlar cehennem etleri 50a/1

1.1.4. Zarf

1.1.4.1. Zaman Zarfları

Zaman zarfları fiillerin sıfat-fiillerin ve zarf-fiillerin anlam açısından belirleyen sınırlandıran ve onlara kesinlik kazandıran yapılardır. Bu zarflar ne zaman? ne vakit? sorularına cevap verir. Metnimizde Türkçe ve yabancı asıllı zaman zarflarının büyük kısmı doğrudan doğruya zarf oluşturmuştur:

âhir: âhir çıkup Beytullaha gitdüm 10a/6, âhir gelecek evlâd-ı Resûlün günâhlarını mağfîret idecegidür 23a/6,

üç gün: üç gündür ki ma'kulât kısmından sarâyumda nesne yokdur 4b/13

bu gün: bu gün gördüm ki gözlerin giryân 4b/11,

âkıbet: kim ki gelür âkıbet gider 5a/15

pes: pes âkıl-ı dâne bu cihân devletin neydür 5b/1

cum'a: Ramazaniñ on yedinci Cum'a gün şabâh namâzında 6a/12

irtesi: irtesi dâr-ı fenâdan dâr-ı beğâyâ intikâl itdiler 6b/1

şimdiki hal: şimdiki hale şükr etmek bir sa'âdetdür 8a/4

bu gece: bu gece Resûlullahı vâkı' amda gördüm 8b/5

kıyâmet günü: kıyâmet günü âzâd eyleñüz 9a/5

evvel: evvel ehl-i beyt-i Resüle harb ideñ zālim benüm 10b/3

Muḥarrem ayınuñ onıncı günü: Muḥarrem ayınuñ onıncı günü 11a/6

āder günü: āder günü ḥazret-i İmām-ı Hüseyn Hürriñ ol şadāsıñ işidüp 11b/12

henüz: henüz Yahūdiler baña ‘ izzet iderler 15b/8

nice zaman: nice zamān gecmişdür 16a/3

ḍuhā: ḍuhā irişüp mü ’ezzinler nu‘ rullah-ı ekbere ağāz itdükde 17a/4

ḳıyāmete dek: ḳıyāmete dek ne münkaḫ‘ olur 17a/8

ol-dem: ol-dem ğayret-i Hāḳ varır 19b/11

şol zaman: şol zaman olunca ki ḥuzūr-ı Hāḳda kızbleri zāhir olup 20b/2

dā’im: dā’im Cebrā’ıl ‘ aleyhisselām terbiye iderdi 23b/9

biñ yıl: biñ yıl mütecāviz etmemişdür 26a/8

aḥir zamānda: aḥir zamānda ‘ İsa İbn Meryem gökden ine 26b/6

on beş yāḥūd yigirmi yıl: on beş yāḥūd yigirmi yıl olunca bu didigüñüz ‘ ilm-i şerīfle müşerref olmaḳ mümkündür 30a/14

henüz: henüz İslāma gelmiş Müselmānlardan ola 34a/2

ol zamāndan berü: ol zamāndan berü ben bu ma‘ şūma muḥabbet etdüm 36b/13

nāḡihān: nāḡihān bir şahrada bir dāne aḳ incüden bünyād olinmiş bir ḳubbe göründü 44b/9

bir gice: bir gice ba‘ zı kimesneler bir yire cem‘ olup 51a/14

Sultān Süleymān bin Selim Hān Gāzī zamānında: Sultān Süleymān bin Selim Hān Gāzī zamānında bu kitābı tamām eyledük 55a/15

1.1.4.2. Yer Zarfları

Bu grupta seçtiğimiz zarfların örneklerini şu örneklerle sıraladık:

taşrasında: vāki' Silivri kapusu taşrasında 2a/8

kıbleye karşı: kıbleye karşı tazarru' la eydürlerdi 4b/12

bunda: bunda maşşerde müyesser olmaya aña şefā' at nürinüñ tâbı
11a/1

önden: önden Hürriñ karındaşı Hürriñ şehâdetin işidüp meydâna
gelüp karındaşına mulhaq oldu 12/5

girü: biz girü Kerbelâ ahvâline geledüm 14b/5

ilerü: ilerü gelmekde her bir nâ-ḥalef yire qahr olmağda 14b/12

1.1.4.3. Azlık Çokluk Zarfları

Azlık çokluk zarfı örneklerini aşağıda şöyle sıraladık:

nice: aḥir nice yezîdiler helâk itdükden soñra 11b/9, Resûlallah ile
sizüñ mâbeynüñüzden nice zamân gecmişdür 16a/3, nice müddet
gecdükden soñra ömri aḥre irer 21a/4, 'İsâ mâbeyninde nice biñ yıl
geçmişdi 26a/7

nice nice: aḥirü'l-emr nice nice mâ-lâ-ya' nileri cehenneme gönderdi
12b/10

henüz: aña Zeynel' âbidîn daḥı derler henüz yedi yaşında idi 12a/12

çok: çok mudur bu deñlü taḥkîr itseler 14b/11

biñ kerre: yüzine biñ kerre ururlar 24a/2

hiç: hiç ayrılmayam âl-i ' abâdan 25a/13

biñ yıldan berü: bendahı biñ yıldan berü ḥâk ile yeksân olmuş
giysülerüm alup 38b/11

biñ yıl: biñ yıl ' ibâdet etmişçe şevâb bulur 39b/10

biñde biri: biñde biri beyân olunmazdı 49b/11

1.1.4.4. Nasıllık Nicelik Zarfları

Bu zarflar eylemin niteliğini ne durumda olduğunu, nasıl meydana geldiğini belirten sözcüklerdir. Metnimizde kelime tekrarı, sıfat ve isimlerle yapılan birleşik zarf örneklerine de rastladık. Bu örneklerin de içinde bulunduğu liste aşağıdadır:

melül ve maḥzün: Fâtımayı melül ve maḥzün görüp eyitdi 4b/5

taẓarru‘la: kıbleye karşı taẓarru‘la eydürlerdi 4b/11

bîhüş: deñlü miḥnet müyesser kıl diyüp bîhüş oldı 5a/8

bu deñlü: ammâ bu deñlü vardır ki 5b/4

dürüst: evlâd-ı Muḥammed dimeşe islâmı dürüst olmaz 31b/2

öyle: öyle ri‘âyet kılurlardı 41a/2, bir seyyide öyle kötek çaldumki 51b/5

böyle: bu gün evlâdına böyle zulm idersiz didükde 15b/10, bu göz böyle görüşle göz degildür 25a/6, taḥdîr-i rabbânî böyle imiş 22b/9

şöyle: şöyle faḫr-ı zelâletde görseydi 3a/11, ‘adlla şöyle ma‘mür kıla 26b/9, ba‘zı meşâyiḫ şöyle buyurmuşlardur 22b/15

bir bir: bir bir bağına başup vedâ‘ dirdi 8b/11, ‘asker-i a‘dâ sizi bir bir şehid eyler 8b/15

envâ‘ dürlü: envâ‘ dürlü mühmelât söyler idi 15a/15

ağır: mîzânda günâhlarından şevâbları ağır gele 36b/3

diri: diri kılıp maḥşer yirinde cem‘ eyledükde 38a/8

şaluyı şaluyı: şaluyı şaluyı giderler evli evine sevine 48a/13

1.1.4.5. Soru Zarfları

Metnimizde soru zarfı türünü karşılayan nice ve niçün kelimeleridir:

nice: ecdâdlarumuz dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya nice riğlet itmişlerdür 13a/12, size nice ri'âyet idelüm ve nice hürmet idelüm 18b/4, aşhâb eyitdiler yâ Resûlallah nice muhabbet gerek 28b/1, selâm virdüğü vakt nice virmek gerek selâmın nice almak 32a/12,13

niçün: niçün kılduñ anı böyle melâmet 20a/5

1.1.5. Edat

1.1.5.1. Bağlama Edatları

Bağlama edatları, cümleleri veya cümle içindeki kelimeleri ve kelime gruplarını ya mana bakımından yahut şekil itibariyle birbirine bağlayan sözlerdir. Bu bakımdan Türkçe cümle kuruluşunda bağlama edatlarının yeri ve vazifesi ihmal edilemeyecek kadar önemlidir²⁴. Metnimizde çok sayıda örneği bulunan Türkçe ve yabancı asıllı bağlama edatı tespit ettik:

ammâ: ammâ bu deñlü vardır ki 4a/1, ammâ halvetlerinde mu'cizât-ı resûle sihrdür ve Qur'an-ı 'azîme şî'rdür dirlardi 5b/13, ammâ şöyle ma' lümüñuz olsunki 52b/10

ancağ: ancağ bizim maşşudumuz sizlere anlaruñ dünyâda ne muhannitler çekdiler bildürmekdür 18a/13, ancağ hikâyetdür hikâyet 49a/1, ancağ bunlaruñ 'itikâdları olmaduğı ecelden 51a/9

belki: belki mücib-i şamudur diyesiz 31b/5, tazallüm günü degildür belki şefâ'at ve mürüvvet günidür 38b/8

çün: çün kılduk idrâk ki kimdür serseri kimdür selâmet 11b/4, 'eynüm süreliden çün buldı hayât-ı ezeli 55a/9

²⁴ Necmettin Hacıeminoğlu ; *Türk Dilinde Edatlar*, MEB Yayınları, Ankara 1992, s. 112.

çünkü: çünkü bu deñlü su'âl ve cevâb olındı baña 32a/2, çünkü bildüñüz her kişiye mürşid lâzımdur 43a/15, çünkü Âdem 'aleyhisselâm hattı okudu 45a/4

dağı: Muşafâdan dağı 'âr eylemezler mürtezâdan okurlar 48a/10, 'amel idüp bu yol dağı yakındur diyü Hindü ve andan Habeşe çıka 49a/11, ol vaktin bir dağı ehibbâmuzın ellerin elimize alup 52a/10

eger: eger iderseñüz hazret-i Hüseyin kanıla zamâne seyyidlerinüñ kanı bir midür 50b/14, eger koñşusu ölse ol maħalleden evin şatup göçer 53b/12, eger Hâricîler başumı kesse sînemde muħabbetler vardur 55a/5

imdi: imdi var kıyâs eyle 46b/5, imdi 'azîzler kışşadan hişşe dimişler 51b/10, imdi bize dağı vâcib olan budur ki 53a/6

kaçan: kaçan bir seyyidüñ 'ayıbın görürler 24a/1, kaçan bu âyet-i kerîme nâzil oldı 28a/10, kaçan kıatre deñizden ayrı düşse deñiz olmaz 29b/2, kaçan diksek yire bir göksüz ağaç yaşarmaz 29b/5

kaçankim: kaçankim 'asker-i a'dâ sizi bir bir şehîd eyler 8b/15, kaçankim sizler bunlara bu vechle su'âlleri vârid olduğda 19a/11, kaçankim şuyın olmasa başı yimezler ol şuyıla pişmiş aş 29b/6

ki: imdi şunlar ki seyyid olmayup 'alâmet-i siyâdet ile muttaşif olalar 20a/14, imdi bu hadîşden ma'lûm oldu ki ecdâdından evlâdını ayırmağ hağa imiş 23a/15, bilmem ki bu deñlü 'ilm ne vaktin hâşıl kıla 30a/12, sizi sevmegi farzdur ki âyât-ı Kur'an eydür 31a/12,

kim: dâ'im cevâbuñuz budur kim ümmet-i Muħammedden olduğumuz için 27b/11, bilürsüz kim şerî'at zâhirine hükm ider 31a/1, benim mürüvvetüme şükr eyle kim saña kâfirler defn olunmasın 34b/4

lîkin: lîkin pîr-perverlik hünerdür 43a/13

nitekim: nitekim Şeyh Atfâr dimiş 11a/14, nitekim bir hadîs-i şerif rivâyet olunur 22b/1, nitekim şu‘arâ-yı ‘Arabdan birisi eyitmiş 31a/8

pes: pes senüñ atānuñ nevbeti qanı 17a/2, pes siz dağı idesiz Ken‘ân atasınuñ risâletine inkâr etmişdür 24b/5, pes âl-i Resülün damenine iletsün seni 43b/14

tā kim: baña vir götüreyüm tā kim şevâb hâşıl idem 6b/9, tā kim bizüm dağı ri‘âyetümüz sizlere kemâliyle ola dirler 18b/12, tā kim nizâ‘ların kesüp i‘tikâdların şâf ideler 19a/14

tā ki: yâ Resûlallah nice muhabbet gerek tā ki muhabbet yerine gece 28b/2, tā ki ol muhabbet sebebiyle didâr-ı devlet müşâhedesi müyesser ola 32a/15

u, ü: Hağğa hamd u şenâ ve şofra getürdiler 2b/10, sâlûsler cümle zevk u şafâda seyyidler kamu cevır u cefâda nâ-cinsler ‘izzet u sa‘âdetde ola 3a/8,9,10, ol mel‘ün feryâd u figân ile ihrâk olur 51b/9

ve: ben eyitdim buyuruñ bilelüm ve hıdmet var ise edâ kılalum 3a/1, ehl-i beyt-i Resule buğz idene buğz ider ve ölse cenâzesine bakmayup geçer 53b/11, bu âyetler ve bu hadîşler seyyid hakkında degildir 54b/1

Cümleleri ve cümle içindeki kelimeleri ve kelime gruplarını birleştirme görevi üstlenen bağlama grubu edatları, bu görevinin dışında cümle başında kullanıma girerek cümle kuruluşunda da rol almıştır. Metnimizden seçtiğimiz örnekler şunlardır:

bilesin kim: hemân bilesinkim kıyâmet güninde ‘âşilere şefâ‘at edecek Muhammed Muştafâ ve cemî‘ mahlûkât ve ‘âlim anuñ hürmetine halk olunmuşdur 43b/9

ve eger: ve eger koñşusu ölse ol mağalleden evin şatup göçer 53b/12

zīrā: zīrā evlād-ı Muḥammedden bī^c at etmek mücerred iki cihān fāhrine mūrāca^c at etmek gibidür

1.1.5.2. Son Çekim Edatları

Son çekim edatları cümlelerin sonunda kullanılan ve genellikle edat olarak görev alan kelimelerdir. Metnimizde az sayıda olan ve benzerlik, durum ve bildirme anlamı taşıyan örneklerine rastladık:

gibi: ser-çeşme-i kademinden ve vuзу^c etmiş gibidür 47b/11, mücerred-i ecdādlarına irtikāp etmek gibidür 49b/9, evlād-ı Muḥammede buğz etmek sā³irlere buğz etmek gibi degildür 50b/4

üzre: her dem kanā^c at üzredür 5a/11, zīrā binā-yı İslām beş kol üzredür 42b/6

dan sonra: Ādem bu kelimātlardan sonra vedā^c idüp girü maḳāmına mūrāca^c at kıldı 46a/5

1.1.5.3. Kuvvetlendirme Edatları

Bu tür edatların bağlamadan ziyade umumiyetle kuvvetlendirme fonksiyonu daha belirgindir²⁵. Metnimizde kuvvetlendirme edatları cümleye dikkat çekme, pekiştirme, kesinlik anlamları kazandırmıştır:

dağı: öyle olsa biz dağı aralarından gidevüz 3b/9, nice müddetden-şoñra anı dağı yetmiş iki pāre kıldılar 12b/1, anlar dağı nice belā urdı şimşir ile Mülcem-i hāricī 13b/5

elbette ve elbette: elbette ve elbette ya^c ni ḫāzret-i Risālet ^caleyhi³-selām eydür 23a/11, beni ziyāret ideni Allah u te^cālā yarlıgar elbette ve elbette 23a/15

ve hem: ve hem ḫāzret bu gice Resūlullahı vāḳı^c amda gördüm 8b/5, dā³imā İslāma da^cvet kılırdı ve hem dilinde rekāket-i rüknet dağı

²⁵ Muharrem Ergin; *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yayınları, İstanbul 1988, s. 344.

vardı 20b/10, bizler āl-i Resūlden ve hem ümmed-i Muḥammedüz 27b/14, ve hem bunlara irtikāp etmek mücerred-i ecdādlarına irtikāp etmek gibidür 49b/7

hiç: münāfıklar ve mürtedler elinden çekdikleri ‘azāb hiç kı̄abil-i ta‘bīr degildür 6a/7, nedem hiç doğmadı baḥtum güneşi 9a/2, kılmadılar ol münāfıklar senüñ hiç hürmetiñ 18a/5

1.1.5.4. Karşılaştırma ve Denkleştirme Edatları

Bu edatlar, cümleye iki ve daha fazla varlık arasındaki mukayeseyi, aralarındaki karşılıklı ilişki bağının ne durumda olduğunu açıklar. Az sayıdaki örnek aşağıda sıralanmıştır:

hem... hem...: zīrā evlād-ı Muḥammedüñ ‘ālimlerine ümmīlerine şālihlerine tālḥalarına ihānet idenler hem zāl hem mezuldur 53a/9

ya... ya...: ya mihnetümüz deñlü tākāt ya tākatumuz deñlü miḥnet müyesser kııl 5a/6, ya Yezīd bin Mu‘āviyenüñ bī‘atın kıabül ya aḥrete vusūl-ı iḥtiyār it 10a/13

gerek... gerek...: Resūlullahuñ gerek ma‘nevī oğlı ol gerek rühāni oğlı 31a/5

1.1.5.5. Seslenme Edatları

Bu edatlar isimlerden ve ünvanlardan önce gelerek seslenme ve seslendiği kişi ve grubu belirtmeye yarayan edatlardır. Anlama canlılık ve hareket kazandıran bu edatlar metnimizde Türkçe ve yabancı asıllı örnekleriyle mevcuttur:

ey: ḥazret-i ‘Ömer eyitmiş ey oğul var ḥazret-i Muḥammed gibi bir cedd getir 7a/5, ey mazlūmlar bu vādi-i gurbette zālimler içinde aḥvālümüz nolur 8b/11, ey ḥānedān-ı çerāğ-ı risālet ve ey şem‘-i sebistān-ı imāmet 9a/10, ey mü‘minler temāşā eyleñüz 13a/7

yā: yā Hüseyn biz senden bîzâruz 10a/12, sen anı maḥrûm eyle yā Resûlullah bize gör nitdi ‘âşî ümmetüñ 18a/2, Kerbelâda ger göreydüñ yā Muḥammed ḥâlümüz tâ kıyâmet sâkin olmazdı 18a/6

Seyfiyâ: ḥânedân-ı âl-ı Aḥmed olanlar Seyfiyâ bulur sa‘âdet 20a/9, murâdum Seyfiyâ budur Hüdâdan ki hiç ayrılmayam 25a/12, Seyfiyâ biz aḥret sultânıyuz 27a/9

1.1.5.6. Cevap Edatları

yok: pîrümüz yok anıñçün yanlarında yirümüz yok 4a/11

belî: Hüseyn eyitdi belî vâkıf oldum 8b/4

1.1.5.7. Ünlemler

Ünlemler her türlü duygu ve düşünceyi heyecanı ifade etmek için kullanılır. Metnimizde seçtiğimiz örnekler şunlardır:

‘aceb: biñ yıldan berü ‘aceb sizde ne şeref kalmışdur 19a/4, Haḫ atası te‘âlâ eydür bunlar zürriyyet-i İbrahîmdür ‘aceb budur ki ‘İsâ ‘aleyhisselâm yoğidi 26a/4, ‘acebdür siz anuñ evlâdından bir ḥaṭâ görseñüz 39a/8

âh: derûn-ı dilden bir âh çeküp cânın teslim etdi 16b/3

ilâhî: ilâhî ‘âlemde bir şahşuñ ‘ıyâlleri biz çekdüğümüzi çekerler mi 4b/13, eyleme aña müyesser yâ ilâhî cennetüñ 18a/8

dirîgâ: dirîgâ vâdi-yi ğamda kalan âvâreler sizensiz 8b/13, dirîgâ ebr-i zulmetde kalan mehpâreler sizensiz 9a/3

1.1.5.8. Gösterme Edatları

Metnimizde bu türün tek örneğine rastladık:

tā: yā Muḥammed ḥālümüz tā ḳıyāmet sākin olmazdı 18a/6, tā şol zamāna dek ki bir ehl-i ʿilm ile müşāhabat cehli zāhir ola 20a/13

1.1.5.9. Tekrar Edatları

kerre: iderler günde biñ kerre ḥaṭāyı 23b/15, bir seyyidüñ ʿayıbın görürler yüzine günde biñ kerre ururlar 24a/2

nice defʿa: nice defʿa zehr-i ḳātil virüp şehīd itmişlerdür 6b/5

1.1.6. Fiil

1.1.6.1. İsimden Fiil Yapım Ekleri

+*a-*, +*e-*

oy(u)n-a-r-dı 3b/11, ben(i)z-e-d-e 21a/15, oy(u)n-a-r 40b/6, oy(u)n-a-y-a-lar-dı 40b/7

+*ar-*

şıv-ar-ıl-mış 6a/13, yaş-ar-maz 29b/6, ḳara-(a)r-mış 53b/15

+*et-*

beñiz-(e)-t-mez-di 21a/11, il-(e)-t-mez 34b/8, il-et-sün 43b/14

+*la-*

añ-la-dım 3b/14, añ-la-m-ıñız 3b/15, şaḳ-la-y-a 54b/9,11, ağ-la-r-ken 12b/6, ağ-la-r-i-di 16a/9, añ-la-ma-sa-y-dı 27a/6, ağ-la-ma-ğa 40a/12, añ-la-mış-lar 42b/5

+*lan-*

añ-lan-ur-dı 33b/2

+*le-*

söy-le-ş-ür-ler-di 51b/1

1.1.6.2. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

1.1.6.2.1. Ettirgenlik Ekleri

-ar-, -er-

çık-ar-up 49b/5

-der-, -ter-

Eski Anadolu Türkçesi devrinde görülen ettirgen çatılı eklerden biridir. Bu ekin bu gün kullanışta olduğu tek kelime “*dön-*” fiilidir. “*göster-, gönder-*” gibi fiiller bu gün Türkiye Türkçesinde kök olarak kullanılmaktadır. Gürer Gülsevin “*gönder-*” fiilindeki *-der*'i ettirgenlik eki olarak kabul etmektedir²⁶. Biz de metnimizdeki örnekleri bu anlayışla kullanıma sunduk:

gös-ter-ür 30a/4, gös-ter-eyin 49b/1, gön-der-düñüz 10a/7, gön-der-di 11b/7, gön-der-esin 17b/1

-dur-, -dür-, -tür-

yan-dur-duñ 31b/10, kan-dur-dıñ 31b/11, et-dür-mek-dür 39a/13, tap-dur-mağ 48a/15, az-dur-a 49b/4, kal-dur-urlar 50b/11, kal-dur-up 2b/13, 5a/4, öl-dür-ür 49b/5, öl-dür-melidür 41b/4, it-dür-di 15b/14, (ge-tür<keltür-), ge-tür-dükleri 51a/11, ge-tür-düñüz 2b/8, ge-tür-üp 8a/12

-t-

givür-t-di 12b/5, ey-(i)-t-di 8b/3, ey-(i)-t-miş 7a/5, ör-t-di 25b/2, aq-(i)-t-dı 13b/9

-ur-, -ür-

geç-ür-evüz 17b/2, ay-ur-mağ 23b/1, düş-ür-di 12b/15

²⁶ Gürer Gülsevin; *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK Yayınları, Ankara 2007, s. 140.

1.1.6.2.2. Edilgenlik Ekleri

-l-

yaz-(ı)l-mış 44b/12, kes-(i)l-ür 27a/6, yarad-(ı)l-mışdur 50a/13, deñ-(i)l-di 52a/6, sıvar-(ı)l-mış 6a/13

-n-

gör-(i)n-e 24a/6, ol-(ı)n-mışdur 29a/5, sev-(i)n-e 44a/1, gör-(i)n-e 44a/5, şar-(ı)n-up 9b/6, de-ñ-ildi 52a/6

1.1.6.2.3. İşteşlik Ekleri

-ş-

ir-iş-ür 27a/9, ir-iş-di 37a/4, yet-iş-mege 43a/11, ir-iş-miş 48b/3, söyle-ş-ürlerdi 51b/1

1.1.6.2.4. Diğer Fiilden Fiil Yapım Ekleri

-ma-, -me-

kıl-ma-ya 50a/3, ol-ma-dum 51b/6, bak-ma-yup 50b/11, gör-me-ye 18a/3, götür-me-ye 24b/13, yet-me-yene 28b/66, üşen-me-se 33b/1

-y-

ko-y-up 9a/9, ko-y-am 32a/4, ko-y-mağa 36b/14

1.1.6.3. Yapı Bakımından Fiiller

1.1.6.3.1. Birleşik Fiiller

“Birleşik fiiller, bir ad veya ad soylu Türkçe ve yabancı kökenli bir kelime ile *etmek, edilmek, olmak, olunmak, eylemek, kılmak, yapmak* yardımcı fiillerinin birleşmesinden ya da belirli kurallar içerisinde bir araya gelmiş iki fiilin anlamca

kaynaşmasından oluşmuş birleşik yapıdaki fiil türleridir”²⁷. Üzerinde çalıştığımız metinde fiillerin birleşik çekimini üç başlık altında değerlendirdik:

- a) İsimlerle yapılan birleşik fiiller
- b) Anlamca kaynaşmış veya deyimleşmiş fiiller
- c) Karmaşık Fiiller
- d) Tasvir fiilleri

1.1.6.3.1.1. İsimlerle Yapılan Birleşik Fiiller

Bu türe girenler, *ad+yardımcı fiil* kalıbında oldukları halde, işlev ve anlam bakımından sadece kaynaşmakla kalmamış; aynı zamanda bir kalıplaşmayla yeni bir anlam kazanmış, ya da mecazi bir anlam elde etmiştir. Metnimizde çok sayıda örneği olan bu türden seçtiğimiz örnekler aşağıda sıralanmıştır:

et-,it-:

‘uzlet id- 2a/11,10a/5, şikāyet et- 3a/3, terk-i diyār et- 3b/3, ri‘āyet et- 3b/8, 18b/2, 32a/12, kanā‘at et- 5a/12, hürmet et- 7b/1, taḥfif et- 7b/2, ihānet it- 7b/4, 8a/7, i‘lām et- 8a/3, şükr et- 8a/4, muḥālefet et- 9b/13, şehādet id- 10b/2, buğz et- 11a/13, riḥlet it- 13a/12, defn et- 14a/4, i‘tibār et- 15b/14, irsāl et- 16a/13, teslīm et- 16b/3, te‘şir et- 20b/12, emr et- 21a/3, ṭaleb et- 21b/5, ğıybet id- 21b/8, inkār et- 22b/1, mağfıret et-22b/14, ziyāret et- 23a/13, vefāt et- 24a/11, şekk et- 26a/1, muḥabbet et- 28a/14, farz it- 28b/3, ekl id- 28b/5, qarār it- 32a/1, illḥāk id- 32a/3, ‘izzet et- 32b/3, bī‘at id- 32b/8, işāret id- 33a/1, ta‘zīm et- 33b/1, ‘ibādet ve ṭā‘at id- 34b/1,2, kıyām et- 35a/4, hesāp et- 38a/8, kıyās id- 39b/14, meşṭūr et- 39b/15

ķıl-:

²⁷ Korkmaz, a.g.e., s. 530.

edā kııl 3a/2, rivāyet kııl- 4b/2, namāz kııl- 5a/3, revāne kııl- 10b/1, cüdā kııl- 11b/11, müzeyyen kııl- 12b/14, muretteb kııl- 15a/9, hāşıl kııl- 30a/12, nazār kııl- 31b/15, müyesser kııl- 34b/5, diri kııl- 38a/8, nāliş kııl- 38b/6, aġāz kııl- 40a/12, raĥmet kııl- 40b/12, itā^c at kııl- 44a/1, qarārgāh kııl- 44a/15, mūrāca^c at kııl- 44a/15, irtikāb kııl- 47a/7, ziyāret kııl- 49a/13

eyle-:

münhezim eyle- 2a/4, binā eyle- 2a/9, ihānet eyle- 7b/7, şehīd eyle- 9a/1, maĥrūm eyle- 10b/15, revān eyle- 12a/5, temāşā eyle- 13a/8, mu^ctād eyle- 16b/7, yād eyle- 16b/8, şād eyle- 16b/10, feryād eyle- 16b/12, ābād eyle- 16b/13, da^cvet eyle- 20b/8, kabz eyle- 21a/7, koñşu eyle- 21a/7, muĥabbet eyle- 25a/10, iĥsan eyle- 28b/4, taşaddür eyle- 30b/8, ziyāde eyle- 30b/13, tazarru^c eyle- 34a/14, şükr eyle- 34b/4, ihānet eyle- 34b/6, taşavvur eyle- 40a/7, mesrūr eyle- 55b/3

ol-:

‘āmil ol- 2a/13, 54b/15, vācib ol- 2b/1, 3b/2, vākıf ol- 2b/14, müteveccih ol- 2b/15, perīşān ol- 3a/7, kādir ol- 4a/2, çāk ol- 5a/6, bīhūş ol- 5a/8, azād ol- 6b/1, vākıf ol- 8b/4, müşerref ol- 8b/9, müyesser ol- 8b/9, 9a/4, revāne ol- 9b/5, 14b/7, süvār ol- 9b/8, zāhir ol- 11a/11, muĥarr ol- 11a/14, razı ol- 12a/2, mulĥaĥ ol- 12a/7, ma^clūm ol- 13a/14, 21b/13, 22b/7, 23a/2, 50a/14, 54a/11, şehīd ol- 14b/3, ĥahr ol- 14b/13, ġālib ol- 14b/14, ĥaberdār ol- 15a/8, fevt ol- 15b/10, bīdār ol- 16a/10, sākıt ol- 17a/5, müstemi^c ol- 17a/6, münĥat^c ol- 17a/8, tebdīl ol- 17a/8, vāki^c ol- 17b/6, 50b/8, taşavvur ol- 17b/7, sākīn ol- 18a/7, müteĥallīĥ ol- 18b/10, 23b/8, meşġūl ol- 18b/12, vākıf ol- 21b/6, 21b/10, 21b/13, emīr ol- 21b/8, şādır ol- 23a/3, 24a/14, kāfir ol- 23b/3,4, ġarĥ ol- 24b/5, merdūd ol- 24b/8, ehl-i taĥvā ol- 30b/13,

şād ol- 31b/12, merdūd ol- 50a/11, zāhir ol- 50b/12, cem' ol- 51a/14, iħrāk ol- 51b/10, bende ol- 55a/6, rāzı ol- 55b/5

olun- (~ *olun-*):

ğarr olun- 3b/4, rivāyet olun- 14a/5, 22b/1, 33a/6, 35b/8, 36a/5, 37b/2, taşavvur olun- 17b/7, қatl olun- 17b/8, zıkr olun- 28b/8, hikāyet olun- 29a/5, ümmet olun- 29b/2, cevāb olun- 32a/3, ilhāk olun- 32a/8, defn olun- 34a/13, emr olun- 40a/13, hālķ olun- 43b/11, bünyād olun- 44b/10, naķl olun- 46b/11, beyān olun- 49b/11, şerħ olun- 49b/14, ihānet olun- 50b/14,

1.1.6.3.1.2. Anlamca Kaynaşmış veya Deyimleşmiş Fiiller

Bu gruptaki birleşik fiiller yukarıda değindiğimiz birleşik yapılı fiillerin devamı niteliğindedir; aralarındaki fark ise bu yapıdaki birleşik fiillerin yalın hal dışındaki çekim ekleriyle genişleyerek yeni bir yapı oluşturmasıdır. Üzerinde çalıştığımız metinde bu yolla oluşturulan birleşik fiillerin oranı azımsanmayacak sayıdadır:

Yalın Hâldeki İsimlerle

al-: araya al- 8a/6, icāzet al- 11b/6, elinden al- 11b/14, hūccet al- 18b/6, önüne al- 25a/15, āsānlıġa al- 51a/7

aç- : kınad aç- 44b/7, kilid aç- 45a/5

çal- : kōtek çal- 51b/5

çek- : şaf çek- 11a/9, āh çek- 16b/3, çak çek- 19b/12

getür- : kadem getür- 2b/8, şofra getür- 2b/11, ĩmān getür- 5b/12, delīl getür- 30a/1, bergüzār getür- 40a/3

gör- : revā gör- 10a/2, cā'iz gör- 28b/6, efzāl gör- 51b/14

ķaldır -: baş ķaldır- 2b/13, el ķaldır- 10b/4

tut-: pinhān tut- 4b/11, emīn tut- 24b/1

ur- : zaḥm ur- 11b/10, ula ur- 29a/4, 43b/6, kilid ur- 44b/11

vir- : īcāzet vir- 4b/15, urūr vir- 34a/1, dermān vir- 37a/8, udret vir- 55a/13

bas- : barma ba- 12b/5

al- : dehetde al- 8a/15, amda al- 8b/14

Belitme Hâlindeki İsimlerle

aç- : gözün aç- 12a/1

al- : etrāfin al- 12b/12, selāmın al- 32b/12, ‘alın al- 49b/4

bul- : cezāsın bul- 17a/11

kes- : nizā‘ların kes- 19a/14

sür- : yüzün yüzine sür- 12b/5, yüzün sür- 19b/15

tut- : dāmen-ı ‘arı tut- 38b/3, mürid-i dāmenüñ tut- 43a/11

vir- : ehādet haberin vir- 8b/6

yit- : ehādeti yit- 31a/13

Yönelme Hâlindeki İsimlerle

getür- : yerine getür- 8a/13

ol- : esbine süvār ol- 9b/8, hāline vāıf ol- 21b/6

al- : araya al- 8a/6, baın dizine al- 11b/15, önüne al- 25a/6, eline al- 36b/7

gönder-: cehenneme gönder- 12b/10

alk- : aya üstüne alk- 32b/13, 33a/12, 33b/1

tut- : yüzün göge tut- 25b/3

vir-: taḥṣīl-i ‘ilme vir- 30a/10, taḥṣīl-i siyādete vir- 30b/1, dünyā dimāğına gurūr vir- 33b/15

bağ- : zāhirine bağ- 54a/6

eyle- : ḳalbine nazar eyle- 54a/6

baş- : bağına baş- 8b/11, 12b/5

gel- : ĩmāna gel- 15b/13, ‘arş ayağına gel- 38a/12, ‘arş altına gel- 38b/5,

düş- : vücūdına lerze düş- 17a/13

sürin-: yüzi üstüne maḥşerde sürin- 44a/2

ir- : ‘ināyet nazarı ir- 55a/7

Bulunma Hâli

bulun- : meclisde ḥāzır bulun- 15b/2

ol- : aḥretde şeffi‘ ol- 33a/13

etdir-: ḳalbinde zuhūr etdir- 39a/13

Ayrılma Hâli

bul- : ğamdan necāt bul- 6a/15

gelin- : ḥaḳḳından gelin- 22a/12, 38a/15

azdır- : yolundan azdır- 49b/4

çıkar- : başdan çıkar- 49b/5

ulu- : ağır yerden ulu- 48a/12

çek- : elinden çek- 6a/7

1.1.6.3.2. Karmaşık Fiiller

Sıfat-fiillere *ol-* yardımcı fiilin gelmesiyle oluşan yapılardır. Metnimizdeki az sayıda örneği şunlardır:

‘azîz olmuş ol- 7a/4, esîr olmuş ol- 21b/11, taħfif etmiş ol- 31a/7

1.1.6.3.3. Tasvir Fiilleri

“Tasvir fiilleri iki ayrı fiilin kaynaşmasından oluşmuş birleşik yapılardır. Bu birleşiklerde birinci fiil, *-A, I veya -(y)-Ip* zarf-fiil yapısındadır ve asıl anlam bu fiildedir. İkinci fiilde ise esas fiil olduğu halde anlam kayması yoluyla yavaş yavaş sözcük kayması olmuştur, hem sözlük anlamından farklı olarak yeni bir anlam kazanmış hem de esas fiil olmaktan çıkmıştır.”²⁸ Anlamlarına göre üç çeşittir, süreklilik, tezlik ve yeterlilik fiilleri:

1.1.6.3.3.a. Süreklilik Fiilleri

Fiillerin zarf-fiil almış şekilleri üzerine *dur-*, *gel-*, *gör-* *ko-* yardımcı fiillerinin getirilmesiyle oluşturulur. Metnimizde sadece tek örneğine rastladık:

eyley-üp dur-urn 21a/8

1.1.6.3.3.b. Yeterlilik Fiilleri

Yeterlilik fiilinin olumlu şekli *bil-* yardımcı fiili ile yapılır. Yeterliliğin olumsuzu ise *u-* yardımcı fiili üzerine *-mA* olumsuzluk ekinin getirilmesiyle yapılır. “Asıl olumsuzluk biçimi *u-* yardımcı fiili iledir. Gerindium eki ile *u-* arasına yardımcı ses gelmez. Bunun sonucu olarak da hece kaynaşmasına uğrar”²⁹. Eski Türkçede kör-e u-ma-> göreme- başla-y-u u-ma-> başla-y-a ma- örneklerini verebiliriz³⁰.

Türkiye Türkçesinde “yeterlilik” tasvir fiilinin olumsuz biçimini ve oluşum şekline dair bilgileri yukarıda verdik.

²⁸ Korkmaz, a.g.e., s. 811.

²⁹ Faruk Kadri Timurtaş; *Eski Türkiye Türkçesi (Grammer- Metin-Sözlük)*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1994, s.142.

³⁰ Bu konuda doyurucu bilgi için bkz. Korkmaz, “Türkiye Türkçesinde “iktidar” ve imkân Gösteren Yardımcı Fiiller ve Gelişmeleri”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C.1, s. 607.

Metnimizde yeterlilik tasvir fiiline tek örnekte rastladık, ve bu da yeterlilik tasvir fiilinin olumsuzu şeklindedir. Metinde karşılaştığımız tek örnek olan “*diyübilmez*” kelimesi yukarıda bahsettiğimiz yeterlilik tasvir fiilinin olumsuz yapı oluşumunun dışında bir yapı arz etmektedir. Korkmaz, bu yapıyı kullanan yazarların özenti olarak olumsuz şekil için de yine bil- fiili kullanılmak suretiyle genel kullanımın dışına çıkılması şeklinde değerlendirmiştir³¹.

1.1.6.4. Fiil Çekimi

1.1.6.4.1. Fiil Çekiminde Kullanılan Kişi Ekleri

1.1.6.4.1.a. Zamir Kökenli Kişi Ekleri

Şahıs zamirlerinin zamanla ekleşmesi sonucu oluşan şahıs ekleridir. Metnimizde kişilere göre çekimlenmiş *duyulan geçmiş zaman*, *geniş zaman istek ve gereklilik kiplerinde* örnekler mevcuttur:

Teklik 1. Kişi Eki: -m, -am, -em, -ın, -in

ol-a-m 7a/3, ayrılma-y-a-m 25a/13, koy-a-m 32a/4, id-e-m 29a/5, teveccüh id-e-m 5a/1, dönmez-e-m 55a/4, vir-e-y-in 30a/10, sever-in 37b/6, durur-m 21a/8, göstere-y-in 49b/1

Teklik 2. Kişi Eki: -sın, -sin

etmeye-sin 7a/5, göndere-sin 17b/1, vire-sin 29a/3, kıala-sın 38a/2, ide-sin 38b/1, mürīd ola-sın 43b/1

Teklik 3. Kişi Eki (eksiz)

dimiş 11a/14, sarmış 19b/11, binmiş 29a/8, eyitmiş 31a/9, virmiş 43b/2

Çokluk 1. Kişi Eki: -iz, -uz, -üz; -vuz, vüz

³¹ Korkmaz, a.g.e., s. 817.

Metinde, 37b/6 varak numarasında *severiz* kelimesinde ekin ünlüsünün ince sıradan yazıldığını gözlemledik, ses uyumuna uygun düşen bu kelime, artık 16. yüzyılda Türk dilinin ünlü uyumu sürecine girmeye başladığının delili niteliğindedir.

yuda-vuz 3b/10, olmuş-uz 16b/9, olsa-vuz 18a/12, bulur-uz 19a/2, olavuz 24a/5, kalmaya-vuz 24b/3, ide-vüz 2b/4, 3b/13, 52a/11, gide-vüz 3b/10, gecire-vüz 17b/2, hata ide-vüz 21b/12, da^cvet ide-vüz 27a/4, seve-vüz 29a/13 ister-üz 7b/7, ider-üz 41a/4

Çokluk 2. Kişi Eki: -sız, -siz

buyura-sız 3b/12, bulur-sız 4a/14, vire-siz 4b/15, ola-sız 8b/9, 52b/14, ider-siz 10a/11, ide-siz 10b/2, 19b/2, dir-siz 18b/14, diye-siz 21b/1, olmaya-sız 22b/10, emîn tutar-sız 24b/1, cevâb bulur-sız 25a/2, gider-siz 25a/4, cevâb vire-siz 28a/1, olunmaz-sız 29b/2, gelinmez-siz 29b/2

Çokluk 3. Kişi Eki: -lar, -ler

şordı-lar 2b/7, şandı-lar 3b/5, ri^câyet kılur-lar 4a/6, kıldı-lar 8a/6, münâfık oldu-lar 8a/7, urdı-lar 13b/2, katdı-lar 13b/11, buyurdı-lar 53a/11

1.1.6.4.1.b. İyelik Eki Kökenli Kişi Ekleri

Görülen geçmiş zaman ve dilek-şart iyelik çekimi kişi örneklerinden meydana gelir:

Teklik 1. Kişi Eki: -m

gördü-m 2b/5, necât buldu-m 6a/15, gitmedü-m 9b/12, muhâlefet etmedü-m 9b/13, bileydü-m 20a/2, dirse-m 15b/9, kıldı-m 21a/13, eyitdü-m 40b/6, taşavvur etmezdü-m 45a/13, görmedü-m 51a/5, diledü-m 52a/8

Teklik 2. Kişi Eki: -ñ

raız oldu-ñ 12a/2, göreydü-ñ 18a/6, kıldı-ñ 20a/5, olmasa-ñ 29a/1, g
etürdü-ñ 34a/15

Teklik 3. Kişi Eki: (eksiz)

öyle ol-sa 3b/9, vâki' olur-sa 4a/4, mülk-i bekāda ol-sa 5a/14,
müyesser olma-sa 9a/4, sādır ol-sa 24b/2, çalış-sa 29b/4, olur-sa
30a/4, bulunır-sa 38a/1, bakma-dı 5a/13, çıkdı 9b/3, 13a/12, mürāca' at
kıl-dı 11a/12, kılma-dı 12a/11, kō-dı 12b/9

Çokluk 1. Kişi Eki: -k, k

īmān getürdü-k 5b/12, kıldı-k 11b/4, bildü-k 13b/7, işitdü-k 14b/8,
irişdü-k 24a/3, olmadı-k 27a/1, yaradıldı-k 29a/13, eyledü-k 52b/15

Çokluk 2. Kişi Eki: -ñüz, -ñüz

görse-ñüz 22b/8, ederse-ñüz 41a/1, girdü-ñüz 10a/3, kōmadı-ñüz
10a/5, etse-ñüz 20b/5

Çokluk 3. Kişi Eki: -lar, -ler

kıla-lar 23b/11, okusa-lar 54a/14, şordı-lar 2b/7, vīrān itdi-ler 26b/8,
eyitdi-ler 28a/11, geldi-ler 31b/13, vire-ler 36b/2, işitse-ler 48a/12

1.1.6.4.1.c. Emir Kipinde Kullanılan Kişi Ekleri

Teklik 1. Kişi eki: -eyim; -eyin

ziyāde id-eyin 7a/10, vir-eyin 30a/10, irşād id-eyin 49b/2, götür-eyim
6b/9, di-y-eyim 48b/6

Teklik 2. Kişi Eki: -ğıl, -ğil; (eksiz)

bil-gil 2a/5, ol-ğıl 2a/5, müyesser kıl 5a/7, şağın-ğıl 20a/8, 'adāvet kıl
25b/10, şaliğ kıl 25b/11, kulağ ur 29a/4

Teklik 3. Kişi Eki: -sun, -sün

olma-sun 3b/11, razı ol-sun 12a/4, kolın kop-sun 12b/15, yeksân itsün
14b/15, şād ol-sun 31b/12, ʿārız olma-sun 43a/9, ilet-sün 43b/14

Çokluk 1. Kişi Eki: -alum, -elüm

bil-elüm 3a/1, gel-elüm 14b/5, çek-elüm 29a/12, eyle-y-elüm 38b/13,
söyündür-elüm 51b/8

Çokluk 2. Kişi Eki: -üñ

vir-üñ 21b/12, id-iñ 23a/9

Çokluk 3. Kişi Eki: -sünler

bil-sünler 4a/10, di-sünler 48b/3

1.1.6.4.2. Fillerin Basit Çekimi

Fiil çekimlerini *basit* ve *birleşik* çekimler olarak iki yapıda inceledik. Basit çekimler, *bildirme* ve *tasarlama kipleri* olmak üzere iki çeşittir:

1.1.6.4.2.1. Bildirme Kipleri ve Cevher Fiili

Metnimizde ele aldığımız gibi teklik ve çokluk 1. ve 2. kişi bildirme ekleri kişi zamirlerinden; 3. kişiler ise *tur-* fiilinin geniş zaman çekiminden meydana gelmiştir. Bildirmenin öğrenilen geçmiş ve görülen geçmiş zaman çekimleri ile şart çekimleri *i-* (*cevher*) *fiil* ile yapılır.

1.1.6.4.2.1.a. Görülen Geçmiş Zaman

Türkiye Türkçesinde görülen geçmiş zaman ekleri *-dl*, *-dİ*, *-tl*, *-tİ* dir. Bu zaman ekinin 1. ve 2. kişilerde ünlüsü yuvarlaktır. 3. kişide ise ünlü düzleşir. Metnimizde bu ek ünsüz benzeşmesine aykırıdır. Metnimizden seçtiğimiz örnekler aşağıdadır.

t.1.k. -du-m, -dü-m

gör-dü-m 2b/5, eyit-dü-m 3a/1, añla-du-m 3b/14, diñle-dü-m 3b/15, di-dü-m 4a/4, eyit-dü-m 4a/5, necât bul-du-m 6a/15, azâd ol-du-m 6b/1, gitme-dü-m 9b/12, git-dü-m 10a/6, görme-dü-m 21a/13, kı-l-du-m 21a/13, işit-dü-m 26a/13, dile-dü-m 52a/8

t.2.k. - du-ñ, dü-ñ

kı-l-du-ñ 20a/5, mürâ'îmüzi yandur-du-ñ 31b/10, ne gör-dü-ñ 40b/2, neye taħassür it-dü-ñ 40b/2, var et-dü-ñ 44b/2

t. 3.k -dı, -di

nâdim ol-dı 22a/14, i' tã eyle-di 22b/7, çekil-di 24a/3, bir 'abâ ile ört-di 25b/2, gel-di 27a/1, iħsan eyle-di 28b/4, gönder-di 31b/15, nidâ gel-di 34b/3, geç-di 37a/2, ħalk et-di 44a/15, emr it-di 44b/3, müyesser eyle-di 46a/2

ç.1.k. -du-ķ, -dü-k

getür-dü-k 5b/12, götür-dü-k 5b/13, kı-l-dı-ķ 11b/4, yaradal-dı-ķ 29a/13

ç.2.k. -du-ñuz

vâkıf ol-du-ñuz 2b/14, ħoma-du-ñuz 10a/5, hür ve maħhür ol-du-ñuz 10b/11, maħrûm ħal-du-ñuz 10b/13

ç.3.k -dı-lar, -di-ler

şor-dı-lar 2b/7, şan-dı-lar 3b/5, neler kı-l-dı-lar 8a/6, münâfık ol-dı-lar 8a/7, revâne ol-dı-lar 9b/5, muķâbil tur-dı-lar 11a/9, yetmiş iki päre kı-l-dı-lar 12b/1, ur-dı-lar 13b/2, müteveccih ol-dı-lar 31b/13, buyur-dı-lar 53a/11

Görülen geçmiş zamanın olumsuzu (-ma,-me) ile yapılanlar

bağ-ma-dı 5a/13, bul-ma-dı-lar 8a/10, doğ-ma-dı 9a/2, kal-ma-dı
12a/11, kıl-ma-dı-lar 14a/3, hürmet kalmadı 14b/14, ol-ma-dı-ķ 27a/1

Soru Şekli: -mi

bildüñüz mi 2b/14, rāzı mı-sız 19b/3, utan-ma-dun mı 20a/4, dāhil ol-
ur mı 22b/7, revā mı 25a/4, olayım mı 48b/7

1.1.6.4.2.1.b. Anlatılan Geçmiş Zaman

Anlatılan geçmiş zamanın ekleri *-miş* ve *-miş'tir*. Bu ekin bütün şahıslar için geçerli ünlüsü düz ünlü şeklindedir:

t.3.k. -miş, -miş-dur, -miş-dür

kal-mış-dur 19a/5, karış-mış-dur 19b/1, inkār et-miş-dür 24b/6, geç-
miş-dür 27a/13, git-miş-dür 27a/14, bin-miş 29a/8, ol-mış-dur 29b/12,
vir-miş-dür 37a/9, vir-miş 43b/2, iriş-miş 48b/3

ç.3.k. -miş-lar, -miş-lar-dur

kal-mış-lar 8a/15, aş-mış-lar 40b/5, çık-mış-lar-dur 39a/4, añla-mış-lar
42b/5

1.1.6.4.2.1.c. Geniş Zaman

Metnimizdeki geniş zaman ekleri, *-r*, *-ur*, *-ür*, *-ar*, *-er* şeklinde yer almaktadır. Metnimizde bu eklere ait örnekler aşağıda sıralanmıştır:

-r ekiyle

t.2.k. -r-sin

söyle-r-sin 28a/7

t.3.k. -r

şehid eyle-r 9a/1, buğz eyle-r 10b/14

ç.k.2. -r-siz

di-r-siz 18b/14

ç.3.k. -r-lar

ko-r-lar 29a/8, ara-r-lar 40a/4, oqu-r-lar 48a/10

-ur, -ür ekiyle

ç.1.k. -ur-uz

bul-ur-uz 19a/2

ç.2.k. -ur-sız, -ür-siz

bul-ur-sız 25a/2, ol-ur-sız 31a/7, bil-ür-siz 39a/11

ç.3.k. -ur-lar, -ür-ler

gel-ür-ler 4a/5, şan-ur-lar 4a/10, ri'âyet kıl-ur-lar 4a/6, ur-ur-lar 24a/2, bul-ur-lar 39b/5, gör-ür-ler 48b/5

-ar, -er ekiyle

t.1.k. -r-in, er-in

şefâ^c at ve rahmet eyle-r-in 34b/10, sev-er-in 37b/6

t.2.k. -ar-sın, er-sin

kuç-ar-sın 38a/3, id-er-sin 10a/11, gid-er-sin 9a/9

t.3.k. -ar

kalğ-ar 35a/3, art-ar 35b/14

ç.1.k. -er-üz

gid-er-üz 52b/4, id-er-üz 53a/8

ç.3.k. -ar-lar

um-ar-lar 24a/1, şar-ar-lar 29a/7, yap-ar-lar 29a/10, tap-ar-lar 29a/10

Geniş Zamanın Olumsuzu

t.1.k. -mez-em

dön-mez-em 55a/4

t.3.k. -maz, -mez

art-maz 7b/1, kıl-maz 7b/6, ço-maz 7b/8, tut-maz 16b/7, baş-maz
20a/1, ol-maz 26b/11, yaşar-maz 29b/6

ç.1.k. -mez-iz

ri'âyet et-mez-iz 19b/1

ç.2.k. -maz-sız, -mez-siz

olın-maz-sız 29b/2, gelin-mez-siz 29b/2

ç.3.k. -maz-lar, -mez-ler

et-mez-ler 7a/14, yi-mez-ler 29b/7, di-mez-ler 48a/8, utan-maz-lar
48a/9, eyle-mez-ler 48a/10

1.1.6.4.2.1.ç. Şimdiki Zaman

Şimdiki zaman ekleri *-mağda* ve *-mekde*'dir. Metnimizdeki örnekleri aşağıda sıralanmıştır:

gel-mekde 14b/12, kahr ol-mağda 14b/13, ri'âyet et-mekde 32b/4,
ta'zîm et-mekde 35a/14

1.1.6.4.2.1.d. Gelecek Zaman

Eski Anadolu Türkçesi döneminde gelecek zaman eki, *-ısar* ve *-iser*'dir. Metnimizde tek örneğine rastladık:

t.3.k. -ısar

ol-ısar 50a/2

-a ve -(y)e istek kipi eki bazı durumlarda gelecek zaman eki yerine kullanılabilir. Metnimizde yaptığımız incelemede bir cümlede bu eklerin gelecek zaman görevinde kullanıldığını tespit ettik:

ne şüret bula 8b/13

1.1.6.4.2.2. Tasarlama Kipleri

1.1.6.4.2.2.a. İstek Kipi

t.1.k. -a-m, -e-m

id-e-m 5a/1, hâşıl id-e-m 6b/10, ol-a-m 7a/3, ayrılma-y-am 25a/13,
ço-y-am 32a/4

t.2.k. -a-sın, -e-sin

etme-y-e-sin 7a/5, gönder-e-sin 17b/1, cevâb vir-e-sin 29a/3, kal-a-sın
38a/2, id-e-sin 38b/1, mürîd ol-a-sın 43b/1

t.3.k. -a, -e

ihânet eyle-y-e 7b/7, buğz eyle-y-e 18a/8, teskîn bul-a 38b/1, sevin-e
44a/1, mesrûr eyle-y-e 55b/3

ç.1.k. -a-vuz, -e-vüz

ictinâb id-e-vüz 2b/4, gid-e-vüz 3b/10, yud-a-vuz 3b/10, ol-a-vuz
24a/5, mahrûm kalma-y-a-vuz 24b/3, da' vet id-e-vüz 27a/4, sev-e-vüz
29a/13, id-e-vüz 41a/4

ç.2.k. -a-sız, -e-siz

buyur-a-sız 3b/12, icâzet vir-e-siz 4b/15, müşerref ol-a-sız 8b/9, id-e-
siz 10b/2, karar id-e-siz 18b/1, di-y-e-siz 21b/1, etme-y-e-siz 41a/1,
gör-e-siz 43b/4, dinle-y-e-siz 43b/6, gid-e-siz 43b/13, düşme-y-e-siz
47a/3

ç.3.k. -a-lar, -e-ler

şâf id-e-ler 19a/14, muttaşif ol-a-lar 20a/15, müsteħak ol-a-lar 20b/3,
muṭābıķ kıl-a-lar 23b/11, bul-a-lar 32a/11, ḥaṭā etme-y-e-ler 32b/4,
vir-e-ler 36b/2, di-y-e-ler 36b/5, etme-y-e-ler 41b/7

İstek Kipinin Olumsuzu

t.1.k. -ma-y-am

ayrıl-ma-y-am 25a/13

t.2.k. -me-y-e-sin

et-me-y-e-sin 7a/5

t.3.k. -ma-y-a, -me-y-e

müyesser ol-ma-y-a 11a/1, gör-me-y-e 18a/3, gör-me-y-e 18a/3, vefā
et-me-y-e 18a/12, noķşan getir-me-y-e 24b/13, geç-me-y-e 31a/13,
ḥaṭā et-me-y-e 32a/14, bil-me-y-e 34a/3, men^ç et-me-y-e 40a/10

ç.2.k. -ma-y-a-sız, -me-y-e-siz

ol-ma-y-a-sız 22b/10, taķşirāt et-me-y-e-siz 41a/1, taḥfif etmeyesiz
41b/10, düşme-y-e-siz 47a/3,

ç.3.k. -me-y-e-ler

ḥaṭā et-me-y-e-ler 32b/7, taḥfif et-me-y-e-ler 41b/7

1.1.6.4.2.2.b. Emir Kipi

t.1.k. -ayım, -eyim

götür-eyim 6b/9, ol-ayım 48b/7

t.2.k. ğil, gil (eksiz)

bil-gil 2a/5, ol-ğıl 2a/5, şaķıngıl 20a/8, vir 6b/9, şabr it 17a/4, işit
19b/7

t.3.k. -sun, -sün

ol-sun 10b/12, ķop-sun 12b/15, it-sün 14b/15, ilet-sün 43b/14

ç.1.k. -alum, -elüm

bil-elüm 3a/1, edā ķıl-alum 3a/2, ri' āyet id-elüm 18b/4, hürmet id-
elüm 18b/5, çek-elüm 29a/12, eyle-y-elüm 38b/13, söyündür-elüm
51b/8

ç.2.k. -uñ

haşr ol-uñ 52b/9

ç.3.k. -sün-ler

bil-sün-ler 4a/10, di-sün-ler 48b/3

Emir Kipinin Olumsuzu

t.2.k. (eksiz)

ol-ma 20a/8, şan-ma 48a/11, ek-me 10a/13, eyle-me 18a/8

t.3.k -ma-sun

muṭavvel ol-ma-sun 3b/11, defn olun-ma-sın 34b/4, 'āriz ol-ma-sun
43a/9

Emir Kipinin Soru Şekli

dervīş ol-ayım mı 48b/7

1.1.6.4.2.2.c. Dilek Şart Kipi

t.1.k. -se-m

dir-se-m 15b/9

t.2.k -sa-ñ, -se-ñ

diler-se-ñ 17a/15, inkār ider-se-ñ 23b/3, dir-se-ñ 23b/4,

t.3.k. -sa, -se

işit-se 16b/12, emr et-se 21a/3, selām vir-se 32b/12, öyle ol-sa 39a/14,
yorul-sa 42b/13, fenā bul-sa 42b/14, oķu-sa 46b/4

ç.1.k. -sa-k, -se-k

helāk it-se-k 21a/3, efzāl gör-se-k 27b/5, tefāhur it-se-k 27b/10, dik-
se-k 29b/5, eyle-se-k 29b/6, taḥşīl-i siyādete vir-se-k 30b/11

ç.2.k. -se-ñüz

ri' āyet et-se-ñüz 20b/5, ḥaṭā gör-se-ñüz 22b/8, gör-se-ñüz 39a/8

ç.3.k. -sa-lar, -se-ler

bırağup git-se-ler 14b/1, taḥkīr it-se-ler 14b/11, gör-se-ler 48a/6, işit-
se-ler 48a/12, oķu-sa-lar 54a/14

Dilek Şartın Olumsuzu

ol-ma-sa 28b/14, olma-sa-ñ 29a/1, dur-ma-sa 33b/10

1.1.6.4.2.2.ç. Gereklilik Kipi

Türkiye türkçesinde gereklilik kipi ekleri *-malı* ve *-meli*'dir. Metnimizde gereklilik kipini karşılayan ek ise *-mek gerek* yapısıdır, ve örnekleri aşağıda verilmiştir:

-mek gerek

vir-mek gerek 32a/13, ' izzet et-mek gerek 32b/3, ri' āyet et-mek gerek
32b/6, nevechle bi' at et-mek gerek 42a/6

1.1.6.4.3. Fiillerin Birleşik Çekimi

Birleşik çekimlerde *-i (cevher)* fiilinin görülen ve anlatılan geçmiş zaman, geniş zaman ve dilek şart şekilleri kullanılır.

1.1.6.4.3.1. Hikâye Şekli

1.1.6.4.3.1.a. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi

t.3.k. -miş-di

et-miş-di 14b/2, geç-miş-di 26a/7

1.1.6.4.3.1.b. Geniş Zamanın Hikâyesi

t.1.k. -ar-du-m

pinhân tut-ar-du-m 4b/11, um-ar-du-m 34a/15

t.3.k. -r-dı, -er-di, -ur-dı

arzū id-er-di 16a/9, taşavvur olın-ur-dı 17b/7, da' vet kııl-ur-dı 20b/10, taklīd id-er-di 20b/15, zāhir ol-ur-dı 50b/12

ç.3.k. -r-lar-dı, er-ler-di

müşāhede id-er-ler-di 15a/6, ibādet ve t̄a' at id-er-ler-di 34b/2, koyunun ve koltuğın ara-r-lar-dı 40a/4

Geniş Zamanın Hikâyesinin Olumsuzu

t.1.k. -mez-dü-m

taşavvur etmez-dü-m 45a/13

t.3.k. -maz-dı, -mez-di

sākin ol-maz-dı 18a/7, beñzet-mez-di 21a/11, düş-mez-di 23a/1, ol-maz-dı 27a/6, gel-mez-di 40a/2

1.1.6.4.3.1.c. İstek Kipinin Hikâyesi

t.1.k. -e-y-dü-m

bil-e-y-dü-m ne günâh etdi 20a/2

t.2.k. -a-y-du-ñ

hürmet kıl-a-y-du-ñ 20a/6, ‘ izzetlü bul-a-y-du-ñ 20a/7

t.3.k. -a-y-dı

ol-a-y-dı 25a/7

1.1.6.4.3.1.ç. Dilek-Şart Kipinin Hikâyesi

t.3.k -se-y-di

zelâletde gör-se-y-di 3a/12, ğmâda gör-se-y-di 3a/13

Dilek Şart Kipinin Olumsuzunun Hikâyesi

añla-ma-sa-y-dı 27a/6

1.1.6.4.3.2. Şart Şekli

1.1.6.4.3.2. a. Geniş Zamanın Şartı

t.1.k. -r-se-m

di-r-se-m 15b/9

t.2.k. -r-se-ñ, -er-se-ñ, -ir-se-ñ

dile benden ne dile-r-se-ñ 17a/15, inkâr id-er-se-ñ 23b/3, dir-se-ñ

23b/4, iste-r-se-ñ 35a/11, ver-ir-se-ñ 38a/3

t.3.k. -r-se, -er-se

dile-r-se 7b/6, diñle-r-se 32a/5, id-er-se 49a/12

ç.2.k. -r-se-ñüz, -er-se-ñüz, -ür-se-ñüz

di-r-se-ñüz 37a/15, ed-er-se-ñüz 41a/1, öl-ür-se-ñüz 47a/3

ç.3.k -er-ler-se

id-er-ler-se 7a/15

Olumsuz Geniş Zamanın Şartı

ri' âyet et-mez-se-ñ 21b/12, ri' âyet et-mez-se-k 31a/6

1.1.7. Fiilimsi

1.1.7.1. İsim-Fiiller

Türkçede isim fiiller *-ma, -me; -mak, -mek; -ış, -iş* ekleriyle sağlanmaktadır. Bu ekler fiildeki oluş kılış ve durumların adlarını bildirir. Metnimizden seçtiğimiz örnekleri aşağıda sıraladık:

-ma, -me eki

al-ma-sı 32b/12, al-ma-y-a 34a/1, al-ma-sı-n-da 35a/15, ol-ma-sı-n-dan 37b/11, ol-ma-nıñ 43b/6, sev-me-niñ 37b/7

-mağ, -mek eki

gel-mek-den 3b/11, kılmak-dan 14a/11, al-mak 22a/14, bil-mek 23b/6, it-mek-den 28a/5, var-mağ-ı 28b/7, di-mek 29b/14, et-mek-den 29b/14, ol-mağ-la 30b/13, aň-mak 31b/3, vir-mek 32a/13, koy-mağ-a 40a/15, tapdır-mak 48a/15

1.1.7.2. Sıfat-Fiiller

Sıfat-fiiller fiillerdeki zaman hareket kavramını bir nesneye, bir varlığa geçici olarak bağlayan sıfat ve adlar olarak tanımlanabilir. Sıfat-fiiller adlar ile ortaklaşabilir, onlar gibi iyelik çokluk ve ad çekim ekleri alabilirler. Ayrıca sıfat-fiilin yapısında zaman kavramının da bulunması onları bir bakıma da çekimli fiillere yaklaştıran özelliğidir. Biz de bu görüş doğrultusunda zaman kavramına bağlı bir tasnifi uygun gördük:

1.1.7.2.1. Geniş Zaman Sıfat Fiilleri

-an eki

müeyesser olma-y-an yerler 44b/4, halk ol-an atam Muhammed
Muştafâdur 45b/9

1.1.7.2.2. Geçmiş Zaman Sıfat Fiilleri

-duğ, düğ eki

mürtedler elinden çek-dük-leri ‘azâb 6a/7, buyur-duğ-ı murâd 22b/13,
otur-duğ-ı yir 33a/14

-mış, -miş eki

ağulı zehrle şıvarıl-mış kılıç 6a/13, ol şuyıla piş-miş aş 29b/7, İslâma
gel-miş Müselmânlar 35a/14, bünyâd olın-mış bir kûbbe 44b/10

1.1.7.2. 3. Gelecek Zaman Sıfat Fiilleri

-ecek eki

ağır gel-ecek evlâd-ı Resûlün günâhları 23a/6

1.1.7.3. Zarf-Fiiller

Her türlü fiil kök ya da gövdesine belirli eklerin getirilmesi ile oluşur. Zarf fiiller, fiil yönleriyle yalnızca hareket ve zaman kavramını karşılar, zarf yönüyle de bir oluş ve kılışın durum ve tarzını açıklama özelliğine sahiptir. Zarf-fiillerin bir kısmı kelimeleri hâl veya zaman ilgisiyle bağlayabilmektedir. Metnimizdeki zarf-fiil eklerini hâl, zaman ve bağlama görevlerini ön planda tutarak üç grupta ele aldık:

1.1.7.3.1. Hâl Bildiren Zarf-Fiil Ekleri

-ken eki

müdâvim ve mülâzım i-ken 2b/4, sol omuzına alup gider-ken 6b/7, ‘uzlet etmiş-i-ken 10a/5, leşker-i a‘dâ‘ ile ceng ider-ken 12b/3, yüzün yüzine sürüp ağlar-ken 12b/6, du‘âyı ider-ken 25b/13, muşâhabet ider-ken 40a/6, ʔarîk-i ‘âmde gezer-ken 49b/4

-ü

nice zamân geçmiştir di-y-ü 16a/4, dîne da‘vet eyle di-y-ü 20b/8, bergüzâr getürdi di-y-ü 40a/4

1.1.7.3.2. Zaman Belirten Zarf-Fiil Ekleri

-duğça

ķâdir ol-duğça 2b/2, dünyâ dur-duğça 27a/7, ķâ‘im ol-duğça 43a/1

-ınca, -ince

size gel-ince 19a/4, şol zaman ol-ınca 20b/2, on beş yâhûd yigirmi yıl ol-ınca 30a/14, diy-ince 51b/6

-madın, -madan, -meden

Metnimizde bu ek genelde *-madan, -meden* şekline dönüşmüştür, ancak iki örnekte *-madın* yapısını koruduğunu görmekteyiz:

bul-madın 9a/13, ol-madın 9b/2, gör-meden 10b/14, ur-madan 41a/10, gel-meden 46b/6, et-meden 51a/7

1.1.7.3.3. Bağlama Görevindeki Zarf-Fiiller

-up, -üp

baş kaldır-up 2b/13, ʔırma-y-up 3b/12, ķâ‘im şan-up 3b/6, bas-up 8b/11, şarın-up 9b/6, 7ık-up 9b/9, ur-up 11

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

METİN

[2a]

(1) Ālem-penāh hazretleri ki zıllu'l-lahdur ve ehl-i İslāma (2) penāhdur Allah tebārek ve te'āla binā'-yı 'ömrini kâ'im ve 'ünvān-ı (3) sa'ādetini dā'im ve 'asākir-i İslāmı menşūr ve muẓaffer (4) ve a'dā-yı dīni makhūr ve münhezim eyleye amīn ey (5) tālib-i esrār-ı İlāhī bilgil ki ve agāh olgıl işbu (6) za'īf ve nahīf Seyyid Seyfu'l-lah bine's-seyyid (7) Nizāmü'd-dīn diyār-ı Rūmda Kōştantınıyye şehrinde (8) vāki' Silivri kapısı taşrasında merhūm pederüm (9) Seyyid Nizāmü'd-dīnūñ binā eyledükleri hānķāh-ı latīf (10) lerinde ve kendülerūñ mezār-ı pūr-envālarında cihān-ı diyās-şüden (11) ferāgat ve ehl-i dünyādan 'uzlet idüp (12) فِى عُزْبَتِهِ فَقَدْ أَكْرَمَ سَبْعِينَ نَبِيًّا 'uzlet idüp (13) 'āmil olup etrāf-ı 'ālemden gelen āyine ve revendiye (14) kālil ü keşir bir etmek ve bir içim şu virüp cedd-i (15) a'lāmuz hāzret-i Muḥammedü'l-Muṣtafā şalla'l-lāhu 'aleyhi vessellem

[2b]

(1) سَيِّدِ الْقَوْمِ خَادٍ مُّهِمُّ dimişdür bize daḡı vācib olan (2) budur ki kādīr olduķça ve elden geldükçe fuķarā u zu'afā (3) hıdmetin edā idüp Allah u teā'lā emrine imtişāl ve nehyinden (4) ictināb idevüz diyü hıdmete müdāvīm ve mülāzım iken (5) anı gördüm ki vilāyet-i mezkūrenūñ şaḡīhū'n-neseb (6) ve şarīhū'l-ḡeseb olan meşhūr ve müte'ārif seyyidler (7) hānķāha gelüp selām virüp ḡaḡırum şordılar (8) ben daḡı ekrem idüp hoş geldüñüz ve kadem getürdüñüz (9) ve bizi ḡākdan getürdüñüz diyüp

öñlerine ta‘ām (10) getürdük yidiler bade’t-ta‘ām Hakkā hamd u şenā (11) ve şofra getürdiler herkesi kemāl-i mertebesine göre (12) yerlü yerine otur[t]up aralarından bir cihān-dīde pīr-i (13) sefid-rīş baş kaldurup eyitdi yā Seyyid Seyfullah (14) hiç bildüñüz mi ve aḥvāle vāqıf olduñuz mı (15) bu seyyidler ḥāk-pāye ve bu maḳām-ı dil-güşāya ne vechle müteveccih

[3a]

(1) olmuşlardur ben eyitdüm buyuruñ bilelüm ve ḥıdmet var (2) ise edā kılalum anlar eyitdiler bu rüzgār-ı bī-vefānuñ (3) aḥvālın ḥikāyet ve a‘dā-i āl-i ğilyeden şikāyet etmege (4) geldük şimdiki ḥalde olan evlād-ı Resülün (5) ve fuḳarā ve zu‘afānuñ i‘tibārları ğāyette za‘īf (6) ve ri‘āyetleri ḥayf ve aḥvālleri dīger-gün ve ḥatırları (7) perişān olmuşdur seyyidler siyādetleriyle (8) ma‘zül ve maġmüm mürāiler riyālarıyla ve sālūsler (9) cümle zevḳ u şafāda seyyidler ḳamu cevır u cefāda (10) nācinsler ‘izzet u sa‘ādetde ola evlād-ı Resül (11) faḳr u felāketde gör eger faḥr-ı ‘ālem evlādın şöyle faḳr-ı (12) zelāletde görseydi ne cevāb ideydi ve bunları (13) ğmāda görseydi ḥatta mābeynümüzde olan seyyidlerün (14) niceleri eyitdiler ḳālallahu te‘ālā ما ارسلناك الا رحمة للعالمين ceddüñüz Muḥammedü'l-Muştafa şallallahu

[3b]

(1) ‘aleyhi vesellem raḥmeten li'l-ālemīn iken müşrikler arasından (2) ṭurmayup hicret itmişdür bize daḥı vācib olan budur ki (3) bunlaruñ arasından terk-i diyār etmek yigdür zīrā bunlar (4) bu pīr-zenī dehre ğarr olunup ve ḥoḳḳa-yı cihān ki

zehriyle (5) pür-der-helvā şandılar devlet-i dünyâyı dâim ve bu çarh-ı (6) bî-sütünü
kâ'im şanup her birisi manşib sevdâsıyla (7) hayrân ve dünyâ cîfesiyle ser-gerdân
olup devlet-i (8) dünyâ için birbirine ri'âyet etmekden evlâd-ı Resûl (9) aralarından
ferâmüş itdiler öyle olsa biz dağı (10) aralarından gidevüz nice bir bunların zehrûn
yudavuz (11) el-hâşıl-ı kelâm muṭavvel olmasun bunda gelmekden aḳşâ-yı (12)
murâdumuz budur ki bize hâlümüze münâsib bir naşîhat buyurasız (13) bizler dağı
aña göre 'amel idevüz didiler temâm (14) mertebe bu seyyidlerin murâdların
añladum ve cevâbların (15) diñledüm bunlara eyitdüm sizün añlamunuz bizden efzal

[4a]

(1) u a'lemdür ammâ bu deñlü vardır ki كَلِمَاتِنَا عَلَىٰ عُلَاهِمَقَدَّرَ muḳtezâsınca kâdir
olduğumuz deñlü (3) sizlere bir kaç naşîhat idelüm eger hays-ı kabûlde vâki' (4)
olursa didüm eyitdiler buyuruñ işidelüm didiler (5) ben eyitdüm o mürâiler ki
gelürler ve ba'zı şâhib- i (6) sa'âdetler anlara ri'âyet kılurlar aşla bu huşûşda (7)
günâhları yokdur zîrâ ki bunlar tâife-yi sâdıḳdur (8) mürâiler riyâ ile gelürler sa'âdet
ehline yollar bulurlar (9) 'acâib dürlü dürlü hîle ile mürîd idinür âhîr (10) fitne ile ne
bilsünler cevâbın haḳ şanurlar velîdür (11) ol kişi muṭlak şanurlar pîrümüz yok
anıñçün yanlarında (12) yirümüz yok ve hem eyitdünüz ki nice nâdânlar müsteḫaḳ
(13) degül iken devlet-i 'izzetde 'azîzler ve şerîfler faḳr-ı (14) felâketde bulursız ki
ceddümüz Hazret-i Muhammedü'l-Muştafâ (15) şalla'l-lâhu 'aleyhi vesellem افتخر
ألفقرو فخرى وبه

[4b]

(1) buyurmuşdur imdi ceddümüzden fakr-ı fenā bize mīrāşdur ve tārik- i (2) dünyā aḥretde ḥāşdur ve hem Necmü'd-dīn ‘Ömer rivāyet kıılır (3) ki bir gün Hazret-i Resūl şalla'l-lāhu ‘aleyhi vesellem (4) Fāḫımatü'z-Zehrā rażıallahü ‘anhānuñ sa‘ ādeḥānesine (5) gelüp Fāḫımayı melūl ve maḥzūn görüp eyitdi (6) ey ciger-güşem bu melālete bā‘ iş nedür Fāḫıma rażıallahu ‘anhā (7) eyitdi yā Resūlallah üç gündür ki ma‘kūlāt (8) kısmından sarāyumda nesne yođdur Hasan ve Hüseyinüm (9) açlıđdan gāyet mużtarib olmuşlardur ḥazret-i (10) şerīfūñuzden bu rāzı nihān ve bu guşşayı pinhān (11) tutardum ammā bu gün gördüm ki gözlerin giryān (12) ve çigerlerin pūryān idüp kıibleye karşı tazarru‘ la eydürlerdi (13) ilāhī ‘ālemde bir şaḫşuñ ‘ıyālleri biz çekdüğümüzi (14) çekerler mi ve bizim gördüğümüzi felāketi görürler mi ammā yā (15) Resūlallah mercūdur ki icāzet viresiz dergāh-ı Haḫka

[5a]

(1) teveccūh idem ola ki ‘ālem-i gaybdan bunlara bir zevāde (2) ḥāşıl ola ol ḥazret icāzet virüp ḥazret-i (3) Zehrā abdest alup ve iki rek‘at namāz kıılıp mübārek (4) ellerin kıaldırup eyitdi ilāhī ḥānedān-ı Nübüvvetūñ eḫfāl (5) u ‘ıyāli riyāzetden tāḫatları tāḫ ve başları (6) seng pisterleri çāḫ olmuşdur ya miḫnetümüz deñlü (7) tāḫat ya tāḫatumuz deñlü miḫnet müyesser kııl diyüp (8) bīhūş oldu Hazret-i Risālet Zehrānuñ başın (9) mübārek dizine alup bu du‘āyı okudı كَمَا أَنْزَلْتَ عَلَيَّ مَرْيَمَ بَرْنَتِ عَمْرَأْنُ her dem kanā‘at üzredür āl-i Muḫammedūñ zīrā (11) اللَّهُمَّ أَنْزِلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلَ بَيْتِهِ kanā‘at (12) etmek idi hāli Muḫammedūñ dünyā ricāsın etmedi (13) ecdādumuz

bizüm dār-ı cihāna baḫmadı ecdādumuz bizüm yoḫdur (14) fenāda gerçi ki hiç kār-
bārumuz mülk-i bekāda olsa (15) gerek i' tibārumuz bu kāināta kim ki gelür 'ākıbet

[5b]

(1) gider pes 'āḫıl-ı dānā bu cihān devletin neydür 'āḫıl (2) oldur ki sever ālini
Aḫmedi her kim ki sevmez ālini (3) sevmez Muḫammedi eyitdüm ey seyyidler cefā-
yı dehrden (4) nice sādāt 'uzlet-i iḫtiyār etmişler ammā bu deñlü (5) vardur ki Allah
u teālā مع صابرين انّ الله dimişdür (6) Allah u te'ālā şābir ḫullarıyladur ümmid budur ki
Allahuñ (7) 'ināyeti ve Resülün şefā'atiyle ve bizüm şabrumuz berekātiyle (8)
bunlaruñ şānlarında olan enāniyyet ve ḫalblerinde zulumātların (9) def' idüp ehl-i
beyt-i Resülün muḫabbetin ilkā idi (10) vire āmīn yā Rabbel'ālemīn ve hem
meşhürdur ki nice (11) kimseler ceddümüz ḫazret-i Muḫammedü'l-Muştafa
şalla'llāhu 'aleyhi (12) vesellem ḫuzūrına gelüp yā Muḫammed saña īmān getürdük
(13) ve küfri ḫalblerden götürdük dirlerdi ammā ḫalvetlerinde (14) mu' cizāt-ı resüle
sihrdür ve Kur'an-ı 'azīme şi'rdür dirlerdi (15) ve bu cümleden mā'adā meşhürdur
ḫazret-i Risāletün

[6a]

(1) ḫavminden ve ḫabīlesinden çekdügi meşāḫḫati hiçbir (2) ḫā'ifeden çekmiş
degildür imdi sā'ir nāsuñ (3) şimdi bize itdügi cefāya ta'accüb ḫat'en cā'iz degildür
(4) ve Ebū Bekir şiddīḫ ve 'Ömerü'l-Fārūḫ ve 'Osmān zin-nüreyn (5) rızvānullah
'aleyhim ecm'aīn Resülullahuñ yārları (6) idi ve her hālde amm-hārları iken
münāfıḫlar ve mürtedler (7) elinden çekdükleri 'azāb hiç ḫābil-i ta'bīr degildür (8)

ve dağı Emīrū'l-mü'minīn Alī kerrema'l-lāhi veche ve raziyallahu (9) 'anha hakkında hazret-i Risālet **أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ عَلَيَّ وَبَابُهَا** ve hem bir ḥadīṣ dağı **وَإِنَّا مِنْهُ وَالْعَلِيُّ مِنِّي وَ إِنَّا مِنْهُ** dimiřdūr 'Abdullah bin Mülcem la'netullah 'aleyhi (12) Ramažanuñ on yedinci Cum'a gün řabāḥ namāzında (13) iken ağılı zehrle şıvarılmış kılıç ile üç yerinden (14) mübārek başına zaḥm urduğda Emīrū'l-mü'minīn eyitdi (15) fazl-ı rabbilka' bete dām-ı ğamdan necāt buldum ve dā'ire-yi

[6b]

(1) elemden azād oldum diyüp irtesi dār-ı fenādan dār-ı beķāya (2) intikāl itdiler ve hazret-i İmām-ı Hasan razıallahu 'anha (3) ķerratul'emīn resül iken ve Maḥdum-zāde-i betül iken (4) Yezīd-i pelīd tarafından ca'de-nām ḥātūnı ve ğayrısı (5) nice def a zehr-i ķātil virüp řehīd itmiřlerdūr (6) naķldir ki Risālet İmām-ı Hasanı sağı omuzına (7) ve İmām Hüseyini sol omuzına alup giderken Ebū (8) Eyyüb Enřārī ilerü gelüp eyitdi yā Resülallah (9) bu iki řehzādenüñ birin baña vir götüreyim tā kim sevāb (10) hāřıl idem Hazret-i Risālet eyitdi yā Ebā Eyyüb (11) bunlar mükerremlerdūr dünyāda muḥteremlerdūr aḥretde bunlara (12) ve bunlaruñ evlādlarına buğz iden mel'unlardur dünyāda (13) ve benüm řefā'atümden mahrümlardur aḥretde rivāyetdūr bir (14) gün Hazret-i 'Ömerüñ ḥilāfetinde ğazā mālinden (15) evlāda ve ařḥāba taķsīm itmek lāzım geldükde Hazret-i

[7a]

(1) İmām-ı Hasana ve Hazret-i İmām Hüseyine onar biñ aķçe (2) virdükde Hazret-i 'Ömerüñ oğılu 'Abdullah eyitmiş (3) ben ḥalīfe-yi resül oğılı olam İslām senüñ elinde

(4) ‘azîz olmuş ola neden geldi ki bunlara etdüñüz (5) ‘izzeti baña etmeyesin Hazret-i ‘Ömer eyitmiş ey oğul (6) var Hazret-i Muhammed gibi bir cedd ve Hazret-i ‘Ali gibi bir (7) baba ve Hatîcetü’l-Kübrâ gibi bir ebe ve Fâtîmatüz-zehrâ (8) gibi bir ana ve Hazret-i Hamza ve Ca‘fer-i Tayyâr gibi (9) ‘ümmî ve İbrahîm ve Kâsım gibi çâyı getir anlara itdügüm (10) ihsândan saña dağı ziyâde ideyin dimişler elhamdüli’llah (11) bizüm dağı ceddümüz Hazret-i Muhammed Muştafâ ve dedemüz (12) ‘Ali’yyel-mürtezâ ve anamız Fâtîmatü’z-Zehra şehîd-i Kerbelâ ve ‘ümmümüz Hasan hulğar-rızâ (13) ve ebemüz Hatîcetü’l-Kübrâ ve anamız Fâtîmatü’z-Zehrâ (14) imdi bunlar bize ‘izzet itmezlerse ecdâdumuza etmezler (15) ve dağı iderlerse ecdâdumuza iderler ve hem bize anlar

[7b]

(1) hürmet etmekle ahrette derecelerümüz artmaz ve tahfîf (2) etmekle siyâdet bizden gitmez ammâ anlaruñ bize muğabbetlerinden (3) Allahdan rahmet ve Resûlallahdan şefâ‘at hâşıl (4) olur ihânet itmelerinden dünyâda ve ahrette nedâmet (5) hâşıl olur buğz âl-i Muştafâ itmez Muhammed ümmeti (6) kaçd-ı ehl-i beyt kılmaz kim dilerse rahmeti her geh (7) nesl-i Ahmede bunda ihânet eyleye kimden isterüz (8) mahşer rahmeti ve şefkati komaz elden dâmeni evlâd-ı (9) Ehlullah olan tabi‘-i Mervânîler dâ‘im dilerler la‘neti (10) Seyfiyâ ehl-i sa‘âdetdür sevenler seyyidi ehl-i (11) tamu eylemez âl-i Resûle ‘izzeti ve hem tevârîh-i tabiride (12) meştûrdur ki şol zaman ki Emîrû’l-mü’minîn ‘Ali (13) ahirete intikâl idüp Mervân

bin Hükem İmām-ı Hasan (14) ḥalīfe ola diyü iḥtirāz idüp İmām-ı Hasanūñ (15)
ḥātūnına zehr gönderüp şehīd itdiler mübārek

[8a]

(1) çigeri pāre pāre olup dehānından geldi ya‘ ni (2) bu hikāyetten murāt ümmet-i bī-
vefādan ehl-i beyt-i Mustafānuñ (3) çekdüğü cefāları i‘lām etmekdür ol hāle (4)
nisbet şimdiki hale şükr etmek bir sa‘ādetdür ve hem (5) Kerbelā şahrāsında hevāric
leşkeri Ḥazret-i (6) Ḥüseyni araya alup neler kıldılar ehl-i beyt-i Resūle (7) ihānet
idüp münāfiḳ oldılar hatta āb-ı Fırāt cemī‘ (8) mevcūdāta helāl iken evlād-ı
Muḥammede virmediler muḳarrerdür (9) ki anlar daḥı Allah te‘ālādan raḥmet ve
Resūlullahdan (10) şefā‘at bulmadılar rivāyet eylemişlerdür ki Muharremūñ (11)
onuncı gicesi Ḥazret-i İmām-ı Ḥüseynin şerā’iḥ-i ‘ibādeti (12) yerine götürüp ve ol
gice zekūr ve ināşdan tekbīr (13) u tehlīl ‘ālem-i melekūta irişdi ve ol gice sükkān-ı
(14) dünyā ve ahret müteğayyir-i aḥvāl olup ḥayretde ve dehşetde (15) ḳalmışlar idi
rivayetdür ki Ḥazret-i Ḥüseynine āsumāndan

[8b]

(1) bir şadā geldükde yā ḥalīlu’llah er gibi ol Ümmü Gülsüm ol (2) şadādan
mużtarib olup Ḥazret-i İmāmuñ makāmına (3) gelüp eyitdi yā İmām bu şadādan
vāḳıf (4) oldıñ mı İmām-ı Ḥüseynin eyitdi belī vāḳıf oldum (5) ve hem ḥazret bu gice
Resūlullahı vāḳı‘amda gördüm (6) baña şehādet ḥaberin virüp buyurdular ki ey (7)
Ḥüseynin zümre-i melā’ike ve ervāḥ-ı muḳaddese-yi enbiyā (8) u evliyā’ ile rūh-ı
şerifīñe istikbāle gelmişlerdür (9) cehd it ki bu gün ḥuzūrumuzda müşerref olasız

(10) El-kışşa Hazret-i Hüseyin etfāl u ‘ıyālīñ hāzır (11) kılup bir bir bağrına başup vedā‘ dirdi ey (12) mađlūmlar bu vādi-yi ğurbette zālimler içinde ađvālümüz (13) nolur ve ‘ākıbetüñüz ne şuret bula dirīġā vādi-yi ġamda (14) kalan āvāreler sızsiz bu deřt-i Kerbelāda bīkes-i (15) bīçāreler sızsiz kaçankim ‘asker-i a‘ dā sizi bir bir

[9a]

(1) řehīd eyler derūn-ı sīnede billah bađrum pāreler (2) sızsiz nedem hiç dođmadı bađtum güneři burç-ı miñnetden (3) dirīġā ebr-i zūlmetde kalan mehpāreler sızsiz nola (4) ger devlet-i dūnyā müyesser olmasa bunda muķarrer-i (5) dār-ı ‘ukbāda ķamu řehzādeler sızsiz kıyāmet ġünü (6) āzād eyleñüz Seyfiyi řamudan Resūlallahuñ evlādı (7) olan azādeler sızsiz ve bir řarafdan řehre bānū (8) yaķasın çāk idüp eydürlerdi bu bīçāreleri ve bu (9) řehzādeleri kime ķoyup gidersin ve bir cānibden (10) Ümmü ġülřüm yüzün pāre pāre idüp eydürdi ki ey (11) hānedān-ı çerāġ-ı Risālet ve ey řem‘-i sebistān-ı imāmet (12) atañ ‘Aliyyü’l-murtezanuñ ve ķarındařuñ Hasan ġulķu’r-rızā- (13) nuñ āteř-i firāķı henüz tesķīn bulmadın senüñ dađı (14) firāķıña dađı řimdi řakat müyesser degildür bu muřıbetden (15) bize mevt āsāndur bu firķatde iken eřer-i řubġ peydā

[9b]

(1) olup řazret-i İmām namāza iķtidā itdükde henüz temām (2) olmadın leřker-i ma‘řiyet cūř u ġurūřa ġelüp ve řadā-yı (3) nā-mülāyimleri eflāke çıķdı ve bu cānibden dađı meydān-ı (4) řecā‘ at erleri ve ġaraza-yı řehādet serverleri tekbīr (5) u tehliil ile meydāna revāne oldılar řazret-i Hüseyin (6) dađı bařına Resūlullahuñ

‘imāmesin şarınup (7) ve arkasına cāme-yi cebeu’l-lahı giyüp Resül hazretleriñ (8) farīh-nām esbine süvār olup saf-ı sipāhdan (9) çıkup ol bī-sa‘ ādetlere muķābil tırup bu şi‘ri (10) inşa eyitdi انما من بنى الظهر من هاشم ال كفابنى بهاذا امفخر ا حين فخر
ya‘ni ben vāriş-i ‘ilm-i (12) Resülüm ve nūr-dīde-yi Betülüm her kez tarīk-i nā-
ma‘küle gitmedüm (13) ve hükm-i hüdā-yı Resüle muķālefe etmedüm başumdaki
(14) ‘imāme ve egnümdeki cāme ve bu esb ki süvār olmuşum (15) ve belümdeki
şimşir-i ābdār cümle ceddüm Resülullahuñdur

[10a]

(1) ve ben anuñ ‘uzvundan bir ‘uzvun Allahdan kırkımayup (2) ve Resülallahdan utanmayup benüm kaţlümi neden revā gördüñüz (3) tarīk-i müstaķim tırurken rāh-ı bātıla girdüñüz (4) ben ceddüm Habībullahuñ türbesinde diyās-şüden (5) ferāgat ve ehl-i dünyādan ‘uzlet etmişiken beni komadıñuz (6) āhir çıkup Beytullaha gitdüm her nesneden ferāgat (7) itdüm andan dağı komayup nāmeler gönderdüñüz çār-nā-çār (8) başum çevirüp beni döndürdüñüz ey ‘Ömer ve bin (9) Sa‘ d u Vaķķāş ve ey Şir bin Rebī‘ ve ey Sinān bin Enis (10) u Şimr-i zü’l-cuşın bu ne ğaddārlık ve ne mekkārlıkdur ki (11) hānedān-ı Muşafāya kaşd idersiz ‘Ömer u bin Sa‘ d (12) mukābeleye gelüp eyitdi yā Hüseyin biz senden bīzāruz (13) bu sözler fā‘ide itmez şūr yire tohm ekme ki bitmez ya (14) Yezid bin Mu‘āviyenüñ bī‘atın kabül ya aḥrete vusül-ı (15) ihtiyār it diyüp yayına bir oķ gizleyüp hazret-i

[10b]

(1) İmām-ı Hüseyine revāne kırup eyitdi ey ehl-i Şām u ‘Irak (2) ‘Abdullah ve Yezīd önünde şehādet idesiz ki evvel (3) ehl-i beyt-i Resūle harb ideñ zālīm benüm hāzret-i İmām-ı (4) Hüseyin el kıldırup eyitdi ey kıomşum şol (5) zamanki Yehūd t̄āifesine ğāzab-ı Rabbānī oldı ki (6) ‘Aziz bin Allah didiler ve nuşşāriye kıamer-i Rabbānī anuñçün (7) müstevlī oldı ki Mesih bin Allah didiler ve ‘azāb-ı (8) derekāt-ı caħīmde elem-i sermedi anuñçün müyesser oldı ki (9) sizler daħı İmān getürdüğüñüz peyğamberüñ evlād-ı ehl-i (10) beytine bu hāķāreti revā gördüñüz İmānuñuz hebā-yı mensūr-ı (11) dünyāda ve aħretde hür ve maķhür olduñuz Allah u te‘ālanuñ (12) la‘neti size olsun ki hāzret-i Resūlullahuñ rahmetinden (13) ve Resūlullahuñ şefā‘atinden maħrüm kıalduñuz İlahī (14) ehl-i beyt-i Muşţafāya kim ki buĝz eyler cemālīñ görmeden (15) sen anı maħrüm eyle yā Rabbī ihānet eyleyen āl-i Resūle

[11a]

(1) bunda maħşerde müyesser olmaya aña şefā‘at nūrınuñ (2) tābı مع الصّابرين اذّالله diyüp döndükde ol (3) ‘asker-i ma‘şiyet hāzret-i İmām Hüseyinden yaña (4) şöyle tır-bārān itdiler ki şu‘le-yi şems görünmez (5) oldı bu hūşūş vāki‘ olduĝı hicretüñ altmış (6) altı senesinde ve Muħarrem ayınuñ onıncı günü idi (7) ve leşker-i Yezīd yigirmi iki biñ nefer hāzret-i İmām-ı (8) Hüseyinüñ yetmiş iki nefer tābi‘i olup otuz ikisi (9) atlı kıalanı piyāde şaf çeküp muķābil tırdılar (10) evvel Yezīd ‘askerinden Hür bin Yezīd göñlünde meş‘ale-yi (11) nūr-ı hidāyet zāhir olup t̄arīk-i dālāletden (12) t̄arīk-i mustakīme mürāca‘at kııldı āl-i Muħammede buĝz (13) etmek ve ‘amel-i

bāṭıl imiş bildi ḫalīfe-yi Haḫḫa muḫarr (14) oldu nitelim Şeyḫ Aṭṭār dimiş کرامت
ز مغرب تا بمشرق

[11b]

(1) برو عطار که او حدمی شناسد که سرور کیست کردان سر کرامت (2) cihān halkı imām
olsa tamāmiyyet (3) ider āl-i ‘Ali baña kifāyet yorı var Seyfiyā (4) çün kılduḫ idrāk
ki kimdür serseri kimdür (5) selāmet Hūr-ı Rācī ḫazret-i İmāmdan icāzet (6) alup
meydāna girdi ‘asker-i a‘dādan Sinān-nām (7) bir la‘īn Hürrenüze ḫavāle itdükde
Hürri daḫı nīzesin (8) ridā idüp bir tīg ile cānın ol mel‘ūnun cehenneme (9) gönderdi
aḫir nice Yezīdiler helāk itdükden (10) soñra Ken‘ān nām la‘īn bir zaḫm urup Hürri
(11) merkebinden cüdā kıldı Hürri feryād idüp eyitdi (12) yā İbn-i Resūlullah āder
güni ḫazret-i İmām-ı Hüseyin (13) Hürri ol şadāsīn işidüp bī-iḫtiyār at (14) depüp
Hürri ol zālimler elinden alup kendü (15) leşkerine yetürdükde başın dizine alup
yüzünden

[12a]

(1) ḫāk-ı ḫūnı pāk idüp Hürri gözin açup İmam-ı Hüseyne (2) eyitdi yā İbn-i
Resūlullah benden rażı olduñ mı İmām (3) eyitdi ben senden rażı oldum Allah
senden rażı (4) olsun didükde ten ḫafesinden murğ-ı cānın cānib-i (5) behište revān
eyledi önden Hürri ḫarındaşı Hürri (6) şehādetin işidüp meydāna gelüp
ḫarındaşına mulḫaḫ (7) oldu andan ‘alīyüz meydāna girüp ol daḫı atasına (8) mülḫaḫ
oldı Raḫmetellü’l-alīhim ecma‘īn el-ḫāşıl cemī‘ (9) eḫibbā ve aḫrabānuñ
şehādetinden soñra ehl-i beyt-i (10) āl-i Resūli bir bir İmām-ı Hüseyin önünde şehīd

itdiler (11) evlād ve ensābdan ‘Ali’yyel-sıgardan ğayri kimse almadı ki (12) aña Zeynel‘ābidīn dađı derler henüz yedi yaşımda idi (13) ruşat talep itdükde İmām eyitdi ođul ehl-i (14) beyt-i Resūlūñ beāsına sebep sensūn henüz (15) Őerbet-i Őehādet saña naŐīb olmaz āđir alāmuz

[12b]

(1) nice müddetdenŐoñra anı dađı yetmiŐ iki pāre ıldılar rivāyeti (2) meŐhūrdur ki azret-i Hūseyinūñ bir yaşımda bir ma‘Őūmı (3) var idi babası leŐker-i a‘dā‘ ile ceng iderken görüp (4) feryād itdi Hazret-i Hūseyin iŐidüp özi görünüp (5) givürtdi bađrına baŐup yüzün yüzine sürüp (6) ađlarken nāĝihān bir mel‘ūn ol ma‘Őūmı ođıla bir (7) ulađına urup bir ulađından ıkdı İmām-ı Hūseyin (8) للهانا واذنا اليه راجعون diyüp ol ma‘Őūmı yire (9) odı andan ol mel‘ūnlar ile ‘azīm-i ceng ve cidāl (10) eyleyüp āđirū‘l-emr nice nice mā-lā-ya‘ nileri cehenneme gönderdi (11) tīr-i bārān idüp nice zađm-ı ŐedīddenŐoñra ol (12) mel‘ūnlar Hazret-i İmāmuñ etrāfin alup atından (13) ayrup kimi ılıç ve kimi ođıla ve kimi sūñū ile mübārek (14) vücūdın zađmla müzeyyen ılmıŐlar idi bir mel‘ūn ılıçla (15) urup bir olın düşürdi olın opsun ve bir mel‘ūn

[13a]

(1) dağı cūdā ile mübārek arkasından urup göğsünden (2) ıkdı Őimr ‘Aliye‘l-la‘ ne üzerine ıķup ensesinden (3) mübārek baŐlaruñ bedenden cūdā-yı cān-ı Őirīn cānib-i Hāa (4) divāne olup abā u ecdād ve ağrabasına mülak oldu (5) rızvānallahu ‘aleyhim ecma‘īn andan AđfeŐ bin Yezīd (6) imāmesin aldı İbn Bedīl ılıcın aldı

Eş'as (7) gönlin aldı la'net Allahu aleyhim ecma'in ey mü'minler (8) temāşā
eyleñüz bunlar da'vā-yı İslām idüp Lāilāhe İlahe İllellah (9) Muhammeden
Resüllallah dirler idi beş vaqt namāz kıilup (10) oruç tıutup veç idüp zeküt virirleridi
(11) bu hikāyetleri sizlere taqrır itmekden murād budur ki (12) ecdādlarumuz dār-ı
fenādan dār-ı bekāya nice riħlet itmişlerdür (13) ve hāriciler elinden neler
çekmişlerdür anı bildirmekdür (14) ma'lūm oldu ki dünyā miħnet-hāne imiş anuñçün
(15) mü'minlere zindān münāfiķlar behiştedür nutķ-ı fāhr-i 'ālem

[13b]

(1) ya'ni ceddüm Mustafā aña maħbūbum dimiş iken hūdā (2) urdılar taşıla anuñ
diřini didi İslām (3) ide size haķ-ı 'atā hem Ebū Bekr ve 'Ömer 'Ořmānı gör (4)
çekdiler anlar daħı nice belā urdı řimřir ile (5) Mūlcem-i hārici dünyādan gitdi
'Aliyye'l-murtezā hem (6) Hasan hulķur-rızāya zehr virüp nolduğun (7) bildük
Hüseyn-i Kerbelā ħazret-i Zeynel'ābidin (8) bī günāh yetmiş iki pāre itdiler řehā
eridüp (9) ķurřun Muħammed Bākırın ağızına aķıtdı nice bī- (10) ħayā Cağfer-i
Sādık İmām-ı Mūsā ile oldılar (11) nā-haķ şehid-ender-belā ķatdılar engüre-i zehr-i
ķātili (12) yidi anı ħazret-i Mūsārrızā hem nefy hem (13) nefy hem 'askeri hem
mehdi-yi řāħib-i livā (14) bunlaruñ her birisin bir vechle ķıldılar fāni-yi cihān (15)
içre fenā şimdi bize bu cefālar çok midur

[14a]

(1) zīra evlād-ı Resülün Seyfiyâ rivâyet şahîhdür ki (2) Emîrû'l-mü'minîn Hüseyinle yetmiş iki nefer serverleri (3) şehîd eyleyüp namâzların kılmadılar meyyitlerin defn (4) etmeyüp âlûde-yi hâk-ı hûn bırağup gitdiler İbn-i (5) 'Abbâsdan rivâyet olunur ki şol zamânki Uğud (6) cenginde Emîrelmü'minîn Hamzayı leşker-i küffâr (7) şehîd itdi hazret-i Resülullah yetmiş iki tekbîr (8) ile namâzıñ kıilup defn etdüirdi aşhâb-ı Resül (9) eyitdiler yâ Resülullah sâ'ir şuhedânuñ namazıñ (10) üçer tekbîr ile kıilup Hazret-i Hamzanuñ yetmiş (11) iki kıılmağdan murâd nedür hazret-i Resül cevâb (12) virüp eyitdi bir zamân olaki benüm Hüseyinümi Kerbelâ (13) şahrâsında ümmet-i bî-vefâ şusuz biñ cefâ ile (14) ve nâ-ğak yire yetmiş iki nefer server ile şehîd idüp (15) namâzın kıılmayup ve meyyitlerin defn itmeyüp âlûde-yi hâkçün

[14b]

(1) bırağup gitseler gerekdür Cenâb-ı 'İzzetden Cebrâ'îl 'aleyhisselam (2) bu ahvâli baña a'lâm etmişdi bu idiki (3) tekbîrleruñ ziyâdesi Hüseyinümle şehîd olacağ (4) serverlerün namâzınuñ tekbîrleridür didi biz girü (5) Kerbelâ ahvâline gelem ol mel'unlar hazret-i İmâm (6) Hüseyini eyitdikdenşoñra ezvâc-ı muṭahharâtı çıplak (7) develere bindürüp cânib-i Kûfeye revâne oldılar (8) nice eyitdiler işitdük anları dimediler neslidür (9) Peyğamberuñ hâliyâ tamtâze idi tenleri şimdiki (10) evlâdına ve âline şimdiki 'aşruñ olan Mervânları (11) çok mıdur bu deñlü taḥkîr itseler zîrâ yoğdur (12) münkiruñ İmânları ilerü gelmekde her bir nâ-ğalef (13) yire qahr

olmağda gevher-i kânları gitdi hürmet (14) kalmadı ‘âlimlere Şer‘a gâlib oldı ‘örf-i hâkimleri (15) bilmeyenler Seyfî âl-i Ahmedi hâke yeksân itsün

[15a]

(1) Allah anları andanşoñra ol şehzâdeleri ‘Ubeydullah (2) getürdiler ‘Ubeydullah mel‘ün dağı hazret-i İmâm (3) Hüseynüñ başıyla şehzâdeleri Yezîd-i bî-dîne (4) gönderdi El-kışşa ‘asker-i Yezîd menâzil kaç (5) idüp her menzilde bir kerâmet ve kendülerin mel‘ün (6) olduklarına bir işâret müşâhede iderlerdi (7) şehir-i Dimişka karîb olduğda Yezîd-i pelîd haberdâr (8) olup hınzîr-ı hânesini zer u zîverle ziynet u şehri (9) donadup meclis-i ‘işreti muretteb kıldı önden (10) Emîrû’l-mü’minîn Hüseynüñ başıyla benât-ı muṭahhirâtı (11) götürdiler ve hazret-i İmâmuñ ser-i mübâregin (12) bir tabağa koyup yitürdiler ol mel‘ünüñ elinde bir (13) hezâran varidi Hazret-i Hüseyinüñ mübârek leb-i (14) dendânına püse-gâh-ı Resûl-i Hudâ idi urup (15) envâ‘ dürlü mühmelât söyler idi Ebû’l-mefâhirden

[15b]

(1) nağldür ki bir Yehüd ticâret-i tarîkiyle Şâma gelüp (2) ittifağ ol meclisde hazır bulundı su’âl (3) eyitdi ki bu nâşlar ne başlarıdur Yezîd eyitdi (4) baña ‘âsî olanlarıñ başlarıdur Yahüdî didi (5) bu Hüseyin bin İmâm ‘Ali başı degilmidür Yezîd eyitdi (6) İmâm-ı Hüseyin başıdur Yahüdi feryâda gelüp (7) eyitdi Dâvud peygamber nesliyüm benümle Dâvud arasında (8) yetmiş qarın geçmişdür henüz Yahüdiler baña ‘izzet (9) iderler ve yola git dirsem giderler dağı dün (10) peygamberünüñ fevt olup bu gün evlâdına böyle zulm (11) idersiz didükde Yezîd mel‘ün Yahüdinüñ katline

(12) emr itdi Yehūd fi'l-ḥāl Hüseyinüñ ser-i mübāreginüñ (13) üzerine düşüp ĩmāna geldi aṣla Yezīd-i pelīd (14) i'tibār etmeyüp ol mazlūmı ŧehīd itdürdi (15) Raḥmetallahu 'aleyh bu hikāyet hoŧ münāsibdür

[16a]

(1) ŧimdiki evlād-ı Resūlüñ ḥallerine ki Resūlallah (2) ile kendülerüñ mābeyninden tecāvüz itmemiŧdür eydürler (3) Resūlallah ile sizüñ mābeynüñüzden nice zamān (4) geçmiŧdür diyü evlād-ı Muḥammedi taḥfīf ve buğz (5) idüp Yezīd olurlar Kenzü'l-Garāibde menḳüldür ki (6) Yezīd ehl-i beyt-i Hüseyne kendü sarāyında bir menzil (7) ta'yīn itmiŧ idi Hazret-i Hüseynüñ dört (8) yaŧında bir ma'sūmesi var idi dā'im babasın (9) arzū iderdi aḡlar idi bir gice vālid-i büzürgvārını (10) vāqı'asında görüp ıztırab ile bīdār olduḡda (11) fiḡāna baŧladı Yezīd nevhadan su'āl itdükde (12) ol ma'sūmenüñ hālin arz itdiler Yezīd daḡı (13) ĩmām-ı Hüseynüñ baŧın irsāl etdi tā kim görüp (14) teskīn birle Hazret-i ĩmāmuñ ser-i mübāregin ol (15) ma'sūmenüñ öñüne getürdükde eyitdi bu nedür

[16b]

(1) eyitdiler babañ baŧıdur ol ma'sūme ol baŧa (2) naẓar kıldı bī-iḡtiyār yüzün yüzine sürüp derūn-ı (3) dilden bir āḡ çeküp cānım teslīm etdi ehl-i beyt-i (4) Resūl olhāli görüp tekrār mātem ü nevhā kıldılar ki (5) Yezīdüñ sarāyına zelzele düşdi tālib-i rāh-ı (6) ḡaḳīḳat buğz-ı evlād eylemez āl-i Haydarī kendüye (7) mu'tād eylemez ehl-i ĩmānum diyen ŧutmaz Yezīdüñ cānībin (8) ŧefḳatinden Muŧafanuñ kendüzin yād

eylemez (9) bir muhibb ehl-i beyt-i Muşafâdan olmuşuz anuñçün (10) cevr ider devrân bizi şād eylemez devlet-i dīdār-ı (11) bākīyi isteyen yevmü' l-hesāb mihnet-i derd-i belādan bunda (12) feryād eylemez Kerbelāda şāh-ı Hüseynüñ kim işitse (13) hālını Seyfiyā vīrān ider göñlini ābād eylemez (14) nağldür ki Yezīd ile İmām-ı Zeynel'ābidinüñ mābetinde (15) çok münāza' a ve mükāleme geçdi hattā nizā' da iken

[17a]

(1) Yezidüñ nevbet-i şadāsı bārgāhına zelzele bırağdı Yezīd (2) eyitdi ey Zeynel'ābidīn bu benüm nevbetümdür pes senüñ (3) atanüñ nevbeti kıanı Zeynel'ābidīn eyitdi bir miğdār şabr (4) it andan vaqt-i đuhā irişüp mü'ezzinler nu' rullah-ı ekbere (5) ağāz itdükde nevbet-i Yezīd sākıt olup huzzār-ı (6) meclis-i müstemi' oldılar İmām-ı Zeynel'ābidīn eyitdi (7) **بَنُومِ بَابُ جَاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْبَاطِلُ** (7) benüm babamuñ nevbeti (8) kıyāmete dek ne münkaţ' olur ve ne tebdīl olur (9) andan eyitdi el-minnetullah ki biz hānedān-ı nübüvvet u velāyetüz (10) inşāllah 'an-karībe'z-zamān bu etdüğüñ fi'lüñ cezāsın (11) bulursun devlet-i uhrā bākīdür ki o bize müyesserdür (12) **وَمَنْ يَقُولُ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا ۗ أَلَا يَتَّعِشُهُ** (13) Zeynel'ābidīnüñ bu kelimātlarından Yezīdüñ vücūdına (14) lerze düşüp eyitdi ey nuţfe-i Hüseyñ dile benden (15) ne dilersen hāzret-i Zeyn eyitdi murādum budur ki bizi

[17b]

(1) Medīneye gönderesin tā ki ravza-yı Resūlallahda (2) bākī' ömrümüzi göz yaşıyla geçirevüz Yezīd-i pürgez (3) dağı ricāsın kıabül idüp Nu'mān bin Beşīr ki muhibb-i

(4) hānedān idi ol hıdmeti kendüye devlet bilüp ezvāc-ı (5) muṭahhirātı Medīneye getürdi rivāyetdür ki dōrt (6) nevbet Medīnede muşībet vāқи‘ oldı ki ol (7) muşībetlerden aḥvāl-i kıyāmet taşavvur olınurdı (8) bir nevbet ḥāzret-i Resūlullah Uḥud ḥarbinde ḳatlı olındı (9) diyü Medīneye ḥaber geldükde ve bir nevbet daḫı ḥāzret-i (10) Risālet aḥrete intikāl itdükde ve bir nevbet daḫı (11) Kūfeden ḥāzret-i ‘Alīnūñ mevti ḥaberi geldükde (12) ve bir nevbet daḫı Şāmdan ehl-i beyt-i Resūlallah (13) Medīneye geldükde rivāyetdür ki ḳaçan ezvāc-ı muṭahhirāt (14) Medīne-i Münevvereye geldiler ravza-i seyyid-i kā’ināta varup (15) eyitdiler ki yā Caddah şahrā-yı Kerbelā ser-gerdānlarıyuz veya

[18a]

(1) ber-ğurbet ḥayrānlarıyuz pençe-yi hevādişden yaḳamuz çāk (2) ve selle-i rüzgārdan dīdemüz nemnākdur yā Resūlullah (3) bize gör nitdi ‘āşī ümmetūñ görmeye anlar daḫı (4) rüz-ı kıyāmet şefkatiñ şāh-ı Hüseyñ atdılar ḥāke (5) berāber cimini ḳılmadılar ol münāfıḳlar senūñ hiç ḥürmetiñ (6) Kerbelāda ger göreydūñ yā Muḥammed ḥālümüz tā kıyāmet sākin (7) olmazdı bizümçün firḳatūñ kim ki ‘ālem-i faḥrinūñ evlādına (8) buğz eyleye eyleme aña müyesser yā ilāhī cennetūñ (9) biz muhibb-i hānedān-ı Muştafāyuz Seyfiyā rüz u şeb (10) nesl-i Resūlullaha olsun medḥinūñ imdi (11) ‘azizümüz ecdadumuzūñ münāfıḳlar elinden cekdügi (12) elemeler taḳrīr itmelü olsavuz ‘ömrümüz vefā etmeye idi (13) ancak bizüm maḳşūdumuz sizlere anlarıñ dünyāda ne muḥannitler (14) çekdiler

bildirmekdür tã kim sizler dağı سِرًّا بِرَبِّهِ (15) cevãbıyla ‘ãmil olup ecdaduñuz ne cefãya müteğammil

[18b]

(1) oldılar ise siz de ol dã`irede karar idesiz ve hem bu (2) cümleden mã`dã bunlar kemãl-i mertebe bize ri`ãyet etmedüklerinüñ (3) aşlı beş vechledür evvel budur ki bize su`ãl (4) idüp eydürler size nice ri`ãyet idelüm ve nice hürmet (5) idelüm ki mãbeynüñuze nice kimseler gelüp kuvvet-i (6) mãlile ve şãhid-i rüz ile ellerine hücet alup amir (7) olmuşlardur bu ecelden sizlere ri`ãyetümüz bir yüzden (8) dağı olmuşdur ikinci su`ãl idüp eydürler tatalum (9) şãhiñü`n-neseb seyyidlersiz sizlere lâzım olan (10) budur ki ceddüñüz ahlãkıyla mütehallik olup kimesneyi (11) rencide ve bĩ-huzür etmeyüp ‘ibãdete ve tã`ata (12) ve tevhiid u tesbihe meşgül olmak gerek tã kim bizüm dağı (13) ri`ãyetümüz sizlere kemãliyle ola dirler üçünci su`ãl (14) idüp eydürler ehl-i beyt-i Resülüz dirsiz ehl-i (15) beyt-i Resül hod ‘Ali ve Fãtima ve Hasan u Hüseyindür ki

[19a]

(1) resül zamanına irişmişlerdür biz ehl-i beyt-i Resül (2) anları buluruz derler dördünci su`ãlleri dağı budur ki (3) Muñammede`m-Muştafa şallallahu ‘aleyhi vessellem zamãnından size (4) gelince biñ yıla qaribdür biñ yıldan berü ‘aceb (5) sizde ne şeref qalmışdur dirler beşinci su`ãl (6) idüp ‘ulemãdan ve meşãyiñden ba`zıları eydürler ki (7) Hazret-i Risãlet اُمَّتِي كَانَتْ نَبِيًّا نَبِيًّا سِرًّا لِي وَهُمْ كُلُّ نَقِيٍّ وَنَقِيٍّ فَهَوَالِي وَرَثَةُ الْعُلَمَاءِ وَرَثَةُ الْعُلَمَاءِ buyurulmuşdur bu şerefler bize kifãyet ider (10) sizlere

ri'āyet itmekden fā'ide ne ve itmemekden zarar (11) nedür kaçankim sizler bunlara bu vechle su'āleri (12) vārid olduḡda bunlaruñ su'ālerine envā' dūrlü (13) delīller getürüp üçer vechle cevāb viresiz (14) tā kim nizā'ların kesüp i' tikkādların şāf ideler (15) evvel su'āl idüp eydürler ise mābeynüñüzde ecnebīye

[19b]

(1) qarışmışdur anıñçün ri'āyet etmezüz evvel cevāb virüp (2) idesiz ki Allahuñ emrine ve Resulüñ şerī'atine rāzı (3) mısız eydürler ise rāzıyuz siz daḡı idüñ ki (4) bir kimesne iki şahid diñledüp işbāt-ı neseb (5) itdükdenşoñra bir mücib-i şer'-i şerīf ol kişi (6) seyyid olur aña ihānet kaç'ā cā'iz degildür (7) işit idem saña bir hoş hikāyet irişe ḡalbine (8) andan hidāyet selefde bir muhibb-i āl-i Ahmed giderken (9) bir yola saḡ u selāmet görür bir ḡuḡlacı yol (10) üzre durmuş başına ḡuḡlasınuñ sebze (11) şarmış irişür şeyḡe oldem ḡayret-i Ḥaḡ (12) varır ḡuḡlaya dek kaç çeküp başından alur (13) sebzesini yere urur daḡı hem ḡuḡlasını (14) görür ol gice düşde Muştafayı nebīler (15) serveri kān-ı sūḡaya varup yüzin sürer

[20a]

(1) izi tozına cihān faḡri anın baḡmaz yüzine (2) dönüp eydür ki ey rūḡ-ı muşavver bileydüm ne ḡünāḡ (3) etdi bu kemter Resül eydür ki dün o ḡuḡlayı sen (4) yire urdın utanmadun mı benden başında var (5) iken yeşil 'alāmet niçün kılduñ anı böyle melāmet (6) eger ol vaḡt aña hürmet kılayduñ yanumda şimdi (7) 'izzetlü bulaydıñ var imdi aña göre it kıyası (8) şaḡıñıl sen Resüle olma 'āşī muhibb-i (9) ḡānedān-ı āl-ı Aḡmed olanlar Seyfiyā bulur sa'ādet (10) ikinci cevāb virüp idesiz ki bir cāhil

kimesne (11) ehl-i ‘ilm libāsıyla mülebbes olup beyn-en-nās (12) gezse her kişi anı
‘ālim şanup ri‘āyet ider (13) tā şol zamāna dek ki bir ehl-i ‘ilm ile müşāhabat (14)
idüp cehli zāhir ola imdi şunlar ki seyyid (15) olmayup ‘alāmet-i siyādet ile muttaşif
olalar

[20b]

(1) sizūn üzerūñūze ri‘āyet etmek vācibdür tā şol (2) zaman olunca ki huzūr-ı Hāğda
kizbleri zāhir olup (3) fi‘illerine göre azāba müsteħağ olalar sizler dağı (4) anlarūñ
zāhir ‘alāmetlerine nazār idüp Resūlallah (5) hürmetine ri‘āyet etseñüz envā‘-ı
sevāblar hāşıl idesiz (6) ve hem rivāyet meşhūrdur ki hāzret-i Mūsānuñ eyyām-ı (7)
risāletinde Hāğ-ı Sübhāna ve te‘āli Fir‘avnı dīne da‘vet (8) eyle diyü emr eyledi
hāzreti Mūsā ‘aleyhisselām (9) dağı ‘aşāsın eline alup bir çoban şeklinde Fir‘avnı
(10) dā’imā İslāma da‘vet kııurdı ve hem dilinde rekāket-i (11) rüknet dağı vardı aşıla
Mūsā peygamberūñ da‘veti (12) ol mel‘ūna te‘şīr etmeyüp küfri dağı ziyāde olmada
(13) idi ve dağı Fir‘avnuñ bir müzħiki vardı kendüni (14) Mūsā peygamber
‘aleyhisselām şekline koyup Fir‘avnuñ (15) dīvānında beyn-en-nās Mūsāya taklīd
iderdi

[21a]

(1) ol kāfirler hāzz idüp gülüşürleridi mela‘ike-i (2) muğarrebīn bu hāli gördükde
eydürlerdi Allahu te‘ālā bize emr (3) etse insāñ bu mel‘ūnları helāk itsek cemī‘ (4)
‘ālem ol mel‘ūndan ‘ibret ile nice müddet geçdükden (5) soñra ömri aħre irer Hāğ-ı
Sübhāna ve te‘ālā ‘azar ile emr (6) idüp eyitdi var ol kıulum müzħikūñ rüħını ĩmānla

(7) kabz eyle ki ben anı kelīm-i Mūsāya koñşu eyleyüp (8) durırım mela'ike-i muḳarribīn eyitdiler İlahī senūñ ḥabībūñ (9) Mūsāya taḥfif ide ne bu deñlü maḳam-ı a' lā-ı iḥsāna (10) bā' ş ne oldı Haḳ teālā eyitdi ey mela'ikelerüm ol (11) ḳulum kendüni Fir'avna beñzetmezdi kelīm-i Mūsāya (12) beñzedüp aña taḳlīd iderdi bendaḥı kelīm-i Mūsā ḥürmetine (13) aña 'azābı revā görmedüm cenneti ḳarārgāh ḳıldum ḥazret-i (14) Resūlallah buyurur مَنْ تَشَبَّهَ قَوْمًا فَهُوَ مِنْهُ ya' ni bir kişi kendüni bir ḳavme benzede ol ḳavm

[21b]

(1) ḥürmetine aña 'izzet lazımdur diyesiz üçüncü cevāb (2) virüp idesiz ki ḥazret-i İmām-ı A'zamuñ bendelerinden (3) birisi ğıybet idüp mābeyninden nice mäh-ı visāl (4) geçdüldenşoñra başına 'alāmet-i siyādet (5) şarınup gelüp İmāmdan taşadduḳ ḫaleb etmiş (6) İmāmuñ ḥıdmetkārları bunuñ ḥāline vāḳıf olup (7) gelüp İmām ḥazretlerine yā İmām falan zamānda (8) ğıybet iden bendeñizdür şimdi emīr olup sizden (9) taşadduḳ ḫaleb ider İmām daḥı eydür bendaḥı vāḳıf (10) oldum ammā bunun babası şāyed āl-ı Resūl olup (11) kāfir diyārında esīr olmuş ola eger ri'āyet (12) etmezsen ḫatā idevüz varın yirmi filori virüñ (13) diyü emr eylemişlerdür ma'lüm oldu ki İmām-ı A'zam (14) ḳavlince 'alāmet-i Resūl ile gördüğünüz kimesneler (15) ri'āyet vācibdür diyesiz ikinci su'āl idüp

[22a]

(1) eydürlerse ḫotalum şaḫīḥü'n-neseb seyyidlersiz sizlere (2) lāzım olan budur ki ceddünüz aḥlāḳıyla müteḥallik olup (3) kimesneyi rencide ve bī-ḥuzūr etmeyesiz

alallahu (4) te‘alā  ur’ān-ı adīminde pākıgıyla yād ıldı bir
 ol vācib (6) olvūcūda olsun ki bizi tahir ıldı dūnyā cīfesinden (7) ve abīs
 nesnelerden berī eyledi ve kelām-ı (8) adīminde pākıgıyla yād ıldı bir
 kimesneye ki a (9) te‘alā kelām-ı adīminde pākdur ve tahirdür diye sizler (10)
 anlara nā-ma‘ ūl ef‘āl isnād etmek mūcerred-i ur’ān-ı ‘azīme (11) inkārdur imdi
 evlād-ı Resūlden sehviyle bir atā (12) şādır olsa şer‘ala aından gelinmek
 gerekdür nitekim (13) Dāvūd ‘aleyhisselām Urbānı atlı itdürdi ‘avratıñ (14) almak
 iün atā itdüğün bildi ve nādım oldu (15) ammā risāletine noşān gelmedi ve
 ümmeti peygamberligine

[22b]

(1) inkār etmedi nitekim bir adīs-i şerif rivāyet olmur (2) āl-ı Resūlallah şallallahu
 ‘aleyhi vessellem تَعَلَىٰ إِلَّا يَدْخُلُ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِي نَارًا فَأَعْطَانِي رَوَاهُ الْقَاسِمُ أَبُو بِنِ شَيْبَةَ عَنْ فِىِ امَالِيهِ
 ‘aleyhi vessellem (6) ma‘nā-yı adīs budur ki Resūlallah sallallahu ‘aleyhi vessellem (6)
 eydür Rabbüme su‘āl itdüm benüm ehl-i beytümden kimesne nāra dāhil (7) olur mı
 Rabbüm dahı baña i‘tā eyledi imdi ma‘lūm oldıki (8) evlād-ı Resūlden bir atā
 görseñüz tadīr-i rabbānī böyle imiş (9) diyü derūnuñuzda olan i‘tikāduñuzı tağayyūr
 idüp günahkār (10) olmayasız zīrā ki evlād-ı Muammed Resulullahuñ ‘uzvundan
 (11) bir ‘uzvdur hāşā ki ‘uzuv- ı Resūl ‘azāb-ı nāra müstea (12) ola a te‘alā
 Rūsulallah aında ما تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكُمْ وَمَا تَأَخَّرَ buyurduğı murād yağni yā Muammed
 biz senüñ evvel ve aır (14) zenbūñ mağfired etdük dimek olur ammā ba‘z meşāyi
 (15) şöyle buyurmuşlardur ki hazret-i Resūlallah bir nūr-ı pākdur

[23a]

(1) nūr iydükine delīl bu kim gölge yire düşmezdi imdi (2) ma‘lüm oldu ki Resūlallahdan zerre vechle ḥaṭā (3) şādır olmamışdur Ḥaḳ-ı Sübhāna ve te‘ālīnūñ *لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ* didügi ehl-i beyt-i Resūlūñ (5) evvel gelenūñ günāhını mağfīret itdügüdür ve mā-tāhḥirden (6) murād ahir gelecek evlād-ı Resūlūñ günāhlarını mağfīret (7) idecegidür eger eydürlerse Hazret-i Muḥammed ile evlād-ı (8) nefis vāḥid olduğına delīlūñüz nedür siz daḥı (9) idūñ ḳāl ‘aleyhi’ş-şalatu *مَنْ زَارَ وَلَدًا مِنْ أَوْلَادِي الْحَيَاةِ فِي أَوْ بَعْدَ الْمَمَاتِ فَكَأَنَّمَا زَارَنِي وَمَنْ زَارَنِي عَفَا اللَّهُ تَعَالَى* vesselām elbette ve elbette ya‘ni ḥazret-i (12) Risālet ‘aleyhi’s-selām eydür benüm evlādumdan birini (13) ziyāret etseñüz hayātında ve memātında beni ziyāret etmiş (14) gibisiz ve beni ziyāret ideni Allahu te‘ālā yarlıgar elbette (15) ve elbette imdi bu ḥadīşden ma‘lüm oldu ki ecdādından

[23b]

(1) evlādını ayırmaḳ ḥaṭa imiş meşelā Ḳur‘ān-ı ‘azīmūñ ma‘nāsı (2) ve ḥurūfları ve noḳtaları medd ü cezmi var eger inkār (3) iderseñ ḳāfir olursun ve benüm Ḳur‘ān-ı ‘azīme i‘tikādum (4) ḥurūflarına yoḳ dirseñ ḳāfir olursun yāḥūd ḥurūflarına (5) var noḳtalarına ve medd u cezmine yoḳ dirseñ girü (6) öyle hem-cünān bu cümleyi Ḳur‘ān bilmek gerekseñ tā kim īmanūñ (7) der-set ola hem ḥazret-i Resūlūñ aḥlāḳıyla müteḥallik (8) olmaḳ maḳdūr-ı beşer degıldür zīrā ol Habībullah idi (9) Cenāb-ı ‘izzetden dā‘im Cebrā‘il ‘aleyhisselām terbiye iderdi (10) ammā evlād-ı Resūl olanlara daḥı lāzım olan budur ki (11) mehmā-i imkān-ı ef‘allerini fi‘l-i

Resüle muṭābık kıllalar (12) ikinci cevāb virüp idesiz ‘acebdür ŧimdi ḫāli (13)
kā’inatuñ sözin iŧidür zehr-i bī-ŧebātıñ (14) görürler kim ri‘āyet idemezler ŧarık-i
Muŧafāya (15) gidemezler iderler günde biñ kerre ḫaṭāyı

[24a]

(1) umarlar gerü mevlādan ‘aṭāyı kaçan bir seyyidüñ ‘ayıbın (2) görürler yüzine
günde biñ kerre ururlar (3) iriŧdük gibi ŧol aḫir zamāna çekildi hükm-i Qur’ān (4)
āsmāna budur Seyyid Nizām oğlı du‘āmuz muhibb-i āl-i (5) Aḫmedden olavuz ola
mirāt-ı dil tā kim mücellā (6) görine anda envār-ı tecellā ve hem idesiz bizüm cedd-i
(7) a‘lāmuzda aḫlāk-ı zemīme ve ŧıfat-ı emmāre yoğidi (8) anlaruñ seyr-ı sülükı
muṭmainne idi anuñçün dā’imā aḫlāk-ı (9) Allah ile müteḫallik idi üçüncü cevāb
virüp idesiz (10) bir ŧālih kimesnenüñ fāsiḫ oğlı olsa ol (11) ŧālih vefāt etdikdenŧoıra
malın cem‘ idüp (12) oğlıdur diyü aña teslīm iderler ma‘lüm ola ki (13) bir kimesne
ḫatā etmekle atasınuñ mīrāŧından maḫrüm (14) ḫalmaz imiŧ sizlerden nice dürlü
ḫaṭālar sādır (15) olup Muḫammedü’l-Muŧafāya ŧefi‘ idinüp Allahuñ

[24b]

(1) raḫmetinden emīn ṭatarsız bizüm daḫı ba‘zumuzdan ḫaṭā (2) sādır olsa emīn
budur ki ceddümüz ḫazret-i Muḫammedü’l- (3) Muŧafanuñ ŧefā’atinden maḫrüm
kalmayavuz eger iderlerler- (4) se ḫazret-i Nūḫuñ ođlı Ken‘ān atasınuñ emrine (5)
muḫalefet etdiğiçün nice ğarḫ oldı pes siz daḫı (6) idesiz Ken‘ān atasınuñ risāletine
inkār etmiŧdür (7) nitekim Ebū Cehl ve Ebū Leheb Muḫammedü’l-Muŧafā ŧallallahu
‘aleyhi (8) ve sellemüñ risāletine inkār idüp merdūd olduđı (9) gibi imdi bir seyyid

haṭā etmekle aña ihānet cā'iz (10) degildür nitekim Resūlallah şallallahu ‘aleyhi vesellem buyurur (11) وَالطَّالِحُونَ لِلَّهِ وَالطَّالِحُونَ لِي سālih olanlara muḥabbet (12) Allah içindür ṭālih olanlara benüm için buyurmuşlar (13) ümmet-i Muḥammed olana lāzımdur ki muḥabbetine noḳşan getürmeye (14) diyesiz üçüncü su’āl idüp eydürlerse ehl-i beyt-i (15) Resūl Fāṭıma Hasan u Hüseyin ve Hamza ve ‘Abbāsdur

[25a]

(1) biz ehl-i beyt-i Resūl anları bilüriz daḥı cevāb (2) bulursız bizi nesl-i Muşṭafāyuz işitdüñüz ki (3) āl-i murtezāyuz niçün dönüp bizi inkār idersiz (4) koyup ṭoḡrıyı eḡriye gidersiz revā mı ehl-i beyt-i (5) Aḥmede siz degilsüz ehl-i beytinden diyesiz bu söz (6) İslāma lāyık söz degildür bu göz böyle görüşle (7) göz degildür eger ecdādumuzda şaḡ olaydı (8) bu söz anlara daḥı dinileydi mürīd olan mürīd-i (9) āl-i Resūle gece itdügüñüz tevbe ḳabüle eger sen (10) ümmetiyeñ Muşṭāfanuñ muḥabbet eyle evlādına anuñ (11) bilürsin fāni dünyā yok şebāṭı şaḳın ezdirmesin (12) sizi şeyāṭīn murādum Seyfiyā budur Hüdādan (13) ki hiç ayrılmayam āl-i ‘abādan ikinci cevāb virüp (14) idersiz kim ḥazreti ‘Aişe raṣıallahu ‘anha rivāyet (15) ider bir gün ḥabībullah Hazret-i ‘Alīyi önüne alup

[25b]

(1) Fāṭımanuñ arḳasını arḳasına virüp ḥazret-i imām-ı (2) Hasanı saḡ cānibine ḥazret-i İmām-ı Hüseyini sol cānibine koyup bu cümleyi bir ‘abā ile örtüdi önden (3) el ḳaldırup mübarek yüzün göge ṭutup eyitdi (4) عَادَاهُمْ وَانصُ مِنْ نَصْرَهُمْ وَ اَخْلَلْ مِنْ خَدِّ لَهُمْ (5) عَادَاهُمْ وَانصُ مِنْ نَصْرَهُمْ وَ اَخْلَلْ مِنْ خَدِّ لَهُمْ ya’ni ḥazret-i Risālet buyurur (9) ilahī benüm

ehl-i beytüme mu‘āvenet idenlere mu‘āvin ol (10) ‘adāvet kılanlara ‘adāvet kııl ol kimesne kim (11) bunlarla şaliḥ kıla şaliḥ kııl bunlarla düşmān olanlar- (12) la yā Rabb sen düşmān ol ḥazret-i Risālet eydür biz (13) bu du‘āyı iderken Cebrā’īl daḥı āmīn dirdi imdi bu (14) ḥadīs-i şerīf mücibince ehl-i beyt-i Resülle nizā‘ (15) ve mücādele iyü degildür āl-i Muhammedün ehl-i beyt-i Resül

[26a]

(1) idüğine şek etmek küfrdür العياذبــــالله ve hem idesiz (2) kim kālallahu teālā (3) idüğüne şek etmek küfrdür وَمِنْ تَرْبِيَّتِهِ دَاوُدَ وَ سُلَيْمَانَ وَ عِيسَى وَ إِبْرَاهِيمَ كُلٌّ مِّنْ أَوْلَادِ ابْنِ مَرْيَمَ وَ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ya‘ni Ḥaḳ te‘ālā eydür bunlar (4) zürriyyet-i İbrahīmdür ‘aceb budur ki ‘īsā ‘aleyhisselām (5) atası yoḡidi Meryem zürriyyet-i İbrahīm olmaḡın Ḥaḳ te‘ālā (6) ‘İsāya zürriyyet-i İbrahīm didi hālbūki İbrahīm ile ‘İsā (7) mābeyninde nice biñ yıl geçmişdi ‘alel-ḥuşuşuña (8) ḥazret-i Risālet ile bizüm mābeynümüzden biñ yıl mütecāviz (9) etmemişdür bize ehl-i beyt-i Resül degilsiz demek cehl-i (10) muṭlaḳdur kāl-ı ‘aleyhisselām أَنَا عَصِيَّتُهُمْ وَأَنَا أَبُوهُمْ (11) ma‘nā-yı (12) ḥadīs budur ki ‘Ömer bin el-Hattāb rażı allahu ‘anha eydür (13) Resülallahdan işitdüm küll-i ḳavmüñ aşbası (14) ve babası var Fāṭıma evlādınıñ taḥḳīḳan aşbası (15) benüm imdi şunlar ki ehl-i imān ve şāḥib-i inşāfdur

[26b]

(1) bu ḥadīslerden bilür ki rüz-ı kıyāmete dek gelecek evlād-ı (2) Muḥammed ehl-i beyt-i Resüldür diyersiz üçüncü cevāb (3) idesiz kāl-i Resülallah şallallahu ‘aleyhi vesellem (4) لَمْ يَهْدِ إِلَّا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ وَالْمَهْدَى مِنْ عَشْرَتِي مِنْ أَوْلَادِ فَاطِمَةَ ma‘nā-yı ḥadīs

budur ki Resül (6) ‘aleyhisselam eydür ahir zamānda ‘İsā İbn Meryem gökden (7) ine Muḥammed Mehdi ki benüm ‘itretümdür ve Fāṭıma zürriyyetidür (8) bu ‘ālemi nice vīrān itdiler ise gelüp ‘adlla (9) şöyle ma‘mūr kıla cümle mezheb bir olup ihtilāfāt (10) ref’ ola ma‘lüm oldiki ehl-i beyt-i Resül kıyāma dek (11) münkaṭı‘ olmaz imiş diyersiz dördüncü su’āl iderler- (12) se Muḥammed Muṣṭafā zamānından size gelince biñ yıldur (13) ‘aceb onlardan sizde ne şeref ḳalmışdur evvel cevāb (14) virüp idesiz Muṣṭafā ve Murtezā ecdādumuz (15) seyyid-i siyādet uludur adumuz kimse ta‘līmiyle ‘ālim

[27a]

(1) olmaduḳ oldu Cebra’īl-i emīn üstādumuz geldi (2) gökden cedd-i a‘lāma kitāb oldu Ḳur’ān-ı ‘aẓīm (3) evrādumuz ehl-i beyt-i Muṣṭafādan olduḳı bize bu (4) ‘izzet yeter bünyādumuz Ḥaḳḳa da‘vet idevüz her kişi (5) ceddümüz irşādıdır irşādumuz ölüñüz dirüñüz (6) olmazdı temyīz gör eger añlamasaydı arumuz kesilür (7) şanmañ Resülün neslini dünyā durduḳça ṭurur (8) evlādumuz münkir ölmek nesline peygamberün Muṣṭafā yire (9) irişür feryādumuz Seyfiyā biz ahret sultānıyuz (10) oldu dünyāda vīrān ābādumuz ve hem idesiz Resul- (11) ullah ile bizüm mābeynümüzde biñ yıl geçmekle siyādet şerefi (12) gitti ise Resülullah ile sizün mābeynünüz- (13) den de biñ yıl geçmişdür ma‘lüm oldu ki ümmetlik (14) şerefi de sizden gitmişdür ve hem idesiz kim ḫazret-i (15) Ādem ‘aleyhisselām zamānından berü sizün zamānuñuza

[27b]

(1) gelince nice biñ yıl geçmişdür nesl-i Ādemüz diyü (2) sā'ir maḥlūkātuñ üzerine kendüñüz a'lem bilürsüz (3) biz ḥod Ādem peygamber nesli olduğumuzdan mā' dā evlād-ı (4) Muḥammedüz biz daḥı kendümüzi sizüñ üzerüñüze efzal (5) görsek ba' id midür ikinci cevāb virüp idesiz (6) ki İbrahīm 'aleyhisselām zamānından ceddümüz Muḥammed Muştafa (7) zamānına gelince nice mäh-ı visāl geçmişdi dā'im ḥazret-i (8) Risālet 'aleyhisselām İbrahīm peygamber nesliyüm diyü tefāḥur (9) ider idi 'ale'l-ḥuşuş biz ḥod (10) āl-i Muḥammedüz diyü tefāḥur itsek 'acib midür üçüncü cevāb (11) virüp idesiz ki dā'im cevābuñuz budur kim ümmet-i Muḥammed- (12) den olduğumuz için cemī' maḥlūkātından efzal vesā'ire-i (13) üryāndan olan nāsdan a'lamuz dirsiz ve bizler āl-i (14) Resūlden ve hem ümmet-i Muḥammedüz öyle olsa anlardan (15) sizde ne şeref ḳalmışdur demek 'alāmet-i İslām

[28a]

(1) degildür diyü cevāb viresiz beşinci su'āl idüp (2) 'ulemādan ve meşāyihden ba'zısı eydürlerse bizüm (3) ḥaḳḳumuza Resūl 'aleyhisselām (4) *الْعُلَمَاءُ وَرِثَةُ الْأَنْبِيَاءِ* dimişdür ve bir ḥadīs daḥı *اسْرَأَيْلِ بَنِي إِسْرَائِيلَ* dimişdür sizlere ri'āyet itmekden fā'ide (6) ne ve etmemekden zarar nedür evvel cevāb virüp (7) idesiz şaḥīḥ söylersin ceddümüz sizüñ ḥaḳḳuñuza (8) öyle dimişdür fe-ammā bizüm ḥaḳḳumuza daḥı Allah tebārek (9) ve teālā *الْقُرْبَىٰ فِي الْمَوْتَةِ* (10) *قُلْ لَا اسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ جَزَاءً إِلَّا الْمَوْتَةَ فِي الْقُرْبَىٰ* dimişdür ḳaçan bu āyet-i kerīme nāzil oldı aşḥāb (11) eyitdiler *عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْنِهِ فَاطِمَةُ وَابْنَاهُمَا* (12) *قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْنِهِ فَاطِمَةُ وَابْنَاهُمَا* eyitdiler yār-ı Resulallah anlar kimlerdür (13) *يَا نِي أَشْهَابُ* (13) eyitdiler yār-ı Resulallah anlar kimlerdür

ki Hâk te'âlâ anlara (14) muhâbbet etmeyi bize farz itmişdür hâzret-i Risâlet eyitdi
(15) 'Alî ve Fâtîma Hasan u Hüseyin ve bunların evlâtlarıdır

[28b]

(1) aşhâb eyitdiler yâ Resûlallah nice muhâbbet gerek (2) tâ ki muhâbbet yerine gece
hâzret-i Risâlet eyitdi (3) Allah u teâlâ beş vaqit namâz farz itdi ammâ misâfiretde
(4) iki rek'at kullarına ihsan eyledi ve hem şavmı (5) misâfiretde ve hastalıkda ekl
idüp kazâ itmegi (6) câ'iz gördi ve mâlı olmayana ve kudreti yetmeyene zekat (7) ve
hacca varmağı teklîf etmedi imdi bu cümle[de] zıkr (8) olınan binâ-yı İslâmdur
ammâ benüm evlâduma muhâbbet etmek (9) bir farzdır ve bir an ve bir lahza
kalblerinden evlâdımın (10) muhâbbeti münfekk etseler Allah u teâlânın farzını
uymamış (11) ve hâk kı koyup bâtıla gitmiş olur imdi 'azîz şöyle (12) ma'lûm-ı şerîf
olsun ki cemî' ulûm tahşîl (13) etsün 'aşrında senden 'âlim i fâzıl kimesne (14)
olmasa bu âyet-i şerîf muktezâsınca evlâd-ı Muhammedün (15) ve âl-i 'Alînün
yendügin bilmesek 'azâb-ı nârdan

[29a]

(1) kırtılamazsın ve muhâbbetleri olmasın şırâtı geçemez- (2) sün ve anlara muhâbbet
ve müddet hâşıl itmesek 'ukbât-ı (3) uhreviyyeden emîn olmayuz sen diyü cevâb
viresin (4) ikinci cevâb virüp idesiz kulağ ur saña (5) idem bir hikâyet olınmışdur
nice yirde rivâyet (6) bulup Naşrâniler bir tırnağı har alup 'izzetle yirden (7)
getürürler şararlar üstüne altunlu bezler (8) me'kellerde kıorlar anı gözler aña binmiş
dirler Mesîhi (9) kimesne bindügin bilmez şahîhi varup üstüne (10) bir kubbe

yaparlar nice yüz biñ kişi aña taparlar (11) ‘aceb siz Aḥmedüñ zürriyetine ri‘āyet
etmenüñ ‘illetine (12) kıyup elden bu dünyā şöretini gelüñüz çekelüm dīn (13)
ğayretini añunçün yaradalduḡ āb-ı gülden sevevüz (14) Muştafāyı cān u dilden
cihāna ger Muḥammed gelmeyeydi (15) kimesne ‘ilm fakḥı bilmiyeydi diyesiz bize
‘ilmünüz kifāyet

[29b]

(1) ider size ne ḥācetdür ri‘āyet bu söz ile siz ümmet (2) olınmazsız ḥuzūr-ı
Muştafāya gelinmezsiz kaçan katre (3) deñizden ayrı düşse deñiz olmaz gerek biñ yıl
(4) çalışsa kaçan bir göl aḡup deryāya gelmez kimesne (5) aña deryā diyübilmez
kaçan diksek yire bir göksüz ağaç (6) yaşarmaz eylesek dürlü ‘ilācı kaçankim şuyın
(7) olmasa başı yimezler ol şuyıla pişmiş aş (8) düreşş-i ‘ālemde Seyyid-i Seyfī
sende ola gör (9) Muştafā nesline bende ve hem idesiz kim cemī‘ ‘ulūmun (10)
dinüñ ser-çeşmesi ceddümüz Muḥammed Muştafādur ve atamız (11) ‘Alīyyel
Murtezādur nūrumuzla çerāḡuñuz rüşen ve adumuz- (12) la ḥāne-i dāneñüz gülşen
olmuşdur imdi öyle (13) olsa bizüm ‘ilmümüz şerefi bize kifāyet ider size ri‘āyet (14)
etmekden fā’ide ne dimek hemān bir kimesne üstādına (15) muḥālefet etmek gibidür
diyesiz üçünci bu ḥikāyeti delīl

[30a]

(1) getirüp idesiz Timurlenk pādişāha divān-ı (2) ḥānesinde evlād-ı Resūlden bir
kimesne ile oturup (3) muşāhebet iderken ‘aşrınuñ mollası Şeyḡ Sa‘deddīn (4) gelüp
bī-tekellūf bu seyyidüñ üst yanına taşaddur (5) ider pādişāha daḡı ol āl-i Resūli

kaldırup sağ (6) yanına yir gösterür mabeyninden nice muşâhebet geçdük- (7) denşoñra serâ-yı hâdimlerinden Habeşî bir hâdim ba'zı (8) hıdmet lâzım olup pâdişâh huzûrına geldükde (9) pâdişâh dönüp Şeyh Sa' deddîn efendiye Mevlânâ biz (10) bu Habeşî gulâmı taḥşîl-i 'ilme vireyin tâ kim Kur'an (11) naql-i hadîş umûr-ı dîne müteḥallik 'ulûm ne ise taḥşîl (12) eyleye ammâ bilmem ki bu deñlü 'ilm ne vaḫtın ḥâşıl kıla (13) Şeyh Sa' deddîn eydür sultânım eger zeki ṭabî'at (14) olursa on beş yâḥûd yigirmi yıl olunca bu (15) didigüñüz 'ilm-i şerîfle müşerref olmak mümkündür

[30b]

(1) girü pâdişâh eydür hocaya taḥşîl-i siyâdete virsek (2) kaç yılda seyyid olup şeref-i siyâdetle müşerref (3) olur Mollâ Sa' deddin eydür sultânım siyâdet kesbî (4) degildür aşıldur ve anlaruñ şereffiyeti 'âlem-i ervâḫda bi'l-ḫuvve (5) idi bu 'âlem-i cismânide bi'l-fi'le gelmişdür dir pâdişâh (6) eydür çünküm sizdeki şeref kesbîdür ve seyyidlerde şeref (7) aşldur neden lâzım geldi ki aşluñ ve neslüñ üstüne (8) kesbî taşaddür eyleye didikde Şeyh Sa' deddîn (9) cevâba kâdir olmayup ḥâmüş oldı diye siz ve (10) meşâyihden ba'zısı eydürlerse ḫâzret-i Risâlet (11) كُلُّ تَقِيٍّ وَنَقِيٍّ فِيهِ الْوَالِي (12) dimişdür sizler sūrî (12) oğulları iseñüz biz daḫı ma'nevî oğullarıyuz siz (12) daḫı cevâb virüp idesiz kim Allah tebârek ve teâlâ (13) 'amelüñüz ziyâde eylesün bir kişi ehl-i taḫvâ olmağla (14) Resülün âli olsa olur fe-ammâ evlâd olamaz ve hem

[31a]

(1) bilürsüz kim şerî' at zâhirine hükm ider kuvvet-i riyâzetle (2) ve keşret-i ' ibâdetle bir sâlik hac-ı ma' neviyyeye mâlik olsa (3) bi-hasb-i muzâher şürî etmenüñ farzı ol kimesne (4) üzerinden sâkıt olmaz imdi ' azîzümüz Resûlullahuñ (5) gerek ma' nevî oğlı ol gerek rûhâni oğlı ol (6) zâhiren cismâni oğlına ri' âyet etmezsek şer'-i şerîfi (7) taḥfif etmiş olursız şer'î taḥfif etmek ḥod küfür- (8) dür diyesiz ne' zubbillah nitekim şu' arâ-yı ' Arabdan birisi (9) eyitmiş yâ âl-i Resûlullah لَكُمْ مَنْ لَمْ يُصَلِّ لِأَعْلَيْكُمْ اللهُ فِي قُرْآنِ أَنْزَلَهُ يَكْفَى كُمْ فِي عَظِيمِ الشَّانِ أَنْ يَأْتِيكُمْ مِنْ يَأْتِيكُمْ مِنْ يَأْتِيكُمْ مِنْ يَأْتِيكُمْ مِنْ (12) sizi sevmegi farzdur ki âyât-ı Qur'an eydür şehâdeti (13) yiter bu şalavat u selâm etmeyen size herkez kabûle geçmeye (14) anuñ ' ibâdeti şunlar ki ehl-i inşâfdur (15) bu didüğümüz cevâbları işidüp evlâd-ı Muḥammedüñ menzilini

[31b]

(1) ve mertebesini bilür bir kimesne Allahumme şalli ' alâ Muḥammed (2) ve ' alâ âli Muḥammed evlâd-ı Muḥammed dimeşe islâmı dürüst (3) olmaz bir tã'ifenüñ ki adın añaḥk sebeb-i imân ola (4) bir sizden a' lam ü efzâlüz demek mücib-i cennet (5) degildür belki mücib-i ṭamudur diyesiz çünki bu seyyid- (6) ler bizden bu naşîhat-i maḥbûl ve bu kelimât-i ma' küli (7) işitdiler her birisi güşâde-i ḥâl ve ferḥunde-i cemâl (8) olup du' â-yı firāvân ve tazarru'-ı bî-pâyân idüp eyitdiler (9) cevâb-ı şerîfüñle ḳalbümüz mücellâ ve kelimât-ı laṭîfüñle ḥâṭır- (10) larumuz tesellî oldı sevinmez mürâ'îmüzi yandurduñ (11) ve teşne-i dillerümüzüzi naşîhatüñ âbıyla ḳandurduñ âbâ (12) u ecdâduñ rûḥları şâd olsun diyüp ṭurı (13) geldiler girü

geldükleri yola müteveccih oldılar (14) faķır dahı bizüm eksigümüze alman ve noşanumuza nazır (15) ılmañ diyüp bir midār bunları gönderdi gitdük

[32a]

(1) ve ba' de dönüp seccādemüzde arār itdük fe-ammā hātıruma (2) bu hātūra eyitdi ki ünkü bu deñlü su'āl ve cevāb (3) olındı baña bir nie kelimātlar dahı ilhāk idüp adını (4) Şeref-i Siyādet oyam ümmīd budur ki bu Şeref-i Siyādet (5) adlu kitābı her kim oursa ve diñlerse bā' iş-i sa' ādet (6) olup nuūş-ı māsivā alblerinden gide ehl-i beyt-i (7) Resulūñ muħabbeti zuhūr ide fe-ammā ol kelimātlar ki (8) ilhāk olınır ümmet-i Muhammede beş vechle naşīhatdür (9) ba' zı delīl u eħādīs ile ümīd budur ki şol (10) naşīhatler ile ' amīl olup Cenāb-ı ' İzzete urbiyyet (11) bulalar evvel naşīhatümüz oldur ki āl-i Muhammede bir kişi (12) bir vechle ri' āyet etmek selām virdügi vat nice (13) virmek gerek selāmın nice alma gerek tā kim haā (14) etmeye ikinci naşīhatümüz oldur ki evlād-ı Resule kişinūñ (15) muħabbeti nice olma gerek tā ki ol muħabbet sebebiyle

[32b]

(1) dīdār-ı devlet müşāhedesı müyesser ola üçünci (2) naşīhatümüz oldur ki āl-i Muhammedūñ şabīlerine ne vechle (3) ' izzet etmek gerek tā kim sā'ir nāsın oğlancıklarına (4) ıyās idüp ri' āyet etmekde haā etmeyeler dördünci (5) naşīhatümüz oldur ki şerīfe zādelere ne vechle ri' āyet (6) etmek gerek zürriyyet-i aħirdür diyü anlara dahı ri' āyet (7) etmekde haā etmeyeler beşinci naşīhatümüz oldur ki ümmet-i (8) Muhammed olan kimesnelere evlād-ı Resulden bī' at idüp (9)

anlara mürīd olup ne vechle tövbe-kār olmak gerek (10) tā kim bī‘ atı ve irşādı şahīh
ola evvelki naşīhatümüz (11) oldı ki evlād-ı Resulden birkişi birine selām (12) virse
ol kimesne ol seyyidüñ selāmın alması (13) evcden hālī degildür ya budur ki ayağ
üstüne kılçup (14) ‘aleykümesselām ve rahmetullah ve berakātü diyüp ta‘zīm (15)
ve tekrīm ide ri‘āyet itmekde hata etmeye ve yāhūd

[33a]

(1) bu dergah başıyla işāret idüp ya‘ni selāmın ile (2) fe-ammā şol kimesneler ki ol
selām viren seyyidüñ (3) envā‘ ‘izzetle selāmın alsa ümīd budur ki ol (4) kişinüñ
kalbinde Allah teālā ve Resulinüñ ve ehl-i (5) beytüñ muhabbeti zühūr etmiş ola
nitekim āl-i Resule ri‘āyet (6) itmek hakkında bu hadīs-i şerīf ri‘vāyet olunur (7) kāl-ı
Resulullah aleyhissalatü vesselām فى الدنيا والآخرة وأنا من له الجنة صدق رسول الله
مَنْ رَأَى وَلَدًا مِنْ أَوْلَادِي فَقَامَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ أَكْرَمَهُ اللهُ تَعَالَى ma‘nā-yı hadīs budur ki Resul (11)
‘aleyhisselām buyurur şol kimesneler kim benüm evlādumdan (12) birisin görse ayağ
üstüne kılçup ta‘zīm ide (13) ve ben aña ahrette şefī‘ olup haqdan dilim (14) ve
cennete gide ve dağı şol kimesneler ki oturduğı (15) yirden ‘aleyküm’e’s-selām dise
ehl-i dünyāya ayağ

[33b]

(1) üstüne kılçup ta‘zīm etmege üşenmese ve ayağında (2) zağmet dağı olmasa
añlanurki ol kimesne Allah (3) resulünüñ ve ehl-i beytinüñ muhabbeti kemāliyle
taşıl (4) etmemişdür nitekim āl-i Resule ayağ üstüne kılçup (5) selāmın almayanlar
hakkında bu hadīs-i şerīf rivāyet (6) olunur وَلَدًا مِنْ أَوْلَادِي وَلَمْ يَقُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَدْ جَفَانِي فَهُوَ مُنَافِقٌ

مَنْ رَأَى ma' nā-yı (8) ḥadīṣ budur ki Resulallah 'aleyhisselatü vesselām (9) eydür kimki benüm evlādumdan birisin görse ta'zīm (10) idüp ayağ üstüne durmasa ol kimesne taḥkīk (11) baña cefā ider ve şol kimesne ki baña cefā ider ol (12) münāfiḳdur daḥı şol kimesneler başıyla işāret (13) idüp selāmın ile ol kimesne ile üç tã'ifenüñ (14) birisinden olmaḳ ihtimāli var ya budur ki cīfe-yi dünyā (15) ile müstağraḳ-i ma' şıyyet olup dünyā dimāğına

[34a]

(1) ğurūr virüp ol seyyidüñ selāmın almaya ve yā (2) ḥud henüz İslāma gelmiş Müselmānlardan ola evlād-ı (3) Resul ve aşḥāb beni neydügin bilmeye ol ecelden (4) ri'āyet etmekte taḫşīrāt ide ammā şunlar ki āl-i (5) Resule buğz iden münāfiḳlardan ise onlaruñ haḳḳında (6) dimişler ki علی و الشرا زانکه منج دو چشم حرام زاده علیست زīrā ki حلال زاده شناسد علی و الشرا زانکه نور دو چشم حلال زاده علیست حرام زاده داند ḥalāl-zāde gözlerinüñ nūr-ı 'Alī- (11) dür ḥarām-zāde ne bilür 'Alī nedür āl-i 'Alī zīrāki (12) ḥarām-zāde gözlerinüñ mīḥidür 'Alī meşāyih-i kirāmdan (13) naḳl şaḥīḥdür kāfīrler meyyitleri defn olına gelmiş (14) yerlerden bir maḳam ḥāl diliyle tazarru' eyleyüp eyitdiki (15) İlahī beni 'ālem-i 'ademden vücuda getürdüñ umardum ki

[34b]

(1) ḥabībüñ Muḥamed Muştafānuñ ümmeti benüm üzerümde saña 'ibādet (2) ve tã'at iderlerdi hikmet nedür ki beni müşrikler ve kāfīrler (3) meyyitlerine maḳam ideñ Cenāb-ı 'İzzetden nidā geldi kim ey (4) arz benüm mürüvvetüme şükr eyle kim

saña kâfirler defn olunmasun (5) müyesser kıldum eger habîbüm Muhammedüñ evlâdına buğz ve ihânet (6) eyleyen mel'ünları defn idelerdi hâlin nite olurdu (7) rivâyet şahîhdür Mūsâ 'aleyhisselâm benî İsrâ'îlüñ (8) 'âşîlerine şefâ'at iletmez itdükte hıttâb (9) oldu ki ey kelîm-i mağrib ile maşrıq mâbeyninde olan (10) âşîlere şefâ'at ve rahmet eylerin ammâ ahîr zamân (11) peygamberi Muhammed Muştafânüñ evlâdına haķâret ve tahfîf (12) idenleri mağfîret ricâ etmege ben anları rahmetden mahrûm (13) idüp şîfatların hınzır şekline tebdîl idüp (14) derekât-ı cehennemde 'azâb-ı ebedî ve elem-i sermedî ile mü'ebbed (15) ve muħalled kılsam gerekdür العیاذبـالله ümmed-i Aħmed

[35a]

(1) ölüp ey ehl-i îmānum dîn-i 'izzet âl-i Resulullah (2) taķşîrât neden nesl-i Haydar hürmetüñ dâ'im ferâmüş (3) eyleyen şüret-i hınzır kalkar rüz-ı maşşer sînenden (4) eger ol seyyidüñ selāmına kıyām etmeyen cîfe-yi (5) dünyâ ile müstağrâķ-ı ma'şîyet olmışlardan ise (6) anlarıñ haķķında Resul 'aleyhisselam وَ طَالِبُهَا كَلْبُ الدُّنْيَا جِيفَةٌ و طَالِبُهَا كَلْبُ الدُّنْيَا جِيفَةٌ dimişdür şîfat-ı kelbiyye (8) ile mevşûf olan ri'âyet âl-i Resulinden neydügin (9) bilmese ba'îd degildür devlet-i dünyâyâ mağrûr olma ki (10) bünyâdı yok dâmen-i evlâd tut tāmudan (11) isterseñ felâh-ı 'âlemüñ küncisini cemî'itse bir Âdem (12) fi'l-mişl cîfeye ķonmuş gibidür bir ğarâb-ı rû-siyâh (13) ammâ henüz İslâma gelmiş Müselmânlardan ise aña (14) ta'lim lâzımdur tâ ki âl-i Resule ta'zîm etmekte haţâ (15) etmeye fe-emmâ evlâd-ı Muhammedüñ selâmın almasında adâb

[35b]

(1) uslûb budur ki bir kimesne ümmet-i Muḥammede nem diye bir (2) seyyid kim görür karşısından gelür ayağ üzre (3) ṭurup derûn-ı dilden şalavat getüre seyyid kim (4) muḳâbeleye gelüp selām virse ‘aleykümesselam u (5) raḥmetullah u berekâtü yâ ibn Resulallah diye seyyid kim (6) geçüp gide ol kişi yerinde ḳarâr ide ve hem evlād-ı (7) Resuli görüp şalavat getürmenüñ seväbı ḥaḳḳında (8) bu ḥadīs-i şerīf rivāyet olunur *وَلِدًا مِنْ أَوْلَادِي وَصَلَّى عَلِيَّ طَائِعًا رَأْيًا زَادَ اللَّهُ تَعَالَى نُورًا فِي السَّمْعِ وَالْبَصَرِ حَتَّى يَرَى رَبَّهُ* ma‘nā-yı ḥadīs budur ki Resul ‘aleyhisselām eydür (12) benüm evlādumdan ve gözinüñ biri bir kimesne görse aña muḥabbet (13) idüp baña şalavat getürse ḳulağınuñ (14) nûrı artar daḥı ol kişi rabbisini göre ikinci (15) naşīḥatümüz beyānı oldur ki evlād-ı Resule bir kişinüñ

[36a]

(1) dīdār-ı dost müşāhedesi müyesser ola devlet (2) ol kişiyeye ki dünyāda bende-yi ḥānedān-ı Aḥmed ola (3) sever elbette Resulün neslin ümmet-i Muḥammed ola ve hem (4) evlād-ı Muḥammede muḥabbet idenler ḥaḳḳında bu ḥadīs-i şerīf (5) rivāyet olunur *قَالَ أَلَيْهِ السَّلَامُ عَذَابُ الْمِيزَانِ وَ قِيلَ لَهُ أَدَّ الْجَنَّةَ خُلْ بِهَا حَسَابٍ وَلَا عَذَابُ عِظْمَةِ عِنْدَ الْوَفَاتِ وَالْقَبْرِ فِي وَ عِنْدَ الدُّشُورِ وَ عِنْدَ الْكِتَابِ وَ عِنْدَ الْجَسَابِ وَ عِنْدَ الصَّرَاطِ وَ عِنْدَ الْمِيزَانِ وَ لَمْ يَنْشُرْ لَهُ* ma‘nā-yı (11) ḥadīs budur ki Peygamberümüz ‘aleyhisselām eydür beni (12) sevmek ve ehl-i beytümü sevmek nāfi‘dür yedi (13) mevātın-ı ‘azīmde evvel vefāt itdügü vaḳt imānla (14) ‘Azrā’ıl rūḥı āsānılgıla feyz ide ikinci (15) ol muḥabbet nûrıyla ḳabri münevver ola üçüncü bitsün

[36b]

(1) birinde ‘arş gölgesinde ola dördüncü bitsün sağ (2) eline vireler beşinci hesâbları âsân ola altıncı (3) mîzânda günâhlarından şevâbları ağır gele yedinci maḥşer (4) arasında günâhları eşkâre olup bed-nâm hesâbsız (5) ve ‘azâbsız cennete girün diyeler bir gün Resul ‘aleyhisselâm (6) Muhâcirîn ve Enşâr ile Medîne’de giderken bir (7) oğlanuğı eline alup öpüp ve ‘azîm-i iltifât (8) eyledüklerinde aşḥâb su’âl etdiler ki yâ Resulallah (9) bu ekrem eyledüñüz tıfl bu deñlü ‘izzetüñüze müsteḥâk (10) olmaḡ neden geldi Hazret-i Resul ‘aleyhisselâm (11) eyitdi bu ma‘şümü gördüm Hasan u Hüseyñümle oynardı (12) ve ḥâk-pâyun yüzine sürüp muḥabbet ‘arz iderdi (13) ol zamândan berü ben bu ma‘şüma muḥabbet etdüm ve abâ (14) u ecdâdımı behište koymaḡا بكم اما قرا اسمائه و نوح بحج في الطوفان ناداهه ظامن اولدم ادم تصلى

[37a]

(1) geçdi kabüle (2) يا ال بيت النبي لازالت كه اعدا سط و الحميم و قلبى (1) tevbesi Âdem peygamberüñ Ḥaḡḡa (3) vesîle etmegile âl-i Aḡmedi buldı ḡalâş olmaḡla (4) nâmuñuz dile sizüñ Nûḡa irişdi ḡazret-i Ḥaḡḡuñ (5) ‘inâyeti her ki muḥabbet etmeye âl-i Muḡammede aña müyesser ola (6) ‘azâb-ı mü’ebbedî imdi ey sâlik-i râḡ alihü’l-ḡamd (7) ol bî-zevâle olsun ki ‘aşı ḡullarıñun günâhlarına (8) ḡabîbi Muḡammed Muḡtafanuñ ve ehl-i beytinüñ muḡabbetin dermân (9) virmişdür fe-ammâ şunlar ki Allah resulüne İmân (10) getürdük dirler şübhe-yi şâ’ibeyi derünumuzdan götürdük (11) dirler nazâr idüp ḡalblerine göre Allah u teâlânuñ ve Resulünüñ (12) muḡabbetinden özge muḡabbet var mıdur eger var ise muḡarrer- (13)

dür ki evlādına dağı muħabbetleri ola yoğsa muħarrerdür ki (14) evlādına dağı yoğdur ammā evlād-ı Resule muħabbetüñüz olmayup (15) Allah resulüne vardur dirseñüz davānızda kāzıbsız

[37b]

(1) İmānunuzda noğşan vardur ‘aķıdeñüz şāf degıldür (2) nitekim bu ĥadīs rivayet olunur مِنْ الْمُحِبِّينَ إِلَى مُحَمَّدٍ الْإِيمَانُ مِنْ الْكُفْرِ مِنْ (4) oldı ki evlād-ı Resule muħabbet itmek ‘alāmet-i İmān (5) ve buđz etmek ‘alāmet-i küfr imiř ne‘ ūzubillah ammā şunlar ki (6) Allah resulini ve ehl-i beytini severiz dirler anları (7) sevmenüñ ‘alāmeti oldur ki pādiřāhuñ vüzerālarından (8) ve yāhūd ümerālarından veya ađniyādan birisi evinde misāfir (9) olsa size vāfir u sīm ü zer virse irtesi gitse (10) evlād-ı Resülden birisi egninde ‘abā u kebesiyle eviñde (11) misāfir olsa vezirüñ mihmān olmasından bu seyyidüñ (12) mihmān oldığına dağı ziyāde ferrāħ olup aña kılduğız (13) ‘izzet ve ikrāmdan artıķ bu āl-i Resule ‘izzet ve ikrām (14) iderseñ da‘ vāñda řaĥıřsin İmānında nođşanuñ (15) yoğdur ‘aķıden řāfdur sözünde řādıķsın eger

[38a]

(1) seyyidlere ey māh-ı řal‘ at derünında bulunırsa muħabbet (2) kıyāmet günü ‘Aden uçmağı içre řalāsın Muřāfā (3) ile muħalled bu dünyāda kime gōñül verirsen kıçarsun (4) yarın aniñla elbet bulursun cümle insān rüz-ı maĥşer (5) umarlar faĥr-ı ‘ālemden řefā‘ at cihānda Seyfiyā (6) nesl-i Resule muħabbet eyleyen olur selāmet ve hem (7) bu cümleden mā‘ dā řol zamāniña Allah u te‘ ālā cemī‘ maĥlūķātı (8) hesāp

etmek için diri kılıp maḥşer yirinde cem‘ (9) eyledükde ḥazret-i Fâtımatüz-Zehrâ razıallahu ‘anhâ (10) ḥazret-i Ḥasanuñ zehirli gönlin ve ḥazret-i Hüseynüñ (11) kanlu gönlin bir omuzına alup ve Emîrû’l-mü‘minîn ‘Alînüñ (12) ḥün-âlüde destârın başına şarup ‘arş ayağına (13) gelüp feryâd idüp ide ilahî senüñ ḥabîbüñ Muḥammed (14) Muştafanuñ evlâdlarını kıtl idenler ve ba‘zı ihânet (15) idenler bu gün ḥaqqından gelüp mâlik-i duzaḥa teslîm

[38b]

(1) idesin tâ kim gözüm sâkin olup ḥarâretüm teskîn bula (2) didükde peyk-i ḥazret-i faḥr-ı ‘âleme ḥaber virüp eyitdi (3) yâ Muḥammed ḥatun-ı kıyâmet dâmen-ı ‘arşı tutup ehl-i beytine (4) zulm idenlere ‘ukûbet taleb ider ḥazret-i Risâlet (5) fîl-hâl ‘arş altına gelüp görse kim Fâtıma cânib-i (6) Ḥaqq’a sücüd idüp nâliş kılır ḥazret-i Risâlet (7) eydür ey nûr-ı dîdem başını secdeden kıldur ki bu gün (8) tazallüm günü degildür belki şefâ‘at ve mürüvvet günidür (9) sen ḥazret-i Ḥasanuñ zehirli gönlin ve ḥazret-i (10) Hüseyinüñ kanlu gönlin ve Ebü Turâbun ḥün-âlüde (11) destârın eline alup bendaḥı biñ yıldan berü (12) ḥâk ile yeksân olmuş giysülerüm alup cânib-i (13) Ḥaqq’a nâliş kılıp tazarru‘ eyleyelüm tâ kim ‘âsî (14) ve günahkâr ümmetüñ ‘azâblarını götürüp rahmetiyle (15) yarlıgaya ‘alel-ḥuşuş benüm ‘izzetüm şaḥınup ehl-i

[39a]

(1) beytüme muḥabbetle mümtâz olanlara yâ Fâtıma şunlar dünyâ[da] (2) benüm evlâduma ihânet etmişlerdür anlar için mü’ebbed (3) ve muḥallid ‘azâb muḥarrerdür

zīrā benüm ümmetüm mābeyninden (4) şol katı yaydan ok çıkar gibi çıkmışlardır imdi (5) ey gāfil gör ki iki cihān fahri ceddümüz (6) Muḥammed Muştafa ‘aleyhişşalatü vessalam dünyā ve ahiret (7) devletine nazār etmeyüp günahkār ümmetiçün guşşalanur- (8) dı ‘acebdür siz anuñ evlādından bir ḥaṭā görseñüz (9) ḳalbleriñüzde ve muḥabbetüñüzi teğayyür idüp (10) ri‘āyetüñüzi ve muḥabbetüñüzi kesersiz ‘alel-ḥuşuş (11) bilürsüz ki cemī‘ taḥşīl-i ‘ulūmuñ neticesi (12) Allahuñ ve Resulünüñ ve evlādımuñ ve aşḥābımuñ (13) muḥabbetini ḳalbinde zuḥūr etdirmekdür imdi öyle (14) olsa ‘ayn-ı ĩmān ve aşl-ı ĩmān āl-i Muḥammede muḥabbet (15) etmek imiş cemī‘ ümmet-i Muḥammedi Ḥaḳ teālā ol muḥabbet

[39b]

(1) sebebiyle ĩmānla göndere āmīn yā Rabbül ‘alemīn muḥabbet (2) eyle evlāda muḥabbet müyesser ola tā kim saña cennet (3) ri‘āyet ide gör āl-i Resule gece tā itdügiñ tevbe (4) ḳabüle sevenler Muştafa neslini bunda sa‘ādetler (5) bulurlar yarın anda sa‘ādetdür sa‘ādetdür sa‘ādetdür (6) Muḥammed nesline etmek muḥabbet nedāmetdür nedāmetdür (7) nedāmet şaḳın seyyidlere etmeñ ihānet مَاتَ الْجِدَّةُ دَخَلَ عَلَيْهِ مَا نَا-yı ḥadīş budur ki (10) āl-i Muḥammede bir gün muḥabbet etmek ḥayırludur biñ yıl ‘ibādet (11) etmişce şevāb bulur ol muḥabbetle ölse cennete gire (12) üçünci naşihatümüzüñ beyānı oldur ki evlād-ı Muḥammedüñ şabīlerine (13) ri‘āyet ne vechle gerekdür tā kim sā’ir nāşuñ oğlançuḳlarına (14) ḳıyās idüp ri‘āyet etmekde ḥaṭā etmeyenler ammā (15) ṭabirī tefsīr-i kebīrinde meşūr etmişdür ki aşḥāb-ı

[40a]

(1) Resulden Dehye nām bir ‘azīz var idi dā’im ḥazret-i Risālet (2) hużurlarına geldükce tuhfesiz gelmezdi İmām-ı Ḥasan (3) ve İmām-ı Ḥüseyin Dehye geldükce bergüzār getürdi (4) diyü qoynun ve qoltuğın ararlardı bir gün ḥazret-i (5) Cebrā’īl Dehye şüretinde ḥazret-i Risālet ile (6) muşāhabet iderken şehzādeler Cebrā’īli Dehye taşavvur (7) eyleyüp yeninden ve yakasından bergüzār tefahḥuş (8) itdiler ḥazret-i Resul ‘aleyhisselam bunları men‘ (9) etmek istedükde Cebrā’īl eyitdi yā Resulallah bunları (10) men‘ etmeye ben bunların ḥıdmetkārıyım kaçankim Fātıma- (11) tüz-Zehrā teheccüd nāmazındanşoñra müteveccih hāb olup (12) şehzādeler ağlamağa ağāz kılduğda ḥazret-i ‘İzzetden (13) baña emr olınurdu ki bunların beşiklerin depredüp (14) giryelerin sākin ider idüm tā kim Fātımatü’z-Zehrā (15) bīdār olmaya ve bu daḥı naql-ı şahīḥdür ḥaḳ-ı Sübhāna

[40b]

(1) ve te‘ālā Cebrā’īlden su‘āl idüp eyitdi yā Cebrā’īl (2) bu gün yir yüzinde ne gördüñ ve neye taḥassür itdüñ (3) Cebrā’īl ‘aleyhisselam eyitdi yā Rabbel‘ālemīn saña (4) ne ma‘lüm degildür İmām-ı Ḥasanı ve Ḥüseyini gördüm ki (5) beşiklerinüñ üstüne ‘aḳıḳlar aşmışlar mübārek (6) elleriyle ol ‘aḳıḳleri oynar ben eyitdüm nolaydı (7) bu ‘aḳıḳler yirine benüm gözlerümüñ bibikleriyle oynayalar- (8) dı Ḥaḳ teālā eyitdi yā Cebrā’īl ‘izzetüm ve celālüm ḥaḳḳıçün (9) Ḥasanüñ ve Ḥüseyinüñ evlādlarınuñ ve muḥiblerinüñ (10) evlādıyla sekiz cenneti müzeyyen kılsam gerekdür ve saç- (11) larınıñ her kılı ḥürmetine nice biñ ‘āsīlere raḥmet (12) kılsam gerekdür

imdi ey ğāfil nazār ile gör ki Cebrā'īl (13) 'aleyhisselam oğlancuğlardur dimeyüp
ħazret-i (14) Ğasana ve Ğüseyne ri'āyet ve muħabbet etmişdür imdi (15) sizlere
dağı lazımdur ki evlād-ı Muħammedüñ şabīlerine

[41a]

(1) ri'āyet etmekde taķşirāt etmeyesiz eger ederseñüz (2) anlar Ğasan u Ğüseyn idi
anuñçün öyle ri'āyet (3) ğılurlardı siz anlar mertebesinde degülsiz ol mertebe (4)
ri'āyet idevüz biz dağı iderüz ki gerçi İmām-ı Ğasan (5) u Ğüseyn mertebesinde
degülüz ammā siz de anlara (6) ri'āyet iden Cebrā'īl ve Muhācirīn ve Enşār gibi
degülüz (7) ol zamāna ümmetinüñ anlar nice seyyidleri ise biz dağı (8) bu zamāna
ümmetinüñ seyyidleriyüz diyesiz (9) şabīler şanmañ evlād-ı Resuli ki 'ömri bunların
(10) dünyādan evveli cihāna urmadan Ğaķ dağı bünyād (11) iderdi Muştafa ruħını
irşād ğamu ervāħ sādāt (12) anda idi ki ğudret nūrı ğandilinde idi (13) sebep oldu
Resule faħr-ı 'ālem 'ademden zāhir (14) oldu cümle Ādem bil imdi bunları
şehzādelerdür (15) bunlar bendeler zādelerdür bunlardur nūr-ı pāk

[41b]

(1) mazhar-ı zāt bunlardur cümle mevcüdāta mirāt ri'āyet (2) eylemekde her birisin
beraber gör ufağın hem irisin (3) ki zīrā bunlar evlād-ı 'Alīdür bunları sevmezi (4)
öldürmelidir var imdi Seyfiyā sendağı cehd (5) it tarīk-i āl-i Aħmedden yaña git
dördüncü (6) naşihatümüz oldur ki şerīfezādeler ne vechle ri'āyet (7) etmek gerek
zürriyyet-i aħirdür diyü taħfif etmeyeler zīrā (8) ki evlād-ı Muħammed Resulallahuñ
ğızı Fāımadandur (9) bir şerīfezādenüñ atası seyyid degildür diyü taħfif (10)

etmeyesiz nitekim bu kelām[1] Sulṭān-ı Cābiri Seyyid Muḥammed (11) demişdür
(13) إِذْ أَنْزَلْتَ مَدَى الْأَجْبَى رَجْمَ سَيِّدَةِ الْهَاشِمِيَّةِ كَالشَّيْءِ الْوَاقِعِ فِي الْجِرَاءِ لِمَلْحِ الْأَبْيَضِ وَالصَّدْفِ
Seyyid Muḥammed Cābirīnūñ cevābı budur ki seyyide Hāşimiyye- (14) nūñ raḥmine
meni-yi ecnebi duḥūl etse sūz bir aḳ (15) tuz deñizine beñzer ki içinde her bir aḳsūñ
tuza tebdīl

[42a]

(1) olur ve şol şadefe beñzer ki nisān yağmurlarınūñ ḳaṭresi (2) anda dūr olur imdi bu
ḳavl üzre sā'ir seyyidlere (3) ri'āyet nice vācib ise anlara daḥı öyle ri'āyet (4)
vācibdür diyesiz beşinci naşihatümüz oldur ki evlād-ı (5) Resulallaha mürīd olup
anlardan nevehle bi'at (6) etmek gerekdür bir kimesne ümmet-i Muḥammedden ola
elbette (7) tarīḳ-i Ḥaḳḳa sülūk etmeye bir mürşid lāzımdur nitekim (8) bu ḥadīş şerīf
rivāyet olunur لَوْ لَا الْمُرَبِّي لِمَا عَرَفْتَ رَبِّي bir kimesne mürebbīsi olmasa o kimse (10)
rabbisin bilmez ve bir ḥadīş daḥı budur ki مَنِ لَا شَيْخَ لَهُ لَا إِلَهَ بَيْنَهُ bu ḥadīş-i şerīf (12)
muḳtezāsınca bir 'azīze irtikāb lāzımdur gerçikim (13) Ḳurān-ı 'azīm gibi mürşid
olmaz fe-ammā Ehlullah ümmet-i Muḥammedi (14) dört mertebeye ḳısmet
etmişlerdür evvel ehl-i sünnet (15) vel-cemā'at ikinci ebrārdur üçüncü muḳarrebīndür
dördüncü

[42b]

(1) ehlullahdur bir kimesne Ḳur'ān-ı 'azīmūñ zāhir ma'nāsıyla (2) 'āmil olsa ehl-i
sünnet vel cemā'atdan olur ve andan (3) ebrārdan olur fe-ammā muḳarrebīn ve
ehlullah teḳavvūt bun- (4) lardan ziyādedür zīrā ma'nā-yı Ḳur'ān yidi baṭından ehl-i

(5) sünnet velcemâ'at zâhir ma' nâsın aňlamışlar zîrâ binâ-yı (6) İslâm beş kol üzredür evvel tevhîd ve şehâdet (7) ikinci namâz kılmak üçüncü oruç tutmak dördüncü zekût (8) virmek beşinci hacca varmak bir kimesne olinan şerâ'it-i (9) islâmı edâ etse ehl-i sünnet ve cemâ'at ve ebrârdandır (10) ammâ muğarrabîn ve ehlullah bunlardan ziyâde mürşid-i kâmil (11) terbiyyetiyle bu zâhir delilleriyle zikrullah etdiklerinden mâ' dâ (12) haşşa-i tevhîdiyle derûnlarında zıkr-i kalbi taḥşîl (13) etmişlerdür kaçankim bu zâhir dilleri yorulsa ve yâhûd (14) fenâ bulsa zıkr-i kalbleri fenâ bulmayup dâ'im Allahuñ (15) birliğin işbât iderler ve beden-i zâhirleriyle evkât-ı

[43a]

(1) hamseye kâ'im olduğça beden-i ruḥâniyeleri 'ibâdet-i haḡdan (2) bir an ve bir sâ'at münfekk olmaz ve zâhir bedenleriyle (3) hacca vardıklarından mâ' dâ beden-i ruḥâniyeleriyle ḡrem-i (4) a'beden bir laḡza ḡalî olmazlar ve zâhir mallarıyla (5) zekûtların edâ etdikdensoñra envâḡ-ı ma'şiyetden derûn- (6) larında ḡaşıl olan şıfat-ı emmârelerini mürşid-i (7) kâmilin telkîn etdügi tevḡid ile zâ'il iderler (8) ve hem beden şorılarıyla şâ'im olduklarından mâ' dâ (9) kalbleri mir'âtına zulmet 'arız olmasun diyü nâ-ma' kûl (10) kelimâtlardan ihtirâz iderler imdi bir kimesne bu (11) ḡâle yetişmege mürşid-i dâmenüñ tutup pîr u perver (12) olmak gerekdür nitelim dimişlerdür ḡudâ perver-i begâyet (13) mu'teberdür ve lîkin pîr-perverlik hünerdür ya'ni murâd (14) olan her kişiye mürebbî lâzım idükin bildürmekdür (15) imdi çünki bildüñüz her kişiye mürşid lâzımdur ammâ

[43b]

(1) naşıl kimesne gerekdür kim aña mürîd olasın elḥamdülillah Ḥaḫ (2) teâlâ göz virmiş görmege ve ḫulaḫ virmiş işitmege (3) ve ‘aḫl daḫı virmiş bir nesneyi idrâk etmege evvel (4) naḫar idüp göresiz kim ümmet-i Muḫammed mâbeyninde ‘azîz (5) ve şerîf ve aşl-ı nesli pâk kimler ikinci vâ‘ zdan (6) ve nâşihdan ḫulaḫ urup diñleyesiz ḫıyâmet gününde (7) âşîlere şefâ‘ at kim idecekdür لولاك لولاك لما خلقت الا فلاك kimüñ ḫaḫḫına dinilmişdür imdi (9) hemân bilesinkim ḫıyâmet gününde ‘âşîlere şefâ‘ at (10) idecek Muḫammed Muştafâ ve cemî‘ maḫlûḫât ve ‘âlim anuñ (11) ḫürmetine ḫalk olunmuşdur imdi öyle olsa aşl (12) pâk ve nesli pâk anuñ evlâdlarıdur hemân varup (13) anlardan bî‘ at idesiz ve anlaruñ gittügi yola gidesiz (14) yâ pes âl-i Resülüñ damenine iletün seni (15) rahmet ḫürmetine muhabbet eyleyen anlara bunda

[44a]

(1) yarım dergâh-ı ḫâzretde sevine itâ‘ at ḫılmayan âl-i (2) Resule yüzi üstüne maḫşerde sürine muḫibb-i (3) âl-i Aḫmed ola şādân ihânet eyleyen münkir yerine (4) muḫibb ol Seyfiyâ âl-i Resule cümle ḫaḫ saña (5) yarım görine zîrâ evlâd-ı Muḫammedden bî‘ at etmek mücerred (6) iki cihân faḫrine mürâca‘ at etmek gibidür ve bunlara (7) irtikâb sebep-i ḫabûl-i tevbedür ba‘ zı kitâblarda (8) menḫûldür ki ḫaçankim iki cihân faḫrine Cenâb-ı ‘İzzetden (9) مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ayeti nâzil oldı (10) aşḫâb eyitdiler yâ Resulallah ḫaçankim Âdem ‘aleyhisselam (11) Ḥaḫ te‘ âlânuñ kelimât-ı ‘azîmüştânındandır (12) düşdükte ḫabûl-i tövbeye sebep ne oldı

hazret-i (13) Risālet şallallahu ‘aleyhi vesellem mübārek dehān-ı güher- (14) feşānuñ açup eyitdi kaçan Ādem ‘aleyhisselāmı hazret-i (15) yarı halk etdi ve cenneti aña qarārgāh kıldı Ādem

[44b]

(1) cenāb-ı Hāḫḫa tazarru‘ idüp eyitdi İlahī beni ‘ālem-i ‘ademden (2) yoğiken var etdüñ ammā şimdi dergāhından iltimāsım (3) budur ki cennetinde müşāhedesi müyesser olmayan yerlerin (4) müşāhedesin müyesser kııl Hāḫ te‘ālā Cembrā’ile emr itdi (5) Ādemi ‘aleyhisselāmı alup cennetüñ seyr-i müyesser olmayan (6) yirleri seyr etdüre Cembrā’ıl ‘aleyhisselām bir muḫtezā-yı (7) emr-i hüdā on iki biñ kanad açup Ādemi alup (8) şol katı yaydan oḫ çıkar gibi uçmaḫ maḫāmlarından (9) giderken nāgihān bir şahrada bir dāne aḫ incüden (10) bünyād olınmış bir ḫubbe göründü yāḫūt-ı aḫmerden (11) ḫapusı var ḫırmızı altundan bir kilid urulmuş (12) ve üstünde nürdan ḫaḫtıyla yazılmış وَالْفَاطِمَةُ أُمَّةٌ اللَّهُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ صَفَّتَ اللَّهُ عَلَىٰ مَنْ أَعْضَهُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ محمد رسول ولي وعلى الله ya‘ni Allah birdür ve Muḫammed resulidür ve ‘Alī

[45a]

(1) velīsidür Fāḫıma cāriyesidür ve ḫasan u ḫüseyin (2) şāfileridür bunlara ve bunlaruñ evlādına buḫz (3) eyleyenlerüñ üzerine Allah u te‘ālānuñ la‘neti vardur (4) çünki Ādem ‘aleyhisselām ḫaḫtı oḫudu fi’l-hāl (5) kilid açıldı Cembrā’ıl ve Ādem iḫerüye girdiler (6) gördiler bir ḫātun envā‘ dürlü cennet libāsıyla (7) mülebbes başında nürdan tāç ve belinde ḫırmızı (8) nürdan kemer ḫulaḫlarında aḫ nürdan

küpelər zümrüd (9) taht üstünde oturmuş cemāl-i nürundan sekiz (10) cennet müzeyyen olmuş Ādem bu hālî görünce hayret (11) olup ba‘d-ı zamān selām virüp hātun-ı ‘alīñ (12) diyüp Ādem eydür ey kerīme cennetde benden ğayri (13) er ve Havvādan ğayrı hātun taşavvur etmezdüm billah (14) saña kim dirler hātun eydür şıffat-ı hānedān-ı (15) Risālet *مجمع سعادات شمع عرصه عرصات*

[45b]

(3) *ya‘nī aḥir* قَدوت و دودمان نبوت صدف عفت و عصمت غره جهره علم و حکمت مادر سادات zamān peygamberi ḥazret-i Muḥammedü'l-Muṣtafānun (4) kızı Fāṭimatü'z-Zehrāyum dir Ādem eydür ey kerīme yā (5) bu başındaki yeşil nürdan tāç ne tāçdur Fāṭıma (6) eydür ḥazāne-i ḥalīl şemere-i şecere-i İsmā‘īl nūr-ı kudret (7) kandil-i resulü's- safilīn maḥrem-i ḥarem-kāb-ı kavseyñ (8) cedd-i sıbteyn sen ve ben ve cemī‘ yüzi şuyına (9) halk olan atam Muḥammed Muṣtafādur Ādem eyitdi *المغالب* شیر یزدان مصلى القبائل من قره العميين سيدالذقلين اسدالله الغالب سيفالله ḥelālüm ‘Ali (12) ibn Ebī Tālibdür Ādem eydür ey kerīme yā bu kulaqlarında- (13) ki *سعيدین شهيدین شبايين الحدة اهل و العينين قره السدة اهل* küpelər nedür Fāṭıma eydür *مظلومن المرحومين* oğlum Ḥasan mücteba ve Hüseyn

[46a]

(1) şāh-ı Kerbeladur der Ādem eydür ey kerīme ne zamāndur ki (2) Ḥaḳ teālā size bu maḳāmı müyesser eyledi Fāṭıma eyitdi (3) on dört biñ yıl seneden evvel bu maḳām olmuş- (4) dur ammā ḥılḳatümüz aḥir senüñ şulbundan zuhūr (5) etmekiçün seni halk etdi Ādem bu kelimātlardan şonra (6) vedā‘ idüp girü maḳāmına mürāca‘ at kıldı (7)

şol zamāniña Ādem ‘aleyhisselām şecere-i menhiyyeden (8) tenāvül etdükte başından tāç u egninden hülle (9) gidüp cennetden dūr düşdi niçe yıllar (10) gözi giryān ve cigeri püryān nāle u efġānla (11) nūr u sergerdān gezdi aħir ol o içindeki gör- (12) dügi hatt̄ Muhammed ‘Ali Faţıma Hasan u Hüseyin hātırına (13) gelüp der- ‘aķab dergāh-ı Hāķķa sücüd eyleyüp (14) bu du‘āyı oķudı **مِنْ زَرَارِ ادْفَعْ عَنَّا شَرَّ هَذِهِ** **اللَّهُمَّ مَجْرَمَتِ فَاطِمَةَ وَأَبِيهَا وَيَنِيهِمَا وَبَعْلِهَا وَالتَّعَةِ**

[46b]

(1) **يَا** erhamerraħimīn İmām-ı (2) Ca‘ fer-i şādıķdan rażıallahu ‘anhü naķldür ki bir kimesne (3) bir muşibete uğrasa ve yā hūd bir nesne ricā etse (4) bu du‘āyı oķusa Allahu teālā ol kişinüñ hācetin (5) ķabül eyleye imdi var ķıyās eyle ki daħı ‘ālem-i (6) ‘ademden vücūda gelmeden nāmlarını şefi‘ etmekle (7) nice kimesnelere maġfıret müyesser olmuşdur şimdi (8) bi’l-fi‘l zāhirde olan evlād-ı Muhammede mürāca‘at (9) idenleri hāşā ki Hāķ teālā ‘azāb-ı nāra dāħil (10) ķıla tefsīr-i sa‘lebīde Ebū Sa‘īd-i Hıẓrī hażret- (11) lerinden naķl olunur ķalen-nebī ‘aleyhisselām **هَمَّا كَبُرُوا الْإِمْنِ رَضَ كِتَابِ اللَّهِ جَبَلِ الْمَمْدُو مِنْ السَّمَاءِ الْآلِي رَضَ عِزَّتِي وَهُمْ أَهْلُ الْبَيْتِ** ‘a ni Resulullah eydür **يَا** ni Resulullah eydür **أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي تَرَكْتُ فِيكُمْ لِقَلْبَيْنِ خَلِيفَتَيْنِ إِنْ أَخَذْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلَّ بَعْدِي أَحَدٌ**

[47a]

(1) ey benüm ümmetüm taħķīķā sizüñ için iki ħalīfe ķor gide- (2) rin eger ol ħalīfelerin emri ve fermānı üzre (3) ölürsenüz bendenşoñra dālālete düşmeyesiz (4) ol ħalīfelerüñ biri Qur‘ān-ı ‘azīmdür ve biri benüm (6) ehl-i beytumdür sa‘ādet ol kişi ki ħadīş-i Resul (7) ile ‘āmil ola ehl-i beyt-i Resule irtikāb ķıla (8) **يَحِبُّ آلَ الرَّسُولِ**

ya' ni demek olur aşhab-ı kehf (10) bir koyun köpegini irtikâb etmekle Hâk teâlâ aña cennet müyesser (11) eyledi hâşâ ki iki cihân fâhrinüñ evlâdına itâ'at (12) eyleyenlere cehennem müyesser ola ve hem bu hadîş-i şerîf rivâyet (13) olunur سَفِينَةَ نُوعٍ مِنْ رَكِي نَجَا مَنْ وَتَخَلَّفَ عَنْهَا فَالْكَرَوَاهُ اُحْدَ مِنْ شِغْوَةٍ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اِلَّا اِنَّ مِثْلَ اَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ مِثْلِي اَذُهُ قَالَ وَهُوَ اَخَذَ الْكُهْبَةَ بِرِجَالِهَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ عِن صَلَّي اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اِلَّا اِنَّ مِثْلَ اَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ مِثْلِي عَنِ ابْنِ تَرُ

[47b]

(1) ma' nâ-yı hadîş budur ki Resul 'aleyhisselâm buyurur benüm (2) evladumuñ mişli Nüh peygamber kimisi mişlidür her kim anlara (3) tâbi' olsa kırtılır cemî' kıyâmet kırkularından (4) ve her kim muhâlefet etse helâk olur cehennem 'azâbıyla (5) imdi ma' lüm oldı ki ehl-i beyt-i Resule itâ'at (6) idenlere havf u hatır yoğimiş her birisi velî imiş (7) اِلَّا اِنَّ اللّٰهَ وَاللّٰهَ اَوْلِيَاءُ خَوْفٌ لَّا عَلَيْهِمْ هُمْ وَلَا يَحْزَنُونَ (8) oldı ki bunlaruñ haqqında nâzil olmuşdur ve hem evlâd-ı (9) Resuli kıyup sâ'ir kimesneden bî'at idenler şol (10) tâ'ifeye beñzer ki âbdest u gûsül lâzım oldukda ser- (11) çeşme-i kademinden ve vuzu' etmiş gibidür ve yâhüd ol (12) bî'at etdikleri kimesne ve evlâd-ı Resulüñ muhibbi ola (13) ve yâ âl-i Resul icâzetiyle seccâde-i hilâfete geçmiş ola (14) zîrâ şimdiki zamânede şeyhlerüñ ba'zıları 'ibâdetlerine (15) riyâ kıatup evlâd-ı Resulden muhabbetlerini ehl-i dünyâya

[48a]

(1) ziyâde etmişlerdür mürşid-i kâmil olan terk-i dünyâ olmağ (2) gerekdür zamâne şeyhleri şimdi 'acibdür hemân şeni' (3) adı anlara lağabdur kı 'azîzüz diyü da' vâlar

iderler binüp (4) kürsüye ğavgalar iderler çıkar silsilemüz (5) dirler ‘alīye erenler
şāhı Sultān Velīye kaçan (6) görseler evlād-ı Resuli geçerler üsti yanına (7) fuzūli
olan zerāk-ı sālūs-i mūrāī ne bilsün (8) yendügin āl-i ‘abāyı dimezler ‘ālimūñ ser-
çeşmesidür (9) kamumuz bunlaruñ perverdesidür utanmazlar Muḥammed (10)
Muştafādan daḥı ‘ār eylemezler mürtezādan oğurlar (11) ‘ilmi dünyā ‘izzetiçün
degüldür şanma āḥiri rıf atıçün (12) işitseler ağır yerden uluyı varırlar anda (13)
şaluyı şaluyı giderler evli evine sevine (14) şankim varır düğün evine cihānı kendüye
(15) tapdurmak ister irişdüğine el öpdürmek ister

[48b]

(1) sofūlarıyla girmez bile zikre düşünür bir bucağda (2) ğayr fikre ki ya‘ ni bu cihān
içre dürüşmüş (3) disünler zıkr-i ḳalbiye irişmiş nicesün derd-mend (4) çiftin
bozanlar cihānda lā-mekān olup gezenler (5) görürler tekkenūñ şorbası ḥāzır kimisi
şeyḥi (6) olur kimisi nāzır bu resme Şeyḥa bin Şeyḥ diyeyüm mi (7) yā varup aña
dervīş olayum mı budur taḥşīl-i (8) ‘ilmūñ iḳtizāsı ola her fi‘li Allahuñ rızāsı (9)
idersiñ ‘ilmi bu dünyāya ālet olur evvelde hemān (10) bir başka şan‘at şular kim
mürşid-i kāmil geçerler (11) Resulūñ ‘ilmine ‘āmil geçerler evlād-ı (12) Resuli hem
ide bī‘at anlardan ḳabūli kabul etmeye (13) ta‘yīn ile tekye ‘ibādet etdügi yir ola
Mekke (14) ‘imāret şorbasın yimiye herkez gerekdür mürşid-i (15) kāmilde perḥiz
murādı Seyfinūñ şanman şikāyet

[49a]

(1) hemân ancak hikâyetdür hikâyet kaçan bir yolda bilsün (2) vardur uğrı eger mü'minlere karındaş iseñ sen (3) haber vir var ise yolunda rehzen müsâvî (4) gaybet olmaz cevâbın kitâbında ziyâde olsun (5) şevâbın el-hâşıl kelâm bu huşûşda olan (6) aḥvâli hikâyet idersün kitâb-ı muṭavvil fe-âmmâ ehl-i (7) beyt-i Resulü koyup sâ'ir kimesneden bî' at edenler (8) şol ṭâ'ifeye beñzer ki ḥacca gitmege yola girmiştür (9) maḥfil nebîyi görüp ve mîr-i ḥaccâc görüp bunlaruñ (10) cümlesine iltifât etmeyüp bir gümrâh kişiuñ sözine (11) 'amel idüp bu yol daḥı yaḫındur diyü Hindü ve andan (12) Habeşe çıka andan Yemene gelüp Allah müyesser iderse (13) Beytullaha gelüp ziyâret kıla ve daḥı bir şehirde (14) veyâ bir kariyyede dâ'ire-i irşâdda evlâd-ı Resulden (15) seccâde nişîn var iken bir kimesne irşâd da' vâsın

[49b]

(1) idüp ḥalka ben size ṭarîḫ-i Ḥaḫḫı göstereyin daḥı (2) sizi irşâd ideyin ol seyyidden ben efzâlin (3) ve a'lemüñ dise şol gavğa-i beyabâna beñzer ki bir kişi (4) ṭarîḫ-i 'âmde gezerken 'aqlın alup yolundan azdura (5) âḫir olamaz başdan çıkarup öldürür evlâd-ı Resule (6) mürîd olmanuñ bir naḫ'ı daḥı budur ki her zamânda meclis- (7) lerinde cemâllerin müşâhede idersin ve hem bunlara (8) irtikâp etmek mücerred-i ecdâdlarına irtikâp etmek (9) gibidür el-hâşıl-ı kelâm ehl-i beyt-i Resule muhabbet (10) idüp anlardan bî' at edenleruñ şevâbın ve hüsnâtın (11) taḫrir etmelü olsaḫ biñde biri beyân olunmazdı ve daḥı (12) anlara buḡz idüp ihânet iden mel'ûnlaruñ kıyâmetde (13) olacaḫ 'azâbların deñizler mürekkep olsa ağaçlar (14) kalem olsa

şerh olunmaya idi zîrâ bunlara ihânet-i (15) Resulallaha ihânetdür kim ki sevmez
Muştafâ evlâdını

[50a]

(1) bilmemişdür dîninüñ bünyâdını kankı mel'ün (2) sevmese seyyidleri olısar anlar
cehennem etleri (3) her kim anlara ri'âyet kılmaya Muştafâdan ol şefâ'at (4)
bulmaya etmeyen âl-i Resule 'izzeti la'netidür la'netidür (5) la'neti Seyfîyâ sev cân
u dilden anları tamu- (6) ya girmez sevenler bunları ve dağı evlâd-ı Resule itâ'at (7)
etmeyüp ri'âyet etmeyenlerüñ la'nete müsteħağ olduğuna (8) delîlümüz budur ki şol
zamâniña Hâk teâlâ Âdem 'aleyhis (9) selâmı halk idüp meleklere secde idüñ (10)
diyü emr itdi İblîs secde etmeyüp mel'ün ve merdûd (11) oldı 'alel huşuşuña Hâk-ı
Sübhâna ve te'âlâ Adem (12) 'aleyhisselâmı Muhammed Muştafâ gelmesiçün halk
etmiş- (13) dür ü cemî' enbiyâ ve evliyâ anuñ hürmetine yaradılmışdur (14) ma'lûm
oldı ki Allah Resulüne ve ehl-i beytine (15) hâkâretle nazâr idüp itâ'at kılmayanlar
şeytândan

[50b]

(1) dağı ziyâde la'nete müsteħağ imiş Allah teâlâ cemî' ümmet-i (2) Muhammedi
anlara itâ'at etmeyen mel'ünlardan olmağdan (3) şaklıya âmîn yâ rabbel'âlemîn zîrâ
evlâd-ı Muhammede (4) buğz etmek sâ'irlere buğz etmek gibi degildür rivâyet (5)
meşhûrdur imâm-ı mehyü's-sünnete ma'âlim tenzîlinde naql (6) etmişdür ki katl-i
Hüseynen evvel dâmen-i çerağda hamra-i (7) şevk yok idi Hazret-i Hüseyñüñ
katlindenşoñra (8) vâki' oldu ve naql şahîhdür ki bir gün İmâm-ı Zuhürî (9)

hazretlerinün huzurunda vikāye‘-i Kerbelā aňladı Zuhūrı (10) hazretleri eyitdi ol
günki Hüseyñ şehīd oldı (11) ben beytū‘l-muqaddesdeydüm her taşına kaldırırlar
(12) idi altından bir kaçre kan zāhir olurdu ma‘lūm (13) oldı ki āl-i Muħammedi
sā‘irlere kıyās idüp buğz (14) ve ihānet olunmaya eger iderseñüz hazret-i Hüseyñ
(15) kanıla zamāne seyyidlerinün kanı bir midür ve anlara

[51a]

(1) ‘izzet etmenün şevābıyla zamāne seyyidlerinün ‘izzet (2) etmenün şevābı bir
midür imdi ol Allah haqqıçün ki cemī‘ (3) mevcūdātın cānı anun yed-i
kudretindedür ve ol Muħammed (4) hürmetiçünki Şefi’ül-Eşāt ben bir kimesne
görme- (5) düm ki şimdi zamāne seyyidlerine buğz ve ihānet (6) iyleye Hağ teālā
anuñ mevtinden evvel aña bir belā musallağ (7) etmeden anuñ ruħını āsānlığa ala ehl-
i beyt-i Resule (8) buğz idene elbetde ‘azāb-ı dünyevī ve uhrevī (9) muğarrerdür
ancağ bunlaruñ ‘itikādları olmaduğı ecelden (10) ol belāyı kendülerine aħirden zan
iderler bilmez- (11) ler ki ĩmān getürdükleri peygamberün evlādına ihānet (12)
etdikleri için Hağ teālā anlara ol belāyı musallağ (13) etmişdür Hādīkatū’s-
Sü‘ edādan rivāyet olunur ki (14) bir gice ba‘zı kimesneler bir yire cem‘ olup evlād-ı
(15) Muħammede muħabbet edenler ile ‘adāvet idenlerün mertebesini

[51b]

(1) söyleşürlerdi içlerinden biri evlād-ı Muħammede muħabbet idenlere (2) dünyāda
ve aħrette ‘izzet muğarrerdür ‘adāvet idenlere (3) ‘azāb-ı uhreviden evvel ‘uğbāt-ı
dünyevī müyesserler- (4) dür biri daħı eydür bu söz yalandur ben bir kerre bir (5)

seyyide öyle kötek çaldumki ta‘ bire kâbil degildür (6) hiç bir nesne olmadum diyince
biemrillah hemân (7) şem‘ adândan bir kıgılcım şıçrayup ol ħabîşüñ câme- (8) sin
yağar nitekim söyündürelüm diyü cehd iderler mümkün (9) olmayup ol mel‘ ün
feryād u figân ile iħrāk (10) olur gider imdi ‘azîzler kışşadan ħişşe (11) dimişler
şunlar ki bizüm bu kelimâtumuzu işidüp ehl ehl-i (12) beyt-i Resulüñ muħabbet nürü
qalblerinde tecellî idüp (13) dostlarına dost düşmanlarına düşman olup (14) bunları
cemî‘ nâsdan a‘ lam-ı efzal görürlerse bize (15) daħı Allahdan rahmet ve ‘ināyet ve
ceddümüz Muħammedü’l-Muştafa

[52a]

(1) şallallahu ‘aleyhi vesellemeden şefâ‘ at olursa şol (2) günki kıyâmet kıopa biñ ayak
bir ayak üstüne (3) gele kıyâmet assısından beyinleri çokrayup (4) ve Allah
korğusundan yigitler pîr olup ve pîrler (5) dizleri üstüne çöküp atalar oğlandan ve
oğullar (6) atasından kaçup nefse nefsi diñildi zamanda (7) iki cihân faħri
Muħammedü’l-Muştafa şallallahu ‘aleyhi vesellem (8) eydür ben Rabbümden sizi
diledüm varın belâ-yı hesâp (9) velâ ‘azâb cennete girin ve ħicâbesiz Rabbüñüzi
görüñ (10) ol vaqtin bir daħı eħibbâmuzun ellerin elümüze alup (11) ve qolumuz
boyunlarına şalup idevüz kim yâ Ceddâh (12) bunlar şol tâ‘ifedür kim Allah
Resulünüñ ve ehl-i (13) beytinüñ muħabbetinden özge qalplerinde muħabbet
götürme- (14) mişlerdür ve bunlar şol tâ‘ifedür ki evlâd-ı (15) Resulüñ dostlarına
dostıyuz ve düşmanlarına

[52b]

(1) düşmanuz dirlerdi ve dağı bunlar şol kimselerdir ki (2) ol fānī dünyāda dā'im dirlerdiki cemī' mađlūkāt-ı 'ālem bir (3) yere yola gitse Resulūñ ehl-i beyti bir yola gitse biz ehl-i (4) beyt-i Resul gitdügi yola giderüz dirlerdi imdi (5) yā Ceddāh biz dağı 'ahd ile eyledük bunlarsız cennete girmezüz (6) ve ĥille ũonların giymezüz ve ĥūrī ve ĥılmānların yüzlerin (7) görmezüz öyle olsa ümīdümüz budur ki ceddümüz (8) Muĥammed Muştafa dağı şefa'at idüp varın evlādlarum (9) ile ĥaşr oluñ diye Allah teālā cemī' ümmet-i Muĥammede müyesser (10) eyleye āmīn yā Rabbel- 'ālemīn ve yā ĥayrū'l-nāşırīn ammā (11) şöyle ma'lumuñuz olsunki Allahuñ 'azamet-i kibriyası (12) ĥaĥķıçün ve Resulullahuñ ve ehl-i beytinuñ ĥaĥķıçün (13) bu kitābı telīf etmekden aĥsā-yı merām sizlere kendü (14) nefsümi ta'rīf idüp beyn-en-nās 'izzetüm ziyāde olasız (15) dimek degildür hemān mücerred-i murādum iki cihān faĥri

[53a]

(1) Muĥammed Muştafa ĥazretlerinüñ zāt-ı şerīflerin beyān (2) etmekdür zīrā bize ba'zı kimesneler eydürler ki sizlere (3) lazım olan budur ki ceddüñüz aĥlāķıyla müteĥallıķ olasız (4) imdi ceddümüzüñ cümle aĥlāķından birisi bu idiki (5) ũarīķ-i đalāletde olanları ũarīķ-i Ĥaĥķa da'vet (6) iderdi imdi bize dağı vācib olan budur ki (7) ũarīķ-i zılāletde olanları ũarīķ-i Ĥaĥķa da'vet (8) iderüz zīrā evlād-ı Muĥammedüñ 'ālimlerine ümmīlerine şāliĥ- (9) lerine ũālĥalarına ihānet idenler hem zāl hem mezuldur (10) nitekim ĥazret-i faĥr-ı 'ālem şallallahu 'aleyhi vesellem

﴿﴾ bu hadīşüñ ma‘ nāsı (9) budur ki Allah teālā kişinüñ şüretine ve a‘ mālîne (10) nazār eylemez bilki kılübına ve niyyetine nazār ider imdi (11) ma‘ lüm oldiki bir kimesnenüñ ehl-i beyt-i Resulüñ (12) muħabbeti olmasa Allah teālānuñ aña nazārı olmaz imdi (13) bunuñ gibi kimesnelere bu āyet-i kerīmeleri ve bu hadīş-i (14) şerīfeleri okusalar ve yāhūd diñleseler hemān (15) derūnlarında olan buğz ve ‘ adāvetlerin izhār idüp

[54b]

(1) eydür ki bu āyetler ve bu hadīşler seyyid haķķında degildür (2) ve bu hadīşler mevzu‘dur ve hem ehl-i beyt-i Resul- (3) ullah şallallahu ‘aleyhi vesellem efendümüzi kendülere (4) kıyās idüp kişi kendü nefsin ta‘ rīf etmek (5) cā’iz degildür diyu derūnlarında olan ‘ itikād- (6) larına göre şol kendi şıfatlarına göre lāyık (7) envā‘ dürlü kelimātlar eydürler imdi Allah ‘ azīmü’ş-şān (8) ümmet-i Muħammedi anuñ gibi bed kimesneler ile hem-nişīn (9) olmaķdan hıfz idüp şaķlaya yüzümüzi (10) gözlerinden ve sima‘ muzı sözlerinden ve izümüzi (11) izlerinden şaķlaya āmīn İlāhī yā Rabbel‘ ālemīn (12) ben za‘ īf bīçāre günahkār kulcuğazuñı ħabībüñ (13) Resulüñ ħazret-i faħr-ı ‘ ālem şallallahu ‘aleyhi veselleme (14) muħabbet idüp ve sünnet-i seniyyesi ile ‘ āmil (15) olup ve ehl-i evlād ve āl-i aşķāb ħuşūşā

[55a]

(1) çār-yār-i kirām zevī’l-iħtirām kemāl-i muħabbet (2) ve müddet ile muħabbet-i şādık eyleye āmīn yā rabb- (3) bel‘ ālemīn yā Rabb beni dūr eyleye evlād-ı ‘ alīden (4) kim bendesiyüm ben bunlaruñ kālū belādan dönmezem (5) eger Ĥāricīler başımı

kesse sīnemde muḥabbetler (6) vardur ezelīde cān ve dilile bende olur āl-i (7) Resule
her kime ʿ ināyet nazarı irse velīden (8) aʿ mā idi bu dīdelerüm oldu cev-bīnā (9) ḥāk-ı
rah seyyidlere ʿ eynüm süreliden çün (10) buldı ḥayāt-ı ezelī bunlara Seyfī cānını (11)
fedā başını top eyleyelīden elḥamdülillah ol (12) pādişāh bī-zevāle olsun ki kemāl-i
lüḥfundan (13) baña kuvvet ve kudret virüp hicret-i nübüvviyenüñ (14) toḫuz yüz
yetmiş ikisinde Rebīʿ ü'l-āḫir ayında (15) Sultān Süleymān bin Selim Ḥān Gāzī
zamānında

[55b]

(1) bu kitābı tamām eyledük Haḫ teālā ḥazretleri (2) oḫuyup ve diñleyüp ve
muḫtezāsı ile ʿ amel idenlere (3) ve yazana duʿ ā idüp cümleyi mesrūr eyleye müʿellif
(4) kitāba Fātiḫa oḫuyana Allah ve Resuli ve āl-i (5) aḫḫāb cümleden rāzı ola āmīn yā
Rabbelʿ alemīn

SÖZLÜK

A

āb(Far.)	:Su
ābā(Ar.)	:1. Babalar 2. Gök küreleri, gezegenler
‘ābā	:1. Yünden yapılmış kaba kumaş, aba. 2. Bu kumaştan yapılmış bol, geniş giyecek.
ābād(Far.)	:1. Mamûr, şen, bayındır
ābdār(Far.)	:1. Sulu, tâze 2.Parlak 3. Sağlam vücutlu. 4. Nükteli. 5. Zarif, güzel. 6. Hoş
ābdest	:Namaz vesâire için din icâbına göre el, ağız, burun, yüz; dirseklere kadar kolları ve aşikkemiği üstüne kadar ayakları yıkama, kulaklara, boyuna ve başa meshetme.
‘acāib(Ar.)	:Çok tuhaf şey, anlaşılmaz.
‘aceb(Ar.)	:Acabâ, hayret, gariplik, şaşılacak şey.
‘ācib(Ar.)	:Şaşılacak şey.
a‘dā(Ar.)	:En zâlim, pek gaddar.
ādāb(Ar.)	:1. Terbiyeler, utanmalar. 2. Usuller, yollar.
‘adāvet(Ar.)	:Düşmanlık, yağılık
‘adem (Ar.)	:Yokluk, bulunmama.
‘adl(Ar.)	:Doğruluk.
āder(Far.)	:Ateş.
ağniyā(Ar.)	:Zenginler.

āġāz(Far.)	:Başlama.
‘ahd(Ar.)	: 1. Söz verme. 2. And, yemin. 3. Devir, zaman, gün.
āh	:Ah, yazık.
aḥmer	:Kırmızı, kızıl.
aḥvāl(Ar.)	:Oluşlar, bulunuşlar, durumlar.
āḥir(Ar.)	:En son, en sondaki.
āḥir-ül-emr	:En nihâyet, en sonunda.
aḥlāk(Ar.)	:İnsanda bulunan rûhî ve zihnî haller.
aḥret(Ar.)	:Öbür dünya, öteki dünyâ.
‘aḥıbet(Ar.)	:Nihâyet, son.
‘āḳıl(Ar.)	:Akıllı kimse.
‘aḳıde(Ar.)	: 1. İman, dînî inanış. 2. Ağdalanmış iken ufak ufak kesilmiş olan renkli şeker.
‘aḳîk(Ar.)	:Çok kere kırmızı renkte olan bir cins değerli taş.
aḳrabā(Ar.)	:Aralarında soy yakınlığı olanlar.
aḳşā(Ar.)	:Son, en son, uzak.
āl(Ar.)	: 1. Âile. 2. Evlât. 3. Sülâle.
a‘lā(Ar.)	:Rütbece yükseklik, büyüklük, şeref, şan.
a‘lām(Ar.)	: 1. Bayraklar,sancaklar. 2. Sınır işaretleri. 3. Yüksek dağlar.
‘alâmet(Ar.)	:İşâret, iz, nişan, belge.

ale-l-ḥuṣūṣ(Ar.)	:Hele, husûsiyle, en çok.
a‘ lem(Ar.)	:En (daha,pek,çok) bilen.
‘ âlem(Ar.)	:Dünya, cihan.
âlem-penâh(Ar.)	:Âlemin sığınacağı yer.
âlet(Ar.)	: 1. Vâsıta. 2. Avadanlık. 3. Makine, aygıt.
‘ âlim(Ar.)	:Çok okumuş, bilgin.
âlûde(Far.)	:Bulaşmış, bulaşık.
‘ âm(Ar.)	:Sene,yıl.
a‘ mâ(Ar.)	:Câhil.
‘ âmil(Ar.)	: 1. Sebep. 2. İşleyen.
‘ amel(Ar.)	: 1. İş. 2. Niyet.
‘ an-ḳarīb-iz-zamān	:Yakın vakitten.
‘ âr(Ar.)	:Ütanma.
‘ arş(Ar.)	: 1. Çardak, çadır. 2. Cumba, kafes 3. çatı, dam. 4. dokuzuncu gök.
‘ arz(Ar.)	:Dünya, toprak.
‘ arız(Ar.)	: 1. Gelen. 2. Tesâdüfî vaka.
aşḥâb(Ar.)	: 1. Sâhipler, mâlik ve mutasarrıf olanlar.
‘ asâkir(Ar.)	:Erlere.
‘ aşâ(Ar.)	:Deynek, sopa.
âsân(Far.)	:Kolay.

‘ aşı̄(Ar.)	:Karşı gelen.
‘ asker(Ar.)	:Er.
aşl(Ar.)	:Asıl, kök, dip, kütük, temel, esas.
āsümān(Far.)	:Gök, semâ.
‘ aşr(Ar.)	:Yüzyıl.
‘ atā(Ar.)	:Bağışlama. bahşış.
‘ avrāt(Ar.)	:Kadınlar.
āyāt(Ar.)	:Kur’ân’ın cümleleri.
‘ ayb(Ar.)	:Utanılacak şey, kusur, ayıp, leke.
āyet(Ar.)	:Kur’ân’ın herhangi bir cümlesi. 2. Alâmet, nişân.
āyine(Far.)	:Ayna.
‘ azāb(Ar.)	:İşkence, keder.
azād(Far.)	:1. Kurtulmuş, serbest olan, kimsenin kölesi olmayıp istediği gibi hareket eden. 2. ayıpsız, kusursuz.
‘ azīm(Ar.)	:Büyük, ulu, iri.
‘ azīm-üş-şān	:Şānı, ünü, sanı büyük olan.
‘ azīz (Ar.)	:Muhterem, sayın.
‘ Azrā ’īl (Ar.)	:Ölüm meleşti.

B

ba ^ç de (Ar.)	:Sonra.
bade't-ta ^ç âm	:Yemekten sonra.
ba ^ç dü (Ar.)	:Hayli zaman sonra, neden sonra.
ba ^ç id (Ar.)	:Uzak, irak.
bâ ^ç is (Ar.)	:Sebep olan, gönderen.
bâkî (Ar.)	:1. Tanrı. 2. Dâimî, kalıcı.
bânû (Far.)	:Kadın, hâtun, hanım.
bârgâh (Far.)	:Girmek için izin almak lazım gelen, girilebilecek yer, çadır, yüksek divân.
bâtil (Ar.)	:Boş, beyhude, yalan, çürük.
bâṭın (Ar.)	:1. Karın 2. Nesil,soy.
bed (Far.)	:1. Fenâ, yaramaz, çirkin. 2. Kötülük.
behiş (Far.)	:Cennet, uçmak.
bekâ (Ar.)	:Devam, sebat
belâ (Ar.)	:Gam, keder, musîbet.
belî (Ar.)	:Evet, hayhay, peki.
bende (Far.)	:Kul, köle, bağlı.
benî İsrâil	:İsrail oğulları.
berâber (Far.)	:Birlikte bulunan, birarada, müsavî, bir hizâda.
berekât (Ar.)	:1. Bolluklar. 2. Meymenetler, saâdet, mutluluk.

bergüzār (Far.)	:Hediye, hatıra.
berī (Ar.)	:Sâlim, kurtulmuş.
beyābān (Far.)	:Kır, çöl.
beyān (Ar.)	:Anlatma, açık söyleme, bildirme.
beyn-en-nās	:Halk arasında.
bīhūş (Far.)	: 1. Şaşkın, sersem. 2. Deli.
bī' at (Ar.)	:Kabul ve tasdik muamelesi.
bīçāre (Far.)	:Çâresiz, zavallı.
bīdār (Far.)	:Uyanık, uyumayan, uykusuz.
bīdīn (Far.)	: 1. Dinsiz. 2. Acımasız, merhametsiz.
bī-ihtiyār (Far.)	:Kendiliğinden, elde olmayarak.
bi-l-fi'l (Ar.)	:Hakîkî olarak, gerçekten.
bi-l-ķuvve (Ar.)	:Tasavvurî olarak, düşünce halinde.
binā (Far.)	: 1. Yapı. 2. Ev. 3. Kurma, yapma.
bī-vefā (Far.)	:Vefâsız, hayırsız; döneκ.
bī-zār (Far.)	:Rahatsız, bıkmış, usanmış, küskün.
bī-zevāl (Far.)	:Zevâlsız, sonu olmayan.
buğz (Ar.)	:Kin, nefret, sevmeme.
burc (Ar.)	: 1. Kale, hisar çıkıntısı, kule. 2. Yuvarlak bina. 3. Güneşin ayrıldığı on iki kısımdan herbiri.
bünyād (Far.)	: 1. Asıl, temel, esas. 2. Binâ, yapı.

büzürg-vār (Far.) :Büyük, ulu, saygıdeğer.

C

ca' d (Ar.) :Kıvırcık (saç).

cāhil (Ar.) :1. Bilimsiz, bilgisiz. 2. Genç, tecrübesiz, toy.

caḥīm (Ar.) :Cehennem, tamu.

cā'iz (Ar.) :İşlenilmesinde cevaz olan, yapılabilir.

cāme (Far.) :Elbise, çamaşır.

cānib (Ar.) :Tarafl, cihet, yan.

cāriye (Ar.) :1. Para ile satın alınan halayık, hizmetçi kız. 2. Harpte esir düşmüş veya odalık alınmış kız.

cebe (Ar.) :Bedeni düşman silahının etkisinden korumak için savaşta giyilen çok parçalı zırh, kalın meşinden giysi.

cedd (Ar.) :Dede, büyük baba.

cefā (Ar.) :Eziyet, incinme.

cehd (Ar.) :Çalışma, çabalama.

cehl (Ar.) :Bilmezlik.

cem' (Ar.) :1. Toplama, yığma 2. Birden fazla insan, hayvan veya eşyayı gösteren isim.

cemāl (Ar.) :Yüz güzelliği

cemī' (Ar.) Cümle, hep, bütün.

ceng (Far.) :Savaş, vuruşma.

cev-bīnā (Far.) :Arpacık.

cevr (Ar.)	:Haksızlık, ezâ, cefâ, eziyet.
cezm Ar.)	:1. Kesin karar, niyet. 2. Bir kelimenin sonundaki harf veya harekeyi düşürme.
cidâl (Ar.)	:Karşılıklı kavga, savaş.
cîfe (Ar.)	:Lâşe, leş.
ciger-güşe (Far.)	:Evlat; sevgili.
cihân (Far.)	:Dünya, âlem.
cüş (Far.)	:Çoşma, kaynama
cüdâ (Far.)	:Ayrı, ayrı düşmüş, ayrılmış.

Ç

çağ	:1. ta, tam, tamam 2. Sıf, salt, sade, yalnız, halis.
çâğ (Far.)	:1. yarık, yırtık. 2. Yırtmaç.
çarh (Far.)	:1. Çark, tekerlek. 2. Felek, gök.
çerâğ (Far.)	:1. Fital, mum. 2. Otlama, otlak.
çoğra-	:1. Bir sıvının, sıcaklığı belli dereceyi bulduğunda buharlaşması. 2. Çalkantı durumunda olmak, dalgalanmak.

D

dâ'im (Ar.)	:Devamlı, sürekli.
dâ'ire (Ar.)	:1. Çember. 2. Memurun çalıştığı yer. 3. Sınır içi.
dâm (Far.)	:Tuzak, ağ.
dâmen (Far.)	:Etek.

dānā (Far.)	:Bilen, bilici, bilgiç.
dāne (Far.)	:1. Tane, tohum, çekirdek. 2. Kurşun gülle.
dār (Far.)	:1. Ev. 2. Yer. 3. yurt.
def (Ar.)	:1. Öteye itme, savma, savulma. 2. Ortadan kaldırma.
defn (Ar.)	:Gömme, gömülme.
dehān (Far.)	:Ağız.
dehr (Ar.)	:1. Dünya. 2. Zaman, devir.
delīl (Ar.)	:1. Yol gösteren, kılavuz. 2. Şahit, belge, tanık.
dendān (Far.)	:Diş (ağızda bulunan).
deñlü	:Kadar.
der- ^ç akāb (Far.)	:Hemen arkasından.
derd-mend (Far.)	:Dert sahibi, tasalı, kaygılı.
derekāt (Ar.)	:1. Basamaklar. 2. En aşağı katlar.
dergāh (Far.)	:Tekke.
dermān (Far.)	:1. İlaç. 2. Çare. 3. Takat, güç, kuvvet.
derūn (Far.)	:1. İç, içeri, dahil. 2. Gönül, kalp, yürek.
destār (Far.)	:Sarık, tülbent.
deşt (Far.)	:Bozkır, çöl, kır, ova.
devrān (Ar.)	:Dünya, felek, zaman, talih, kader.
dīde (Far.)	:Göz.
dīger-gūn (Far.)	:Bozuk, değişmiş, başkalaşmış.

dil-bend (Far.)	:Gönül bağlayan.
dil-güşâ (Far.)	:Gönül açan, iç açan, kalbe farahlık veren.
dirîgâ (Far.)	:Yazık, eyvahlar olsun!
divâne (Far.)	:Deli; budala, alık.
dīvân (Ar.)	:Büyük meclis.
donad-	:Süslemek.
duzaḥ (Far.)	:Cehennem, tamu.
dürüş-	:1. Çalışmak, sebat etmek. 2. Karşı karşıya gelmek, çarpışmak, mücadele etmek.

E

ebe	:Metinde büyük anne, nine.
ebed-el-âdâb (Ar.)	:1. Hiçbir zaman, aslâ. 2. Sonsuz dünya.
ebrâr (Ar.)	:Hayır sahipleri, iyiler; dindarlar, özü sözü bir olanlar.
ebr (Far.)	:Bulut.
ecdâd (Ar.)	:Dedeler, büyükler, büyük babalar, atalar.
ecel (Ar.)	:Muayyen olan vâde, ömrün sonu, hayatın son demi.
ecnebî (Ar.)	:Yabancı, misafir, taşralı.
efḍal (Ar.)	:1. Daha (en, pek) fazîletli. 2. En âlâ, üstün.
efḡân (Far.)	:İztirap ile haykırma, bağırıp çağırma; inleme, çağırışma.
egn	:Ense.
eḡâdiş (Ar.)	:1. Peygamberimizin sözleri. 2. Haberler, sözler.

ehl (Ar.) kabiliyetli.	:1. Sahip, mâlik, mutasarrıf olan. 2. Maharetli, usta,
ehl-ullah (Ar.)	:Tanrı adamı, velî, evliyâ.
elem (Ar.) ızdırıp.	:Ağrı, acı ,sızı, sancı; keder, dert, maddi ve manevi
el-hâşıl (Ar.)	:Hâsılı, netîce itibariyle, sözün kısası.
emmâre (Ar.)	:Emreden, emredici, cebreden.
enâniyyet (Ar.)	:Kendini beğenme, bencilik.
enbiyâ (Ar.) yalvaçlar.	:Müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler,
engûre (Far.)	:Üzüm.
enşâb (Ar.)	:Şerler, belalar. 2. putlar, heykeller.
envâ' (Ar.)	:Çeşitler, türler.
envâr (Ar.)	:Ziyâlar, aydınlıklar, ışıklar, parlaklıklar.
ervâh (Ar.)	:Canlar, hayatın cevheri.
esb (Far.)	:At, beygir.
esîr (Ar.) köle.	:1. Savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak 2. Kul,
eşkare (Ar.)	:1. Al renkli. 2. Kızıl donlu.
etfâl (Ar.)	:Çocuklar.
evliyâ' (Ar.) yakın olanlar.	:1. Keramet sahibi olanlar, erenler. 2. Allah'a daha
evvel (Ar.)	:1. Önce, ilk, birinci. 2. Eski, geçmiş zamanda.

eyit-	:Söylemek.
ezelî (Ar.)	:Ezele mensup, ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.
eziyyet (Ar.)	:Eziyet, incinecek incitecek hâl, incitme, zahmet.
ezvâc (Ar.)	:Kocalar, eşler, çiftler, kadının veya kocanın eşleri.

F

faḥr (Ar.)	:1. Övünme, böbürlenme, büyüklenme, şeref, onur, kıvanç. 2. büyüklük, ululuk. 3. şöhret, ün. 4. fazilet, erdem.
fâ'ide (Ar.)	:1. Fayda, menfaat, kâr, kazanç. 2. Ümit, hayır; işe yarama.
faḫḫ (Ar.)	:Fıkıh ilminin üstâdı.
faḫîr (Ar.)	:Zengin olmayan, yoksul.
faḫr (Ar.)	:Fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.
fânî (Ar.)	:1. Ölümlü. 2. Muvakkat, geçici.
ferâğat (Ar.)	:1. Vazgeçme, el çekme. 2. İstirahat, dinlenme.
farîğ (Ar.)	:1. Vazgeçmiş, çekilmiş. 2. Rahat, asude. 3. Boş kalmış, işini bitirmiş, işsiz.
farz (Ar.)	:1. Bir netice elde etmek için ihtimalli veya gerçek olarak kabul edilen bir tahminde bulunma, sayma, tutma. 2. Allah'ın işlenmesi kat'î olarak lüzumlu, terki günah olan hükümleri.
fâsîk (Ar.)	:Allah'ın emirlerini tanımayan, sapkın, günah işleyen.
faẓl (Ar.)	:1. Fazla, ziyade, artık, baki 2. Fazlalık, üstünlük.
fe-ammâ (Ar.)	:Kaldı ki; gelince.
felâḥ (Ar.)	:1. Kurtuluş, selamet, onma. 2. Mutluluk, kutluluk.

felâket (Ar.)	:1. Musibet, bela. 2. Bahtsızlık.
fenâ' (Ar.)	:Yok olma, yokluk, geçip gitme.
ferâmûş (Far.)	:1. Unutma, hatırdan çıkarma. 2. Erkek adı.
ferhunde (Far.)	:1. Mübarek, mesut, kutlu, mutlu. 2. Kadın adı.
fermân (Far.)	:Emir, buyruk; padişah tarafından verilen yazılı emir, berat.
feryâd (Far.)	:1. Yardım istemek için çıkarılan yüksek ses, bağışma, çağırışma. 2. Sızlanma, şikayet. 3. Yaygara, gürültü.
fevt (Ar.)	:Bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, elden çıkarma, kaçırma.
feyz (Ar.)	:1. Suyun taşıp akması. 2. Bolluk, çokluk, verimlilik fazlalık.
figân (Far.)	:Izdırap ile bağıırıp çağırma, inleme.
fi'l (Ar.)	:İş, kâr, amel; zamanla ilgili olup mânâya yol açan kelime.
fi'l-ḥâl (Ar.)	:Şimdi, hemen.
filori	:Altın para.
firâḳ (Ar.)	:1. Ayrılık, ayrılma. 2. Hüzün, keder, sıkıntı.
firāvân (Far.)	:Çok, bol, fazla, aşırı.
fırḳat (Ar.)	:Dostlardan ve sâireden ayrılık, ayrılış.
fuḳarâ (Ar.)	:Fakirler, yoksullar.

G

ger (Far.)	: “Eğer” kelimesinin kısaltılmışı.
gevher (Far.)	:1. Elmas, cevher. 2. Değerli taş. 4. Bir şeyin aslı.
giryān (Far.)	:Ağlayıcı, ağlayan.
girye (Far.)	:Ağlama, ağlayış; göz yaşı.
givürt-	:Koymak, sokmak, dahil etmek, yerleştirmek.
güher-feşān (Far.)	:Cevâhir saçan.
gülşen (Far.)	:1. Gül bahçesi. 2. Kadın adı.
günāhkār (Far.)	:Günahlı, günah işleyen.
güşāde (Far.)	:Açılmış, açık, ferah,şen.

H, Ĥ, Ħ

ḥāb (Far.)	:Uyku, rüya.
ḥāberdār (Ar.)	:Haberli.
ḥabīs (Ar.)	:Kötü, alçak, pis, soysuz.
ḥādīm (Ar.)	:Hizmet eden, yarayan.
ḥāk (Far.)	:Toprak.
ḥāq (Ar.)	:1. Allah. 2. Doğruluk, insaf.
ḥāqāret (Ar.)	:Hakirlik, hor görme, incitme, küçük düşürme.
ḥāk-pā (Far.)	:Ayağın toprağı, ayağın tozu, ayağın bastığı toprak.
ḥāl (Ar.)	:1. Şimdiki zaman, geçmiş ve gelecekte olmayan zaman. 2. Oluş, bulunuş, keyfiyyet.

ḥalāl-zāde (Ar.)	:Dostluğun artması.
ḥālī (Ar.)	:Hâl'e mensup, şimdiki.
ḥalvet (Ar.)	:1. Yalnız, تنها kalma, tenhaya çekilme tenhalık. 2. تنها yer. 3. hamamın sıcak bölmesi.
ḥamd (Ar.)	:Tanrıya olan şükran duygularını bildirme.
ḥāmūş (Far.)	:Susmuş, sessiz.
ḥanedân (Far.)	:Kökten âsil ve büyük aile, ocak.
ḥān-ḳāh (Ar.)	:Tekke.
ḥarāret (Ar.)	:Sıcaklık.
ḥāşş (Ar.)	:1. Mahsus, özel. 2. Hükümdarın kendisine mahsus olan. 3. Saf, halis.
ḥāşıl (Ar.)	:Hususa gelen, peydâ olan, çıkan, üreyen, türeyen.
ḥatt (Ar.)	:1. Çizgi. 2. Satır. 3. Yol. 4. Yazı 5. Padişah yazısı, ferman, buyruk.
ḥatâ (Ar.)	:1. Yanlış, yanlışlık, yanılma. 2. Günah, kabahat.
ḥātır (Ar.)	:1. Zihin, fikir. 2. Keyif, hal. 3. Gönül.
ḥavāric (Ar.)	:1. Âsîler, zorbalar. 2. "Hakemeyn vakası" ndan sonra Hz. Ali'ye isyân eden zümre, hâricîler.
ḥayf (Ar.)	:1. Haksızlık, cevir, zulüm. 2. Yazık ki, heyhat, vah!
ḥayrân (Ar.)	:1. Şaşmış, şaşa kalmış, şaşırılmış. 2. Çok tutkun. 3. Afyon sarhoşu.
ḥazz (Ar.)	:1. Hoşlanma, zevklenme; sevinç, memnunluk. 2. Baht, tâlih, nasîp, saâdet, kıymet.

hebā (Ar.)	:1. Gayet ince toz, zerre. 2. Yok yere, boş, nafîle.
helâl (Ar.)	:1. Kullanılması şer'an câiz olan, dinin hükümleri bakımından kullanılabilen, haram olmayan şey. 2. Nikâhlı kadın.
hem-cünân (Far.)	:Böylece.
hemân (Far.)	:1. Hemen, derhal, o anda, çarçabuk. 2. Öylece, böylece.
hezārân (Far.)	:1. Bülbüller. 2. Binler.
hinzîr (Ar.)	:Domuz.
hidâyet (Ar.)	:1. Hak yoluna doğru, yola kılavuzlanma. 2. Erkek adı.
hikâyet (Ar.)	:Hikâyeler.
hilâfet (Ar.)	:1. Birbirinin yerini tutma. 2. Halîfelik, peygamberlik vekîli olarak İslamı koruma vazifesi.
hitâb (Ar.)	:Bir veya birçok kimselere ağızdan veya yazı ile söyleme.
hod (Far.)	:1. Kendi. 2. Baş zırhı, miğfer.
hoğqa (Ar.)	:1. İçine mürekkep konan mâden, cam veya topraktan yapılmış küçük kap. 2. İçine tükürülen kap.
hulle (Ar.)	:1. Cennet elbisesi. 2. Belden aşağı ve belden yukarı olmak üzere iki kısımdan ibaret olan elbise.
hûn (Far.)	:1. Kan. 2. Öldürme, öç.
hûn-âlûde (Far.)	:Kana bulanmış.
hûr (Ar.)	:1. Ahu gözlüler, gözlerinin akı karasından çok olanlar. 2. Cennet kızları, huriler.

ḥūrī (Far.)	:1. Cennet kızı. 2. Sevgili.
ḥurūf (Ar.)	:Harfler.
ḥuṣūṣ (Ar.)	:Bakım, iş; şekil, yol, konu.
ḥuẓẓār (Ar.)	:Huzurda, meydanda, gözönünde olanlar.
ḥuẓūr (Ar.)	:1. Hâzır bulunma. 2. Rahat.

I

‘ıyāl (Ar.)	:1. Bir kimsenin geçindirmek zorunda olduğu kimseler.
2. Kadın, eş.	
‘ıẓtırāb (Ar.)	:Acı, elem, azap, sıkıntı; vesvese.

İ

‘ıbret (Ar.)	:1. Kötü bir hadiseden alınan ders. 2. Acâyip, tuhaf.
icāzet (Ar.)	:1. İzin, ruhsat. 2. Diploma.
ictināb (Ar.)	:Sakınma, çekinme, uzaklaşma.
idrāk (Ar.)	:1. Anlayış, akıl erdirme. 2. Yetişme, erişme. 3.
Olgunlaşma.	
ihānet (Ar.)	:1. Haksızlık. 2. Hainlik, kötülük
iḥsān (Ar.)	:1. İyilik etme. 2. Bağış, bağışlama. 3. Verilen
bağışlanan şey.	
iḥtiyār (Ar.)	:1. Seçme, seçilme. 2. Katlanma.
iḫtidā (Ar.)	:Tâbi olma, uyma.
ilhāk (Ar.)	:Katma, katılma, karıştırma.

ilkā (Ar.)	:1. Bırakma, bırakılma, terk etme, atma. 2. Telkin etme, ilhâm etme. 3. Bir kusuru başkasına yükleme.
iḳtizā (Ar.)	:1. Lâzım gelme, gerekme. 2. ihtiyaç, gereklilik. 3. İşe yarama.
‘illet (Ar.)	:1. Hastalık, sakatlık. 2. Sık sık tepen hastalık. 3. Sebep.
iltifât (Ar.)	:1. Yüzünü çevirip bakma. 2. Dikkat. 3. Hatır sorma, gönül alma. 4. Sözü bir başkasına çevirme.
iltimās (Ar.)	:1. Kayırma. 2. Arka, kayırıcı. 3. Yapılmasını isteme.
imāmet (Ar.)	:İmamlık.
imkān (Ar.)	:Olabilecek vaziyette bulunma, olabirlik.
imtişāl (Ar.)	:1. İcâbedeni, gerekeni yapma, bir örneğe göre hareket etme. 2. Alınan emre boyun eğme.
‘ināyet (Ar.)	:1. Dikkat, gayret, özenme. 2. Lütûf, ihsân, iyilik.
inkār (Ar.)	:1. Yaptığını saklama, gizleme. 2. Reddetme, tanımama.
inşāf (Ar.)	:1. Merhamete, vicdâna veya mantığa dayanan adalet. 2. Ortalama davranış.
intiḳāl (Ar.)	:1. Bir yerden başka bir yere geçme, göçme. 2. Birinden diğetine geçme. 3. Ölme, öbür dünyaya göçme.
irsāl (Ar.)	:1. Gönderme, gönderilme, yollama. 2. Salıverme, koyuverme.
irşād (Ar.)	:Doğru yolu gösterme, uyarma.
irtikāb (Ar.)	:Bekleme, gözleme.

- isnād (Ar.) :1. Bir şeyi biri için yaptı deme. 2. İftirâ etme. 3. Peygamber sözü olan hadislerin, sırasıyla kimler tarafından söylenegeldiğini bildirme.
- istikbâl (Ar.) :1. Gelecek zaman. 2. Birini karşılama, birine karşı çıkma.
- ‘işret (Ar.) :1. İçki. 2. İçki içme, içki kullanma.
- î‘tâ (Ar.) :Verme, verilme, ödeme.
- î‘tibâr (Ar.) :1. Saygı gösterme 2. Ehemmiyet verme 3. Şeref, haysiyet.
- î‘tikâd (Ar.) :1. Düğümlenip kalma, bir şeye bağlanma. 2. İnanma, gönülden tasdik ederek tanıma.
- izhâr (Ar.) :1. Gösterme, meydana çıkma. 2. Yalandan gösteriş.
- ‘izzet (Ar.) :1. Değer, kıymet, yücelik, ululuk. 2. Kuvvet, kudret 3. Hürmet, saygı, ikram. 4. Erkek adı.

K, K

- ķâbil (Ar.) :1. Kabul eden, kabul edici. 2. Olan, olabilir.
- ķabîle (Ar.) :İptidâî ve göçebe insanlarda, aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy.
- ķabz (Ar.) :1. El ile tutma. 2. Avuç içine alma, kavrama. 3. Azrail tarafından ruhu teslim alma.
- ķadem (Ar.) :1. Ayak 2. Adım. 3. Yarım arşın uzunluğunda bir ölçü.
- ķâdir (Ar.) :Tükenmez kudret sahibi olan Allah.

ķahr (Ar.)	:1. Zorlama, zorla bir işi gördürme. 2. Üstün gelerek mahvetme, helk etme, batırma, ezme.
ķ im (Ar.)	:1. ayakta durma, ayakta bulunan. 2. Birinin yerini tutan, birinin yerine geçen.
ķamer (Ar.)	:Ay.
kmil (Ar.)	:1. Bütün, tam, noksansız eksiksiz. 2. Kemale ermiŐ, olgun. 3. YaŐını başını almış, terbiyeli, görgülü kimse.
ķamu	:1. Halk hizmeti gören devlet organlarının tümü 2. Bir ülkedeki halkın bütünü, halk, amme.
kn (Far.)	:1. Maden ocağı, maden kuyusu. 2. Bir Şeyin menbaı, kaynağı.
ķan at (Ar.)	:1. Kısmete razı olma, bir Şeyi yeter görüp fazlasını istememe. 2. Kanma, kanıŐ. 3. Görüş, tahmin.
ķandl (Ar.)	:Kandil.
ķanı	:Hani?
ķarr-gh (Ar.-Far.)	:1. Bir yerde oturup karar kılınacak, dinlenecek yer. 2. Bir ordu kurmay heyetinin bulunduğu yer.
kr-br (Far.)	:İŞ güç
ķarye (Ar.)	:Köy.
ķaŐd (Ar.)	:1. Niyet, kurma. 2. Bile bile yapma. 3. Bir işe bilerek isteyerek giriŐme. 4. Dövme, yaralama gibi iŐlere karıŐma.
ķaŐ  (Ar.)	:Hiçbir vakit, asla.
ķtil (Ar.)	:öldüren, katleden.
ķaŐre (Ar.)	:Damla, damlayan Şey.

ķavm (Ar.)	:İnsan topluluğu.
kelām (Ar.)	:1. Sōz, lakırdı. 2. Sōz, ibare, fıkra; cümleler veya cümlecikler. 3. Sōyleyiş, nutuk.
kelīm (Ar.)	:1. Sōz sōyleyen, konuşan. 2. İkinci şahıs.
kerāmet (Ar.)	:1. Kerem, bağış. 2. İkrām, ağırlama. 3. Velilerin lüzumu anında gösterdikleri fevkalāde hal.
kesbī (Ar.)	:Sonradan edinilmiş olan.
keşret (Ar.)	:Çokluk, bolluk, ziyādelik.
ķısmet (Ar.)	:1. Bölme, pay etme, hisselerine ayırma. 2. Talih, nasip kader.
ķışşā (Ar.)	:1. Fıkra, hikaye, rivayet. 2. Vak'a, mâcerā.
ķıyām (Ar.)	:1. Kalkma, ayağa kalkma. 2. Bir işe kalkışma, başlama.
ķıyās (Ar.)	:1. Bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme, bu yolda verilen hüküm. 2. Karşılaştırma 3. Umûm kaideye uyma.
ķifāyet (Ar.)	:1. Yetişme, elverme, yeterlilik. 2. İktidar, yararlılık.
ķubbe (Ar.)	:Yarım küre veya kümbetimsi yapılan bina damı.
ķudret (Ar.)	:1. kuvvet, takat, güç. 2. Allah'ın ezeli gücü 3. varlık, zenginlik.
künc (Far.)	:Kōşe, bucak.

L

lahze (Ar.)	:1. Göz ucuyla bir bakış. 2. Göz ucuyla bir kere bakıncaya kadar geçen zaman.
-------------	---

laḳab (Ar.)	:Bir kimseye kendi adından başka bir ad takma.
la'în (Ar.)	:Kovulmuş, nefret kazanmış, istenilmeyen.
la'net (Ar.)	: 1. Allah'ın mağfiretinden mahrumluk, beddua, ilenç. 2. fena, kötü, uğursuz.
lātīf (Ar.)	: 1. Allah'ın adlarındandır 2. Yumuşak, hoş, güzel, nazik.
lāyīḳ (Ar.)	:Yakışan, yaraşır, yakışık.
leb (Far.)	:Dudak.
lerze (Far.)	:Titreme, titreyiş.
leşker (Far.)	: 1. Asker. 2. Yiğit, kahraman, cesur.
libās (Ar.)	:Elbise, esvap.
līkin (Far.)	:Lakin, fakat, ama.
livā (Ar.)	:Bayrak.
lutf (Ar.)	: 1. Hoşluk, güzellik. 2. İyi muamele, iyilik.

M

ma'ālim (Ar.)	: 1. İzler, eserler, nişaneler. 2. Dini inanmalara ait meseleler.
mābet (Ar.)	:İbadet edilecek yer.
mābeyn (Ar.)	: 1. İki şeyin arası, arasındaki şey. 2. Haremle selamlık arasındaki oda.
mā' dā (Ar.)	:Başka, fazla, gayrı.
mağfiret (Ar.)	:Allah'ın kullarının günahlarını bağışlaması, yarlıgaması.

mağmūm (Ar.)	:1. Gamlı, kederli, tasalı. 2. Bulutlu, kapalı, sıkıntılı olma.
mağrūr (Ar.)	:1. Gururlu. 2. Bir şeye güvenen. 3. Güvenilmeyecek şeye güvenip aldanan, kendini beğenmiş.
maḥbūb (Ar.)	:1. Muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevgili. 2. Erkek sevgili.
maḥfil (Ar.)	:Oturulacak, görüşülecek yer, toplantı yeri.
maḥlūkāt (Ar.)	:Yaratılmış şeyler, canlılar.
maḥrūm (Ar.)	:1. Bahtsız, nasipsiz. 2. İstedğini diledğini elde edemeyen.
maḥām (Ar.)	:1. Kıyām edilen, durulan durulacak yer, durak. 2. Me'muriyet, me'murluk yeri. 3. Ermişlerden birinin mezarı sanılan yer.
maḥbūl (Ar.)	:1. Kabul olunmuş, alınmış, alınan. 2. Beğenilen hoş karşılanan.
maḥdūr (Ar.)	:Saklı, örtülü.
maḥhūr (Ar.)	:1. Kahrolmuş, mağlubolmuş, bozguna uğratılmış. 2. Allah'ın gazabına uğramış.
mālik (Ar.)	:1. Sahip, bir şeye sahip olan. 2. Erkek adı.
ma' mūr (Ar.)	:Bayındır, şenlikli.
manşib (Ar.)	:1. Devlet hizmeti, me'muriyet. 2. Makam, rütbe, derece.
mā-tāḥḥir	:Temizleyen.

mātem (Ar.)	:1. Hüzün, keder musibet zamanındaki ağlayış, yas. 2. Muharrem ayının ilk on gününde Hz. İmam-ı Hüseyin için yas tutarak mersiyeler okuma adeti.
māsivā (Ar.)	:1. Bir şeyden başka olanların hepsi. 2. Dünya ile ilgili şeyler.
ma ^ç şiyet (Ar.)	:Âsîlik, itâatsizlik, isyan, günah.
ma ^ç şüm (Ar.)	:1. Suçsuz, kabahatsiz. 2. Küçük çocuk.
ma ^ç şüme (Ar.)	:1. Günahsız, suçsuz kadın. 2. Küçük kız çocuğu.
mazlüm (Ar.)	:1. Zulüm görmüş. 2. Halim selim, sâkin, sessiz. 3. Erkek adı.
medd (Ar.)	:1. Uzatma, çekme. 2. Yayma, döşeme.
mehdî (Ar.)	:Hidayete eren, doğru yolu tutan.
mehmā (Ar.)	:Olduğu kadar.
me ^ç kel (Ar.)	:Yemek, yenebilir.
melā ^ç ike (Ar.)	:Melekler.
melālet (Ar.)	:1. Usanç, usanma, bıkmak. 2. Sıkılma, sıkıntı.
melāmet (Ar.)	:Ayıplama, kınama; azarlama, çıkışma.
melekūt (Ar.)	:1. Hükümdarlık, saltanat. 2. Ruhların ve meleklerin alemi.
mel ^ç ün (Ar.)	:1. Lanetlenmiş. 2. Tardolunmuş, kovulmuş.
menāzil (Ar.)	:Menziller, duraklar, konak yerleri.
menhiyye (Ar.)	:Harâm olmuş, yapılması şer' en men edilmiş şey.
merām (Ar.)	:İstek, maksad, niyet.

merdūd (Ar.)	:1. Redd olunmuş, kovulmuş. 2. Geri döndürülmüş, geri çevrilmiş.
merkeb (Ar.)	:1. Binilecek şey, binek. 2. Vapur, gemi, kayık gibi şeyler. 3. Eşek.
mertebe (Ar.)	:1. Derece, basamak. 2. Rütbe, pâyeye. 3. Mikdar.
mestūr (Ar.)	:Satırlanmış, yazılmış, çizilmiş.
meşāyih (Ar.)	:Şeyhler.
mevcūdāt (Ar.)	:Var olan şeyler, mahlûklar.
mevşūf (Ar.)	:Vasfolunmuş, vasıflanmış.
mevt (Ar.)	:Ölme.
mezheb (Ar.)	:1. Gidilen, tutulan yol. 2. Felsefe çıkırısı. 3. Din.
mihmān (Far.)	:Misafir, konuk.
miḥnet (Ar.)	:1. Zahmet, eziyet. 2. gam, keder, sıkıntı, dert. 3. Belâ, musibet.
mīr (Far.)	:Âmir, baş, kumandan; bey; vali.
mīrās (Ar.)	:Ölenin hısımlarına veya kanunen verilmesi gereken kimseye bırakılan mal, mülk, para.
mīrāt (Ar.)	:1. Ayna. 2. Meşhur bir çeşit lâle.
mişl (Ar.)	:1. Benzer, kat. 2. Miktar. 3. Ön, yan, huzur.
mīzān (Ar.)	:Terazi, ölçü âleti, tartı; ölçek.
mollā (Ar.)	:1. Büyük kadı, büyük âlim. 2. Medrese talebesi.
mu'āvenet (Ar.)	:Yardım, yardım etme, yardımcılık.

mu'āvin (Ar.)	:Muavenet, yardım eden, yardımcı.
mūcib (Ar.) Sebep, vesile.	:1. İcabeden, lazım gelen, gereken, gerektiren. 2.
mu'cizāt (Ar.)	:Mûcizeler.
muḥālefet (Ar.)	:Muhâliflik, uygunsuzluk, aykırılık.
muḥalled (Ar.)	:Tahlîd olunan, dâimî, sürekli olarak kalan.
muḥanniṭ (Ar.)	:Tahnît eden, mumyalayan.
muhibb (Ar.)	:Seven, sevgi besleyen, dost.
muḥlis (Ar.)	:Saç ve sakalına kır düşmüş kimse.
muḥterem (Ar.)	:İhtiram olunmuş, sayın
muḳabele (Ar.) Birbiriyle karşılaştırma.	:1. Karşılık verme, karşılama. 2. Karşı gelme. 3.
muḳābil (Ar.)	:1. Karşı karşıya gelen, bir şeyin karşısında bulunan 2. Bir şeye karşı, bir şeye karşılık yapılan.
muḳaddes (Ar.)	:1. Takdis edilmiş, mübarek, kutsal. 2. kadın adı.
muḳarr (Ar.)	:İkrâr olunmuş, “vardır, evet öyledir” denilmiş.
muḳarrebīn (Ar.)	:Yakınlaşma, yaklaşmış olanlar, yakınlar.
muḳarrer (Ar.) bildirilmiş.	:1. Kararlaştırılmış 2. Şüphesiz, sağlam 3. Anlatılmış,
muḳtezā (Ar.)	:1. İktizâ eden, lazım gelmiş. 2. Kanun icabına göre yazılmış yazı, derkenâr.
murğ (Ar.)	:Kuş.

murtażā (Ar.) lākabı. 3. Erkek adı.	: 1. İrtizâ edilmiş, beğenilmiş, seçilmiş. 2. Hz. Ali'nin
muşāhebet (Ar.)	:Sohbet etme, görüşme.
musallaṭ (Ar.)	:Teslîl olunmuş, birinin üzerine düşmüş, sataşmış.
muşavver (Ar.)	: 1. Tasvirli, resimli. 2. Tasarlanmış, düşünülmüş.
muşîbet (Ar.)	: 1. Felâket, ansızın gelen belâ, sıkıntı. 2. Uğursuz.
muṭâbîḳ (Ar.)	:Uyan, uygun.
mu' tād (Ar.)	:Âdet olunmuş, alışılmış.
muṭahhirât (Ar.)	:Tathîr edilmiş, temizlenmiş.
muṭavvel (Ar.)	:Uzatılmış, tafsil edilmiş.
mu' teber (Ar.)	:İtibarlı, hatırı sayılır, saygın.
muṭmainne (Ar.)	:Gönlü kanmış, içi rahat, şüphesi yok.
muttaşif (Ar.)	:Nitelenmiş, nitelikli, vasıflı.
mücellâ (Ar.)	:Cilâlı, parlatılmış, parlak.
mücerred (Ar.)	: 1. Soyulmuş, çıplak. 2. Tek, yalnız.
müdâvim (Ar.)	:Devam eden, bir işte aralıksız çalışan.
müddet (Ar.)	: 1. Zaman, vakit. 2. Bir şeyin uzayıp sürdüğü zaman.
mü'ebbed (Ar.)	:Ebede kadar süren, sonsuz.
mü'ellif (Ar.)	:Kitap yazan, eser sahibi.
mü'ezzîn (Ar.)	:Ezan okuyan.
mühhelât (Ar.)	:Mânâsız, boş sözler.

mükerrem (Ar.)	:Muhterem, aziz, sayın, saygıdeğer.
mülebbes (Ar.)	: 1. Giyilmiş. 2. İltibaslı, karışık.
mülhâk (Ar.)	:İlhak edilmiş, sonradan takılmış, katılmış.
mümtâz (Ar.)	:İmtiyazlı, ayrı, üstün tutulmuş.
münâfık (Ar.)	:Nifak sokan, iki yüzlülük eden.
münâsib (Ar.)	: 1. Uygun, yerinde. 2. Yakışık, yaraşır.
münâza‘a (Ar.)	:Ağız kavgası, çekişmeler.
münevver (Ar.)	:Nurlandırılmış, parlatılmış, aydınlatılmış.
münfekk (Ar.)	:Ayrılan, ayrılmış, çıkma.
münkaṭ‘ (Ar.)	: 1. İnkıtâ eden, kesilen, kesilmiş, kesik. 2. Arkası gelmeyen; son bulan.
münkir (Ar.)	:İnkar eden, kabul etmeyen.
mürâca‘at (Ar.)	: 1. Geri dönenler. 2. Başvurmalar, danışmalar; yardım istemeler.
mürâî (Ar.)	:İkiyüzlü.
mürebî (Ar.)	:Terbiye eden, çocuk terbiye eden.
müretteb (Ar.)	: 1. Tertîbolunmuş, dizilmiş, yerli yerine konmuş. 2. tayin edilmiş, bir şey, bir yer için ayrılmış.
mürîd (Ar.)	: 1. İrâde eden, emreden, buyuran. 2. Bir şeyhe bağlı kimse.
mürtedd (Ar.)	:İslâm dininden dönen.
mürüvvet (Ar.)	: 1. İnsaniyet, mertlik, yiğitlik. 2. Cömertlik, iyiliksever 3. Kadın adı.

müsāvī (Ar.) derecede olan.	:Denk, birinin ötekinden farksız olanı, aynı halde
müstağrak (Ar.)	:Batmış.
müstaķīm (Ar.)	:1. Doğru, düz, dik. 2. Temiz, namuslu, doğru.
müstemi ^c (Ar.) olarak devam eden.	:1. Dinleyen, dinleyici. 2. Bir okula yalnız dinleyici
müstevlī (Ar.) yayılan her tarafı kaplayan.	:1. İstilâ eden, ele geçiren, idâresi altına alan. 2.
müşâhede (Ar.)	:Bir şeyi gözle görme.
müşerref (Ar.)	:Şereflendirilmiş, kendisine şeref verilmiş.
müte ^c ârif (Ar.)	:1. Birbirini tanıyan, tanışan. 2. Bilinen, bilinir.
mütecâviz (Ar.)	:1. Tecavüz eden, geçen, aşan. 2. Sataşan, saldıran.
müteğayyir (Ar.) bozuk.	:1. Tagayyür eden, değişen, başkalaşan. 2. Bozulmuş,
müteħalliķ (Ar.)	:Ahlâk peyda eden, huy edinen, yeni bir huy kazanan.
müteħammil (Ar.) çıkarmayan.	:Tahammül eden, dayanan; yük altında bulunup ses
müteveccih (Ar.)	:1. Teveccüh eden, bir cihete, bir tarafa dönen, yönelen. 2. birine karşı sevgi ve iyi düşüncesi olan.
müyesser (Ar.)	:Kolayı bulunup yapılan, kolay gelen, kolaylıkla olan.

N

nâ-cins (Far.) bozuk.	:1. Cinsi bozuk. 2. Aynı cinsten olmayan. 3. Cinsi
--------------------------	--

nā-dān (Far.)	:1. Bilmez. 2. Kaba, terbiyesi kıt.
naḳ ^c (Ar.)	:1. Suda ıslanma. 2. İlaç olarak çıkarılan su.
naḳl (Ar.)	:Bir şeyi başka bir yere götürme, taşıma, aktarma.
nāle (Far.)	:İnleme, inilti.
nāliş (Far.)	:İnleyiş, inleme.
nām (Far.)	:1.İsim, ad. 2. Ün, lakap.
nā-mülāyim (Far-Ar.)	:1. Uymaz, uygunsuz. 2. Sert, çetin.
nās (Ar.)	:İnsanlar, halk, herkes.
naşīb (Ar.)	:1. Pay, hisse. 2. Birinin elde edebileceği şey.
naşīhat (Ar.)	:Öğüt.
nār (Ar.)	:1. Ateş, od. 2. Cehennem.
naẓar (Ar.)	:1. Bakma, göz atma. 2. Düşünme. 3. Göz değme.
nāzil (Ar.)	:1. Yukarıdan aşağıya inen, inici. 2. Bir yere konan, bir yerde konaklayan.
necāt (Ar.)	:Kurtulma, kurtuluş.
nedāmet (Ar.)	:Pişmanlık.
nefer (Ar.)	:1. Bir adam, tek kişi. 2. Rütbesi olmayan asker.
nefy (Ar.)	:1. Sürme, sürgün etme.
nemnāḳ (Far.)	:Nemli, yaş.
nesl (Ar.)	:1. Kuşak, nesil. 2. Soy, döldöş.
nevḫa (Ar-Far.)	:Ölüye sesle ağlama.

nevbet (Far.)	:1. Sıra; sıra ile görülen iş.
nişīn (Far.)	:Oturana, oturmuş.
nizā ^c (Ar.)	:Çekişme, kavga.
nuḡūş (Ar.)	:Nakışlar, resimler.
nuṭfe (Ar.)	:Döl suyu, atmık, sperma.
nübüvvet (Ar.)	:Nebîlik, peygamberlik, Tanrı haberciliği.

P

pāk (Far.) mübarek.	:1. Temiz, arık, pāk. 2. saf, hâlis; hîlesiz 3. Kutsal,
pāre (Far.)	:1. Parça. 2. Sayı, bölük. 3. Parça.
peder (Far.)	:Baba.
pelīd (Far.)	:1. Pis, murdar. 2. Alçak, rezil.
penāh (Far.)	:Sığınma, sığınacak yer.
perhīz (Far.) uzak kalma.	:1. Perhiz. 2. Dince yasak edilen şeylerden tamamıyla
perverde (Far.)	:Beslenmiş, terbiye edilmiş, büyütölmüş.
pes (Far.)	:1. Ard, arka, geri. 2. Öyle ise, imdi.
peydā (Far.)	:1. Meydanda, açıkta. 2. Hazır, mevcut.
peyk (Far.)	:Haber ve mektup getirip götüren.
pīr-zenī (Far.)	:1. Yaşlı. 2. Koca karı.

R

rāh (Far.)	:1. Yol. 2. Tutulan yol, meslek, usul.
------------	--

ravza (Ar.)	:Ağacı, çimeni bol olan yer, bahçe.
ref (Ar.)	:1. Kalkındırma, yüceltme. 2. Yukarı kaldırma. 3. lağvetme, kaldırma, hükümsüz bırakma.
rehzen (Far.)	:Yol kesen.
rekâket (Ar.)	:1. Gevşeklik, zayıflık, dermansızlık. 2. Sözün kusurlu olması. 3. Kekemelik, pelteklik, tutukluk.
rencide (Far.)	:İncinmiş, kırılmış.
revâ (Far.)	:Yakışır, uygun, yerinde.
revâne (Far.)	:Giden, yürüyen.
revendiye (Far.)	:1. Giden, gidici. 2. Çok yürüyen.
ri'âyet (Ar.)	:1. Gütme, gözetme. 2. Sayma, saygı. 3. Ağırlama.
ricâ (Ar.)	:1. Ümit, umma. 2. Yalvarma.
risâlet (Ar.)	:1. Elçilik, sefaret. 2. Peygamberlik.
riyâ' (Ar.)	:Özü sözü bir olmama, ikiyüzlülük.
riyâzet (Ar.)	:Nefsi kırma, dünya lezzetinden ve rahatından sakınma, perhizle, kanaala yaşama.
ruh (Ar.)	:1. Can, nefes. 2. Canlılık, his, duygu 3. En mühim nokta, öz.
rūhānī (Ar.)	:1. Ruha ait, ruh ile ilgili. 2. Gözle görülemeyen, cismi olmayan.
ruḥṣāt (Ar.)	:İzin, müsaade.
rūz (Far.)	:1. Gün. 2. Gündüz.

rūzgār (Far.) :1. Zaman, devir. 2. Dünya. 3. Yel.

S

sa' ādet (Ar.) :Mutluluk.

sādāt (Ar.) :1. Seyyitler, ulular. 2. Hz. Hasan neslinden gelmek üzere Hz. Muhammedin soyundan olanlar.

sa'īr (Ar.) :1. Seyreden, harekette olan, yürüyen. 2. Bir şeyden kalan başka bir şey. 3. Geçen, dolaşan.

sāḫit (Ar.) :1. Düşen, düşücü, düşmüş. 2. Hüküm ve itibardan düşmüş.

sālik (Ar.) :1. Bir yola giren, bir yolda giden. 2. Bir tarikata girmiş bulunan.

sālūs (Far.) :Riyakarlık, ikiyüzlülük.

sebb (Ar.) :Sövme, sövüp sayma.

sebz (Far.) :Yeşil, yeşil renkli.

sefid (Far.) :Ak.

sehv (Ar.) :1. Yanlış. 2. Yanılma.

selef (Ar.) :1. Bir yerde, bir işte bir vazifede başka birinden önce bulunmuş olan kimse. 2. Eski adam.

selle (Ar.) :Sele, sepet.

seng (Far.) :Taş.

seniyye (Ar.) :Yüksek, yüce.

ser-çeşme (Far.) :Çeşme başı, pınar, su başı.

ser-gerdān (Far.) :1. Başı dönen, sersem, şaşkın. 2. Perişan.

sermedī (Far.)	:1. Daima, sürekli. 2. erkek adı.
server (Far.)	:Baş, başka, reis, ulu.
seyyid (Ar.)	:Efendi, bey, ağa; ileri gelen, başkan, reis.
seyr (Ar.)	:1. Yürüme, yürüyüş, hareket. 2. Yolculuk 3. Gezme, gezinme. 4. Eğlenmek üzere bakma.
sibteyn (Ar.)	:İki torun.
sīm (Far.)	:Gümüş.
sipāh (Far.)	:1. Asker. 2. Ordu.
siyādet (Ar.)	:1. Seyyidlik, efendilik, beğlik, sahiplik. 2. Hz. Hasan vasıtasıyla Hz. Muhammed'in soyundan olma hali.
sūrī (Ar.)	:1. Görünürde olan, hakiki ve içten olmayan. 2. Gösterişten ibaret olan, gösterişlilik.
sūz (Far.)	:1. Yanma, tutuşma; ateş, sıcaklık. 2. Dert, ızdırap, acı.
sükkān (Ar.)	:Oturular.
sūḥān (Far.)	:Söz, lakırdı.
sūñū	:Süğü.
süvār (Far.)	:Ata binmiş, binici.

Ş

şād (Far.)	:Seviçli.
şādān (Far.)	:1. Sevinçli, keyifli. 2. Şad kimseler.
şān (Ar.)	:1. Şan, şöhret, ün. 2. Hal, keyfiyet.
şeb (Far.)	:Gece.

şecā' at (Ar.)	:Yiğitlik, yüreklilik.
şecere (Ar.) sopunu gösteren cetvel.	: 1. Küçük ağaç. 2. Soy ağacı, bie ailenin soyunu
şedīd (Ar.)	:Şiddetli, sert, katı.
şefī' (Ar.)	:Şefa'at eden, bir suçun bağışlanması için aracılık eden.
şekk (Ar.)	:Şüphe, zan, tereddüt.
şem' (Ar.)	: 1. Balmumu. 2. Mum.
şenī' (Ar.)	:Fena, kötü, ayıp, utanılacak.
şerā' it (Ar.)	:Şartlar.
şerī' at (Ar.)	: 1. Doğru yol. 2. Allah'ın emri.
şeyā'īn (Ar.)	:Şeytanlar.
şimşīr (Far.)	:Kılıç.
şu' arā (Ar.)	:Şairler, yazarlar.
şuhedā (Ar.)	:Şehitler.
şūr (Far.)	: 1. Tuzlu. 2. Kekremsi. 3. Şamata, gürültü.
şübhe (Ar.)	:Şüphe, kuşku.

T, Ṭ

tā (Far.)	:Kadar, dek, değin.
ta' ām (Ar.)	:Yemek, aş.
ta' accüb (Ar.)	:Şaşakalma.
tā' at (Ar.)	:İbadetler.

tāb (Far.)	:Parlayan, parlatan, aydınlatma manalarında birleşik kelimeler meydana getirir.
ta‘bir (Ar.)	:1. İfade, anlatma. 2. Bir manası olan söz. 3. Rüya yorumu.
tefāhūr (Ar.)	:1. Övünme. 2. Övünç.
tağayyūr (Ar.)	:1. Değişme, başkalaşma. 2. Rengi değişme.
taḥḳīkā (Ar.)	:Gerçekten.
taḥḳīr (Ar.)	:1. Hakaret etme. 2. Hor görme, küçük görme.
ṭāḳ (Ar.)	:1. Bina kemeri. 2. Kubbe, künbet.
ṭāḳat (Ar.)	:Güç, kuvvet.
taḳdīr (Ar.)	:1. Beğenme, değer biçme, değer verme. 2. Ezelde Allah’ın olmasını istediği şey.
taḳrīr (Ar.)	:1. Yerleşme, yerleştirme. 2. Sağlamlaştırma. 3. Anlatma, anlatış.
taḳsīm (Ar.)	:Bölme, parçalara ayırma.
taḳṣīrāt (Ar.)	:1. Kusurlar, suçlar. 2. Alın yazısı.
taḳvā (Ar.)	:Allah’dan korkma, Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma.
ṭamu	:Cehennem.
ṭarīḳ (Ar.)	:1. Yol. 2. Usûl.
taṣadduḳ (Ar.)	:Sadaka olarak verme, verilme.
taṣaddur (Ar.)	:Beş sedire geçme, en başta olma.

taẓarru' (Ar.)	:Kendini alçaltarak yalvarma.
ta'ẓīm (Ar.) gösterme, ikrām etme.	: 1. Büyüklenme, ululama, büyük sayma. 2. Saygı gösterme, ikrām etme.
tekrīm (Ar.)	:Saygı gösterme, ululama.
temāšā (Far.)	: 1. Bakıp seyretme. 2. Gezme.
temyīz (Ar.) ayırma.	: 1. Ayırma, ayrılma, seçme, seçilme. 2. İyiyi kötüden ayırma.
tesellī (Ar.)	:Avutma, avundurma.
teskīn (Ar.)	:Sakın kılma, kılınma, yatıştırma.
te'sīr (Ar.)	: 1. Alamet, nişan bırakma. 2. İşleme, dokunma.
teşne (Far.)	:Susamış.
teveccüh (Ar.) 3. Güler yüz gösterme, yakınlık duyma.	: 1. Çevrilme, yönelme. 2. Bir yere doğru hareket etme. 3. Güler yüz gösterme, yakınlık duyma.
tīr (Far.)	:Ok.
tīr-bārān (Far.)	:Ok yağdıran.
tehlīl (Ar.)	:İslam dinin tevhid akidesini hulâsa eden.
teskīn (Ar.)	:Sakin kılma, kılınma, yatıştırma.
teķavvūt (Ar.)	:Azıklanma, beslenme, geçinme.
tebdīl (Ar.)	:Değıştirme, başka bir hale getirme.
tekellüm (Ar.)	:Söyleme, konuşma.
teheccüd (Ar.)	:Gece uyanıp namaz kılma.
tenāvül (Ar.)	:Alıp yeme, alınıp yenilme.

tenzīl (Ar.)	:1. İndirme, azaltma, aşağı düşürme. 2. Kurân-ı Kerim.
te'lif (Ar.)	:Uzlaştırma, barıştırma.
taķşīrāt (Ar.)	:1. Kusurlar, suçlar. 2. Alın yazısı.
taḥassūr (Ar.)	:1. Hasret çekme. 2. Çok istenilen ve ele geçirilemeyen şeye üzülmeye.
taşavvur (Ar.)	:1. Zihinde şekillendirme, kurma. 2. Göz önüne getirme. 3. İstek arzu.
tefsīr (Ar.)	:1. Yorum. 2. Kur'an-ı Kerim'in mana bakımından izahı.
tuḥfe (Ar.)	:1. Hediye, armağan. 2. Yeni çıkma, hoşça gider, güzel şey.

U

uçmaķ	:Cennet.
uḥrevī (Ar.)	:Ahirete ait, ahiretle ilgili.
‘uķūbāt (Ar.)	:Cezalar, eziyetler, işkenceler, azaplar.
‘ulemā (Ar.)	:Âlimler, ilim sahipleri.
‘ulūm (Ar.)	:İlimler, bilgiler.
‘uzlet (Ar.)	:Bir kenara çekilip kendi kendine tenhada yaşama.
‘uzv (Ar.)	:Organ, vücudun müstakil parçası.

Ü

ümerā (Ar.)	:Emirler, beğler.
‘ümmī (Ar.)	:Anasından nasıl doğmuş ise öyle kalıp okuma yazma öğrenmemiş kimse.

‘üvnān (Ar.)	:1. Ad, isim, lakap, san. 2. Şöhret.
üstād (Far.) olan kimse.	:1. Muallim. 2. Bir ilim veya sanat alanında üstün yeri

V

vācib (Ar.) derecesine yakın olan.	:1. Terki caiz olmayan, yapılması gerekli. 2. Farz
vāfir (Ar.)	:Bol bol, çok mal.
vaķı‘a (Ar.)	:1. Vuku bulmuş, olmuş bir iş, gerçek. 2. Rüya, düş.
vāķıf (Ar.) haberi olan.	:1. Duran, ayakta duran. 2. Bir şeyi elde eden, bir işten
vāķi‘ (Ar.)	:1. Vuku bulan, olan, düşen. 2. Geçen, geçmiş olan.
vālid (Ar.)	:Baba.
vārid (Ar.) söylenen, olması beklenen.	:1. Gelen, vasıl olan, erişen. 2. Bir şey hakkında çıkan,
vāriş (Ar.)	:Mirasçı, kendisine miras düşen.
vech (Ar.)	:1. Yüz, surat, çehre. 2. Üst, satıh, düz.
velā (Ar.)	:Yakınlık, sahiplik.
velāyet (Ar.) Dostluk, sadakat.	:1. Velilik, ermişlik. 2. Başkasının sözüne geçirme. 3.
vesā‘ire (Ar.)	:Ve başkaları, ve bunun gibiler.
vesīle (Ar.)	:1. Yol, vasita. 2. Bahane, sebep. 3. Fırsat, elverişle.
vefā (Ar.)	:1. Sözünde durma, sözünü yerine getirme. 2. Dostluğu devam ettirme. 3. Yetişme, yetme, kâfi gelme.

viḳāye (Ar.)	:Kayırma, koruma, esirgeme.
vīrān (Far.)	:1. Yıkık, yıkılmış. 2. Kederli, üzgün.
vişāl (Ar.)	:1. Ulaşma, bitişme. 2. Sevgiliye kavuşma.
vuzū ^c (Ar.)	:Nefsini alçaltma, hakir görme.

Y

yād (Far.)	:1. Hatırlama, anma. 2 . Hatır, gönül.
yār (Far.)	:1. Dost. 2. Sevgili. 3. Tamdık.
yarlıġa-	:Baġışlamak, affetmek.
yāḳūt (Ar.)	:Değerli süs taşı.
yed (Ar.)	:1. El. 2. Kuvvet, kudret, güç.
yeksān (Far.)	:1. Düz. 2. Bir, beraber.
yevm (Ar.)	:Gün.

Z

za ^c īf (Ar.)	:1. Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz arık. 2. Gevşek. 3. Tenbel.
zāde (Ar.)	:Çok olsun, artsın.
zāhir (Ar.)	:Parlak.
zaḥm (Ar.)	:Sıkıştırma.
zā ³ il (Ar.)	:1. Sona eren, devamlı olmayan. 2. Geçen, geçmiş olan.
zelālet (Ar.)	:Hakirlik, horluk, alçaklık.

zemāme (Ar.) layık, kötü hal ve hareket.	:Kötü, beğenilmeyen hal, zemmedilmeye, yerilmeye
zerağ (Ar.)	:Mavi, gök rengi.
zerre (Ar.)	:Pek ufak parça, molekül.
zevāde (Far.)	:Azık, erzak stoku.
zevi'l-ihtirām	:Saygı sahipleri, saygıdeğer kişiler.
zīrā (Far.)	:Çünkü, şundan dolayı ki.
zīver (Far.)	:Süs, bezek.

SONUÇ

Yazarı Seyyid Seyfullah Kasım Efendi olan Şeref-i Siyâdet toplam 56 varaktan oluşmaktadır. Eserin tamamı nasir türünde kaleme alınmıştır ve her varakta 15 satır bulunmaktadır. Eserin dili akıcıdır, bu yönüyle sıkıcılıktan uzak bir yapıya sahiptir.

Eserde Arapça ve Farsça kelimelerin oranı fazladır. Eser dini içerikli olduğu için bu dillerden fazlaca kelime olması yadırganacak bir durum değildir. Eserin tek nüshası üzerine yaptığımız bu çalışmada amacımız, eserin konusunun içeriğini ve gramer yapısını incelemektir.

Şeref-i Siyâdet, müellifin seyyitlerle yaptığı sohbetlerden meydana getirdiği dini içerikli nasihat edici ve öğretici yönü olan bir eserdir. Eserin yazarı, çağının alim mütefekkir ve şair yönü güçlü diyebileceğimiz çok yönlü bir yazardır. Müellif eserde başka eser ve kişilerden de gerektiğinde yararlanmasını bilmiştir. Eserde geçen, “Necmü’ d-dîn ‘Ömer rivâyet kıılır” ve “Kenzü’ l-Garâibde menkûldür” cümleleri bize yazarın ilim âlemine kayıtsız kalmadığını ve öğrenmeye açık bir yapıda olduğunu gösterir.

Eserin ilk ve son sayfası ile metin içerisinde geçen Arapça cümlelerle ayet ve hadisleri orjinal şekilleriyle Arap harfleriyle metnimize aktardık. Giriş bölümünde müellif, eser, eserin tanıtımı ve eserin üslubu hakkında bilgiler verdik. Gramer bölümünde ses ve şekil bilgisi ana başlıkları altında ayrıntılı bir incelemede bulunduk. Son olarak sözlük kısmında ise eserde geçen kelimelerin anlamlarını alfabetik olarak verdik.

Eser döneminin dil özelliklerini yansıtmasının yanında Eski Anadolu Türkçesi dönemi dil özelliklerini daha çok yansıtmaktadır. Bu yönüyle eser dikkat çekmektedir.

Eserin söz dizimine baktığımızda ilk dikkatimizi çeken şey devrik yapılı cümle türünün bir hayli fazla olmasıdır. Eserin istinsah edilmiş olması bu yapının oluşmasına kaynaklık edebilir. Eserde sanat ve üslub kaygısı ikinci plandadır, müellifin dinî ve öğretici amaçla eseri oluşturması bu yapının nedenidir. Eserde bazı

kelimeler yanlış yazılmıştır. Eserin genelinde hareke kullanılmamıştır, eserin kelimeleri okunaklı, açık ve düzgün bir şekilde yazılmıştır. Bu da okuyucuya eseri okurken kolaylık sağlamıştır. Müellif okunması zor olan Arapça kelimelerde kelimelerin okunmasını kolaylaştırmak için şedde kullanımına gitmiştir. Bazı kelimelerde ise okumayı kolaylaştırmak için hareke kullanmıştır. (‘ azīmüŝŝānındandır 41a/11, bergüzār 40a/3, ufağın 41b/2) Bu durum aynı zamanda eklerin ses düzenini oluşturmada bize yardımcı oldu.

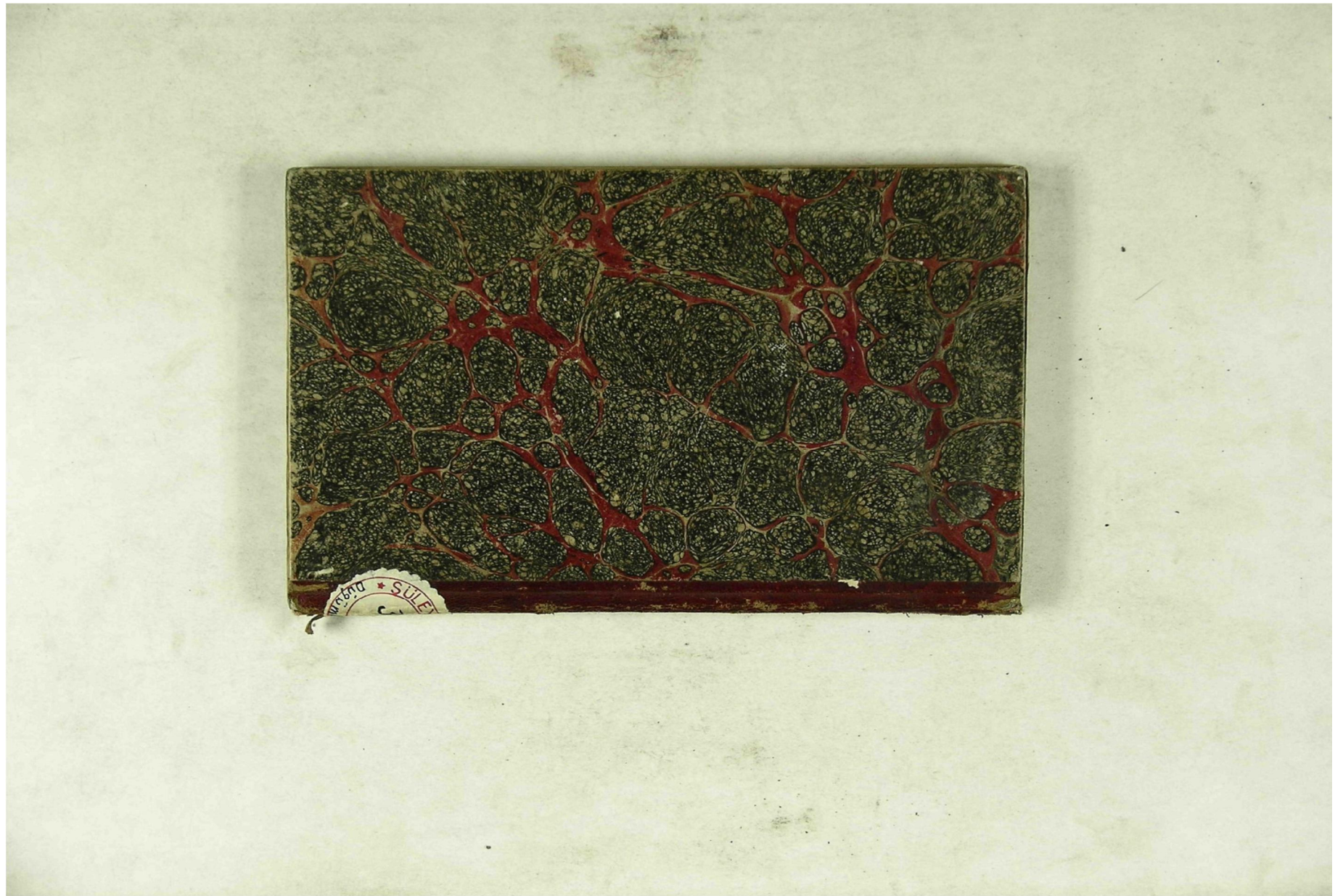
Eser, ünlü uyumunun oluşum devresi olan 16. yüzyılda kaleme alınmıştır. İlmî çalışmalara bakıldığında, ünlü uyumunun oluşmaya başladığı bu döneme ait çalışmaların azlığı dikkati çekecektir. Çalışmamızın, ilk etapta, bu yönüyle tarihî dil incelemelerine ışık tutacağını ümit etmekteyiz.

KAYNAKÇA

- Akalın, Ş. H. (1995). “Eski Anadolu Türkçesinde Cümle Başı Edatlarıyla Kurulmuş Cümleler”, *Türk Dili*. Şubat, S.518, 156-163.
- Atabay, N., Kutluk İ. ve Özel S. (1983), *Sözcük Türleri*, TDK Yay.
- Atalay, A. A. (2007). *Seyyid Nizâmoğlu Hayatı ve Dîvanından Seçmeler*, İstanbul: Can Yay.
- Banguoğlu, T. (2007). *Türkçenin Grameri*, Ankara:TDK Yay.
- Devellioğlu, F. (2003). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara:Aydın Kitabevi.
- Direkçi, B. (2010). *Cevairü'l-Meâni*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Doğan İnan, G. (2008). *Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinde Devrik Cümle Meselesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuzmayıs Üniversitesi, Samsun.
- Eker, S. (2011). *Çağdaş Türk Dili*, Ankara:Grafiker Yay.
- Ercilasun, Ahmet B. (2004). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyula Türk Dili Tarihi*, Ankara:Akçağ Yay.
- Ergin, M. (1988). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul:Bayrak Yay.
- Gökçe, A. (2009). “Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine Dudak Uyumu ve Ünsüz Uyumu”, *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 4/3 Spring, 991-1012.
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, 2 cilt, Ankara:TDK Yay.,
- Gülsevin, G. ve Boz E. (2004). *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara:Gazi Kitabevi.
- Gülsevin, G. “Türkiye Türkçesindeki Zaman ve Kip Çekimlerinde Birleşik Yapılar Üzerine”, *TDAY-Belleten*, 1997, 215-224.
- Gülsevin, G. (2007). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Ankara:TDK Yay.

- Hacıeminoğlu, N. (1992). *Türk Dilinde Edatlar*, Ankara:MEB Yay.
- Hacıeminoğlu, N. (1991). *Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller*, Ankara:Kültür Bakanlığı Yay.
- İpek, B. (2008). “Türk Dilinde Vasıta Hâli” *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 63-97.
- Karadoğan, A. (2003). “Eski Anadolu Türkçesinde Yuvarlaklaşan Ekler”, *TDAY-Belleten*, C I-II, S 44, 171-179.
- Kartallıoğlu, Y. (2008). “Osmanlı Türkçesinde Ekler Dudak Uyumuna Göre Nasıl Okunmalıdır?” *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 3/6 Fall, 458-481.
- Kartallıoğlu, Y. (2011). *Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni (16, 17 ve 18. Yüzyıllar)*, Ankara:TDK Yay.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, Ankara:TDK Yay.
- Korkmaz, Z. (1992). “*Grammer Terimleri Sözlüğü*”, Ankara: TDK Yay.
- Korkmaz, Z. (2010). “Oğuz Türkçesinin Tarihi Gelişme Süreçleri” *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 5/1 Winter, 3-41.
- Mutlu, H. K. (2006). “Türkiye Türkçesi Ses Bilgisi Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi”, *İzmir:Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies*, C. 6, S.2, 373-382.
- Redhouse, S. J. W. (2001). *Turkish And English Lexicon*, İstanbul:Çağrı Yay.
- Şahin, H. (2003). *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara:Akçağ Yay.
- Tekin, T. (2000). *Orhon Türkçesi Grameri*, Ankara:Simurg Yay.
- Tiken, K. (2004). *Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarf-fiiller*, Ankara: TDK Yay.
- Timurtaş, Faruk K. (1994). *Eski Türkiye Türkçesi (Grammer-Metin-Sözlük)*, İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Turgut, A. (2012). *Aşkın Şehidi*, İstanbul:Kapı Yay.
- Özkan, M. (1995). *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul: Filiz Kitabevi.

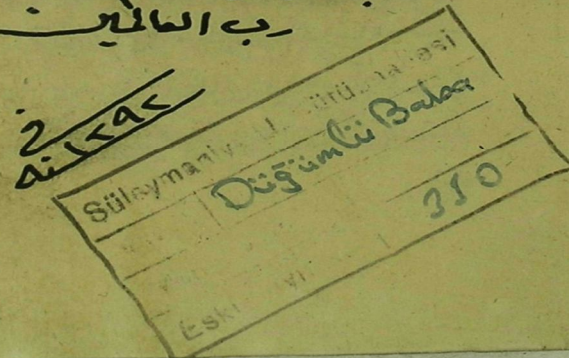
- Öztürk, J. (2003). “Ses Değişikliği Geçiren Kelimelerin Yazı Dilindeki Eski Şekilleri”, *Antakya:Güneyde Kültür*, C. 14, 135- 141.
- Yavuz, K. (2007). *Mu’înî’nin Mesnevî-i Murâdiyyesi*, Konya:Konya Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Yay.
- Yavuz, O. (2006). *Anadolu Türkçesi İle Yapılan En Eski Tezkiretü’l-Evliyâ Tercümesi ve Dil Özellikleri (İnceleme-Gramer-Metin)*, Konya:Tablet Yay.

بسم الله الرحمن الرحيم

٢١٠
١٥ - ٥٥

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين والصلوات
والسلام على منجا من ذرئته ونجاة من ذرئته وعلى كافة
انبيائه المرسلين وعباد الله المؤمنين اجمعين وقد وقفت
لهذا الكتاب والهدية اجمل لاداع قاطبة امواتنا وحيواتنا
الذي به لكل احيانا وانا العبد الضعيف الذليل المقتدر الى
الله اللطيف الخليل المقدر المتعال السيد امير المؤمنين
محمد بن عبد الله محمد صالح وصي باب الله تعالى ربنا
آتانا في الدنيا حسنة وفي الاخرة حسنة وقنا عذاب النار
بجاه رسولك الاعظم صلى الله تعالى عليه وعلى آله
وصحبه اجمعين وسلم كما يحب ويرضى والحمد لله
رب العالمين

هذارسا لدر شرف سيادت قطب
العارفين الشيخ السيد سيف الله قدس سره

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي خلق الانبياء من طين الجنة وخلق
غيرهم من طين الارض وفضل جدنا نبينا على
سائر الانبياء والرسل بالفصاحة والايات
المبينات وخلق من نور حضراء احضر در مكنون
وخلق ابن عمه ابينا وليكم من نور حمراء احمر عند
اهل الصدق وغيرهم مضمون وصلى الله على
خير خلقه محمد واله الطيبين الطاهرين وعرض
عن اصحابه اجمعين والتابعين ائمة كما برك
اولئك الله تعالى حضر تليدنه حمد وثنا وحضرت
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افندمزه
صلوة كنورد كد نصركه دعا ايدك لوكه بادشاه

عالمنا

عالمنا حضر تليدنه ظل اللهدر واهل اسلامه
بناهدر الله ببارك وتعالى بناء عمر بنى قانو وعنوان
سعادتي رانو وعساكر اسلامي منصور ومظفر
واعلاء ديني مقهور ومنهزم ايليه امين اي
طالب اسرار الهي بلكلكه واكاه اولغل اشبو
ضعيف ونحيف سيد سيف الله بن السيد
نظام الدين ديار رومك قسطنطينيه شهر نند
واقع سلوري قوسى طشره سنك مرحوم پدر
سيد نظام الدينك بنا ايلد كلري خانقاه لطيف
لرندك وكند ولرك مزار بر انوار لند جهان ياستند
فراغت واهل دنيان عزلت ابدوب من كرم
غير بيگ في غر بنه فقد كرم سبعين نيتا حديثه
عامل اولوب اطراف عالمك كلن ايندك وروندك
قليل وكثير بر اتمك وبر اجم صبو وروب جد
اعلامر حضرت محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم

سید القوم خاتم محمد بمسدر بره دخی واجب اولان
 بود که قادر اولدجه والدن کلدجه فقر وضعفا
 خدمت ارا ایدوب الله تعالی امرینه امتنا و هیند
 اجناب ایدوز دیو خدمته مداوم و ملازم بیکر
 آتی کورد مکه ولایت مذکوره نیک صحیح النسب
 و صریح الحسب اولان مشهور و متعارف سید
 خانقاه کلوب سلا و پروب خاطر مهور دیلر
 بندخی کرام ایدوب خوش کلد بیکر و قدم کورد بیکر
 و بزی خاکدن کورد بیکر دیوب او گلرینه طعما
 کوردک بییدیلر بعد الطعام حقه حمد و ثنا
 و صفر کوردیلر هر کستی کمال مرثیه سنه کون
 یرلو برینه او توروب ارالردن برهان دیده پیر
 سفید ریش باش قالد پروب ایندی با سید سیف
 الله هیچ بلد بکرمی و احواله واقف اولد بکرمی
 بو سید لر خاکیه و بو مقام دلکشایه نوجه نوجه

اولشرد

اولشرد بر ایندم بیورک بیللم و خدمت وار
 ایسه ادا قلدلم انلرا ایندی لر بوروز کار بیوفانک
 احوال حکایت و اعداء ال غلیدن شکایت اتمک
 کلدن شم دیکی حالده اولان اولاد رسولک
 و فقر وضعفا نیک اعتبار لری غایند ضعیف
 ور عاینلری نجیف و احوال لری دیگر کون و خاطر
 لری پریشان اولشدر سید لر سیاد تلبیله
 معزول و مغموم مراییلر ریالریله و سالو کلر
 جمله ذوق و صفاده سید لر فوجور و جفا
 ناجنسلر عزت و سعادت اوله اولاد رسولک
 فقر و فلا کند کر اگر فخر عالم اولادن شو بیکه فقر
 ذلالند کور سیدی نه جواب ایددی و بونلری
 عناده کور سیدی حق ما بیمنزده اولان سید
 لریک نیجه لری ایندی لر قال الله تعالی و ما ارسلنا
 الا رحمة للعالمین جدیمز محمد المصطفی صلی الله

عليه وسلم رحمة للعالمين ايكن مشرڪلاراسندك
طور ميوب هجرة ايتشد بره دخی واجب اولان بودر
بونلرك اراسندن ترك ديار اتمك يكدر - زيرا بونلر
بو پيرزنى دهره غر النوب وحقه جهانكه زهريله
پر در حلوا صنديلر دولت دنيائى دائر و بوجرخ
بيستونى قائم صنوب هر برسى منصب سوداسيله
خير ان و دنياجعه سيله سرگردان اولوب دولت
دنيا ايچون برى برينه رعايت اتمكدن اولاد رسوك
ارالزندن فراموش ايتديلر اويله اولسه بز دخی
ارالزندن كیده وز نيجه بر بونلرك زهرلك بوده وز
الحاصل كلام مطول اولسون بوندن كلكدن اقصا
مراد بيمز بودر كه بره حال بيمز مناسب بر نصيحت بيون
سز بزلر دخی اكا كوره عمل ايدن وز ديديلر تمام
مرتبه بوسيتد لرك مراد لر بين اكلدم وجواب لر بين
دكلدم بونلره ايندم سزك اكلدم مكن بز دن افضل
واعلدر

واعلدر اما بودنكلو واردركه - كملوا الناس على قدر
عقولهم - مفضلنا سبجه قادر اولدو غمز دكلوا
سز لره برخ نصيحت ايدن لره اكر حيص قبوله واقع
اولورسه ديدن اينديلر سيورك اشبه لره ديديلر
بن ايندم او مزايلر كه كلورلر و بعض صاحب
سعادتلر انلره رعايت قيلورلر اصلا بو خصوصيه
كناهلرى بو قدر زيرا كه بونلر طائفة صادق
مزايلر ريا ايله كلورلر سعادت اهله بو لكر بولور
عجايب درلودر لوجيله ايله مرید ايدينور اخر
فنه ايله نه بلسونلر جو ابن حق صنورلر وليد
اولكشى مطلق صنورلر پير بيمز يوقا ايچون يانلرنك
پير بيمز يوق و هم اينديكر كه بجه نادانلر مستحق
دكل ايكن دولت عزتد عزت لر و شريفلر فقد
فلا كند بلور سز كه جدم حضرت محمد المصطفى
صلى الله عليه وسلم - الفقير فقيرى و به افخر

بیورمشدر ایتمجدیمزدن ففر فنا بزم میراندر و تار
 دنیا اخرتک خاصدر وهم نجم الدین عمر روایت قیلو
 که برکون حضرت رسول صلی الله علیه وسلم
 فاطمة الزهرا رضی الله عنهانک سعادتخانه سنه
 کلوب فاطمة ملول و محزون کوروب ایندی
 ای جگر گوشم بوملا لثه باعث ندر فاطمه رضی الله
 عنها ایندی یار رسول الله اوج کوند که ماکولات
 قسمندن سر آیدک فسسه یوقدر حسن و حسینم
 آجلقدن غایت مضطرب و لمشدر در حضرت
 شریفکردن بورازی نهان و بوغصه بی پنهان
 طو ترده و اما بوکون کوزد مکه کوزلرین کربان
 و چکرلرین پریان ایدوب قبلیه قرشو تضرعله ایدر
 لردی الهی عالمه بر شخصک عیالدری بزجکد و کبری
 جکرلری و بزمر کورد و کزنی فلاکتی کورولری اما یا
 رسول الله مزجودر که ایجازت ویره سز درگاه حقته

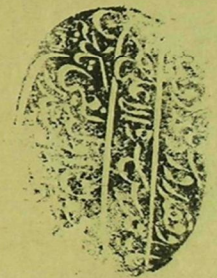
توجه

توجه ایدر اولاکه عالم غیبندن بونلره برزواده
 حاصل اوله اول حضرت ایجازت و یرووب حضرت
 زهرا ابدست لوب و ایکی رکعت نماز قیلوب مباح
 اللرین قالدیرووب ایندی الهی خاندان نبوتک اطفای
 و عیالی ریاضتندن طاقنلری طاق و باشلری
 سنک پستلری چاک اولمشدر یا محتمز دکلو
 طاقت باطا فتمز دکلو محنت میسر قیل دیوب
 بیجوش اولدی حضرت رسالت زهرانک باشن
 مبارک دزینه لوب بودعاء اوقودی اللهم انک
 علی محمد و اهل بینه كما انزلت علی مریم بنت عمران
 هر دم قناعت اوزر در آل محمدک زیر قناعت
 اتمکیدی حالی محمدک دینار جاسن اتمدی
 اجدادیمز بزمر دارجهانه بقمیدی اجدادیمز بزم یوقد
 فناده کرجه که هیچ کار باریمز ملک بقاده اولسه
 سزک اعتباریمز بوکاتانه کیمکه کلور عاقبت

كيدر پس عاقل دانا بوجمان دولتین نیندر عاقل
 اولدرکه سورآینی احمدی - هر کیمکه سومز آینی
 سومز محمدی - ایندم ای سید لر جفای دهر دت
 نیجه سادات عزلت اختیار اتمشله اما بود کلو
 واردرکه الله تعالی ان الله مع الصابرين دیمشدر
 الله تعالی صابر قوللریله در امید بودرکه اللهم
 عنایتی ورسولک شفاعتیله و بزر صبریمز بر کانیله
 بونلرک شانلرند اولان انا نیت و قلبلرند ظلماتلرک
 دفع ایدوب اهل بیت رسولک مجتنبین القا ایدی
 ویره آمین یارب العالمین وهم مشهوردر که نتیجه
 کسه لر جدیدر حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه
 وسلم حضورینه کلوب یا محمد سکا ایمان کنوردک
 و کفری قلبمزدن کنوردک دیر لردی اما خلوتلرند
 معجزات رسوله سحر در و قران عظیمه شعر در دیر لردک
 و بوجمله دن ما عدا مشهوردر حضرت رسالتک

قومند

قومندن و قبيله سندن چکد وکی مشقتی هیچ بر
 طاقنه دن چکش دکدر ایدی سائر ناسک
 شمدی بزه ایندیکی جفایه تعجب قطعاجاز دکدر
 و ابو بکر الصدیق و عمر الفاروق و عثمان ذی النورین
 رضوان الله علیهم اجمعین رسول اللهک یار لری
 ایدی و هر حاله عمو ار لری ایکن منافق لرو مرتد
 البندک جکد کوری عذاب هیچ قابل تغییر دکدر
 و دخی امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه و رضی الله
 عنه حقند حضرت رسالت - انا مدینه العلم
 و علی بابها - و هر بر حدیث دخی - العلی سنی و
 انا منه دیمشدر - عبد الله بن مجسم لعنه الله علیه
 رمضانک اون یدخی جمعه کون صباح نمازنده
 ایکن اغوی زهرله صورالمش قلیح ایله اوج یرندک
 مبارک باشنه زخم او رد قل امیر المؤمنین ایتد
 فضل رب الکعبه دام غمدن نجات بولدر و اثره

حرمت آنمکه آخرت درجه لریمن از من و تخفیف
 آنمکه سیادت بزدن کمتر اما انک بره مجتهد
 القدن رحمت و رسول القدن شفاعت حاصل
 اولور اهانت ایتمزدن دنیا و آخرت ندامت
 حاصل اولور بغض ال مصطفی امر محمد امی
ن قصه اهل بیت قبل از که دیلر سه رحمتی هر که
 نسل احمد بوند اهانت یلیه کمدن استروز
 محشر رحمتی و شفقتی قومز الدن دامن اولاد
 اهل الله اولان تابعی مروانیلر دائر دیلر لغنی
 سیفیا اهل سعادت درسونلر سیدی اهل
 طامو ایلمز آل رسوله عزتی وهم نوار مخ طبریک
 سستوز در که شول زمانکه امیرالمومنین علی
 آخرت انغال ایدوب مروان بن حکم امام حسن
 خلیفه اوله دیو احتراز ایدوب امام حسینک
 خافونته زهر کونده روب شهید ایتدیلمبارک
 چکری

چکری پاره پاره اولوب دهانندن کلدی یعنی
 بو حکایندن مرات است بیوفادن اهل بیت مصطفی
 نک جکد وکی جفالی غلاما تمکدر اول حاله
 نسبت شمیدی حاله شکر اتمک بر سعادتدر وهم
 کربلا صحرا سندن حوارج لشکری حضرت
 حسین ارایه الوت نلز قلدیلر اهل بیت رسوله
 اهانت ایدوب منافق اولدیلمر حتی آب فرات جمع
 موجوداته حلال ایکن اولاد محکم و برمدیلر مقرب
 درکه انلر دخی الله تعالیدن رحمت و رسول اللهد
 شفاعت بولدیلمر روایت ایلمشدر درکه محرمک
 اونجی کیجه سی حضرت امام حسین شرائط عبادت
 برینه کنوروب و اول کیجه ذکور و انانندن تکبیر
 و تهلیل عالمه سلکونه ابرستد و اول کیجه سکا
 دنیا و آخرت مغیر احوال اولوب حیدرک و دهشند
 قالشدر اید روایت درکه حضرت حسین آسمانده

آمدن ازاد اولدم دیوب بر قستی دارفادن دار بقایه
انتقال ایندیلو و حضرت امام حسن رضی الله عنه
قره العین رسول ایکن و مخدوم زاده بنو لیکر
یزید پلید طرفدن جعد نام خاتونی و غیرتیبی
نیجه دفعه زهر قاتل و یروب شهید اتمشدر
نقلدر که رسالت امام حسن صاع او موزینه
و امام حسین صول او موزینه الوب کیدر کن ابو
ایوب انصاری ایلو و کلوب ایندی یار رسول الله
بویکی شهزاده نیک برین بگا ویز کنوره یر تاکم ثواب
خاصل ایلم حضرت رسالت ایندی یا ابا ایوب
بونلر سکر ملردر دیناده محترم لردر اخرتله بونلر
و بونلرک اولاد لرینه بغض ایدن ملعونلردر دنیا
و بنم شفا عتدن سحر و ملردر اخرتله رو ایندرب
کون حضرت عمرک خلافتند غزایمانند
اولاده و اصحابه تقسیم اتمک لازم کلدکه حضرت

ام

امام حسن و حضرت امام حسین و نریک الحجه
و یردکن حضرت عمرک او غلو عبد الله ایتش
بن خلیفه رسول او علی اولم اسلام سنک الله
عزیز اولمش اوله ندن کلدیکی بونلر اندوکن
عزتی بگا ائمه سن حضرت عمر ایتش ای او غل
وار حضرت محمد کی بزجد و حضرت علی کی بر
بابا و حدیجنا الکبری کی بر ایه و فاطمة الزهرا
کی بر ائه و حضرت حمزه و جعفر طیار کی
عمی و ابرهیم و قاسم کی طایب کنور انلر ایند و کمر
احساندن سکا دخی زیاده ایدلر یر دیمشدر احمد
لله بر فر دخی جدیمز حضرت محمد مصطفی وده ده
علی المرتضی و انه من شهید کربلا و عمر حسن خلق
الصنا و ایه من حدیجنا الکبری و انه من فاطمة الزهرا
ایندی بونلر بر عزت اینلر لسه اجدادیمره اتملر
ودخی ایدر لسه اجدادیمره ایدر لر و هم بره انلر

بر صد اکلد کند یا خلیل الله از کبی اول امر کلثوم اول
 صدان مضطرب اولوب حضرت امامت مقنا
 کلوب ایندی یا امام بو صدان واقف
 اولدکی امام حسین ایندی بلی واقف اولد
 وهم حضرت بو کیمه رسول الله واقف کورد
 بکاشهادت خبرین و پروت بیوردیلرکه ای
 حسین زمره ملنکه وارواح مقدسه انبیا
 و اولیاء ایلله روح شریفکه استقباله کلسلرد
 جمد اینکه بو کون حضور بمرده مشرف اوله سین
 الفصه حضرت حسین اطفال و عیالک حاکم
 قلوب بزبر بغزینیه بصوب وداع دیردی ای
 مظلوم لر بو وادی غربتک ظالم لر ایچنده احوال
 نولور و عاقبتک نه صورت بوله در بغا وادی غم
 قلان اواره لر سز سز بود شتی کربلا ده بیکس
 بیچاره لر سز سز تخنکم عسکری اعداسری بر سر

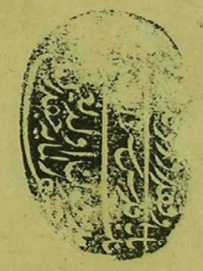

شهید

شهید ایلر درود سیننه ده باله بغرر پاره لر
 سز سز ندر هیچ دوغدی تخنم کنشی برج محنت
 دریغا بر ظلمتک قلان مهباره لر سز سز نوله
 کرد ولتی دنیا میسر اولسه بوند مقرر
 دار عقباده قوشه زاده لر سز سز قیامت کون
 از لوایلکوز سیغ طامودن رسول الله اولد
 اولان ازاده لر سز سز و بر طرفدن شهره بانو
 یقاسن چاک ایدوب ایدردی بو بیچاره لری و بو
 شهزاده لری کیمه قیوب کیدرسن و بر جانندن
 ام کلثوم یوزین پاره پاره ایدوب ایدردیکه ای
 خانه دان چراغ رسالت وای شمع سبستانا مات
 اناک علی المرتضی نک و فرنداشن حسن خلو الرضا
 نک اشر فراقی هنوز تسکین بولمیدن سنک دخی
 فراقه دخی شمد طاق میسر دکلد بو صیلند
 بزه موت اساندر بو فرزند ایکن اثر صبح پیدا

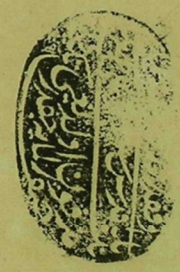
اولوب حضرت امام نمازه افتدا ايندکه هنوز نما
 اولدين لشکر معصيت جوش و خروش کلوب و صدا
 ناملا يملري افلاکه جفدي و بوجانندن دخی ميدان
 شجاعت از لری و غرضه شهادت سرور لری تکبير
 و تهليل ايله ميدان زوانه اولديلر حضرت حسين
 دخی باسنه رسول الله عامه سن صارينوب
 وارقاسته جامه جيب لقي کيوب رسو حضرت
 فرج نام اسبنه سوار اولوب صف سپاه
 جيقوب اول بي سعائله مقابل طوروب بوسه
 انشا ايندي : انا من بني الطهر من الهاشم
 كفاي يهدا مفر حين اخر : يعنى بن وارت علم
 رسوله و نور ديله بنو لم هرگز طريق نامعفو کند
 و حکم خدای رسوله مخالفت اتمدم با شده کی
 عامه و اکند کی جامه و بواسبت که سوار المشم
 و بلده کی شمشير ابدار جمله جدم رسول الله کرد

و بن

و بن انك عضوندن برعضون اللهدن قور قيوب
 و رسول اللهدن اونا ميوب بنم فليبي ندان روا کور
 ديگر طريقه مستقيم طور رکن راه باطله کير ديگر
 بن جدم جيب للهك نور به سنه دياسند
 فراغت و اهل دينان عزلت اتمشکن بن قور ديگر
 اخر جيقوب بيت اللهم کندم هر بنسه دن فراغت
 اندم اندن دخی قوسيوب نامه لر کوندر ديگر چار
 ناچار باسنم جو بروب بنی دوندر ديگر ای عمر و بن
 سعد وقاص و ای شیرین ربیع و ای سنان بن اسر
 و شمر ذوالجوشن بونه غدارلق و نه مکار لفقدر که
 خانه دان مصطفي به قصد اید رسر عمر و بن سعد
 مقابله به کلوب ايند یا حسين بز سندن بزار
 بوسوز ز فائده ایتز شور بیره تخم آکه که بتمز یا
 بزید بن معاوینک بیعتن قبول یا اخر نه وصول
 اختیار ایت دیوب یا بینه بز اوق کز لیب حضرت

امام حسينه روانه قلوبنا بندي اهل شام و عراق
 عبيد الله و يزيد او كند شهادت ايد سزكه اولك
 اهل بيت رسوله حرب ايدك ظالم بهم حضرت اما
 حسين آل قدير و ب ايندي اى قوم مشهور شوک
 زمانه كه بود طائفه سنه غضب رباني اولديك
 عزيز بن الله ديديلر و نصارايه قمر رباني انجون
 مسنولي اولديك مسيح بن الله ديديلر و عذاب
 دركات بچيده لم سزمدى انجون ميسر اولديك
 سز لر دخی ايمان كنورد و كوز بغيرك اولاد اهل
 بيتنه بو حقايق روا كورد و كن ايمانك هبء مشور
 دياره و اخرتله حور و مقهور اولديك الله تعالى بك
 لعنى سزه اولسونكه حضرت رسول الله رحمتك
 و رسول الله شفاعتندن محروم قالدېكر . الهى
 اهل بيت مصطفى به كيمكه بغض ايلر . جمال كورمديك
 سن اى محروم ايله يارب . اهانت ايلين آل رسوله

بونله

بونله محشرده ميسر اوليه اكا شفاعت نورينك
 تابى ان الله مع الصابرين ديوب دوندك اولك
 عسكرو معصبت حضرت امام حسيندن يكا
 شويته نير باران اينديلر كه شعله شمس كورنيز
 اولدى بو خصوص واقع اولديغى هجرتك المنشر
 التى سنه سنك و محرر اينك اونجى كوني ايدى
 و لشكر يزيد بكرمى ايكي بيك نفر و حضرت اما
 حسينك نيمش ايكي نفر تابعى اولوب اونوز ايكي
 انلى قلايى بياده صاف چكوب مقابل طور ديلر
 اول يزيد عسكردن حور بن يزيد كوكلند شعله
 نور هدايت ظاهر اولوب طريق صلا لندت
 طريق مستقيمه مراجعت فيكده آل محمد بغض
 اتمك و عمل باطل ايمش بله خليفه حقه مفر
 اولدى نكرو شيخ عطار ديمش . ز مغرب
 تا بمشرق كرامت . على وال اومار امانت .

برو عطار که او حدی شناسد که سرور کیست
سرگردان کرامت : جهان خلقی امام اولسه نما
اید رال علی بجا کفایت : یوری وار سنیفا
چون قیلدک ادرک : که کیمدر سرسری کیمدر
سلامت : حور راجی حضرت امامدن اجاز
الوب میدانه کردی عسکر اعدادن سنان نام
برلعین حره نیره حواله ایندکه خردخی نیر
رد ایدوب بزنیغ ابله جان اول ملعون جسمه
کوندردی اخر نیجه بزیدیلر هلاک ایندک
صکره کنعان نام لعین بز زخم اوروب حری
فر کیندن جدا قیلد حر فر یاد ایدوب ایندی
یا ابن رسول الله ادرکنی حضرت امام حسین
حرک اول صداسک اشیدوب بی اختیار ات
دیوب حری اول ظالم لرتدن الوب کندو
لشکرینه بنوردک باشن دیزینه الوب بوزند

خلاء

خاک خونی پاک ایدوب حر کوزین آجوب امام حسین
ایندی یا ابن رسول الله بندن راضی اولدکنی امسا
ایندی بن سندن راضی اولدم الله سندن راضی
اولسون دیدکدن تن قفسندن مرغ جانن جانب
بهشته روان ایندک اندن حرک فرنداشی حرک
شهادتن اشیدوب میدانه کلوب فرنداشنه ملخو
اولدک اندن علی بز میدانه کیروب اولدخی انه سنه
ملخو اولدی رحمة الله علیهم اجمعین الحاصل جمیع
اجبا و قربانک شهادتند نصکره اهل بیت الی
رسولی بز امام حسین او کندک شهید ایندی بلر
اولاد و انصابدن علی الاصغر دن غری کسمه قلده
اکثرین العابدین رخو بزلر هنوزید یا شنک اید
رخصت طلب ایندک امام ایتد او غل اهل
بیت رسولک بقا سنه سبب سبب سن هنوز
شریت شهادت سکا نصیب اولماز اخر الامر

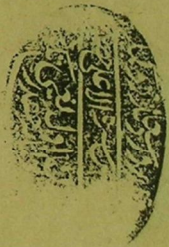
نیجه مد تدا نصکره آنی دخی بمش ایچی پاره قیلدیلر رواق
 مشهور درکه حضرت حسینک بریاشند بر معصوم
 وارایدی باباسی لشکر اعدا نله جنگ ایدرکن کوروا
 فریاد اندی حضرت حسین اشید و با وری کویونو
 کورتدی بغربنه بصوب یوزین یوزینه سوروا
 اغلرکن ناکهان بر ملعون اول معصومی اوقیلدی
 قولاغنه اوروب بر قولانندن جعدی امام حسین
 انا لله وانا الیه راجعون دیوب اول معصومی بر
 قودی اندن اول ملعونلر ایله عظیم جنگ و جدال
 ایلیوب اخر اخر نیجه نیجه ملا عیسی جهنه کونلرد
 نیر باران ایدوب نیجه زخم شدید نصکره اول
 ملعون لر حضرت امامک اطرافن لوب اندن
 ابروب کیمی قلیج و کیمی اوقیلدی و کیمی سگوا ایله مبارک
 وجودین زحله مزین قلمش لر اید بر ملعون قلیجیه
 اوروب بر قولن دوشوردی قولن قونسون و بر ملعون

دخی

دخی جدا ایله مبارک ارفه سندن اوروب کونلرد
 جعدی شمر علیما لعنه اوزرینه جقوب کسه سندن
 مبارک باشلرک بدندن جدا جان شیرین جان حقیقه
 روان اولوب ابا واجداد و افراسنه ملحق اولدی
 رضوان الله علیهم اجمعین اندن اخفش بن یزید
 امامه سنن الدی ابن بدیل قلیچن الدی اشعث
 کونکلین الدی لعنه الله علیهم اجمعین ای مؤ
 مانی ایلکون بونلر دعوی اسلاف ایدوب ای المالا
 الله محمد رسول الله دیر لرایدی بش وقت نماز قیلون
 اوروج طنوب و حج ایدوب زکوع و برز لرایدی
 بو حکایتک سر لره نفر برانمکدن مراد بودرکه
 اجداد لر یزد ارفادان دار بقایه نیجه رحلتا مسلر
 و خاری جیلر اندن نلر حکمشلردن ای بلدنمکدر
 معلوم اولدی که دنیا تخت خانه ایش انجوت
 مؤمنلر دند ان منافق لر هسستدر خط فرع

یعنی جدم مصطفیٰ آکا محبوبی و دیشی ایکن خدا
 اور دیلر طاسیلله آنک دیشی - دیدی اسلا
 ایلد سزه حق عطا - هم ابوبکر و عمر عثمانی کور
 جکدیلر اندر دخی نیجه بلا - اوردی شمشیر ایلله
 بلغم خارجی - دنیا دن کندی علی المرتضیٰ - هم
 حسن خلق الرضایه زهر و پروب - تولد و عن
 بلدک حسیننی کر بلا - حضرت زین العابدین
 بیکنایه تمش ایکی پاره ایندیله شها - آریدوب
 فورشون محمد باقرک - اغزینیه اقدی نیجه بی
 حیا جعفر صادق امام موسی ایلله - اولدیله
 ناحق شهید اندر بلا - قائدیلر انکوره زهر قانلی
 - ییدانی حضرت موسی الرضا - هم تقی هم
 تقی هم عسکری - هم محمد مهدی صاحب لواء
 بونلرک هر برسن بر وجهله - قیلدیله فانی جه
 ایجر فنا - شمدی بزه بوجفالرحم قودر -

زیرا

زیرا اولاد رسولن سینفیا - روایت صحیح ذکره
 امیر المؤمنین حسینله تمش ایکی نفر سرور لری
 شهید ایلوب نماز لرین قیلدیله میتلرک دفن
 اتمیوب الوده خاگ خون براغوب کندلر ابن
 عباسدن روایت اولنورکه شول زمانکه اهد
 جکند امیر المؤمنین حمزه بی لشکر کفار
 شهید ایند حضرت رسول الله تمش ایکی تکبیر
 ایلله نمازک قیلوب دفن اندر دی اصحاب رسول
 ایندیله یار رسول الله سار شهیدانک نمازک
 او جرتکیر ایلله قیلوب حضرت حمزه نک تمش
 ایکی قلفدن مراد ندر حضرت رسول جواب
 و پروب ایند بر زمان اولاکم بجم حسیننی کر بلا
 صحرا سنده امت پیوفا صوسر بیک جفا ایلله
 و ناحق بیر تمش ایکی نفر سرور ایلله شهید ایدوب
 نمازک قیلوب و میتلرک دفن اتمیوب الوده خاگ

براعوب کتسه لژ کرد جناب عزتدک جناب علیه
السلام بواحوالی بکا اعلام آتشدی بواید بکه
تکبیر لژ زیاده سی حسینله شهید اوله جو
سرور لژ نماز تکبیر لژ زید زیدی بزکرو
کربلا احوالنه کله لژ اول ملعونلر حضرت اما
حسینی ایندکد نصکون ازواج مطهراتی جبقو
دو لره بندیروب جانب کوفیه روانه اولدی لر
نیجه ایندی لر اشندک انلری : دیمدی لر فسیلیدر
پیغمبرک : حالیا تا نماز ایدی نلری : شمدیکی
اولادینه والنه : شمدیکی عصرک اولان مروانلری
: چوقموردر بود کلو تخمیر اینسه لر : زیرا یوقدر
منکوک ایمانلری : ایلر و کلکده هر بزنا خلف :
بیر قهر و بقلده کوهر کانلری : کندی حرمت
قالدی عالملر : شرعه غالب اولدی عرفی حکملری
: بلینلر سنی آل احمدی : خاکه بکست اینسون

نطق

الله

الله انلری اندنصکه اول شهزاده لری عبیدالله
کتوز دیلر عبیدالله ملعون دخی حضرت اما
حسینک باشیده شهزاده لری زید بی دینه
کوندردی القصه عسکری بزید منازل قطع
ایدوب هر منزلک بزکرامت و کندولر ملعون
اولد قلمینه براسارت مشاهد ایدر لردی
شهر دمشقه قریب اولدقک بزید یلید خبر یاز
اولوب خنزیر خانه سنی زر و دیورله زیت و شری
دونا دویب مجلس عشرتی مرتب قیلد اندک
امیر المؤمنین حسینک باشیده بنات مطهراتی
کتوز دیلر و حضرت امامک سر مبارک کن
بر طبقه قیوب یئوردیلر اول ملعونک انده بر
هزارن واز اید حضرت حسینک مبارک لب
دنداننه بوسه کاه رسول خدا اید اوروب
انواع درلومهلالت سوبلراید ابوالقاسم خردن

نقلد که بر یهود تجارت طریقله شامه کلوت
اتفاق اول مجلسه حاضر بولندی سوال
ایندی که بونا شلر نه باشلردر بزید ایندی
بکاعاصی اولنلرک باشلریدر یهود دید
بو حسین بن امام علی باشی دکلیدر بزیدایتد
امام حسین باشیدر یهودی فریاده کلوت
ایندی داود پیغمبر نسلی هم بنله داود اراسند
یتیم قرین کجشدر هنوز یهود پلر بکاعزت
ایدلر ونه بوله کیت دیرسم کیدر لر د خودون
پیغمبر کونون اولوب بوکون اولادینه بویله ظلم
ایدر سز دید که بزید ملعون یهودینک قتلنه
امر ایندی یهود فی الحال حسینک سر مبارک نک
اوز سینه دوشوب ایمانه کلدی اصلا بزید پلید
اعتبارا تموب اول مظلومی شهید ایندر
رحمنا لله علیه بو حکایت خوش مناسیدر

شمدیک

شمدیکه اولادرسولک حالترینه که رسول الله
ایله کند ولرک ما بیندن تجاوز ایتمشیدر اید
لر رسول الله ایله سیرک ما بینگزدن نیجه زمان
کجشدر دیوا اولاد محمدی تخفیف و بغض
ایدوب بزید اولوزلر کنز الغرایبه منقولد که
بزید اهل بیت حسیننه کندو سرایتد بر منزل
تعیین اتمش ایدی حضرت حسینک دورت
باشند بر معصومه سی وار اید دانه باباسن
آرزو ایدر دی اغلرایدی بر کججه والد بزرگوار
واقع سند کوربا صطر اب ایله بیدار اولدق
فغانه بشلدی بزید نوحه دن سوال ایندک
اول معصومه ن حالن عرض ایندیلر بزید
امام حسینک باشین ارسال تدی تا کوروب
تسکین برله حضرت امامک سر مبارک اول
معصومه نک اوکته کتورد که ایندی بوندر

ایندیلهربابان باشد ز اول معصومه اول باشد
 نظر قیلدی بی اختیار یوزن یوزینه سوروب درو
 دلدن براه جکوب جانن تسلیم اندی اهل بیت
 رسول او کمالی کوروب تکرار مایه ونوحه قیلدیله
 یزیدک سراینه زلزله دوشندی **تطق** طالب راه
 حقیقت بغض اولاد ایلمز **ال** حیدری کندویه
 معناد ایلمز **اهل** ایمان دین طومر یزیدک جانبین
شفقندک مصطفی کنگدوزن ناد ایلمز
 بزحمت اهل بیت مصطفی دن اولمشن **انچون**
 جور ایدر دوران بزنی سناد ایلمز **دولت** دیدار
 باقی استین یومر الحساب **مخت** درد بلادک بوندک
 فریاد ایلمز **کر** بلا ده شاه حسینک کیم استسه
 حالنی **سفییا** ویران ایدر کونکلی اباد ایلمز
 نقلد کیم یزید ایله امام زین العابدینک مابندند
 جوق منازعه و مکالمه کجندی حتی تراعه ایکن

یزیدک

یزیدک نوبتی صداسی بارکاهنه زلزله برافندی یزید
 ایندی ای زین العابدین نوبتم نوبتمدر پس سنک
 اتانک نوبتی قنی زین العابدین ایندی بر مقدار صبر
 ایت اندک وقت صحیح ایشوب مؤذنی نغره الله اکبر
 اعاز ایندکک نوبت یزید ساقط اولوب حصا
 مجلس مستمع اولدیله امام زین العابدین ایندی
وقل جاء الحق وزهق الباطل بنم بابامک نوبتی
 قیامتک دن منقطع اولورونه تبدیل اولور
 اندک ایندی **المنه** لله که بزخاندان نبوت و ولایتون
 ان شاء الله عن قریب الزمان بو اتدو کک فغلك جزاسن
 بولورسن دولت آخری باقیدر که اوبره میسردر
ومن یقتل مؤمنا من بعدنا فحراؤه جهنم خالد الاینه
 زین العابدینک بو کلمه نلرندن یزیدک وجودینه
 لرزه دوشوب ایندی ای نطفه حسین دلّه بندک
 ندیلرسن حضرت زین ایتد مراد بودر که بزنی

مدینه یہ کوئٹہ نہ سین تاکہ روضہ رسول اللہ
 باقی عمر میزی کور یا سیدہ کبیرہ وز یزید پر کن
 دخی رجاسن قبول ایدوب نعمان بن بشیر کہ محبت
 خانہ دان اندا اول خدمی کندوب دولت بیلوب ازواج
 مطہرائی مدینه یہ کنوردی رو ایند رکه دورت
 نوبت مدینه ده مصیبت واقع اولدیکه اول
 مصیبتلردن احوال قیامت بصور اولنوردی
 برنوبت حضرت رسول الله احد حریته قتل اولند
 دیومدینه یہ خبر کلدکک و برنوبت دخی حضرت
 رسالت اخرته انفال اندکک و برنوبت دخی
 کوفه دن حضرت علیسک موی خبری کلدکک
 و برنوبت دخی شامدن اهل بیت رسول الله
 مدینه یہ کلدکک رو ایند رکه جن ازواج مطہرائی
 مدینه منوره یہ کلدیلر روضه سید کاشانه وارو
 ایندیلر که باجده صحرای کربلا سر کردانلری یوزویا

بر

برغرب حیرانلری یوز پنجه حوادندن یقامزجاک
 وسلة روز کاردن دیدن مننا کدر یار سول
 الله بن کور نندی عاصی امتک - کورمیه اندر دخی
 روز قیامت سفقنک - شاء حسینک اتدیلر خا
 برا بر جسمنی - قلدیلر اول منافقلسنک هیچ حرمک
 - کربلا ده کوریدک یا محمد حایمز - تا قیامت سا
 اولمزدی بر فرجون فرقتک - کیکنکه عالم خرنیک اولادینه
 بعض ایلیه - ایله اکامیستر یا الهی جنک
 بر محبت خانہ دان مصطفی بر سنیفا - روز شب
 نسلی رسول اللہ اولسون مدحنک - امدی
 عزیز من اجد دیمک منافقلسنک جکدوک
 المله تقر بر املو اولسه وز عمر میز وفا ائمه اید
 الجئی بز مرقه تصور میز سر لره انلرک دیناده نه فخر
 جکدیلر بلد زمکدر تاکه سر لری دخی - الولد ستر آبیہ
 جوا بیله عامل اولوب اجداد یگر نه جفا یہ متحمل

اولد يلايسه سزه اول دائره ده قرار ايه سزه وهم بو
 جمله دن ماعدا بونلر کمال مرتبه برخ رعایت اتمک
 لرینک اصلی بش و جمله در اول بودر که بزه سوا
 ایدوب ایدر لر سزه نیجه رعایت ایدلم و نیجه حرمت
 ایدلم که مابینکره نیجه کسنه لر کلوب قوت
 ماليله و شاهد زور ايله اللینه حجت الوب ایز
 اولمشدر بواجلدن سز لر رعایت بر یوزدن
 دخی اولمشدر ایکنی سوال ایدوب ایدر لر طوتنا
 صحیح النسب سید لر سز سز لر لازمه اولان
 بودر که جدیکن اخلاقيله متخلق اولوب کسنه
 ربجیده و بی حضور ایموب عبادت و طاعت
 و توحید تسبیحه مشغول اولق کک تاکر بزم
 رعایت سز لر کماليله اوله ایدر لر اوچنی سوال
 ایدوب ایدر لر اهل بیت رسول دیر سز اهل
 بیت رسول خود علی وفاطه و حسن و حسیندرکن

رسول

رسول زمانته ایرشمسدر بر اهل بیت رسول
 انلری بلور زدر لر در دینی سوال لری دخی بودر
 محمد المصطفی صلی الله علیه و سلم زمانته سزه
 کلجه بیگ بیلده فریندر بیگ بیلدن بروعب
 سزده نه شرف فالمشدر دیر لر بشنی سوال
 ایدوب علمادن و مشایخدن بعضیگر ایدر لر که
 حضرت رسالت العلماء و رثة الانبیاء و
 علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل وهم کل نقی و نقی
 فهوالی بیورلمشدر بوشرف لر بر کفایت ایدر
 سز لر رعایت اتمکدن فائده نه و اتمکدن ضرر
 نه در جنکم سز لر بونله بو جمله سوال لری
 وارد اولدق بونلرک سوال لرینه انواع درلو
 دلیل لر کنورب اوچر و جمله جواب ویره سز
 تاکر ترا علیرین کسوب اعتقاد لرین صفا ایدر لر
 اول سوال ایدوب ایدر لر ايسه مابینکره دناجنی

قارشمسند را بچون رعایت آموز اول جواب و پروب
 اید سزکه الهک امرینه و رسولک سربعنه راضی
 میسز اید زلرا یسه راضی یوز سز دخی اید که
 بر کمسنه ایک شاهد دکل و ب اثبات نسب
 اید کد نصکره بر موجب شرع شریف اول کسئی
 سید اولور آکا اهانت قطعاً جازد کدر **نطق**
 ایست اید سکا بر خوش حکایت ایرشقه قلبکه
 اندن هدایت سلفه بر محبت آل احمد کیدر کز
 بر یوله صاع و سلامت کورز بر فوله جی یولک
 اوزر دور مشن باشینه فوله سینک سبز
 صار مشن ایریشور شیخه اولدم غیرتی حوق
 وارز فولا یه دک حق چکوب باشند آلوز
 سبز سنی یرد اورزدخی هم فوله سینی
 کورز اول کجه دوشده مصطفی بی نبیلر
 سروری کان سخایی واروب یوزین سورز

ایری

ایری توزینه جهان فخری آن بتمان یوزینه
 دونوب ایدر که ای روح مصور بیدر نه کاه
 اندی بو کمنر رسول ایدر که دون او فوله بی
 بیر اوردین او تانما دخی بندن باشنده وار
 ایکن یشل علامت نیچون فلک انی بوبله ملا
 اکر اول وقت آنکا حرمت قیلندک یا مده سمد
 عزت لو بولندک وار ایمدی آنکا کور ایث قیا
 صفنعل سن رسوله اولمه عاصی محب
 خانه دان آل احمد اولنر سیفیا بولور سعادت
 ایکنی جواب و پروب اید سزکه بر جاهل کسنه
 اهل علم لباسیله ملبتس اولوب بیر الناس
 کرسنه هر کسئی آنی عالم صنوب رعایت اید
 تاشول زمانه دک که بر اهل علم ایلده مصاحب
 ایدوب جهلی ظاهرا وله ایمدی شونلر که سید
 اولیوب علامت سیادت ایلده منصف اوله لر

سزك اوز ريكون رعایت اتمك واجبد ر تاسول
 زمان اولنجنه كه حضور حقه كذبلى ظاهر اولو
 فعلدينه كون عذابه مستحق اوله لر سز لر دخی
 انلرك ظاهر علامتلىرینه نظر ایدوب رسول الله
 حرمته رعایت اتمسه كن انواع ثوابلر حاصل اید
 وهم روایت مشهور در كه حضرت موسى نك ايام
 رسالتك حق سبحانه وتعالى فرعونى دینه دعوت
 ايله ديوا امر ایلدی حضرت موسى علیه السلام
 دخی عصا سن الله الوب بزجوبان شكلك فرعون
 داما اسلامه دعوت قبولوردی وهم دینك ركا
 ركن دخی واردی اصلا موسى پیغمبرك دعوت
 اول ملعونه تاثير ثبوب كفرى دخی زیاده اولمك
 ایلدی ودخی فرعونك بز مضحكى واردی كندوب
 موسى پیغمبر علیه السلام شكلكه قیوب فرعونك
 ديوانك بين الناس موسى به تقلید ایدردی

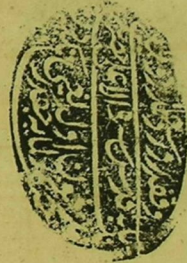

اول

21

اول كافر حظ ایدوب كولسور لر ایدك ملكه
 مقرین بو حالى كوردكك ایدر لدی الله تعالى بز امر
 انسه ایتسك بولمعونلری هلاك ایتسك جمیع
 عالم اول ملعونك عبرت الة نجه مدت جكدت
 صكره عمرى اخره ابر حق سبحانه وتعالى عزرا ایلله امر
 ایدوب ایتك وار اول قولمضحكك روحى ايمانله
 قبض ایلله كه بنانى كلیم موسى به فوكشوا ایلوب
 دورین ملكه مقرین ایدیلر الهى سنك جیبك
 موسى تخفیف ایدك نه بودكلو مقام اعلا احسن
 باعث نه اولدی حوتك ایلدی ای ملكه لر اول
 قولم كندوبى فرعونك بگز نمزدی كلیم موسى به
 بگزوب اكا تقلید ایدردی بندخی كلیم موسى خرمشه
 اكا عذابى روا كورمذ جنتى فراگاه قیلدم حضرت
 رسول الله بیورر من تشبه قومما فهو منه
 یعنی بر كشتی كندوبى بز قومه بگزه ده اول قوم

حرمتنه اگا عزت لازم در دبه سز او حجی جوابی
 و پروت اید سز که حضرت امام اعظمک بنده لرند
 بریسی غیبت ایدوب ما بینندن نیجه ماه و ساسک
 کجد کد نصکره باشنه علامت سیادت
 صارینوب کلوب امامدن تصدق طلب اتمش
 امامک خدمتکالوی بونک حالنه واقف اولوب
 کلوب امام حضرتلرینه یا امام فلان زمانه
 غیبت ایدن بنده کوزر شمدی امیر اولوب سز دن
 تصدق طلب ایدر امام دخی ایدر بندخی واقف
 اولدر اما بونک باباسی شاید آل رسوا اولوب
 کافر دیارنده اسیر اولشن اوله اگر رعایت
 اتمسن خطا ایدوز وارین بکرمی فلوری وبرک
 دیوا امر ایلسلردر معلوم اولدیکه امام اعظم
 قولجه علامت رسول ایله کوزر و ککر کسنه لر
 رعایت واجد در دبه سز ایکنی سؤال ایدوب

ایدر

ایدر لرسه طوتام صحیح النسب سید لرسز سز لره
 لازم اولان بودر که جدیکر اخلافیله متعلق اولوب
 کسننه فی مرتبیدک و بی حضور ائمه سز قال
 الله تعالی انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل
 البیت ویطهرکم تطهیرا الحمد لله اول واجب
 الوجوده اولسونکه بزنی طاهر قیلدی دینا جیفه
 سندن و جیبت سننه لر دن بری ایله دی و کلاما
 قد یمینک پاک لکبله یار قیلدی بر کسننه بر کحو
 تعالی کلام قد یمینک پاک در و طاهر در دبه سز لر
 انلره نامعقول افعال اسناد اتمک بحمد قران عظیمه
 انکار در امتد اولدر رسولدن سهویله بر خطا
 صادر اولسه شرعله حقتدن کلنک کر کدر ننکم
 داود علیه السلام اوز یانی قتل ایدر در عورتک
 المؤمنینون خطا ایلد و کن بیلدی ونادر اولدی
 اما رسالته نقصان کلدی و اتقی بیغیر لکنه

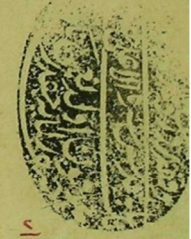
انكار ائمه نكتم بز حدیث شریف روایت اول نور
 قال رسول الله صلى الله عليه وسلم سألت ربي
 نبارك وتعالى ان لا يدخل احدًا من اهل بيتي نارًا
 فاعطاني رواه ابو القاسم بن بشير عن في ماله
 معنای حدیث بود که رسول الله علیه الصلوة والسلام
 ایدر ربمہ سوال ایند فر بنم اهل بیتک کسنتہ نار داخل
 اولوز می ر بتر دخی بکا عطا ایند ائمه معلوم اولدی که
 اولار سولدن بز خطا کور سکر تقدیر ربانی بویله بمش
 دیودر و نکرده اولان اعتقاد یگری تغییر ایدر که نکار
 اولیه سز زیرا که اولاد محمد رسول اللهک عضو ندک
 بز عضو در حاشا که عضو رسول عذاب نار مستحق
 اوله خو تعالی رسول الله حقند ما تقدّم من ذنبک
 وما تاخر بیور یعنی مراد یعنی یا محمد بز سنک اول آخر
 ذنبک مغفرت اندک دیمک اولور اما بعض مشایخ
 شویله بیور مشلر ذرکه حضرت رسول الله بز نور پاکد

نور

نور ایدر و کنته دلیل بو کیم کو لکه بیر دوشمزدی ائمه
 معلوم اولدی که رسول الله ذرّه وجهله خطا
 صادر اولما مشد رح سبحانه و تعالیسک لیغفر لک الله
 ما تقدّم من ذنبک وما تاخر دید و کما اهل بیت رسولک
 اول کله نک کاهنی مغفرت ایند و کیدر و ما تاخر
 مراد آخر کله جک اولاد رسولک کما اهل بیت مغفرت
 ایدر چه کیدر اکر ایدر لسه حضرت محمد ایلله اولاد
 نفس واحد اولد و غنمه دلیل کز ندر سز دخی
 ایدک قال علیه الصلوة والسلام من زار ولدک
 من اولادی فی الجحوق او بعد الممات فکما تار ارف
 ومن زارنی عفر الله تعالی البتّه والبتّه یعنی حضرت
 رسالت علیه السلام ایدر بنم اولاد مدن بری
 زیارت انسه کز حیاشنه و جاننه بنی زیارت اتمش
 کیمی سز و بنی زیارت ایلله فی الله تعالی یاز لغار البتّه
 والبتّه ائمه بو حدیثک معلوم اولدی که اجدادند

اولادىنى آيزمىن خطا ايمش مثلا قران عظيمك معيب
 و حروفلى و نقطه لرى مد و جزى و ازا كرا نكار
 ايدرسك كافر اولورسن و بنم قران عظيمه اعنفا
 حروفلى نه بوق ديرسك كافر اولورسن يا خورون
 وار نقطه لر بنه ومد و جزمنه بوق ديرسك كبرو
 اويله هيجنان بوجمله نى قران بلك كر كسن تاكر ايمش
 درست اوله هم حضرت رسولك اخلاقيله مخلوق
 اولوق مقدور بيشردكلد زير اول جيب الله ايد
 جناب عزندن دائر جبر ايل علمه مسلام تربيه ايد
 اما اولاد رسول اولنلره دخى لار فر اولان بودر كه
 ميا امكن افعالدين فعل رسول مطابوقله لر
 ايگنجى جواب و يروپ ايد سز تجيد ر شمدى حكا
 كساناك - سوزين ايشيد زهر بي ثباتك
 كورر كور دعابت ايد مرلز - طر بوق مصطفى بيه
 كيد مرلز - ايد لر كوند بيك كره خطايى

نطق

امروز

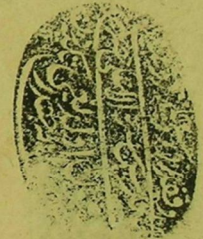
او مرلز كرومولى دن عطايى - جفن بوسيدك عيب
 كوررلز - يوزينه كوند بيك كره اوررلز
 ايرشندك كجى شول اخر زمانه - جكلدى حكم قران
 اسمانه - بودر سيد نظام او غلى دعامت - محبت ال
 احمد دن اولور - اوله مرآت دل تاكر مجلا
 كورينه انك انوار تجلا - وهم ايد سز بزم جد
 اعلا مزده اخلاق ذميه و صفت امارة بوغيد
 اندك سيز سلوكى مطينه ايد انجون دايما اخلاق
 الله يتلق ايدى او جنجى جواب و يروپ ايد سز
 بر صالح كمنه نك بر فاسق او غلى اولسه اولك
 صالح وفان اندك نضكره مالن جمع ايدوبت
 او غليدر ديوا كاتسليم ايد لر معلوم اولديكه
 بر كمنه خطا اتمكله اتاسنك ميراشدن محرو
 قالمز ايمش سز لر دن نيجه دز لو خطا الرصادر
 اولوب محمد المصطفى بي شفيع ايد يوب اللهك

رخنندن اميد طوتارسز بر فر دخی بعضي مژدن خطا
 صادر اولسه اميد بودر که جلد من حضرت محمد
 المصطفى نك شفا عنندن محروم قالميه ورن اگر ايد
 سه حضرت نوحك او غلي كنعان اتاسنك امرينه
 مخالفت اند و كجون نيجه غرق اولدي بس سز دخی
 ايد سز كنعان اتاسنك رسالنه انكارا تمسدر
 نكمر ابو جهل و ابولهب محمد مصطفى صلي الله عليه
 وسلم رسالنه انكارايدوب مردود اولدغي
 كي ايمد برسيد خطا تمكله انكاهانت جانر
 دكلدر نكمر رسول الله صلي الله عليه وسلم بيورد
 الصالحون لله والطالحون لي صالح اولنله محبت
 الله ايجوند رطالح اولنله بتم ايجون بيور مشلر
 امت محمد اولان لار مردر كه تجننه نقصان كنور ميه
 دير سز او جخي سوال ايدوب ايدر لرسه اهل بيت
 رسول فاطمه حسن و حسين و حمزه و عباسدر

بز اهل بيت رسول انلري بيلور سز دخی جواب
 بلور سز بزى نسل مصطفى بوز اشند و كوز كه
 ال مرتضى بوز بخون دونوب بزى انكارايدرسز
 قيوب طوع غري اكرى يركيدرسز روامى اهل بيت
 احمد سز دكلسر اهل بيتندين ديه سز بوسوز
 اسلامه لايق سوز دكلدر بوكون بويله كور شله
 كوز دكلدر اگر اجد ايمزده صاغ اوليدى
 بوسوز انلره دخی دينلیدی مرید اولان مرید
 ال رسولنك كجه ايند و ككر توبه قبوله اكر سز
 اميسك مصطفى نك محبت ايله اولادينه انك
 بلور سين فاني دنيا يوق ثباتي صقير از درمه
 سزى شياطين مراد رسيفيا بودر خدادن
 كه هيچ ايرليم ال عبادن ايكجى جواب و يروب
 ايد سز كمر حضرت عايشه رضى الله عنها روايت
 ايدر بركون حبيب الله حضرت علي او كنه الوب

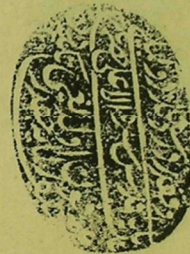
فاطمه نك ارقه سنی و یروب حضرت امام
 حسنی صباغ جانینه و حضرت امام حسینی صو
 جانینه قیوب بوجه بی برعبا ایله اورندی اند
 ان قالد یروب مبارک بوزین کوکه طنوب ایندی
 اللهم هؤلاء اهل بيتي وال من والاهم وعاد من
 عادهم وانصر من نصرهم واخذل من خذلهم قال
 رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم من جبرائيل
 قال انا معكم قال نعم يعني حضرت رسالت بیور
 الهی نیم اهل بیتمه معاونت یدنلره معاونا اوله
 عداوت قیلنلره عداوت قبل اول کمنسه کم
 بونلرله صلح قبله صلح قبل بونلرله دشمن اولنلر
 له یارب سن دشمن اول حضرت رسالت ایدرین
 بودعایی ایدرکن جبرائیل دخی امین دیرنه امد بو
 حدیث شریف مؤججه اهل بیت رسولله تراغ
 و مجادلنا یودکلدر ال محمدک اهل بیت رسول

بدرکونه

اید وکنه سنک اتمک کفر در عیاد بالله وهم اید سن
 کرم قال الله تعالی ومن ذریته داود وسلیمن وعلیسی
 والیا سر کل من الصالحین یعنی حق تعالی ایدر بونلر
 ذریته ابرهیمد رنجب بودرکنه علیسی علینم استلام
 اناسی بوغید مرمیم ذریته ابرهیم اولغین حق تعالی
 علیسی به ذریته ابرهیم دیدک حال بوکه ابرهیم ایله علیسی
 ما بیندک نیجه بیک بیل کجشد علی الخصوص که
 حضرت رسالت ایله بزرم ما بینمزدن بیک بیل کج
 اتمه مشدر بز اهل بیت رسول کلسر دیمک کج
 مطلقدر قال علینم استلام کل قوم فعصبتهم لایهم
 الاولاد فاطمه فاتی انا عصبتهم وانا ابوهم معنا
 حدیث بودرکه عمر بن الخطاب رضی الله عنه ایدر
 رسول اللهدن ایشتدر کل قومک عصبه سی
 ویا باسی واز فاطمه اولادینک تحقیقا عصبه سی
 بتر امد شونلرکه اهل ایمان وصاحب انصافدر

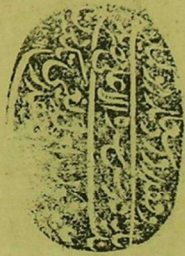
بوحد بنلردن بلوزكه روز قيامته دك كله جك اولاد
 محمد اهل بيت رسولدر ديه سز او جي جواب
 ايد سز قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 لامهدي الاعيسى ابن مريم والمهدي من عترتي
 من اولاد فاطمة معنای حديث بود كه رسول
 عليه السلام ايدراخر زمان ده عيسى ابن مريم گوید
 اينه محمد مديكه بهم عترتمدر و فاطمه ذريتيذر
 بو عالمي نيجه ويران ايند يلرايسه كلوب عد لله
 شويله معموز فيله جمله مذهب براولوب اخلافا
 رفع اولد معلوم اولد كيه اهل بيت رسول قيامه
 منقطع اولمايش ديه سز در دنجي سوال ايند لر
 سه محمد مصطفي زمانتك سيره كنجيه بيك بيلا
 عجب نلردن سزده نه شرف قائمشدر اول جواب
 ويروب ايد سز مصطفي وفرضى اجلا ديمز
 سيد سادات اوليند ايمز كنه تعليمه عا

اولد

اولدق اولدى جبريل امين اوستا ديمز كلدى
 كوكدن جدا علامه كتاب اولدى قران عظيم
 اورا ديمز اهل بيت مصطفي دن اولد وعي يزه بو
 عزت بتر بنيا ديمز حقه دعوت ايد و زهر كشي
 جديمز ارشاديدر ارشاد ديمز اولوكر دير بگير
 اولمزدى تميز كراكر اكلسيد اريمز كسيلوز
 صتمك رسولك فسليخى دنيا دوردنجه طور
 اولاد ديمز منكر اولماك نسلنه بيغيرك مصطفي به
 ايريشور فر ياد ديمز سيفيا بز اخرت سلطانوز
 اولدى دنيا ده ويران ياد ديمز وهم ايد سز رسول
 الله ايله بز ماينمزه بيك بيل كجمله سياد شرف
 كشد ايسه رسول الله ايله سرك ماينمك
 دنك بيك بيل كجشمدر معلوم اولد كيه امتك
 شرفيد سز دن كجشمدر وهو ايد سز كحضرت
 ادر عليه السلام زمانتدن بر وسرك زمانكوزه

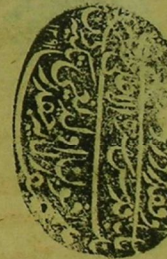
كلنجه نيجه بيك ييل كچمشدر ششل ادرمز ديو
 سائر مخلوقانك اوز سربيه كند و كز اعلم بيلور ستر
 بز خود ادر بغير نسلي اولد و عمر دن ماعد اولاد
 محمد بز دخی كند و مزی سرك اوز ريكن افضل
 كورسك بعيد ميدر ايگنجي جواب و يروپ ايله ستر
 كه ابراهيم عليه السلام زماندن جد ميم محمد صطفى
 زمانده كلنجه نيجه ماه و سال كچمشدر ادر حضرت
 رسالت عليه السلام ابراهيم بغير نسلي هم ديوتقا
 ايدرايدى على الخصوصكه انلك افضل ايدى بز خود
 ال محمد بز ديوتقا خراسك عجمدرا اوچنجي جواب
 و يروپ ايله سركه داتم جوابكز بودر كم امت محمد
 دن اولد و عمر ايچون جميع مخلوقانك افضل وسا
 اديانك اولان ناسدن اعلم ديز ستر و بزلر ال
 رسولدن و هم امت محمد بز اويله اولسه انلردن
 سزده نه شرف قالمشدر ديمك علامت اسلام
 دكلدر

دكلدر ديو جواب ويره ستر بسنجي سوال ايدوب
 علمادن و مشايخدن بعضيسي ايدر لر سده بز فر
 حقمزه رسول عليه السلام العلماء و رثة الينا
 ديمشدر و بز حديث دخی علماء امتي كانبياي
 اسرايل ديمشدر سز لره رعيت اتمكدن فاند
 نه و اتمه مكدن ضرر ندر اول جواب و يروپ
 ايله ستر صحيح سويلرسن جد ميم سرك حقيقكه
 اويله ديمشدر فاما بز حقمزه دخی الله تبارك
 و تعالي قل لا اسئلكم عليه اجرا الا المودة في القرية
 ديمشدر فحقن بو ايت كريمه نازل اولدى اصحاب
 ايند بيلر من هؤلاء الذين امره بالله لمودتهم قال
 عليه السلام علينا فاطمة و ابناهما يعنى اصحابا
 ايند بيلر يا رسول الله انلك كملدر كم حق تعالى انلك
 محبت اتمكي بز فرض اتمشدر حضرت رسالت ايدى
 على و فاطمة حسن و حسين و بونلرك اولاد لر ايد

اصحاب ايند يلر يارسول الله بجه محبت اتمك كرك
 تاكه محبت برينه كچه حضرت رسالت ايند
 الله تعالي بش وقت نماز فرض ايندي اما مست
 ايكي ركعت قوللرينه احسان ايلدي وهم صومى
 مسافرند و حسنه لكلك اكل ايدوب قضا ايمكى
 جائز كوزدى مالى اولميه نه وقدرى بيمينه زكوة
 و حجه و ارمعى تكليف اتمدى امد بوجمله ذكر
 اولنان بنائ اسلامدر اما بنر اولاد بجه محبت اتمك
 بر فرض ذر كه بران و بر لحظه قبلنرندن اولاد بكم
 محبتى منفاك اتسلر الله تعالينك فرضى ايمه مشر
 و حق فيوب باطله كتمش اولور امد عزيز سونله
 معلوم شريف اولسونكه جميع علوم تحصيل
 اتسك عصرند سنندن عالم و فاضل كمسنه
 اولسه بو ايت شريف مفضضا سنجه اولاد محمدك
 وال عليتك نيند و كن بلمسك عذاب نازد

قورتلر

قورتلر سلك و مخاضلر اومسك صراطى كچه مر
 سلك و انلره محبت و مودت حاصل اتمسك عقبا
 اخر ويدن امين اولمير بسن ديوجواب و بره سن
 ايكنجى جواب و بروبايدك سر: قولاق اورسكا
 ايدر برحكايت: اولمشدر نجه برده روايت:
 بولوب نصر اينلر بر طر نفي خر: الوب عزتله بيدر
 كنور لر: صر لر او سننه النونى بر لر
 مؤكلر ده قورلر اى كوز لر: اكا بنمش دبر لر مسيحى
 كمسنه بند و كن بلر صحیحى: واروب او سننه
 بر قبه يبار لر: نجه بوز بيك كسى اكا طبار لر
 عجب سر احمدك در تيننه: رعایت اتمه نك عليننه
 فيوب الدن بودنيا شهر نى: كليكر: چكلم دبر
 غير نى: انجون ياره دالدق آب كلدن: سوه و
 مضطفي: جان و دلدن: جهان كر محمد كليدى:
 كمسنه علم فقهى بلييد: دير سر بزه علم كفايت

ایدر سیزه نه حاجت دز رعایت : بوسوزیده سزمت
 اولیز سز : حضور مضلعی نه کلیم سز : جن و طره
 دگر دن آتری دوشسه : دگر اولماز کرک بیک بیل
 چالشسه : جن بزکول آقوب دریا نه کلن : کسنه
 آکا دریا دیوبلن : جن دگسک بیر بزکوسز اغا
 : بشار من ایلسک درلوعلاهی : جنک بز صوم
 اولماسه باشی : یملز اول صوبیله پیشن آشی
 : دورش عالمده سید سیفی سنه : اوله کور
 مصطفی نسلینه بنه : وهمز ایدر سز کر جمیع علوز
 دینک سز چشمه سی جدیدن محمد مصطفی در و انامز
 علی المرتضی در نور میزله چراغکز روشن و ادینز
 له خانه دانکر کلسن اولشدر اندی اویله
 اولسه بزدر علمین شرفی بز کفایت ایدر سز رعنا
 اتمکدن فائده نه دیمک همان بز کسنه اوستادینه
 مخالفت اتمک کبیدر دینه سز او چینی بو حکایتی دلیل

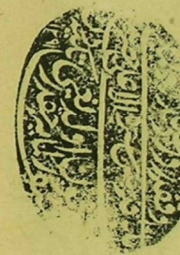

کنورد

کنوردوب ایدر سز کیم تهورلنک پادشاه دیوان
 خانه سنک اولادر رسولدن بز کسنه ایلله اوتوروز
 مصاحبت ایدر کن عصرینک ملاسی شیخ سعدالدین
 کلوب بی تکلف بوسیدک اوست یانته تصدق
 ایدر پادشاه دخا اول آل رسولی قالدیروب صبا
 یانته پیر کوستر بر ما بیدندن نیجه مصاحبت کجده
 دنصکره سرآی خادملرندن حبشی بز خادفر بعض
 خدمت لازم اولوب پادشاه حضورینه کلده کند
 پادشاه دونوب شیخ سعدالدین افندیه مولانا بز
 بوحبشی غلامی تحصیل علمه و منین تا کیم قران
 نقل حدیث امور دینه منعلق علومنه ایسه تحصیل
 ایلله اما بلیم که بود کلوعلم نه وقتین حاصل قیلله
 شیخ سعدالدین ایدر سز سلطانم اکر زکی طبیعت
 اولورسه اون بشن یا خود بکرمی بیل اولیجه بو
 دید بیکو کز علم شریفله مشرف اولیق نمکند

کرو پادشاه ایدرخواجه یا تحصیل سیادت و بر سگ
 خج بیلد سیتدا ولوب شرف سیادینله مشرف
 اولور ملا سعدالدین ایدر سلطان سیادت کسبی
 دکلدن اصلدر وانلرک شرفیتی عالم ارواحده با
 ایدر بوعالرجسمانده بالفعله کلسدر دیر پاد
 ایدر چونکه سزده کی شرف کسبیدر وسید لیده شرف
 اصلدر ندن لازم کلدیکه اصلک ونسلک اوسننه
 کسبی تصدرا یلیه دبدا کله شیخ سعدالدین
 جوابه قادر اولوب خاموش اولدی دیر سز و
 مشایخک بعضیسی ایدر لر سه حضرت رسالت
 کل تقی و تقی فهوالی دبسدر سز لر صورتی
 اوغللری ایسه کن بزخعی معنوی اوغللری یوز سز
 دخی جواب و پروب ایدر سز که الله تبارک و تعالی
 عملیکر زیاده ایلسون برکشی اهل تقوی اولغله
 رسولک لی ونسه اولور فاما اولاد اوله مرز وهم

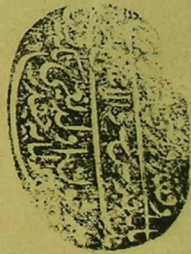
بیلور

بیلور سز که شریعت ظاهرینه حکم ایدر قیغ ریاضتله
 و کثرت عبادتله برسالتک حج مغنویه به مالک و نسه
 بحسب مظاهر حج صورتی اتمه نک فرضی اول کسننه
 اوزر ندن ساقط اولمان ایدر عزیمین رسولک
 کک معنوی اوغلی اول کرک روحانی اوغلی اول
 ظاهر جسمانی اوغله رعایت اتمسک شرع شریفی
 تخفیف اتمس اولور سز شرعی تخفیف اتمک خود کفر
 در دیر سز نفوذ بالله نکر شعری عربدن برسی
 اینمش یا آل رسول الله جتکوا قرصا من الله فی
 قران انزله یکفی کوفی عظیم الشان ان لکم من لکم
 یصلی علیکم لاصلوته له یا اهل بیت رسول الله
 سز سز سز سز - فرضد زکد آیات قران ایدر شهادت
 - یتر بوصلوق وسلام اتمین سز - هر کز قبولد
 کجیه انک عبادتی - شونلر که اهل انصافد
 بودید یکن جوانلری شیدوب اولاد محمدک منزلی

ومرتبه سنی بیلور بر کسسه الله صلی علی محمد
 و علی آل محمد اولاد محمد دهمیه اسلامی درست
 اولماز بر طائفه نیک که آدین اکت سبب ایمان اوله
 بر سزدن اعلم و افضلون دیمک موجب جت
 دکلدن بلکه موجب طهور دیر سز چونکه بوسید
 لر بزدن بو نصیحت مقبول و بو کلمات معقوله
 ایشندیلر هر برسی کساده حال و فرخنده جمال
 اولوب دعاء فراوان و تضرع بی پایان ایدوب ایشندیلر
 جواب شریفکله قلمز بجلا و کلمات لطیفکله حاضر
 لر بیز تسلی اولدی سو منجر ایمیری باندردک
 و شنه دتلمیزی نصیحتک آبیله قاندر دک ابا
 واجد ادک روحلری شان اولسون دیوب طوری
 کلدیلر کیر و کلدکلری یوله شوچه اولدیلر
 فقیر دخی بزرا کسیر کوز قالمک و نقصانمیز نظر
 قلمک دیوب بر مقدار بونلری کوندر دک کتدک

و بعد

و بعد دو نوب سجاده مزده قران ایدک فاما خاطر
 بو خطور ایدک چونکه بود کلو سوال و جواب
 اولندی بو کابر نیجه کلمانلر دخی الحاق ایدوب آدینی
 شرف سیادت قویم امید بودر که بوشرفیت
 اد لو کتابی هر کیر او قورسه و دکر سه باعث سعادت
 اولوب نقوش ماسوا قلبلر ندن کیده اهل بیت
 رسولک محبتی ظهور ایدک فاما اول کلمانلر که
 الحاق اولنور امت محمد بش و جمله نصیحتدر
 بعض دلیل و احادیث ایله امید بودر که شو
 نصیحتلر ایله عامل اولوب جناب عزیز فریت
 بوله لر اول نصیحتن اولدر که آل محمد بر کستی
 نه و جمله رعایت اتمک سلام و بر دیک وقت نیجه
 و بریمک کرک و سلامن نیجه الملق کرک تا کخطا
 اتمیه ایکنی نصیحتن اولدر که اولاد رسوله کشتنک
 محبتی نیجه اولمق کرک تا که اول محبت سبب ایله

دیدار دولت مشاهده سی میسر اوله اوجیحی
 نصیحتمز اولد زکه آل محمدک صبیله نره و جهله
 عزت اتمک کرک تاکر سار ناسن او غلبه قلمینه
 قیاس ایدوب رعایت اتمک خطا ائمه لر دریحی
 نصیحتمز اولد زکه شریفه زاده لر نه و جهله رعایا
 اتمک کرک ذرینا خرد زدیوانلره دخی رعایت
 اتمک خطا ائمه لر بسجی نصیحتمز اولد زکه امت
 محمد اولان کسنه لر اولاد رسولدن بیعت ایدو
 انلره مرید اولوب نره و جهله توبه کار اولمق کرک
 تاکه بیعتی وار شادک صحیح اوله اولکی نصیحتمز
 اولدیکه اولاد رسولدن برکشی برینه سلام
 و برسه اول کسنه اول سیدک سلامن المیا
 اوجدن خالی دکلد ریابود زکه ایاه او سننه قالقو
 علیکم سلام و رحمة الله و بركاته دیوب تعظیم
 و تکریم این رعایت اتمک خطا ائمه و یا خود

بو

۲۲

بود زکه باشیله اشارت ایدوب یعنی سلامن الله
 فاما شول کسنه لرکه اول سلام و برک سیدک
 انواع عزتله سلامن الله امید بود زکه اول
 کشینک قلبندک الله تعالی و رسولینک و اهل
 بیتک محبت ظهور اتمش اوله شکر آل رسوله رعایا
 اتمک حقدن بو حدیث شریف روایت اولنور
 قال رسول الله علیه و سلم من رای
 ولدا من اولادی فقام بین یدیه و اکرمه اکرمه
 الله تعالی فی الدنیا و الآخرة و انا صا من له الجنة
 صدق رسول الله معنای حدیث بود زکه رسول
 علیه و سلم بیور رسول کسنه لرکیم بنر اولاد
 برلین کورسه ایاه او سننه قالقوب تعظیم اید
 و برن اکارندک سفیع اولوب حقدن دیلیم
 و جتنه کید و رخ شول کسنه لرکه او تور دوغی
 بردن علیکم سلام برسه اهل دنیا به ایجا

اوستنه قالقوب تعظیم اتمکه اوستنسه وایاغند
 زحمت دخی اولسه اکنورکه اول کسنه الله
 رسولنک واهل بینک محبتی کالیله تحصیل
 اتمشدزینکم آل رسوله یاغ اوستنه قالقوب
 سلامن المینر حقد بوحدیت شریف روایت
 اولنورقل علیه کسلام من برای ولدان اولادی
 ولم یقوم بین یدیر فقد جفانی فهو منافی معنا
 حدیث بودرکه رسول الله علیه صلوة وکسلا
 ایدر که مککه بنم اولاد مدن بریسن کورسه تعظیم
 ایدوب یاغ اوستنه دورسه اول کسنه تحقیق
 بکاجفا ایدر و سول کسنه که بکاجفا اید اول
 منافقد زوخی سول کسنه لرباشیله استا
 ایدوب سلامن الله اول کسنه اوخ طاقنرک
 بریسنک اولق احتمالی واریا بودرکه جیفه دنیا
 ایله مستغرق معصیت اولوب دنیا دماغنه

غرد

غرور و پروب اول سیدک سلامن المیه ویا
 خودهنوز اسلامه کلمش مسلما نلردن اوله اولاد
 رسول واصحاب نبی بندوکن بلیه اول جلد
 رعایت اتمکد تقصیرت اید اما سونلرکه اک
 رسوله بغض ایدن منافقدن ایسه انلر کحقن
 دیمش لرکه: حلال زاده شناسد علی والشر
 زانکه نورد و چشم حلال زاده علیست
 حر امر زاده داند علی والشر: زانکه میخ دو چشم
 حر امر زاده علیست: حلال زاده بلور علی ندر
 الر انوک: زیرا که حلال زاده کوزلر نیک نور علی
 در: حر امر زاده نر بلور علی ندر و آل علی: زیرا که
 حر امر زاده کوزلر نیک میخ در علی: مشایخ کرامت
 نقل صحیح در کافر لری مبتلری دفی اولنه کلمش
 برلردن برمقا حال دلیل نضرع ایلوب ایندیکه
 الهی بنی عالم عدمدن وجوده کنوردک اومار تمکه

جيبك محمد مصطفي نك امتي بنما و زنده سكا عبدا
 و طاعت ايد لردي حكمت نه در كه بنى مشركه و كافر لر
 ميتلرينه مقام اندك جناب عزتند ندا كد كيم ابي
 ارض بنم مرقمه شكر ايله كوسكا كافر لر فن اولين
 ميسر قلد اكر جيبم محمدك اولادينه بعض واهان
 ايلين ملعونلري دفن ايد لردي حالن ننه اولورده
 روايت صحيحدر موسى عليه السلام بنى اسرائيلك
 عاصيلرينه شفاعت الماس ايندكده خطبا
 اولد بكم اى كلمم مغرب ايله مشرق ما اينند اولاد
 عاصيلره شفاعت و رحمت ايلرك اما اخر زمان
 يتغير محمد مصطفي نك اولادينه حصار و تخفيف
 ايدنلري مغرب رجا اتمكه بن نلري رختدن محرو
 ايدوب صفنلرين خنزير شكلنه بنديل ايدوب
 دركات جهنم عذاب ابدى و الير سمد ايله مؤبد
 و نخلد قلسم كرسدر العياذ بالله امت احمد

اولوب

اولوب اى اهل ايمان دين عزت آل رسول الله
 تقصيرات نه دن نسل جيد زحر منك دائره فرمود
 ايلين صورت خنزير فالقار روز محشر سيند
 اكر اول سيدك سلامت قيامت ائمين جيفه
 دنيا ايله مسنغرق معصيت اولمشلردن ايسه
 انلك حقند رسول عليهم السلام الدنيا
 جيفه و طابها كلاب ديمشدر صفت كلبه
 ايله موصوف اولان رعابت آل رسول بند و كن
 بلمسه بعيد دكلدر دولت دنيايه مغرور اولما
 بنيادي بوق دامن اولاد طوت طامودن
 استرسك فلاح عالمك كنجسي جمع انسه برادر
 فى المثل جيفيه قومش كبيدر بر غراب روسيا
 اما هنوز اسلامه كلش مسلمانلردن ايسه اكا
 تعليم لارندز تاكه آل رسوله تعظيم اتمكده خطا
 ائمه فاما اولاد محمدك سلامن الماسند اداب

اسلوب بود زکة بر کسنه امت محمدانه نذر دیر بر
 سید کور ر قارشو سندن کلور ایاغ اوزر
 طور و ب درون دلدن صلوع کنور سیدکم
 مقابله یز کلوب سلاقر ویرسه علیکم سلاقر و
 رحمة الله وبرکاته یا ابن رسول الله دین سیدکم
 کجوب کیده اول کستی یزنده قرار اید و هم اول
 رسول کور و ب صلوع کنور منک ثوابی حقتد
 بو حدیث شریفی روایت اول نور قال علیه سلا
 من رایم ولدا من اولادی وصلی علی طایعاً راغباً
 زاد الله تعالی نوراً فی سمیع والبصر حتی بری ربیه
 معنای حدیث بود زکة رسول علیه سلاقر اید
 بنوا اولاد منک بری بر کسنه کورسه اگا محبت
 اید و ب بکا صلوع کنورسه قولایغنک و کوزنک
 نوری از تر دخی اول کستی ریسنی کور ایکنی
 نصیحتن بیانی اولدر کم اولاد رسول بر کسینک

دیدار

دیدار دوست مشاهده سی میسر اوله دولت
 اول کشیه که دیناره بند خان دان احمد اوله
 سور البند رسولن نسلن امت محمد اوله و هم
 اولاد محمد محبت ایدنلر حقتد بو حدیث شریف
 روایت اول نور قال علیه سلاقر جتی و حبت
 اهل بیتمی نافع فی سبعة مواطن عظیمه عند
 الوفات و فی القبر و عند النشور و عند الکتاب
 و عند الحساب و عند الصراط و عند المیزان
 و لم یشر له دیوان ولم یصب له میزان و قيل له
 ادخل الجنة بلا حساب ولا عذاب معنای
 حدیث بود زکة پیغمبر میز علیه سلاقر ایدر بنی
 سومک و اهل بیتمی سومک نافعدریدی
 مواطن عظیمه اول وفات اندوکی وقت بمالله
 عزرائیل روحنی اسانلغله قبض اید ایکنی
 اول محبت نور بیله قبری منور اوله او حجتی بیسن

معنی: قبری انجالی

برنده عرش کولکه سنده اوله در دخی بتسن صباغ
 الننه ویرلز بشیجی حسابلی اسان اوله التبیجی
 میزاند کناهلرندن نوابلرا غرکله یدخی محشر
 اراسنده کناهلر شکاره اولوب بدنا فرحسابسز
 وعدابسز چتته کیرین دیرلر برکون رسول علیه السلام
 مهاجرین وانصار ایله مدینه ده کیدرکن بر
 اوغلیجی الینه الوب اوپوب وعظیم النفات
 ایلدکلرند اصحاب سوال اتدیلرکه یارسو الله
 بوکرام ایلدیکر طفل بودکلو غر تکره مستحق
 اولمق ندن کلدی حضرت رسول علیه السلام
 ایندی بومعصومی کورد فرحسین وحسینمه اوینار
 و خاکی این یوزینه سوروب محبت عرض ایدردی
 اولزماندن بروین بومعصومه محبت اندر وایا
 واجدادینی بهشتته قومیعنه ظامن اولدر ادر فضل
 بکم اما قراسماکه ونوح فی حج الطوفان نادا که

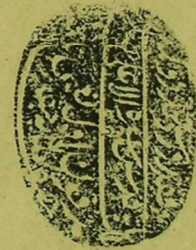

بال

۲۷
 بال بین النبی لازالت اعداکم وسط الحیم وقلبی
 لا یعدا که کجودی قبوله نوبه سی ادر پیغمبرک حق
 وسیله تمکله آل احمدی بولدی خلاص المکله
 نامیکور دله سزک نوحه ایرشد حضرت حق
 عنایتی هرکه محبت ائمه آل سحان اکامیستر اوله
 عذاب مؤبدی امدی ای سالت راد الهی الحمد لله
 اول بی زواله اولسونکه شول عاصی قولدیرنک کناهلر
 جیبی محمد مصطفی نیک واهل بینک محبتک درسا
 ویرمشدر فاما سونلرکه الله ورسولنه ایمان
 کوردنک دیرلر شبهه سائیه بی در و نمزد کوردنک
 دیرلر نظر ایدوب قبلدیرنه کور الله تعالی نیک ورسولنک
 محبتنک اوزکه محبت وار میدر اکر و اربسه مقرر
 درکه اولادینه دخی محبتلی اوله یوغسه مقرر درکه
 اولادینه دخی یوقدر اما اولادرسوله محبتکرا اولوب
 الله رسولنه وارد در سکور دعوا کورده کاذبسن

ایمان کورده نقصان وارد عقیده کن صاف دکلد
 نکر بو حدیث روایت اولور قال علیه السلام
 ال محمد من ایمان بغض ال محمد من الکفر معلوم
 اولدیکه اولاد رسوله محبت اتمک علامت ایمان
 وبغض اتمک علامت کفر ایمن نعوذ بالله اما سونلرکه
 الله ورسولینی واهل بیته سوریز درلر انلری
 سومنک علامتی اولدیکه پادشاهک وزیر لرندک
 ویا خود امر لرندن ویا اغنیان برسی اوکده سنا
 اولسه سینه وافر سیم ووز و برسه ایشی کتبه
 اولاد رسولک برسی کتند عبا وکبه سیله اوکده
 مسافر اولسه وزیرک مهمان اولمه سنک بو سید
 مهمان اولدوغنه دخی زیاده فراح اولوب کاهیلدوغین
 عزت واکرامدن آریق بوال رسوله عزت واکرام
 ایدرسک دعواکده صحیحسن ایمانده نقصانیک
 بودر عقیدک صافد رسوزنده صادحسن اکر

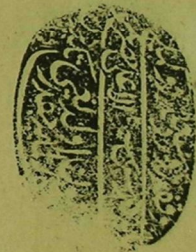
سید

سیدلره ای ماه طلعت درونده بولنورسه محبت
 قیامت کونی عدن او جماعتی ایجره قلاسن مصطفی
 ایلده مخلد بودیناده کیمه کوکل و بررسن قوبرسن
 یارین انکله البت بلورسن جمله انسان روز محشر
 او مار لر فخر عالمدن شفاعت جهاندن سیغیا
 فصل رسوله محبت ایلدن اولور سلامت وهم
 بو کله دن ماعد اسولر مانکه الله تعالی جمیع مخلوقا
 حساب اتمک ایچون دری قیلوب محشر برنده جمع
 ایلدکده حضرت فاطمه الزهیری رضی الله عنها
 حضرت حسنک زهره کوکلین و حضرت حسینک
 قائلو کوکلین برراموزینه الوب و امیر المؤمنین علیک
 خون الوده دستارین باشنه صاروب عرش ایاغنه
 کلوب فریاد ایدوب ایده الهی سنک جلیک محمد
 مصطفونک اولاد لرینی قتل ایدنلری و بغض اتمک
 ایدنلری بوکون حقتدن کلوب مالک دوزحه تسلیم

اید سن تا کیم کوز فرساکن اولوب حرارتم تسکین بوله
 دیدکن بیک حضرت فخر عالمه خبر و یروب ایندی
 یا محمد خانون قیامت دامن عرش طوب اهل بیتکه
 ظلم ایدنلم عقوبت طلب ایدر حضرت رسالت
 فی الحال عرش الله کلوب کورسه کیم فاطمه جنا
 حقه بچود ایدوب نالش قیلور حضرت رسالت
 ایدر ای نور دیدلم باشی سجده دن فالدر که بوکول
 نظلم کونی کلدر بلکه شفاعت و مروت کونید
 سن حضرت حسنی که زهری کوکلین و حضرت
 حسینک قائلو کوکلین و ابوترابن خون الوده
 دستارین الله الوب بندخی بیک بیلدن برو
 خاک ایله یکشا اولش کیسولور الوب جانب
 حقه نالش قیلوب تضرع ایلیه له تا کیم عی
 و کنکار استمک عذابلرینی کوروت رحمتله
 یاز لغایه علی الخصوص بنم عزت صافنوب اهل

بیته

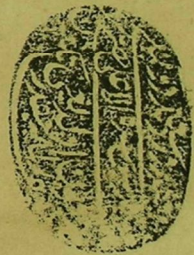
بیته مجتله ممتاز اولنله یا فاطمه شونلر دنیا
 بنم اولادیمه اهانت اتمشلردن انلر ایچون مؤبد
 و مجتله عذاب مقرر در زیر بنم اتمم ما بیندک
 شول قتی یایدن اوق جیقر کی جتمشلردن امد
 ای غافل کوز که ایکی جهان فخری جدیم
 محمد مصطفی علیه صلوة و کسلا در دنیا و آخرت
 دولننه نظر اتموب کنکار ایتچون غصه لنور
 دی عجبدر سزاندک اولادندن بر خطا کوزسکن
 قلب لر یکرده اولان محبت کوزی تغییر ایدوب
 رعایت کوزی و محبت کوزی کسر سن علی الخصوص
 بلور شرکه جمیع تحصیل علومک نتیجه سی
 الملک و رسولک و اولادینک و اصحابینک
 محبتنی قلبنده ظهور اندر مکدر امدی اویله
 اولسه غیر ایمان و اصل ایمان آل محمد محبت
 اتمک اتمش جمیع استن محدی حق تعالی اول محبت

سببيله ايمانله كوند ره امين يارب العالمين ^{نطق} بخت
ايلاه اولاده بخت : ميستراوله تا كيم ساكن بخت
: رعایت ايد كورال رسوله : كجه تا اندوكك توبه
قبوله : سونلر مصطفیٰ نسليني بوندك : سعادتلر
بولوزلر يارين اندك : سعادتدر سعادتدر سعادتدر
: محمد نسلينه اتمك بخت : ندامتدر ندامتدر
ندامت : صقير سیدلره اتمك اهانت : قالد
عليه السلام حب ال محمد يوما خير من الف سنة
ومن مات علي بن دخل الجنة : معنای حديث بودر
ال محمد بركون بخت اتمك خير لودر بيك بيل عباد
انمشجه ثواب بولورا اول محبتله اولسه جتنه كبر
او جني نصيحتك بياني اولدركم اولاده محمد صبيله
رعایت نوجمله كر كدر تا كيم سائر ناسك او غلبه لرينه
قياس ايدوب رعایت اتمكه خطا اتميه لراما
طبر نفسير كيرنك مسطورا اتمدر كنه اصحاب

رسولان

رسولك دهيه نامر عزيز وارايد دائر حضرت رسالت
حضور لرينه كلد بجه تحفه سز كلردي امام حسن
وامام حسين دهيه كلد بجه بر كذار كنوردي
ديوقونون وقولنو عين ارار لردي بركون حضرت
جبرائيل دهيه صور شك حضرت رسالت ايله
مهاجرت ايدركن شهراده لر جبرائيل دهيه نصو
ايلوب يكدن ويقاسندن بر كذار تفحص
ايند يلر حضرت رسول عليه السلام بونلري منع
اتمك اسندكده جبرائيل ايند يار رسول الله بونلري
منع اتمكه بن بونلك خد متكاريم فيك فاطمة
الزهرى محمد نمازند نسكره متوجه خاب اولوب
شهراده لر اعلمعه اعاز قيلد قده حضرت عزتدر
بكا امر اولنورد بكم بونلك بشكلرين ديزه دوب
كزيه لرين ساكن ايدرايدر تا كه فالحة الزهرى
بيدار اوليه وبودخي نقل صحيحدر حوسبكان

و تعالی جبرائیلدن سوال اید و بایند یا جبرائیل
 بوگون ییز یوزندک نر کوردک و نیه نحسرایندک .
 جبرائیل علیه السلام ایندی یارب العالمین سکا
 نر معلوم دکلدن امام حسنی و حسین کوردمکه
 بشکرینک اوسننه عقیقلرا اصمشلر مبارک
 اللریله اول عقیقلری اوینار بن ایندم نولیدی
 بو عقیقلرینه بتم کوزلریمک بیکریله اوسنایلر
 دی حق تعالی ایند یا جبرائیل عزتم و جلال حقیقون
 حسنک و حسینک و اولادلرینک و محبلرینک
 اولادیلر سکرن جنتی مزین قلم کزدن و صابج
 لرینک هر قلی حرمینه نیجه بیک عاصیلره رحمت
 قلم کزدن امد ای غافل نظر ایله کوز که جبرائیل
 علیه السلام او علیقلردن دیسوب حضرت
 حسنه و حسینه رعایت و محبت اتمشد امد
 سرلره دخی لاندن کما اولاد محمدک صبیلرینه

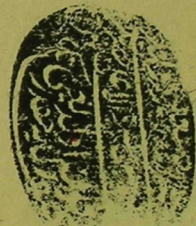

زیب

رعایت اتمکده تفصیلات اتمد سزا کراید رسکر
 انلر حسن و حسین ایدی انجون اولیله رعایت
 قیلور لردی سزانلر مرتبه سنده دکلسرا اول مرتبه
 رعایت اید و نر بز دخی اید رز که کرجه امام حسن
 و حسین مرتبه سنده دکلون اما سزده انلره
 رعایت ایدن جبرائیل و مهاجرین و انصار کچر کلون
 اولر مانه اتمنک انلر نیچه سیدلری ایسه بز دخی
 بور مانه اتمنک سیدلری یوزن دیر سز **نطقی**
 صبیلر صمک اولاد رسولی که عمری بونلرین
 دنیادن اولی جهانه اورمدن حق دخی بنیاد
 ایدر که مصطفی روحی ارشاد قوار و اح سادا
 انده ایدی که قدرت نوری قندیلند ایدی
 سبب اولدی رسوله فخر عالم عدمدن ظاهر
 اولدی جمله دمر بل امدی بونلری شهزاده لردن
 بونلرینده لردن لردن بونلرین نور پاک

مظهر ذات بونلرد ز جمله موجودانه مزارت رعنا
 ایلکده هر برهسن برابر کوزا و فاعن هر ارسن
 که زیر بونلرا اولاد علیدر بونلاری سوزری
 اولدر ملیدر و ارامدی سیفیا سندخی جهد
 ایت طریق ال احمد دن یکا کیت دزد بچی
 نصیحتن اولدر که شریفه زاده لر نه و جمله رعنا
 اتمک کورک ذریت اوردن دیو تخفیف اتمه لر زیدرا
 که اولاد محمد رسول الله قری فاطمه دندر
 بر شریفه زاده نک اناسی سید دکدر دیو تخفیف
 اتمه سز سنکه بو کلام سلطان جابر سید محمد
 دیمسدر ادا نزلت منی الاجنبی رحم سیتک
 الها شمیته کالشی الواقع فی الجرح المجلد الابيض والصد
 سید محمد جابر نیک جوابی بودر که سید هاشمیته
 نک رحمنه منی اجنبی دخول نفسه سوز بر اف
 قون دکریسه بکر زکمه ایچنه هر بر افسک توزه بند

اولور

اولور و شول صدق بکر زکمه نیک یغور نیک قطره
 انه در اولور اتمه بوقول اوزن سار سید لر
 رعایت نیجه واجب ایسه انلره دخی او نیله رعایت
 واجیدر دیر سز بشنخی نصیحتن اولدر که اولاد
 رسول الله مرید اولوب انلردن نوجهله بیعت
 اتمک کر کدر بر کسنه امت محمد دن اوله البند
 طریقه حقه سلوک اتمکه بر مرشد لازمدر تنکم
 بو حدیث شریف روایت اولور لولا المرئی لما
 عرف ربی بر کسنه مر بیسی اولسه او کسنه
 ربسن یلین و بر حدیث دخی بودر که قال علیه
 السلام من لا شیخ له لا دینه له بو حدیث شریف
 مقتضا سیخه بر عزیزه از کتاب لازمدر کر چکیم
 قران عظیم کوی مرشد اولمان فاما اهل الله امت محمد
 درت مرئیه نه فتمت اتملردن اول اهل سنت
 والجماعت ایچنی ابراردن او حی مفر بیند در دخی

اهل الله در بر کسسه قرآن عظیم ظاهر معنا سینه
 عامل اولسه اهل سنت و الجماعت اولور و اندن
 ابراردن اولور فاما مفر بین و اهل الله تقویه بون
 لردن زیاده در زیر معنای قرآن ید بطنند اهل
 سنت و الجماعت ظاهر معنا سن اکتسلر زیر ابنا
 اسلامه پیش قول اوزر در اول توجید و شهادت
 ایکنی نماز قلمق اوجینی اوج طوموق دور دینی زکوة
 و بر مک بشینی حجه و از مق بر کسسه اولنان شرائط
 اسلامه ادا انسه اهل سنت و الجماعت و ابراردن
 اما مفر بین و اهل الله بونلردن زیاده مرنند کامل
 شربتینه بو ظاهر دللریله ذکر الله اندکلرند علم
 خاصه توحید یله درونلردن ذکر قلبی تحصیل
 اکتسلر در جنک بو ظاهر دللری یورنسه و یا خود
 فنا بولسه ذکر قلبی فنا بولیب دائم اللهمک
 بر لکین اثبات ایدر لر و بدن ظاهر لر یله اوستا

خمسه

خمسه یه قائم اولد فخر بدن روحانیکر عبادن حقد
 بران و بر ساعت منفک اولمان و ظاهر بدن لر یله
 حجه و از دقلرندن ماعدا بدن روحانیکر یله حرک
 کعبه دن بر لحظه حالی اولزلر و ظاهر مالک الله
 زکوة لرین دانند کد نهرکه انواع معصیتند درون
 لرنده حاصل اولان صفت آثاره لرینی مرشد
 کاملین تلفین اندیکه توحید یله زائل ایدر لر
 و هم بدن صوریلر یله صائره اولد قلرند ماعدا
 قلبکر مرانته ظلمت عارض اولسون دیونا معقو
 کما نلردن احقران ایدر لر امد بر کسسه بو
 حاله یشتمکه مرشد دامنک طنوب پیر پرور
 اولوق کر کدر ننگر دیمش لر در خدا پرور بغایت
 معنیزد و لکن پیر پرور لک هنردر یعنی مراد
 اولان هر کسبه مرتی لازم اید و کن بلد ریمکدر
 امد چونکه بلد و کن هر کسبه مرشد لازم امد اما

فصل گمشده کرد که اگر آمد اوله سز الحمد لله تعالی حق
 تعالی کوز و برمش کوز مکه و فولاق و برمش ایست مکه
 و عقل دخی و برمش بر نسته بی ادراک اتمکه اوله
 نظر ایدوب کوره سز که امت محمد ما بیندک عزیز
 و شریف و اصلی نسلی پاک کیملر ایکنی و اعظمت
 و ناصحتن فولاق اوروب دکلیه سز قیامت کونندک
 عاصیلره شفاحت کما ایدک جکدر لولاک لولاک
 لما خلقنا الافلاک کیمک حقه دینلشدن امدی
 همان بیله سنکم قیامت کونندک عاصیلره شفا
 ایدک جک محمد مصطفی و جمیع مخلوقات و عالم انک
 حرمته خلق اولمشدر امدی اوبله اولسه اصلی
 پاک و نسلی پاک انک اولد لریدر همان واروب
 انلردن بیعت ایدک سز وانلرک کندیک یوله کید سز
 یا پیش آل سولک دامنینه : السؤسنی
 رحمت حرمینه : محبت ایلین انلره بوندک

نطق

یارین

یارین درگاه حضرتک سونیه : اطاعت قلبین آل
 رسوله : یوزی اوستونونه محشرده سورینه : محبت
 آل احمد اوله شادان : اهانت ایلین منکره برینه
 : محبت اول سنیفا آل رسوله : جمال خوشک
 یارین کورینه : زیرا اولاد محمد دن بیعت اتمک مجرته
 ایکی جهان فخرینه مراجعت اتمک کبیدر وهم بونلر
 ارنکاب سبب قبول توبه در بعض کتابلرده
 منقولدرکه فخرک ایکی جهان فخرینه جناب عزتدن
 فنلقی ادر من ربه کلمات فتاب علینا آیتی نازل اولد
 اصحاب ایندیلر یار رسول الله فخرک ادرم علیه سلا
 حق تعالیکن کلمات عظیم الشانندن دور
 دوشدکده قبول توبه سبب نه اولدی حضرت
 رسالت صلی الله علیه وسلم مبارک دهان کوهی
 فستلک آچوب ایندی فخر ادرم علیه سلا و حضرت
 باری خلق اندی و جنی آقا قراگاه قیلدی ادرم

جناب حقّه تضرع ایدوب ابتدای الهی بنی عالمه عدمه
یوغیکن وارانده اما شمدی درگاهندک التماس
بودرکه جنتندک مشاهده سی میسر اولین برلرک
مشاهده سن میسر قبل حق تعالی جبرائله امرائند
ادمی علینا کستلامی الوب جنتک سیری میسر اولین
یرلری سیراندورن جبرائیل علینا کستلام بر مقضی
امر خدا اون ایکی بیک فنا آجوب ادمی الوب
شول قتی یایدن اوق جعفر کی او جحاق مقاملرند
کیدرکن ناکهان بر صحرا ده بردانه اقباجوردن
بنیاد اولمش برقبه کورندی یاقون احرردن
قبوسی وار قمری التوندن بر کلید اولمش
واوشندک نوزدن خطیله بارلش لا اله الا الله
محمد رسول الله و علی ولی الله و الفاطمه امه الله
الحسن و الحسین صفت الله علی سن اغضهم
لغنه الله یعنی الله بردن و محمد رسولی در و علی

ولیدر

ولی سیدر وفاطمه جباریه سیدر و حسن و حسین
صافیلریدن بونلره و بونلرک اولادینه بغض
ایلینلرک اوزرینه الله تعالی نیک لغتی واردن
چونکه ادم علینا کستلام خطی او قودی فی الحاق
کلید آجلدی جبرائیل و ادم ایجر وینه کیرت
کوردرن بر خاتون انواع در لوجنت لباسیده
ملبس باشنده نوزدن تاج و بلند قمری
نوزدن کمر قول اولرند اقبوزدن کوبه لر ذمر
تحت اوشندک اوتورمش جمال نوزدن سکر
جنت مزین اولمش ادم بو حال کورنجه حیرت
الوب بعد زمان سلام و بروب خاتون علینک
دیوب ادم ایدرای کریمه جنتده بندن غیر
ار و حواری غیر خاتون تصور ایدر الله
سکا کوردرلر خاتون ایدر صفت خانه دان
رسالت قدوت و دود مان نبوت صدف

عفت و عصمت غره جهره علم و حکمت مادر
 سادات مجمع سعادات شمع عرصه عرصان
 یعنی آخر زمان پیغمبری حضرت محمد المصطفی بن
 فزی فاطمه الزهرا بی بی دیر ادر ایدر ای کریمه یابو
 یاشند که یسئل نور دن تاخ نه تا جدر فاطمه
 ایدر خزانة خلیل ثمره شجره اسمعیل نور قدر
 قدریل رسول الثقلین محمد حرمه قاب قوسین
 جد سبطین سن و بن و جمیع یوزی صوبه
 خلق اولان امم محمد مصطفی در ادر ایدر ای شیر
 یزدان مصلی الثقلین قره العینین سید الثقلین
 اسد الله مغالب سیف الله المغالب حلام علی
 ابن ابی طالب ادر ایدر ای کریمه یابو قولا قدر دن
 کی کوبه لر ندر فاطمه ایدر مظلومین المرحومین
 سعیدین شهیدین شبابین اهل الجنة و قره
 العینین اهل کسسته او غلم حسن نجبا حسین

شاه

شاه کربلا در در ادر ایدر ای کریمه نه زماندیر که
 حق تعالی سین بوسقاهی بیستر ایدر فاطمه ایدر
 اون دورت بیگ بیل سنه دن اول بومقام اولمش
 در اما خلقتمز آخر سنک صلبندک ظهور
 آنم کی چون سنی خلق ایدی ادر بو کلاما ندر دن صکر
 و داغ ایدوب کیر و مقامنه مراجعت قبلدی
 سؤل زمانکه ادر علیمه سئلای شجره منتهیه دن
 تناول اندکده باشندن تاخ و اکندن حله
 کیدوب جندن دور دوشدی نیجه یسلر
 کوزی کریان و چکری پیریان ناله و افغانله
 زار و سرگردان کزدی اخر اول او ایچند کی کور
 دوکی خط محمد علی فاطمه حسن و حسین خا طره
 کلوب در عفت در کاه حقه سجود ایلوب
 بودعاه او قودی اللهم بحرمیت فاطمه و ابیها و بنیها
 و بعلمها و السعة من زرارها ارفع عنا شرهذه

المصيبة وما فيها برحمتك يا ارحم الراحمين اما
جعفر صادق قد رضي الله عنه نقله ر ك م س ن ه
بر مصيبته او غراسه وياخورد برئسنه رجالسه
 بود عاء او قسه الله تعالى اول كشيته حاجت
 قبول ايليه امدى وار قياس ايله كه دخي عالم
 عدمدن وجوده كمدن ناملريني شفيع اتمكه
 نيجه كسنه لره مغفرت ميسر اولسند شمدي
 بالفعل ظاهرده اولان اولاد محمد مراجعت
 ايدنلري حاشا كه حق تعالى عذاب نان داخل
 قيله تفسير سعلبيد ابو سعيد حضري حضرت
 لرندن نقل اولنور قال النبي عليه السلام ايها
 الناس اني تركت فيكم الثقلين خليفين ان
 اخذتم بهما لن تضل بعدي احدهما اكبر من الارض
 كتاب الله جبل الممدود من السماء الى الارض
 عترتي وهم اهل البيت يعني رسول الله ايدر

اي

اي بنوا اتم تحقيقا سنك ايچون ايكي خليفه قوز كيد
 رين اكر اول خليفه لرين امرى وفرمانى اوزره
 اولور سكر بند نصرتك صلالنه دوشميه سن
 اول خليفه لر ك برى قران عظيمدر و برى بنم
 اهل بيند ز سعادت اول كشيته كه حديث ركو
 ايله عامل اوله اهل بيت رسوله ارتكاقيله
 فاز كلب يچت اصحاب الكهف كيف يشفي يچت
 ال الرسول يعنى ديمك اولور اصحاب كهف
 برقيون كو يكنى ارتكاب تمكه حق تعالى اكا جنت ميسر
 ايدى حاشا كه ايكي جهان فخر نيك اولادينه اطا
 ايلينلره جهنم ميسر اوله وهم بو حديث شريف روا
 اولنور عن ابى ذر انه قال وهو اخذ باب الكعبة
 سمعت عن النبي صلى الله عليه وسلم يقول الا ان
 مثل اهل بيتي فيكم مثل سفينة نوح من ركبها نجا
 ومن تخلف عنها هلك رواه احمد من بسنكويه

معنای حدیث بود که رسول علیه السلام بیوز بینه
 اولادیمک مثل نوح پیغمبر کبسی مثلید هر کیر انلر
 تابع اولسه قوز نیلور جمیع قیامت قورقور نذت
 وهر کیر انلره مخالفت افسه هلاک اولور جهنم عذایله
 امدی معلوم اولدی که اهل بیت رسوله اطاعت
 ایدنلره خوف و خطر یوغمش هر برسی ولی امیش
 الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولا هم یحزنون معلو
 اولدی که بونلرک حقتنک نازل اولمشدر وهر اولاد
 رسولی قیوب سائر کسنه دن بیعت ایدنلر رسول
 طاقینه بکزر که ابدست و غسل لازمه اولدقه سر
 چشمه قدمدن وضوء اتمش کیدر و یا خود اول
 بیعت اندک لری کسنه اولاد رسولک محبی اوله
 ویا ال رسول اجاز نیله بجاده خلافت کجش اوله
 زیرا سمدکی زمانه ده شیخلرک بعضیگر عبادتله
 ریاقیوب اولاد رسولدن محبتلری اهل دنیا بیه

زیاده

زیاده اتمشدر زمر سید کامل اولان نازک دنیا اولوق
 ککر کدر زمانه شیخلری شمندی عجمد زهمان شیخ
 ادی انلره لقبدر عزیز زده بود عوالر ایدرلر بنو
 کرسی به غوغالر ایدرلر حقا ز سلسله من
 دیر لر علی به ار نلر شاهی سلطان ولی به بجن
 کوز سلر اولاد رسولی بکزر لرا وستی باینه
 فضولی اولن زراق سالوس مرایی نه بلسو
 نید وکن آل عبایی دیمزلر عالمک سر چشمه سید
 قومز بونلرک پرورده سیدر اوتامزلر محمد
 مصطفی دن دخی عار ایلر لر مرضی دن او قور لر
 علی دنیا عزت چون دکدر صمنه اخری رفعت چون
 ایشتسه لر اعز بر دن اولوی وارر لر اندک
 صلوی صلوی کیدر لر اولی اوینه سونه
 صا سنکم وارر دو کون اوینه جهانی کندویه
 طا بذر مقاسنر ابرشدیکنه آل اویدر مک اسنر

نطق

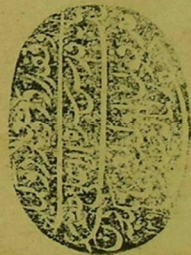
صفولر بيله كرمز بيله ذكره : دوشونوز بربو جاقده
 غير فكره : كه يعنى بوجهان ايجره دور شمش :
 ديسونلر ذكر قلبى به اير شمش : بخسون دردمند
 جفتن بوزنلر : جهانده لامكان اولوب كزنلر :
 كورزلر تگه نك شور باسى حاضر : كيسى شيخى
 اولور كيسى ناظر : بور سمه شيخه بن شيخ ديبه بى
 : يا واروب اكا درویش اولایمى : بودر تحصیل
 علمك اقتضاسى : اوله هر فعلی الهك رضاسى
 : ایدرسك على بودینا به الت : اولوز اولده هما
 بر شفقہ صنعت : شولر كورمشد کامل بجزلر :
 رسولك علمنه عامل بجزلر : سوه غایند اولاد
 رسولی هم ایدر بیعت نلردن قبولی : قبول ائمه
 تعیین ایله تکیه : عبادت اندوکی بزاوله مکه :
 عمارت شور باسین پییه هرگز : کرکدر مرشد
 کاملد بزهیر : مرادی سیفونك صمان شکان

عزان

همان انجمن حکایند ز حکایت : جن بز بولده بلسك
 واردزا وغری : اگر مؤمنلره قونداش ایسك سنز
 : خبر ویز وارایسه بولنده رهزن : مساو
 غیبت اولر هیچ جوان : کتابنه زیاده اولسون
 ثوابن : الحاصل کلام بو خصوصده اولان
 اخوالی حکایت ایدرسك کتاب مطول فاما اهل
 بیت رسولی قبول سائر کمنسه دن بیعت ایدنلر
 شول طائیفه بگز که حجه کتمکه بوله کیرمشد
 محفل نبی ب کوروب ومیر حجاج کوروب بونلرک
 جمله سنه الثقات اتموب برکراه کشینك سونه
 عمل ایدوب بو یول دخی یقیندر دیوهنک واندر
 حبشه جبقه اندک یمنه کلوب الله میسر ایدر
 بیت اللهم کلوب زیارت قیله ودخی بر شهرده
 ویا برقریره دآرغ ارشادده اولاد رسولدن
 سجاده نشین وارایکن برکمنسه ارشاد دعواسین

ایدوب خلقه بن سیزه طریق حق کوستره بن دخی
 سیزی ارشاد ایدوب اول سیددن برافضل
 واعلمک دیسه شول غوغایا بانه بگزرمکه برکسی
 طریق عامده کزکن عقلن الوب یولندن آزدیره
 اخر الامر باشند جیقاروب اولدر اولادرسوله
 مرید اولمانک برنفعی دخی بودرکه هر زمانه مجلس
 لرنه جمالک مشاهد ایدرسن وهم بولنر
 ارتکاب اتمک بجزد اجداد لرینه ارتکاب اتمک
 کبیدر الحاصل کلام اهل بیت رسوله محبت
 ایدوب نلردن بیعت ایدنلرک نوابن وحسانن
 تفر براملوا اولسوق بیگه بری بیان اولنردی و
 انلره بغض ایدوب اهانت ایدن ملعونلرک قیامتک
 اوله حق عذابلرین دکولر مرکب اولسه و اجاجلر
 قل اولسه شرح اولنیه ایدنیر بولنره اهانت
 رسول الله اهانتد کیمکه سومر مطلق اولاد
 بلکه نذر

بلکه مشدد دینی نوک بنیادینی قنقی ملعون
 سومسه سیدلری اولسدر انلر جهنم انلری
 هر کیم انلر رعایت قلبیه مصطفی دن اول شفا
 بولیه امین آل رسوله عزتی لغتی در لغتی در
 لغتی سیفیا سوجان و دلدن انلری طامو
 یرکرم سونلر بولنری و دخی اولاد رسوا طاعت
 ائیموب رعایت ائیملرک لغته مستحق اولدوغنه
 دلیلن بودرکه شول زمانکه حق تعالی ادر علیه
 السلامی خلق ایدوب ملکه سجده ایدک
 دیوار ائدی ابلش سجده ائیموب ملعون و مردود
 اولدی علی الخصوصکه حق سبحانه و تعالی ادر
 علیه کسلامی محمد مصطفی کلمه سیچون خلق ائمش
 در و جمیع انبیا و اولیا انک خرمنه برادلسندر
 معلوم اولدیکه الله ورسولنه واهل بینه
 حقارتله نظر ایدوب اطاعت قیلنر شیطانلک

دخی زیاده لعنه مستحق امیرن الله تعالی جمیع امت
محمدی انلره اطاعت امنین ملعونلردن اولقدن
صقلیه امین یارب العالمین زیر اولاد محمد
بغض اتمک سائرلره بغض اتمک کبی کلدر روایت
مشهورد امام محی السنه معالم نزلندن نقل
اتمشد که قتل حسینک اول رامن چرخه خمره
شفق یوق اید حضرت حسینک قتلند نصکره
واقع اولدی ونقل صحیحدرکه برکون امام ظهور
حضرتلرینک حضورنک وقایع کربلا اکلدی ظهور
حضرتلری ایندی اول کونکه حسین شهید اولد
بن بیت المقدسک ایدم هرطاشکه قالد برزلر
ایدک التندن برقطره قان ظاهر اولوردی معلوم
اولدیکه آل محمدی سائرلر قیاس ایدوب بغض
واهانت اولمیه اگر ایدرسکر حضرت حسین
فاینده زمانه سیدلرینک قانی برمیدروانلره
عزت

عزت اتمک لوابیلده زمانه سیدلرینک عزت
اتمک لوابی برمیدر امد اول الله حقیقونکه جمیع
موجوداتک جانی آنزید قدرنک در و اول محمد
حر میتچونکه شفیع المعصا تدر بن برکسنه کوز
دمکه شمیدی زمانه سیدلرینه بغض واهانت
ایلیه حق تعالی آنک مؤندن اول اکتا بر بلا مسلط
اتمک آنک روحی اسانلغه الله اهل بیت رسوله
بغض ایدنه نه البنده عذاب دنیوی و اخروی
مقرردن الحق بونلرک اعتقادلری اولدیغی اجلد
اول بلا اید کند ولرینه اخردن ظن ایدرلر بلرز
لرکه ایمان کنورد کلری پیغمبرک اولادینه اهانت
اندکلری ایچون حق تعالی انلره اول بلا مسلط
اتمشد حدیقته مسعدان روایت اولنورکه
برکیجه بعضی کسنه لر بربر جمع اولوب اولاد
محمد محبت ایدنلرایله عداوت ایدنلرک مرتبه سنی

سوتیلشورلزدی ایچلر ندن بری اولاد محمد مجتبی ایدلره
 دیناده و آخرتک عزت مقرر در عداوت ایدلره
 عذاب اخیرویدن اول عقوبات دنیوی میسر لر
 در بری دخی ایدر بوسوز بلاندر بن بر کوره بر
 سیدک اویله کوتک چالدمکه تعویج قابل کلد
 هیچ بر فسنه اولدمر دینجه با امر الله تعالی هانت
 شمعاندن بر فغلم صبر ایوب اول خبیثک جامه
 سن یقارنتکم سویندوره لم دیو جه ایدر لر ممکن
 اولیوب اول ملعون فریاد و فغان ایله احراف
 اولوز کیدر امدی عزیز لر قصه دن حصه
 دیمشلر سونلر که بزم بو کما تمزی ایشیدوب اهل
 اهل بیت رسولک مجتبی نوری قلبلرندک تجلی ایدر
 دوستلرینه دوست دوشمنلرینه دوشمن اولوب
 بونلری جمیع ناسدن اعلم افضل کوردر لسه بر
 دخی الهدن رحمت و عنایت وجدیم محمد المصطفی

صلى

صلى الله عليه وسلم ذن شفاعت اولورسه شول
 كونكه قیامت قویه بیک ایاق بر ایاق اوستنه
 كله قیامت استی سندن بینلری چوقره بو
 والله فورقوسندن یکنلر پیر اولوب و پیر لر
 دیزلری اوستنه چوکوب اتالر اوغلندک و اوغلندر
 اتا سندن خوب نفسه نفسی دیکلدی زماندک
 ایکی جهان فخری محمد المصطفی صلى الله عليه وسلم
 ایدر بن رمدن سزى دیله دم وار بن بلاحتا
 ولاعذاب جنة کیرین و حجابسن ربگری کورک
 اول وقتن بز دخی احبامک اللین الیمره الوب
 وقولمن بویونلرینه صالح الوب ایدر و زکیم یا جداه
 بونلر شول طائفة در کیم الله رسولک و اهل
 بینک محبتندن اوز که قلبلرندک محبت کورمه
 مشلردن و بونلر شول طائفة در که اولاد
 رسولک دوستلرینه دوست این و دوشمنلرینه

دو شمن در لرزی ودخی بونلرسول کمنسه لردزکه
 اول فانی دنیا ده دائر در لرز دیکه جمیع مخلوقات عالم بز
 یره یوله کمنسه رسولک اهل بیتی بز یوله کمنسه بز اهل
 بیت رسول کند وکی یوله کیده ریز در لرزی آمد
 یا جده بز دخی عهد ایلدک بونلرسن جنته کیرمزین
 وحده طونلرین کیرمزین و حوری و علمانلرین یوزلرک
 کورمه ریز اویله اولسه امید بیزدزکه جلیزین
 محمد مصطفی دخی شفاعت ایدوب وارین اولدلم
 ایله حسرا اولوک دیر الله تعالی جمیع امت محمد مبیتر
 ایلیه امین یارب کعالمین و یا خیر کنا صرین اما
 شو یله معلومکن اولسونکه اللهم عظمت کبریا
 حقیقون و رسول اللهم و اهل بیتک حقیقون
 بو کتابی تالیف اتمکدن اقصای مراد سرلره کسندو
 نفسیمی تعریف ایدوب بین کناس عزتم زیاده اولسین
 دیمک دکلد زهمان مجرّه مراد فرایکی جهان فخری

محمد

۵۲

محمد مصطفی حضرتلرینک ذات شریفلرک بیان
 اتمکد ز زهر ایزه بعضی کمنسه لراید لرکه سرلره
 لازم اولان بودرکه جدیدکنر اخلاقه مستخلق اوله
 امدی جدیدک جمله اخلاقندن برسی بویایدیکه
 طریق صلا لندک اولنلری طریق حقّه دعوت
 ایدردی امدی بزه دخی واجب اولان بودرکه
 طریق صلا لندک اولنلری طریق حقّه دعوت
 ایدر ریز زیر اولاد محمدک عالم لرینه امیلرینه صبا
 لرینه طالح لرینه اهانت ایدنلرهم صانلهم مضلدر
 نتم حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم سعا
 ایله بیوردیلرکه حرّم الله الحنّه علی من ظلم اهل
 بیتی ومن قاتلم ومن سبهم ومن اذاهم لا خلاو
 لهم فی الاخره ولا یکلّمهم الله یومر الیقینه ولا یرکبهم
 ولهم عذاب الیم یعنی رسول کرم و نبی محترم صلی
 الله علیه وسلم بیوردیکه حق تعالی جنتی اول کمنسه

حرام ایدیکه اول کسسه بنما اهل بیته ظلم اید
ویا خود قتل اید ویا خود سب اید ویا خود ازین
اید حق تعالی اولکسیه لطف ایله تکلم ایلز قیامت
کوندن دخی انلری ترکیه ایلز و دخی انلری
ابدال اباد عذاب ایدر امدی سول کسسه لرنکه
بوکابد اولان آیات قران عظیم سنان و احشا
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت لری اوفیه
ویا خود کلیه رسولنی واهل بیتنی درون لردن
سول مؤمنلردن و موحدلردن ايسه آل محمد
دخی محبتی زیاده اولوز واهل بیت رسوله بعض
اید نه بعض ایدر اولسه جنازه سنه بقیه
کجز واکر قو کتوشی اولسه اول محله دن اوین
صوب کوجر فاما سول کسسه لرنکه کند و
حالی بینه مغرور اولوب اهل بیت رسول الله
حقارتله نظر ایدر انلرک قلبلری قران مستدر

وانلر

وانلره بغض نمکدن درونلرنکه اخلاق ذمیه
حاصل ایدوب قلبلرینه محمد مصطفی صلی الله
علیه وسلم اقدیم لرحمت نوری تاثیر ایمیوب
هان علامت اسلام دللریله دلبند لرنکه و
درنتکم حضرت رسول الله کسینک الله تعالی
ظاهرینه بقیه قلبنه نظر ایلد وکی حقنله
بیورر ان الله لا ينظر الی صورکم ولا الی اعمالکم
بل ينظر الی قلوبکم ویناتکم بوحدینک معنا
بودرکه الله تعالی کسینک صورتنه و اعمالنه
نظر ایلز بلکه قلبونه ویننه نظر ایدر امد
معلوم اولدیکه برکسسه نکه اهل بیت رسوله
محبتی اولسه الله تعالی نکه انکا نظری اولن امد
بونک کی کسسه لره بوایت کریم لری و بوحدیت
شریفه لری اوقسه لره ویا خود دکلسه لرحمان
درونلرنکه اولان بغض و عداوتلرک اظها ایدوب

ایدرکه بوابتله و بوحدیثلر سیتد حقتده دکلد
 و بوحدیثلر موضعدر وهم اهل بیت رسول
 الله صلی الله علیه وسلم افندی می کند و لره
 قیاس ایدوب کشتی کند و نفسین تعریف اتمک
 جائز دکلد ر دیودر و نلرند اولان اعنقاد
 لرینه کوره شول کندی صفتلرینه لایق
 انواع در لوکلما نلر ایدر لر امدی الله عظیم الشنا
 امت محمدی انک کبی بد کسنه لر ایلله هلمشیر
 اولمقدن حفظ ایدوب صقلیه یوز مزی
 کوز لرندن و سمعوزی سوز لرندک و این مزی
 این لرندن صقلیه امین الهی یارب العالمین
 بن ضعیف بیچاره کنه کار قولجغزونی جیبک
 رسولک حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم
 محبت ایدوب و سنت سنیه سی ایلله عامل
 اولوب و اهل اولاد وال اصحاب خصوصاً

جاریه

جار یار کرام ذوی الاحتراملرینه کمال محبت
 و مودت ایلله محبت صادقا بلیه امین یارب
 العالمین یارب بنی دور ایلله اولاد علیدک
 کیم بنده سیم بن بونلرک قالوا بلی دن دوغز
 اگر خار جیلر یاشمی کسنسه سینده محبتلر
 واردر از لیده جان و دلیله بنده اولوزاک
 رسوله هر کیمه عنایت نظری ایرسه ولی دن
 اعمال ایدی بودیده لر اولدی جوینا
 خاک ره سیدلره عینم سوره لیدن چون
 بولدی حیاتی آرنی بونلره سیغنی جاننی
 فدا باشنی طوب ایلله لیدن الحمد لله اولک
 پادشاهی زواله اولسونکه کمال لطفندک
 بکافوت و قدرت و ربوب هجرت نبوت نلک
 طقون یوز نیش ایکسنده ربیع الاخر اینده
 سلطان سلیمان بن سلیم خان غازی زماننده

نطق

بوکتابی تمام ایلدک حق تعالی حضرت تیری
اوقیوب و دکیوب و مقنضاسی ایلدک عمل ایلنر
ویازنه ندعا ایدوب جمله سرور ایلین مؤلف
کتابه فاتحه اوقیانده الله ورسولی وال
اصحاب جمله دن راضی اوله آمین یارب
تعالمین

حرره کتبه محمد کتبه کدلسل سراب ایدان
ماکن کس حاط احمد الحلی بحاط

القران عن صفراء بن مسعود

نور کدس الحراحی الحلی

قدس سر کس حاط

۱۲۵۹
ص ۱۷

۱۰ - ۵۰

